ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 19/2/2021

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2021 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 19 ވަނަ ޖަލްސާ

٢٦ ذُوالقَعِـدَة ١٤٤٢

6 ޖުލައި 2021

(އަންގާރަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:06

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 14:28

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ އަބްދުﷲ)

2021 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ ނަވާރަވަނަ ޖަލްސާ

6 ޖުލައި 2021 (އަންގާރަ ދުވަސް)

---

1. ހަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ޙާޟިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ޙާޟިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 27 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަލާމުގައި ތިއްބެވީ 3 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ރަސްމީ ދަތުރުފުޅެއްގައި އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ކޯރަންޓީނުގައި ދެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޖ/19/2/2021.

5. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މަސައްކަތް ފަށާނީ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ގަސްތުކުރަނީ މިއަދު ވޯޓު އެޖެންޑާގައި ހިމެނިފައިވާ ހުރިހާ ކަމެއް ނިމެންދެން މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން. މާދަމާގެ ޖަލްސާ ކުރެވޭނީ ދިގުވެދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބެލެވޭ. އެއީ މާދަމާއާ ހަމައަށް އެޖެންޑާއަށް ގެނެވެން ހުރި ކަންކަން އެޖެންޑާއަށް ގެނެސް އެޖެންޑާކޮށް، އެ އެޖެންޑާގައި ހުރި މަސައްކަތްތައް ނިމެންދެން އަޅުގަނޑުމެން ހިފާނީ މާދަމާ މަސައްކަތްކޮށްފައި ބުރާސްފަތި ދުވަހު ދަމު ނިމޭވަރު ވާނީ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މާދަމާ ލުޔަ ހިތްވަރެއް ދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޒާރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ 28 ޖޫން 2021 ގައި ބޭއްވުނު، 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ 16 ވަނަ ޖަލްސާގައި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބިލު ތަޢާރަފުކޮށްދެއްވުން އެދެން.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިޒާރު ވަކާލާތުކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލާއި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުރި މި އަސާސީ، 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނު)ގެ 150 ވަނަ މާއްދާގައި އެ ގާނޫނާއި ގާނޫނުގެ މަތީ ބަޔާންކުރާ ގާނޫނުތައް ފުރަދަނާކޮށް، އެ ގާނޫނަކަށް 9 ވަނަ އިސްލާހުގެނައުމުގެ ގާނޫނުން ބަދަލުކުރަން ޖެހޭ ގާނޫނުތައް ފާސްކުރަން 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެފަދަ ގާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް ބުނާތީ ދައުލަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމަކަށް ބައްލަވާލެއްވުމަށް ވާތީ، 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)ގައި ހިމެނޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ބަދަލު ޖެހިފައިވާކަމުގައި އަދި ސިޓީގެ ފޮނުވުމުގައި ފުރުޞަތުދޭ ކައުންސިލުތަކާއި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހުރި ޕާކިންގ ސަރަހައްދުތައް ކައުންސިލްތަކުގެ ޙަވާލުގައި ބެލެހެއްޓުމާއި ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމުގެ ބާރު ކައުންސިލްތަކަށް ދިނުމަށް ކަންކަން ދެކޮޅުނުހެދޭ ގޮތަށް ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އިސްލާހުގެނައުމަށް ގެނެސްފައިވާ ކަންކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެގޮތުން ގާނޫނުގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތުން އިތުރުކޮށްފައިވާ މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން. ކައުންސިލްތަކުގެ ޒިންމާތަކާއި ފޯރުކޮށްދިނުން؛ 1-49 (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޒިންމާތަކުގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީން ކައުންސިލަށް ޒިންމާތަކެއް ޙަވާލުކުރުމުގެ ޚިޔާލާއި ސިޓީގެ ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަމަ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ތަނެއް ޚިޔާލު ސިޓީއެއް ނިސްބަތްވާ ކައުންސިލަކަށް. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޙަވާލު ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޚިޔާލު ސިޓީ ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޒިންމާދާރުވުން މިނިސްޓްރީން ކައުންސިލަށް ޒިންމާތަކެއް ޙަވާލުކުރާ ގޮތް އުސޫލުތަކެއް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަމަ ގަވާއިދުގައި

ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އިސްލާހު މި ހުށަހެޅީ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގޮނޑި ދަމަހައްޓައި ދިވެހިރާއްޖެ ހާމަކުރަޖޭކޯން، ވާރުކަޖީ އުސޫލުން ދިވެހިރާއްޖެ ހިންގުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ގެނައި ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ކައުންސިލުތަކަށް ދިނުމަށްޓަކައި ބާރުތަކެއް އެހެން ގާނޫނުތަކާއި ފުރުޙަތާ އިސްލާހުކުރުމަށް އަ ކައުންސިލުތަކަށް ބާރުދިނުމަށް ޓަކައި. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު އެދެން، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުމާ އެކީގައި މި ބިލު އަދި އިސްލާހު ވެސް އަވަހަށް ފާސްވެގެންދާނެ ކަމުގެ އުއްމީދާއެކު އަ ކައުންސިލުތަކަށް ބާރު ލިބިގެންދިއުން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ބަހުސްކޮށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ހުޅުވައިލަނީ ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތަށް. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަރީފް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް މި ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހަކީ ވަރަށް މުހިންމު އިސްލާހެއް. ހާމަކުރަޖޭ ޤާނޫނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުތަކާ އެކުގައި ފުރިހަމަ ކައުންސިލުތަކަށް ބާރުތަކެއް ދިނުމަށް ބަލައި އިތުރަށް ހަދަންޖެހޭ ޤާނޫނުތައް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތްތަކެއް މި ދަނީ. އާދެ! އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނަށް މި ގެނުވާ އިސްލާހުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި ބޮޑުވެފައިވާ ކަމެއް މިއީ، ލައިސަންސް ނަގައިގެން މައްސަލަ. ޕާކިންގެއް އިންތިޒާމު ގޮތުގައި ކުރަން މި އޮންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ކާރުތަކެއް ކަރަނޓު މަސައްކަތްތަކާއި ކުރެވިދާނެ ބަޔަކު ކަމުގައި މިހެންނޭ. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ކައުންސިލަށް ބާރު ލިބިގެން ދާނެކަމަށް. ގޮތުގެ އިސްލާހުގެ ދަށުން އަދި އެކުލަވައިލެވޭ ގަވާއިދު؛ މިގައި އެބަބުނޭ ގާނޫނު ތަސްދީޤުކުރާތާ 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެކުލަވާލަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދަން. އެހެންވީމާ، އެކަން ކުރެވިއްޖެ ދަނޑުވެރިކަމުގައި ދިރުއްޖެއްވާ ފޮއްޓެއްތަކަށް ފަސޭހައިން ލައިސަންސް ނަގައި އިންޑިޔާގެ ހަމަޖެހިގެންދާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ވާހަކަދައްކާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރެއާއިތުންނަށް ލިބިދިނުމަށް ޓަކައި މިއަދު ސަރުކާރުގެ އިސް ފަރާތްތަކުން މި ގަނޑުވާ ރަނގަޅު އިސްލާހުތަކަށް ހަމަ އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ، މި އިސްލާހު ވަރަށް އަވަހަށް ފާސްވެ، ތަސްދީޤުވެގެން ދިއުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޚަލީލް.

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚަލީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމުގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް ކަމަކަށް އޮތީ، ލައިސަންސްގެ ކަންތައްތައް. ދުއްވާ އެއްޗެހީގެ؛ އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ކަންތައްތަކާއި އެއްޗެހި. މިހާރު ކަންތައްތައް އެކި ގޮތުން ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ މި ވާ ގޮތަކީ، ލައިސަންސް ނަގަންވީ ކަމުގައި ވިޔަސް، ރަޖިސްޓްރޭޝަންގެ ކަމެއް ކުރަން ވެއްޖެ ކަމުގައި ވިޔަސް، ހަމަ މާލެއިން ނޫނިއްޔާ، މާލޭގެ ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީ ނޫނިއްޔާ އެ ކަންތައްތައް ވާ ކަމަކަށް ނުވޭ. އަދި ލައިސަންސެއް ނަގަންވެގެން ކުއްޖަކު އުޅުން ހާލު އަޅުގަނޑަށް ވެސް އޮޅި ކާރިސާވެސް ވަރަކަށް އެނގިޖެ. އެއީ ލައިސަންސް ނަގަން އޮންނާ މާޙައުލުގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައި އޮންނާނީވެ، އެ ރަށުގައި ލައިސަންސް ނަގަން އޮންނަ ބޭނުންވާތީވެ، ރަށު ކައުންސިލުން ލިޔުމެއް ހޯދައިގެން، މާލެއަށް ދިއުމުން ކާޑުވެރިގެން، އެކަކަށް ބޭ ސަކަރާތްތަކެއް ކުރިމަތިވޭ؛ އެހެންވީމާ، ވެސް ލައިސަންސް ނަގާފައި ނެތް އާދައިކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޓްރެފިކް ޤާނޫނުން މި ގެންނަ ބަދަލުތަކާއި، ޓްރެފިކް ޤާނޫނަށް ބަދަލުގެނައުމުން މި އަންނަ ގަވާއިދުތަކުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މި ބަދަލުތަކާ އެއްކޮށް އެ ރަށެއްގައި، އެ ރަށުގާ ގެނެސްދިނުން ލައިސަންސްތަކާއި އަދި އެ ރަށުގާ ގެނެސްދިނުން ވިޔަފާރިތަކުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ކަންތައްތައް ކުރެ ނިމުނީމާ. މާލެއިން އެ ކަންތައްތައް ކުރާ އަސްލު ވިރަސްވެގެން، އަނބުރާ މާލެއިން އެ ކަންތައްތައް ކުރުން އެންމެ ގާތުން އެލިބޭނެ ނިޒާމް. މިއީ ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މިކަމުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމެއް. މިކަމަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ޙައްލެއް ލިބޭނެ ކަމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާތަކަށް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމަށް ގެންދެވުން ބަޖެޓު ބަދަލާ އެއްކޮށް ދެން އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުން، ހާއްސަކޮށް އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ދާއިރާއިން ގެންނަންޖެހޭ ފުރިހަމަ ބަދަލުތައް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމީ ޝުކުރު ދަންނަވަން. ހަމަ އެ އިސްލާހު ސްޕީޑްސަރަހައްދާއި ފޯދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު ދަތުރުފަތުރުގެ ވިސް ހުށަހެޅުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު އެއްބާރުލުމެއް ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނާ ގެޔައި ހުރި ޒިޔާރަތްތަކުން. އަސާސީ ހިދުމަތްތަކާއި ދިރިއުޅުމުގެ ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންނަށް ކާމިޔާބު ހަރަކާތްތަކުން؛ ހުރިހާ ގެ ހުށަހެޅުންތަކާއި ދަތުރުފަތުރުގެ ގޮތުން ހިދުމަތްތައް ހުށަހެޅުމާއި ކުރިން ހުށަހެޅުންތަކުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހެން މިކަން އޮތުމުގައި ބަޖެޓުގައި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ބޭނުމަކީ އެއް އެއީ ސަރުކާރުވެރިޔާ، މިސާލަކަށް ތަރުސަކަތްތަކުން ނަގަން ވިސް، މާލެ އަސަރުކުރާ ނަގަން ތަރުސަކަތްތަކުން. އެ ދަތުރުތަކުގައި ކުރަންޖެހޭ ބޭނުމެއް ހަމަކުރުމުގެ ޝަކުވާ. އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ބަލާލާއިރު ރަނގަޅު ދިވެހިރާއްޖެ މި ހިސާބަށް ކަނޑައެޅި ކަންކަމަށް ރައްކާތެރި މިހާ ހެންނަ ބަހައްޓަން، ހެޔޮ ހެންނަ ފަހިކަން ވާންޖެހޭ ކަނޑަތާ. އެ ކަންކަން ކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ ގޮތުން ގުޅުމެއް ފަރުމަކުރުމުގެ މިޔަގު ޖުމްލަ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކުރަމުންދާ އަދި ރާއްޖެއާ ގުޅުން އާންމުކޮށް ދަތުރުވެރިންގެ އަތޮޅުތަކުގެ ބޭނުމަށް ކުރަނީ. އިޤްތިޞާދީ އަށް ދަތުރުފަތުރުގެ ވާހަކަ ދިރާސާކުރުމުގެ އިންޑަސްޓްރީގެ އަލިކަށްލެވޭ 19 ގެ ކޮވިޑާއި ދެމެދު ވެސް ވައިރޯޑް ފެލާވަރު، ފަސޭހަކަމާ ރާއްޖެއަށް ތެޔޮކުރާ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން، ސަލާމަތީ ޕާރކްތައް ފަސޭހަކުރު މިސާލަކަށް ދަތުރުކުރާނެ ކުރުމަކަށް ހިންގުމުގެ ރިސޯސަސް ރާއްޖެ ކުރާ ބަޔާނުގެ ސަމާލުކަންދީ ހާރާކުރުން، އަމިއްލަ ފާލަމުގެ ދަތުރުފަތުރާ ގެރިން މުސާފިރުން ހިދުމަތްތަކުގެ ކުރިން ދިޔަކަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ހުޅުމާލެ އެއް ކުންފުނިތައް އިތުރު ދަތުރުގެ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ކުރުމަކުން ހިންގުމަށް ހާރުގަޑީގެ ދަތުރުފަތުރު މިއަދު މުހިންމު، ސީދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިރާދަކުރެއްވި ރަށްތަކުގެ އަދި ކުންފުނިތަކަށް ދިމާކުރުން.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްރާރު ހިންގުމަށް އަދި ކުންފުނިތަކުން ޕްރޮޖެކްޓު ހުޅުމާލެއަކީ ބޮޑުވި ބަދަލުތަކުގެ އެނބުރުމަށް ކުރަމުންދާ ހަމަ ސަރަހައްދުތަކަށް ބޭނުން؛ ހުރިހާ ރަށްތަކުގެ ދެލު މި ހުޅުމާލެއަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ އެކުވެރިކަމާ ހުރިހާ މުހިންމު ކަމެއް. އަތޮޅުކޮށްގެން، ރަށްރަށުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ހިދުމަތް ކުންފުނިތަކުގެ ޕްރޮޖެކްޓު މި ހުޅުމާލެއަށް ރަނގަޅުކަން، މަސައްކަތް ބެލެހެއްޓުމަށް ދެކެވިދާ މި ދަތުރު ބާރުމިނާއި އެއްބަސްވުމަކަށް ހުޅުމާލޭގެ ޕްރޮޖެކްޓު އެއްޗެއް ކުރެވިފައި މިހާރު ކަމެއް އަޅުގަނޑު އަދި ސަރަހައްދު، ޓްރާންސްޕޯޓް. އަޅުގަނޑު ދެކެން ޒިޔާދަކޮށް އެއްކޮށް، މިކަމުގެ ކުރިއެރުން ހަމަ ދުވަސް ދިގު ޕްރޮޖެކްޓު ނަގަ ހުޅުމާލެއަށް؛ ހަމައެކަނި އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރު ގެންދަން ހުޅުމާލޭގެ ކުރީން. އޭގެއިތުރުން ބަސް މަގުގެ މިސާލަކަށް ބަސްސަރވިސް ހުރި؛ އެހެންނަމަވެސް، ރަށްރަށުގެ ބަސްތަކެއް، ސަރަހައްދުގެ ބަސްތަކެއް މުޅިރާއްޖެ ރަށްރަށާއި ސަރަހައްދު ކުންފުނިތަކުގެ ޓެކްސީއެއް ދުވެން ހުރި ހުޅުމާލޭގެ ބިމާ އަމިއްލަ ކުރަން އެ

ތަންތަނަށް ބަދަލުވެ، އެ ޚިދުމަތްތައް ހޯދުމުގައި ރައްޔިތުން ބޭލި ތަކުލީފުތަކާއި ދުއްވަންނުޖެހި ތިބި ރަށްރަށުން ފަސޭހަކަމާ އެއްކޮށް އެ ޚިދުމަތްތައް ލިބިގަތުމުން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ޙަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް މި ގެނެވޭ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އަދި މި އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ފަރާތަށް އެމް.ޕީ ނިހާދު، ކޫދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ! މި އިޞްލާޙަކީ ބަލީގޮތުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މުހިންމު އިޞްލާޙެއް. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީން މި ދައުރު [illegible] މި [illegible] މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިން ފުރިހަމަ މަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ މިއަދު މި ބިލު ހުށަހެޅުނީމާ، ހަމަގައިމު ވެސް ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށެއްގައި ތިބި ހުރިހާ ދިވެހި ރައްޔިތުން ވެސް މިކަމާ އުފާކުރާނެ. އެއީ މާލެއަށް ދަތުރު ހަދައިގެން އައިސް މާލޭގައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކާއި ހަމަގައިމު ވެސް ވަގުތު، ޚަރަދު މި ޚިދުމަތްތަކާއި ދިނުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީން ކުރަމުން މި އަންނަ މަސައްކަތަކީ އިތުރު ފުރުޞަތުތަކާއި ލިބިގަތުމަށް ކަމެއް މި ކަމަކީ. އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ މިއަދު މި ބިލު ހުށަހެޅިގެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިދާރީ ފަސޭހަތަކެއް ނިކުމެ ދާން ވެސް ކަންތައްތަކެއް އެއްކޮށް ހިއްސާ. ކަންތައްތަކެއް ޓެކްސީތަކުގެ [illegible] ކަންތައްތަކެއް ވާހަކަތަކަށް ދައްކާލަން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ އެ މަންޒަރު ބަދަލުކޮށްލައިގެން މި ރަށްރަށަށް. މިހާރު ރިކްޝާތައް ހިނގާ މިއަދު މި ބޮޑުވެން. ބަލީގޮތުގައި ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން މި އަންނަނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ހަވާލުކުރަމުން؛ މިއަދު ރަށަށް ދިޔައިރު ހަވާލުކުރުމަށް ވެސް ވިސްނަންޖެހޭ މިކަމަށް. ރައްޔިތުންނާ ގާތުން ޚިދުމަތްތައް ދިނުމަށް ކައުންސިލްތަކުން މަސައްކަތެއް މި ކުރަނީ. މިއަދު މި ބިލާ އެކުގައި ހަމަ އިތުރު ބިލެއް ވެސް އެބަ ހުށަހެޅޭ. އެއީ ކަނޑު ދަތުރުފަތުރުގެ ބިލު. މި ދެ ބިލަކީ ވެސް މިހާރު އެބަ ޖަމާވެގެން ވަރަށް ރައްޔިތުން ކުރަމުން އަންނަ ޝަކުވާއެއް މިއީ، ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލްތަކުން ޚިދުމަތްތައް ނުލިބޭ މައްސަލަ. އެހެންވީމާ، އެ މައްސަލައަށް ޙައްލެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމުގެ މި ކަމަކީ. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން ދިވެހި ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް، ސިޔާސީ ގޮތުން ރަނގަޅު ހަރުދަނާ މަސައްކަތްތަކާއި މި ކުރަނީ [illegible] ވިސްނައި، ރައްޔިތުންނަށް އާއްމުކޮށް މި ކަމަށް ސަމާލުކަން ދެއްވާ ސަރުކާރަށް. ޝުކުރިއްޔާ އެމް.ޑީ.ޕީ،

ޕީ.އެސް.ސީން މި ކުރާ މަސައްކަތްތަކާ ދޭތެރޭ ސަވާލުވާން. އިޚްލާޞްތެރި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން މި އަންނަނީ މިއަދުގެ ސަރުކާރާއި އެމް.ޑީ.ޕީކަން ބަލައިގަންނަން އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ދިވެހި ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ގޮވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޝަހީމް.

ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ބިލު، އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާހެއް ގެނައުމަށް ޓަކައި މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު ޝުކުރުދަންނަވަން. ލާމަރުކަޒީ ގޮތުން ކައުންސިލްތަކަށް ބާރުވެރިކުރުވުމަށް ޓަކައި މި ސަރުކާރުން ކުރަމުންގެންދާ އިޚްލާޞްތެރި މަސައްކަތަށް އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް އިޚްލާޞްތެރި ޝުކުރެއް ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުވެސް ވަރަށް ދަތި ހާލަތުގައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތެއް މިއީ އިންޖީނީ އުޅަނދުފަހަރުގެ ލައިސަންސް ދޫކުރުމުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކެއް ބޭނުންކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަރުދަނާކުރުމުގައި ކަންތައްތަކުގެ އުޅަނދު ބޭނުންކުރާ އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ނުދެވޭ ފެންވަރުގެ މީހުން އެބަ ދިރިއުޅެމުންދޭ. ނަމަވެސް، އެ ލައިސަންސް ހޯދުމަކީ މި ހަރަދު ރައީސް، މާލެ އަދި އެހެން ކުރިއެރުންތަކުގެ ކަމަކަށް ނުވާނެ ދެ ކަމެއް ވެސް ހުރި އިންތިޒާމް ކުރުމުގެ ކަންތައް ވެއްޖެ. މިސާލަކަށް ބަލައި ނުބަލާފައި ގެންނަން ނުކުރެވޭ މި ބަދަލުގެ އަސާސީ ބޭނުންތަކުގެ ބައެއް ކަމަށް މި ކަމުގައި ބޭއްވި ސަބަބުތައް، ކުރަމުން ވެސް. ނަމަވެސް، މިއަދު މި ކަންތައް ގޮތުން އެ ކަންކަން މި ކަންކަމަކީ ނުކުރެވިދާނެ ކަމެއް. އަދި މިއާއެކު ކަމަށްވުމާއި، އާދަޔާ ޚިލާފަށް ކުރި ކަންތައް ކުރުމަށް އިންޖީނު މާ ގިނަ ދުވަސްތަކަކާއި ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ކަރުދާސްތަކެއް މި ތާ ގާތުގެ ބެލެހެއްޓުން މި އިދާރީ ގޮތުން ވެސް ކައުންސިލުތަކެއް ވާނީ މިހާރު އެކަމުގެ ބެލެހެއްޓުން ނިންމާލެވޭ. ކަނޑުއަޅުގަނޑު ބޭނުންތަކަށް ވީ ހާލަތުގައި މި ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ކަމަށް އަދި އެކަމަށް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކަންކަން ނިމިގެންދާނެ. ގަބޫލުކުރަނީ. ކަނޑު ރަށްތަކުގައި ވެސް ކައުންސިލުން ވެސް އަދި ސިޔާސީ ބެލުމެއް ވެސް ކުރުވުމުގެ މަސައްކަތްކޮށް، އެ ރަށެއްގެ އެކަށީގެންވާ އެއްގަމު ސަރުކާރަކުން ބޭނުންވާ ފޯރުކޮށްދެވޭނެ އަދި އެހެން ކަމަކީ އާބާދީ ދިމާވެފައި ވެސް ބޭނުންތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ގާތުގައި ނިންމަވާފައި. ނަމަވެސް، އިންޖީނު އުޅަނދުފަހަރު ދަނީ ހަމަ ގިނައިން އެ ރައްޔިތުންނަށް. އިންޖީނު އުޅަނދުފަހަރު ވެސް މަގުތަކުގައި، ބޭނުންވާ ވަރަށް ނުހަމަ އަދަދަށް މާ ގިނައިން އޮތީ، އެ

އުޅަނދުތަކުގެ އުނދަގޫ ބައެއް ރަށްރަށުގައި ވަރަށް އުނދަގޫވެގެން އެ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް ޝަކުވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ލިބެމުންދާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހުގައި ހަމަ ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް މި އިސްލާހު ކޮންމެހެން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ކަމަށް ސަރުކާރަށް ފެނިވަޑައިގެންގެން މި އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރުދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު އެދެން އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ވެސް މިއަށް ތާއީދުކޮށް އެއްބަސް ވިދާޅުވެ، މިގައި ރަނގަޅު ކަމެއް އެކަމާއި އިސްލާހުކުރުމަށް ގޮތަކަށް ފާސްކޮށްދެއްވުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު.

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 މި ގާނޫނަށް، އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ގާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހަށް؛ މި އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ފޫދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އުނިކަމެއްވާން، އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ފާހަގަކޮށްލި އިއްޒަތްތެރި ބައެއް މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވައިފި؛ މި ގާނޫނުން އަޅުގަނޑުމެން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ މިންވަރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭން ހިދުމަތްތައް ކުރިއަރައިގެންދާން މިންވަރު. އެއީ ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް އަޅުގަނޑު ތަޖުރިބާކުރި ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން 2008ގައި ސަރުކާރާ ހަވާލުވިއިރުގައި ވަރަށް ގިނަ ބޮޑުބައިވަނީ މަރުކަޒުވެފައިވާ އެ ހިސާބުން ސަރުކާރަށް ވިސްނުނީ ނުވަތަ ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅި، ލާމަރުކަޒީ ކޮންމެ ރާއްޖޭގެ އަތޮޅުތަކުގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކުން ހިދުމަތް އެއީ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފަސޭހަ ގޮތް ކަމަށް. އަދި ގާތުން ހިދުމަތް ދިނުން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް. އެހެންކަމުން، މި ފަދަ ގާނޫނުތަކަށް ގެނެވޭ މި ބަދަލުތަކާ އެއްކޮށް ކުޅުދުއްފުށި ސިޓީ ކައުންސިލް ބޭރު ސިޓީއަކުން ނުވަތަ ބޭރުން ދާއިރާތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްތަކަށް ކުރިއެރުން ލިބިގެންދާނެ މިންވަރު ވަރަށް ވެސް ފުރިހަމަވާނެ ކަމަށް ކަމުގައި ދެކެން. މި ގާނޫނުގެ 3، 4، މި ދެ މާއްދާގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ ބުނޭ، މި ގާނޫނުން؛ ބޭނުންވަނީ ގާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހާ ގުޅިގެން އުޅަނދުފަހަރާބެހޭ ގަވާއިދުތަކާ، އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކާ މި ގާނޫނަށް ބަދަލުކުރަން ފެށޭތާ 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދައި ނިންމައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުކުރަންވާނެ. އެހެންވީމާ، މިއާ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ގެޒެޓުކުރެވުން ލިބޭ ފުރުސަތު އިތުރުވެގެންދާނެ ކަމަށް ދެކެން. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން

ޤާނޫނުކަޖާނޭގެން އަޅުގަނޑު ހިންގަން ކުރާ މަސައްކަތް ފުރިހަމަވެގެންދާނެ ކަމުގައި ދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު.

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވީ ކޫދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޒާރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެންނަން އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ވަރަށް މުހިއްމު. މި ރާއްޖޭގައި ޓްރާންސްޕޯޓް ހިދުމަތް ހޯދާ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ އެހީގައި މިކަން ކުރަން ގޮތް ގާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިނުވުމުން، ކައުންސިލުތަކުގެ ބާރުވެރިކަން ދޭންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގޮތުން ކުރިން އޮޅުން ޖެހިފައިވާ ރައްޔިތުން އުފުލަމުންދާ ކަމެއް މިއީ. ވަރަށް ބޮޑު ބައިވަރު ރަޖިސްޓްރޭޝަން ކުރަމުން ހުރަސް ޖެހުނަސް ބޭނުންވާތީ. ބައެއް ވިޔަސް އަދި ސަރުކާރުން ވިޔަސް އަދި މިހާރު މަސްދޫރުކާރު ދުއްވާ ރަށު ކުންފުނި ވިޔަސް، އެ ރަށްތަކުން ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭން ގޮތް ހުރިހާ އެ ފިހާލި ދުއްވާ މީހަކަށް ހަދަން ދުއްވާ މީހަކަށް އާދަމީ ގޮތުން ފަހިވެގެންނުދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕާމަރުކާޓް ނިޒާމުން ހުރިހާ ބާރެއް ދީފައި ރަސްމީ ފިރިކާރު ހިންގުން ކޮންމެ ރަށަކަށް ވެސް ކައުންސިލުތަކުން ވެސް ވިސްނާލަން ބޭނުންވޭ. ސިޓީ ކައުންސިލަށް ވެސް ރަށެއް؛ ދިވެހި ކައުންސިލަށް ވެސް ރަނގަޅު، ވިޔަސް ކައުންސިލުތަކަށް ބާރުދޭ ގާނޫނަކަށް ބަދަލުކުރާ ގޮތަށް ހެދިގެން މި ގާނޫނު ފާސްކުރަން އޮތް ދުވަސް. ގާނޫނުގައި ބާރު ވެސް ދީފައި. އަދި އެ މީހާ އެކަމަށް ދިމާވާ ހާލަތުގައި އެ ނުފޫޒު ގާނޫނު ވެސް ރައްޔިތުން ދީފައި. އުސޫލުތަކެއް، ކައުންސިލުތަކުން ނޫނީ، ތަސްދީޤުކުރާ، ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ އެހީގައި ކައުންސިލުތަކުން ލިބިގެންދޭ ހިދުމަތް؛ އެ ހިދުމަތް ފުރިހަމަކުރުމަށް ކޮށްދޭ ފައިދާ ކައުންސިލުތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ހިތްހަމަ ދަތުރުކުރުމައްޓަކައި، ދަތުރުފަތުރު އާސާނީކަމާ ފޯރުކޮށްދޭ ހިދުމަތް ނިމިގެން ދަތުރުފަތުރު ކައުންސިލު ހިދުމަތް، ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތް ކުރާނެ، ރައްޔިތުން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އެ ވާހަކަ ހުށަހަޅާށޭ، ކުރިން ގޮތަށް ކަމަކަށް ފޮނުވަމުންދާން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ ކުރިން ވެސް ދުއްވާ މީހުން، ދޯނިތަކާ ސަފީރުން، ވާރލްޑް މިހާރު ސަރުކާރު އަދި ކުރީގެ ކައުންސިލުތަކުން ވެސް، އަދި ދުވަހު ބަލާއިރު ހިތްހަމަޖެހުން ވެސް މިއަދު ފޮނުވާ ތިމާވެށި ތަރައްޤީ. އެ ކަންކަން އެހެން ވެސް މިއަދު ދޭހައިގައި ތިބި ކައުންސިލުތަކުން އެ ވާހަކަ ދެއްކެވި.

އެންމެހައި ކަންކަން ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންނޫނީ މިއިން ކޮންމެ އެއްޗެއް ޕާސްކޮށްދާއިރު އަނެއްކާ އަނެއް ގަވާއިދެއް ބަލާލައި އެ ގަވާއިދާ ފުށުއަރައިގެން އެ ކަންކަން ހިނގާ. އަޅުގަނޑު މިހެން މިދަންނަވާ، މިހާރު ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ރަށްރަށް ހިންގަން ބާރުތައް ދީފައި ކައުންސިލްތަކުގައި، އަދިވެސް [illegible] [illegible] ނުހުރި ހުރި ބައިވަރު ރަށްރަށް އެބަ ހުރި. އޭގެ ތަފާސީލުތަކެއް ވެސް މިއަދު ވެސް އެބަ ނެތް. އަދި އޭގެ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ވެސް ނުލިބޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ބުނެލީ ފާހަގަކޮށްލަން. ކަންކަން ނިމިގެންދާއިރުގައި ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް އެ ބާރުތަކާއި ލިބިފައި އޮތް ފަރާތްތަކުން ނުވަތަ މިނިސްޓްރީއަކުން އެ ބާރުތައް ދޫކޮށް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންކަން ބަލަހައްޓަންޖެހުން އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. މިއިން އެއްވެސް ކަމެއް ދިއުމުން އެ ރަށްރަށުގައި ހުރި ވަސީލަތްތަކާ ހުރީ [illegible] އެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް އެ [illegible] ގާއިމުކުރުމުގައި ހުރިހާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބަލަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ތަސްދީޤުކުރެވިފައި [illegible] ނިމޭއިރު ގަވާއިދު ހަދަ [illegible] [illegible] [illegible] ބޭނުން، އަދި [illegible] [illegible] [illegible]. ދެން އެހެންކަމާ އެ [illegible] އެކަން ނުވެގެން ދާނީ. އެހެންވީމާ، މިއަދު [illegible] މިކަން [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުސަތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2019 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް ގެނެވޭ މި އިސްލާހު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު [illegible] ޝުކުރުދަންނަވަން. އަދި މި ޤާނޫނުގެ މި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ [illegible] މި [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގައި [illegible]؛ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ޤާނޫނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ކޮށް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި މި [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި

ކަންތައްތައް ކުރެވުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ޒަކާތުގޮތުގައި މިހާރު ވެސް ވަރަށް ގިނަ ފެރިކަލް މާލޭގައި ބޮއްޖެހިފައި އެބަ ހުރި ތަންތަން ގަދަޖެހި އެ އެއްކޮށް ރަޖިސްޓްރީކުރެވިގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މާލެއަށް ބޮއްޖެހުން؛ ފިހާލަތަކާ ބޮއްޖެހުން ފެށު ވަރަށް ބޮޑެތި މަސައްކަތެއް، ގެންނަ ގޮތަށް ރަށަށް ގެންދެވޭ ގޮތަށް ހަމަޖެހިއްޖެއްޔާ. ރަށުން ފަސޭހައިން ޚިދުމަތްތަކުގެ އުސޫލުތައް ހަމަޖެހިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ. ހަމަ އެހާހިސާބުން އެ ރަށްރަށުގައި ކުރާ އިޖްތިމާޢީ މަސައްކަތްތަކާ ވެސް، ފިހާރަތަކާ ބަނދަރުން ކުރާ މަސައްކަތް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ހަރުދަނާވެގެންދާނެ. އަދި މިކަމުގެ ސަބަބުން ރަށުގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރާ ގޮސް، ރަށުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންނަށް އެތަން ފައިދާއާއި ވެގެންދާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަނދާން އެބަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ރަށްރަށުގައި ބައިސްކަލުން؛ ހުއްޓުވަ އިރުއަރާ ބޯނުފާ ނުވަމަ މިސްކިތާ ހަނގާރުގެ ހިނގާން އުސޫލު މިހާރު ނ ބައިސްކަލާ ބޭނުންކުރުމުގެ ވަކި ތަނެއް. މި ބައިސްކަލާ ރަޖިސްޓްރީކުރެވިގެން ވާނީ އުޅުން ހަދާ އަޅުގަނޑު ދިރިން. ގޮތުގަނޑުކަން ހަމައެކަ، އަނެއްކާ ވަސް ދަނޑުވެރިން އުޅުން މި ކަމެއް ނިމުނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަހަރުކޮޅީ ގޮތުންގެ ދާއިރާ މި ޖަޒީރާ އައުމުން، ހަރުން މި ކަންކަން ހަމަޖެހުމުން ވަރަށް ފަސޭހައިން މި ޒަކާތު ކަންތައްތައް ކުރެވިގެންދާނެ. އެ ހަރުހަރުން މި އެއްކޮށް ބޮޑު، މިކަމުގެ އިންސާފުވެރިކަން، އަދި އެ މީހުންނަށް ޖަސްޓިސްޓިކުރި، ހަރުގައި މިބަދަލު މި ހުރިހާކަމެއް ފިޔަވައިލެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ބަދަލެއް ފިޔަވަލެއް. އަދި ވަރަށް ހަމަގޮތް ކުރިއަރާފައި މި ރަށްރަށުގައި ފިޔަވަގެންދާން އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްތިބާރީ މެންބަރު. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އަޙްމަދު ޝިޔާމް.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދަކީ ޖުލައި މަހުގެ 6 ވަނަ ދުވަސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދި ވަސްކުރެވި ވީ މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ރައީސް ޖުމްހޫރީ ގެ ހައްދާއި ދިވެހިން އެ ހަމަޖެ ބާރުވެރިކަމުގާ. ބާރުވެރިކަމަށް ވާ ގޮތަށް ދޮ ދާއިރާގެ ބާރުވެރިކަމާ ހުރިހާ ހިސާބުން މެރިޓް ބާރުވެރިކަމަށް، ސަރުކާރު ބާރުވެރިކަމަށް އޮންނަ މަސައްކަތް ދިޔައީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ޤައުމީ ބާރުވެރިކަމުގެ ބާރުތަކުން ކުރާ ފަޖަރު އެދިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގެވިދާނެ، ރައްޔިތުންގެ ބާރަކީ ކަމާބެހޭ ދިވެހި ގައުމު ކަން. ވަރަށް ރަނގަޅު ބޭނުންތަކެއް ކުރެވޭ ދިވެހި އެ އެކަމާ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ހަރުގެން މި ސަލާމަތްކުރަން

މިއަދު މި ވާހަކަ ދައްކަމުން ވެސް މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ވެރިކަންކުރާ ޕާޓީގެ ރައީސް، 2023ގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ކެންޑިޑޭޓަށް ދެވުނު ހަމަލާ ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ފުރިހަމައަށް ތަޙުޤީޤުކޮށްދެއްވައި، އެ މަނިކުފާނަށް އިންސާފު ހޯދައިދެއްވާށޭ. މި ސަރުކާރުން އެ މަނިކުފާނަށް އިންސާފު ހޯދައިދިނުން ފެއިލްވެއްޖެނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ. ފެއިލްވާނަކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ މިހާރު ހުރި ގޮތް. އިދިކޮޅުގައިވާނީ 2023ގައި ރައީސް ޤާސިމާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ރައީސް ނަޝީދަށް އިންސާފު ހޯދައިދޭނަން.

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ތާހިރުކަމާ ގާނޫނަށް ދެކޮޅުން އިސްލާހުތަކުގެ ތަރުޖަމާ އެހެން ގާނޫނުތަކަށް އަސަރުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި މި ގާނޫނަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި އޮޅި އިސްލާހުގެ ހުށަހެޅީމަ. މިއީ ދަތުރުފަތުރުގެ؛ އެއްގޮތަށް ތަރުތީބުތަކުގެ ގާނޫނު. މި ގާނޫނަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހޫދު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކުގައި ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އިސްލާހުތަކުގެ ނިޔަތަށް މިހާރުގައި އޮތްހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ އެއްކަލަ، ޓ. އަތޮޅުގައި ވެސް ހުރި އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ލައިސަންސް ނަގާނެ ގޮތެއް ނެތި 8 މަސްދުވަހަށް ވުރެ ގިނަ މަސްދުވަސް ހިނގައްޖެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ނަތީޖާ ސިވިލްސަރވިސަކަށް ދިރާސާ މުއައްސަސާތަކާ. މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ޖަނަރަލް ސެކްރެޓޭރިއޭޓް މިނިސްޓްރީގެ ބާރުވެރިން ހުޅުވާލެވުނު ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކޮށްލީމަ؛ ނަޒާރާ ސިވިލްސަރވިސް، އެއީ އިމްތިޔާޒު ހަރަކާތް މި ބަޖެޓުގައި ސިވިލްސަރވިސް. މި ސިވިލްސަރވިސް މުއައްސަސާތަކުން ދިރާސާކުރެވުނު މިހާ ދުވަސް މި ވަނީ ޕެންޝަންގެ މަޤްބޫލުތަކުގެ ސަލާމަތް؟ ވިދާޅުވި، އަދި ބަޔަކަށް ބަޖެޓުން ކުރުމުގެ ކުރެވިފައި ވީއިރު ނޫނީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް މި އުސޫލު މި އުސޫލުކުރެވޭ ޙާލަތު. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 8 މަސްދުވަހު، 8 މަސްދުވަސް. ދުވަސް ފާހަގަކުރަނީ ނިޒާމުގެ ވާހަކަ އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުން މިއަދުގައި ދެއްކިވަމުން އަޅުގަނޑު ގެއްލުނު އަހަރެއް ހިނދި، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ފަހަރު ބަޖެޓުއިންޑެކްސް ޕްރީމިއަމްގެ ބޮޑެތި މި ފުރުޞަތު އަދިވެސް އަޅުގަނޑުގެ ދަރިންނަށް؛ އަންނައިރުވެސް ދެއްކެވި މި ޖަނާޒާ އަޅުގަނޑުގެ ދަރިންގެ ވާހަކަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 4 މަސް ވަނީ ފާސްކުރެވިފައި ރައްޔިތުން ބޮޑުވެރިން. ރައްޔިތުން އާމްދަނީ ހޯދުމުން ކުރުވަން މި ދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް، 4 މަސް ވަނީ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުންފުނިތަކުން ދައްކާ ވާހަކަ މިނިސްޓްރީއަކަށް އިތުރުވެފައި ނުވާ. ކުންފުނިތައް ދައްކާ ވާހަކަ ޢިމާރާތްތަކުގެ އިތުރުވެފައި ނުވޭ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުން ހަރަކާތްތެރި. ރައްޔިތުން ނިކަމެތިވެފައި. ކުންފުނިތަކަށް؛ އާންމުކޮށް ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން އެތަކެއް ކުޑަ ފޯކަސް ދަތުރުކުރާ ޢާއިލާތައް. ޙަޤީޤަތުގައި ފަތުރުވެރިކަމުގެ އަސްލު ޢާއިލާ އެމް.ޑީ.ޕީން ކުންފުނިތަކެއް ކުޑަ ދަތުރުކުރާ. އެކަމަކު ކުންފުނިތަކަށް ވަރަށް މުހިއްމު ކުޑަ ދަތުރު ފަތުރުގެ ރައްޔިތުންނަށް؛ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ބޮޑެތި ރައްޔިތުންގެ އަޑުގެ ބަހުރޫޙު. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެފަހަރު ވަރުގަދަ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފާހަގަކުރަން ވަކިވެގެން ގެންދާނީ އަރުވާލުމުގެ ދަނޑިވަޅު، އަށް ކަނޑަކަށް ކުރިއަށްވެދާނެ ނޫނީ، ރައްޔިތުންނަށް ދިޔަ ފަހަރު ބަޖެޓުތަކުން ހަރުކަށި. ސަރުކާރުން މި މިނިވަން ކުރާ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހަޅައިފިން، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ކުންފުނިތަކަށް، ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ފިޔަވަޅު އަޅާ، ތަރުޖަމާކޮށްދޭން ސަމާލުކަން

އަތޮޅު ހޮސްޕިޓަލުން ބޮޑު ސަރުކާރަށް ސިޓީ ފޮނުވައިގެން. ބޮޑު ސަރުކާރުން އެބަ ބޭނުންވޭ 3 މަސްދުވަސް ލިސްޓެއް ކުޑަކޮށްގެން، ބޮޑު ސަރުކާރަށް ދެވޭވަރަށް އެ ލިސްޓު ކުޑަކޮށްގެން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ޖެހުނީ. އަނެއްކާ އަތޮޅު ހޮސްޕިޓަލަށް ފޮނުވަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލެއްވުން އެދެން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޢާސިފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ސަރުކާރު އައިސް، މި މަޖިލިސް އައިސް ޤަރާރުކަޖެހޭކަމުގެ ކަންތައް މި ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މެންބަރުންގެ ސަރުކާރު އޮތުމަށް، އަދި މަޖިލިސް މެންބަރަކަށް ހުރިހާ ފަސް އެ ކަންތައް ކުރަން ނުކުރެވުނު. އެއީ މި އުސޫލުތަކުގެ ސިއްރު ކަމަކީ. އިއްތިފާޤުކުރެއްވިއިރުގެ ކަމަކީ ކުރިހާ ކަމެއް ޕްރޮގްރާމެއް ނިމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] ނިޒާމު ހުރި ހިސާބު [illegible] މި [illegible]. [illegible] ހާލަތުގައި [illegible] ބައެއް ކަހަލަ ވަސީލަތްތަކެއް [illegible] އަތޮޅު ހޮސްޕިޓަލުން މި [illegible] ސަރުކާރަށް، ބޮޑު ސަރުކާރަށް [illegible] ލިސްޓު. ލިސްޓު [illegible] 3 މަސް [illegible] ލިސްޓު ކުޑަކޮށް [illegible] ހޮސްޕިޓަލަށް [illegible] ފޮނުވައިގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 6 މަސް، 7 މަސް އެބަ [illegible] ކޮބައިތޯ [illegible] އަނެއްކާ [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] އަނެއްކާ މި [illegible] ހޮސްޕިޓަލުން [illegible]

ފޯންނުވާ ދޭސް ސިޕްރޭޓާދު، މިޒަމާން ގާނޫނީ ނިޒާމު މި ސަރުކާރުގެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2 އަހަރުދުވަސް ވީ ކޮވިޑުގެ މި ހާލަތު މެނޭޖްކުރުމަށް ބަލާއި. ޖީޑީޕީ ވާނީ ކޮންމެ ވަރަކުން އެ ޚިދުމަތް ނުވަތަ ކޮންމެ ވަރަކުން އެ ވަސީލަތް އެ ބަޔަކުގެ ގޮތުން ސަޕޯޓްކުރަން ނޫނީ ހާސިލުކުރުން ލިބޭން އިންތިޚާބުގައި ބޭއްވިއްޔާ؟ ކާއްޗެއްމި މަދުވަނީ މިއަދު ހޯދުމު މިނިސްޓަރަކަށް ބާރުވެރިކަމެއް ނުވަތަ އެ ކަނޑައެޅުއްވައި، އެ ކަނޑަނޑް، އެ ވަސީލަތްތަކާއި ހުރިހާ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބާރުވެރިކަން؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިޔާސީ ވާހަކަދެއްކުމުގައި، ހާމަކުރެއްވި ސިޔާސީ ވާހަކަދައްކާއިރުގައި، ރަށްރަށުގައި ތިބި އަތޮޅުތަކުގައި ރައްޔިތުންނަށް ޚަބަރުދޭން ވަސީލަތްތަކާއި މިއީ ހަޤީޤަތް. ކައުންސިލުތަކު ނުވާ ކޮވިޑުގެ މި ހާލަތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްތެރިވުމަށް އިތުރު އަދިވެސް ކަމުގެ ކުރިއަށް ފުރިހަމައަށް މިއަދު ކައުންސިލަކަށް ނުވޭ. ފުރިހަމައަށް ސަރުކާރުން ދިރާސާކޮށްފައި ބަލައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ. އެކަމަކު އިންތިޚާބަށް ފުރުޞަތު ހޯދަދިނީ. ރާއްޖޭގެ ގިނަގުނަ ކުރިމަތިވެ ސަރުކާރާ ބިޔަބޮޑުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ނަމުގައި ހިނގައިދިޔަ. އިންސާނީ ހައްގުތަކާ، އަޅުގަނޑުމެން ދޮރު ހުޅުވާލާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ކިޔާ ބޮޑު ޗެލެންޖެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވެރިކަމުގެ ދެން މި އިލެކްޝަން، ކައުންސިލުތަކުން ވަރަށް ފަރުވާ މި ގަސްދުން ބޭނު އިސްލާހާ ގުޅިގެން ކައުންސިލުތަކުން ޝައުގުވެރި ޖަޒުބާތުން ވަރަކަ. ޝައުގުވެރި ޖަހަދުވަރިން ނަގަން އިޤްތިޞާދީގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު، އަޅުގަނޑު އިގްތިސާދުގެ މުއްދަތުގެ ހަމަޖެހިލީ މިއަދު ސަރުކާރުން ނިސްބަތުގައި ބާރާ ފާހަގަކޮށްލަން ވެއްޖެ ޤަރާރުގެ ބަންދުކޮށްފައިވާ އެ އިގްތިސާދުގެ ގަވާއިދު ހަމަޖެހިއްޖޭ ވެސް އެޕްލިކޭޝަން ނުލާ ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު، އެ ސަރުކާރުތަކުން ފުރުސަތުގެ ބޮޑު އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ފުރަތަން. ކޮބައިތޯ، ކޮބައިތޯ؟ ހާމަކުރާކީ ސިޔާސީ ވާހަކަދައްކަން އެމް.ޑީ.ޕީގެ މިއަދުގެ ސަރުކާރަށް ނިސްބަތުގެވެރިކަމުގައި ބާރުވެރިކަން ލިބިގެން ހަރަކާތްތެރިވެ. ދެން މި އޮތީ ކައުންސިލުތަކުން ގެއްލުމެއް ބޮޑަށް ބަދަލު މިއީ ކުރިން ދެއްކި ވިސްނުމެއް ގޮތް މި ޤާނޫނު ބަދަލުގެނެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ޤާނޫނު ބަދަލުގެނައީ. ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހް ޕްރެޒިޑެންޓްގެ ދެންމެ ކައުންސިލްތަކުގެ ގޮތުގައި ޕްރެޒިޑެންޓް ހަރަދާން ނުވޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސްސޯލިޙްގެ ސަރުކާރާ މި ސަރުކާރުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ބިލުގެ ފުރުބަސް ވިދާޅުވުމަށް ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑު ބެލި މި ހުށަހެޅި، ޕާކިންގ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ކައުންސިލްތަކަށް ބާރުލިބިދިނުމާއި، ރައްޔިތުންނާ ގާތުން މިފަދަ ހިދުމަތްތައް ދޫކޮށް އިންތިޒާމުވެ ގާނޫނުގެ ތެރެއިން، ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ހޯދައިދިނުމަށް ބަލައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ލާމަރުކަޒީ ކިޔަސް ވެސް އެބަ ތަކުރާރުކުރައްވަނީ. ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ގެނައުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރަތަމަ ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ފަށައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު ބަޣާވާތުން ވައްޓާލުމަށްފަހު ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނު ފުނޑުފުނޑުކުރަމުން ގެންދިޔަ، ކައުންސިލްތަކަށް ހުރިހާ ބާރެއް ކަނޑުވާލައި މާލެއަށް ހުރިހާ ބާރެއް މިނިސްޓްރީތަކަށް މަރުކަޒުކޮށްލަމުން ގެންދިޔަ ބަޔަކު މިއަދު ނުކުމެ ލާމަރުކަޒީ ސިޔާސަތު، މި ސަރުކާރުތަކަށް ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނުތަކުގެ ހިއްސާއިގެން ވާހަކަދައްކަމުން ތަކުރާރުކުރައްވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ލާމަރުކަޒީ ޤާނޫނު ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު މިއަދު މި ޕާކިންގ ޤާނޫނުން ރައްޔިތުންނަށް ބެލެހެއްޓުމުގެ ފުރުޞަތު، އެހީތެރިކަން ފުރުޞަތު، ކައުންސިލްތަކުގެ ހިދުމަތްތަކުން ބާރުވެރިކަން ދޭ ކަމުގައި ބަލާއިރު ގޮތް އެކުލެވޭ ޤާނޫނީ ހިންގުމުގެ އަޑުގެ ރައްޔިތުންގެ ރަހުމަތްތެރިކަމާ ދުރުން އެބަ ނަގާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސަތެއް. އެކަން ކުރުމަށް ބާރު އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ޕާކިންގ ނިޒާމު މަސައްކަތް މި ކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ، ސްޓްރީޓް ޕާކިންގ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ދަށުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން ނުވަތަ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ވަކިން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ގާތުން ފުރުސަތު ދެއްވާނީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނޫން، ސަރުކާރަށް ނޫން، ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތު ނޫން، އަދި އެއްވެސް ފަރާތަކުން ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ސްޓްރީޓް ޕާކިންގ ނިޒާމަށް އެއްބާރުލުން ދެނީ. ސްޓްރީޓް ޕާކިންގ ސިޓީ ކައުންސިލަށް އެއްޗެއް ނުލިބި، ސްޓްރީޓް ސްޓޭޝަނުތަކެއް ހެދި އަދި ބަޔަކަށް ސްޓްރީޓް ޕާކިންގ ހަދަން. މީހުން ބޭނުން ސްޓްރީޓް ޕާކިންގ ހަދައިގެން. އަދި އެއިރުގައި އެ ކައުންސިލްގެ އެސް.ޓީ (ސްޓްރީޓް ޕާކިންގ) ސްޓްރީޓްޕާކިންގ މެނޭޖް ކުރަން ޕާޓީއެއް ސްޓްރީޓްޕާކިންގ ކުންފުނިތަކަށް ދޫކޮށްފައި؛ އެއީ ބަޔަކު ކައުންސިލްތަކުން ހިއްސާކުރާ ކައުންސިލްގެ ފައިސާއާ ކައުންސިލްގެ ކުންފުނިތަކުގެ ތެރެއިން ނޫނީ ޕްރައިވެޓް ނޫނީ އެންމެ ރައްޔިތުން އަށް މަގާމު ދީފައިވާ ބިޑެއް އުސޫލެއް. މިއީ ގާނޫނުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓަން އަށް ގާނޫނުގެ ތެރެއިން ބާރުވެރިކަން ދެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ޕާކިންގ ނިޒާމު ދޫކުރުމަށްޓަކާ މިހާރު ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ބަލައި ދެއްވުން ދެކޭ ނޫން. ކައުންސިލް ނުބައްލަވާ ޑިސްޓްރިކްޓް ބޭރު ހޯދަނީ ކައުންސިލްގެ ޚިދުމަތްތަކާ ކައުންސިލްގެ ސަރުކާރާ ޕާކިންގ ދޫކުރާ ކައުންސިލްތަކަށް ގޮތްކުރެވޭ ފަރާތަކަށް ހެދޭނެ. އަދި ފަރާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތްތަކުގެ ކައުންސިލްތައް ފަސްނާޅާ ކުރުމަށްޓަކައި ހިތާމައާއެކު ކައުންސިލްތަކަށް ބާރު ދޭން ފެށުނީ ފަރާތްތަކުގެ ދަށުން ފަސޭހަ ވާންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް މި ގެނުވާ އިސްލާހުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމުދު

ސިޓީގައި ތިބޭ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ގިނަ ތަކުލީފުތަކަކާ ބައްދަލުކުރަން ޖެހިދާނެ. މިސާލަކަށް ކަރަންޓް ލައިސަންސް އާކުރަންޖެހުނަސް މި އަންނަނީ ނުކުމެގެން ބާކީ ރިޕޯޓުތަކަށް އަންނަނީ ނުކުމެގެން. ދާއިރާ އަޅުގަނޑުގެ މަޝްވަރާ ކުރަމުން ގެންދާ ގޮތުން، ބައެއް މިހާރު ގާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ލިބޭ ތަޢާރަފްކުރެވޭ ޖަލްސާގައި ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން މި ދައުރު ނުނިމޭތީ އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްދޭނަން، ހުރިހާ ބިލުތަކަކާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަތުން ތަފާތު މި ދިމާވާ ގޮތަށް މިނިވަން ކުރިމަތިވާ ގޮތަކަށް ބަލާލުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ބައްލަވާ ތަކެއްޗަށް ސަމާލުކަން ދެއްވުމަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިއަދު ވޯޓު ގަޑީގައި މި ބިލަށް ވޯޓަށް އަހާނަން. އެޖެންޑާ ނަންބަރު...

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޝުކުރިއްޔާ.

6. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މަސައްކަތް ފަށާނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތުން. ދެން ބާކީ ރިޕޯޓުތަކުން، އިތުރު ވަގުތު ޙާޟިރުވާ އަނބުރާ އަންނާނީ އިބްތިދާއީ ބަހުސަށް. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް؛

{6.1}- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6.1- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ ޢަބްދުލްޙަކީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. ބިލުހުށަހެޅުއްވި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ ބަޔާން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް މި ހުށަހަޅާފައި އޮތް ޓެރަރިޒަމްގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމަށް. ތަޢާރުފުކުރައްވާފައި ވާ އުސޫލު ކަންކަން މި ކަރުދާހު ހުރީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މީގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑުގެ ތަޖުރިބާއަށް، ޓެރަރިޒަމްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މިހާތަނަށް ހުށަހެޅުނު މުއްދަތު ނުޖެހި އަދަދުތަކުގައި މިތާ ވީނަ މުންސިފު ސިޔާސީ މީހުން. މިސާލު؛ ސިޔާސީ ސަރުކާރުގައި މައިގަނޑު ގޮތަކަށް މި ގޮތުން ބޭނުންކުރެވިފައި އޮތީ، ސިޔާސީ ވެރިން ހައްޔަރުކުރުމަށް، އަދި ސިޔާސީ އިދިކޮޅު ހައްޔަރުކުރުމަށް، މި ޤާނޫނުގެ ހިނގާ ބޭނުންކޮށް

އެޕާސްޕޯޓެއް ސަރުކާރުން ނަގަމުންދިޔަ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަނީ އިތުރަށް މި ގާނޫނަށް އިތުރު ބާރުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ދޭން އެބަޖެހޭ. މި ރާއްޖެ މި އޮތީ ނާޒާކުކަމުން އަޅައިގަތުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ހަޤީޤަތުގައި ވެސް މި ގާނޫނު އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ. އިތުރު ބާރުތަކެއް އެބަ ދޭންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މާ ބޮޑު ތަފާތުތަކެއް ނޫން ކުރިއާ ހުރިހާ މިހާރު ވެސް. ކުރިކުރި މުއްދަތުތަކަކަށް ތަފާތުތަކެއް އެބަހުރި. މި ބިލުގައި 48 ގަޑިއިރު ވަންދެން ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަނީ؛ 48 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ކުރަންޖެހޭނެ. ކުރީގައި 24 ގަޑިއިރު. އެކަމަކު ކުރިކުރި ބަދަލުތަކެއް އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މިކަން ހުއްޓުވުމަށް ބަލައި މަސައްކަތްކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ މި ބާރުތައް އަޅުގަނޑުމެން ދޭންޖެހޭ. ދެން މި ބާރުތައް ލިބުނީމާ، މި ބާރުތަކުގެ ބޭނުން އޭގެ ހަމަތަކުގައި ހިފުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް. އަސާސީ ވާހަކައަކީ މަސައްކަތްކުރަމުންދާ މުހިންމު ކަމެއް މި ބާރުތަކާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ، ހައްޔަރުކުރުމުގެ ޖަވާބުދާރީގެ ފުލުހުން ބަލާ ކަމާ ބެހޭ ސަރަޙައްދުތަކާ ކުރިން އެކު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއީ ގޮތުގައިން މަޖުބޫރުވާ އެބަ ވޭ، ސިޔާސީ މަޖުބޫރީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ބިރުވެރިކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދިޔަ މޭ މަހުގެ 6 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ އެ ފެނުނީ މި ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަކަށްވެސް ބޭނުންވާ މަންޒަރެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް، މި މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ހަމަލާދިނީ ބޮމެއް ގޮއްވައިގެން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށްބޮޑަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް ނޫން. އެއީ މި ރާއްޖޭގެ ދިމިޤްރާޠީ އަސާސްތަކަށް ހަމަލާދިނުން، އަރިހުން އަޅުގަނޑުމެން މި އޮތީ ވަރަށް ބޮޑު އަނިޔާވެރިންގެ ތެރޭގައި. މިއަދަށް 60 ދުވަސް ވެގެންދިޔައިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އަދިވެސް އެކަން ހޯދައި، އޭގެ އިންސާފު ހޯދިފައެއް ނުވޭ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން މި ކަންކަމުގައި ހުންނާނެ އުނިކަންތައް. އެހެންނަމަވެސް، ދަށުން ސިޔާސީ ގޮތުން ވެސް ނުދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން. އިންސާފު ހަމަވާނެ؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އޭގެ ބޭނުންވާ މިކަން ހޯދުމަށް. މިއީ ތަޙުޤީޤުކުރާ އޮތް އެންމެ ސަރުކާރު ތަނަކީ، ބަލިކަށިގޮތެއްގައި ވެސް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިރާސާކުރަން މި އޮތް ހަމަލާގައި ތަޙުޤީޤުތަކުގެ ބައެއް މިހާރު ކަނޑައަޅައިފައި ނޭގޭ. އެމް.ޑީ.ޕީ ވޯޓުދީގެން އަދި ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން ކުރިން. ޕާޓީގެ ސަރަޙައްދު އަދި ބައިވަރު މިންވަރު ކުރިން. ބައްލަ މިންވަރު ކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން އައީ. ބައްދަލު މިންވަރު އޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތުވެފައިވާ ނިންމުންތަކަށް، އެއީ ބާރުތަކުގެ ދިފާޢުކުރުމުގެ ކަމަށް ވިހާން އުޅުނީ. ވާ ބައްޔަކަށް ޤާނޫނު ދައުލަތުގެ ތަޢާރަފް، އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ވަރަށް ފަހަކުން. އެހެންނަމަވެސް، 2008 ވަނަ އަހަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ފުލުހުން ބަޔަކު، އެކަމަކު، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފުރަތަމަ ސަރުކާރަށް އެކަމަކު ވަރަށް ގިނަ ބާރުތައް ހަމަޖެހިފައި ނުވެ. އެ ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ހައްޔަރުކުރުން ހަމަ އިސްތިޢުފާ ކުރުމުގެ ވެސް ފުލުހުންނަށް ދޭން. އެހެންނަމަވެސް، ބާރުތަކާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލުހުން ބާރުތައް، ނިމިގެން ހަމަ އަހަރުގެ ބަޔަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭގެ ކުރީގެ 30

އަހަރު ކުރި މަސައްކަތުގެ ދިހަ ގުނަ، ނިމިދިޔަ ފަސް އަހަރު، ރައީސް ޔާމީންގެ ސަރުކާރުގައި ވެސް ކުރެވުނީ. އެ މަސައްކަތްކުރެވުނީ އަޅުގަނޑުމެން ގެނައި ސިޔާސީ ނިޒާމަށް ގެނައި ބަދަލުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެއަށް ގެނުވުނު ކުރިއެރުންތަކެއް އެއީ. އެކަމަކު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެފައި މި އޮތީ، ބައެއް މިންވަރު ހޯދުމުގެ ބަދަލުގައި، އެކަން ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް ކުރެވިއްޖެ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަލުން ފަރަށްޖެހިފައި މި އޮތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިވެހިން ރިޔާސީ ސަރުކާރާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ހައްޤު އެ މީހުންނަށް ހޯދައިދިނުން. އެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސަރުކާރުން ވެސް ޚިދުމަތުގައި މި އޮތް އިސްލާމިކް ބޭންކާއި، ޝަރީޢަތުގެ ގާނޫނާ މި ގޮތުން އިސްލާމިކް ބޭންކު، ބައިބަދަލުވުމުގައި ވެސް ހަމަ ގެންދިޔަކަމުގައި މި ރާއްޖޭގައި މި އޮތް ޝަރީޢަތުގެ ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދި އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ އެހެން މައްސަލައެއް މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިއެރުމުގެ ބޮޑު ބައެއް ކަމަކީ، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ ޢަޤީދާގެ ތެރޭގައި ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ ބައެއް ބަޔާންކުރުން؛ މިޔާރުގައި ދިވެހިން ބައެއް ބަޔާންކުރުން އަދިން ޕާޓީގެ ހަމަހަމަކަމާ އެ ކުރަމުން ދާ މަސައްކަތްތަކާ ކުރުމަށް ވަކިން ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް މިގޮތަށް ދަތުރުތަކުގެ ހުންނަން. އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގައި ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ ލީޑަރު ހަމަހަމަކޮށްލުމަށް ބޭނުން؛ އެހެން މަޤާމުހަރު ވަޒީފާތަކުން އެހެން ހުރިހާ ވަކިކުރެއްވި އެހެން ބައެއް ކުރީގެ ފަދަ ޕާޓީ ނިންމައިލުމަށް ކަމަށް. އެ ޕާޓީގެ ތަރައްގީގައި މިގޮތުން ކުރިއަށްގެންދަނީ މަސައްކަތްތަކެއް އިތުރު ޕާޓީއެއް އެހެން ޕާޓީތަކުގެ. ދެމަފިރިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަ ފުރި، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ ނަމުގެ ލީޑަރުގެ ވާހަކަ ކުރުމަށް ޕޮލިޓިކަލް ދައުރުގެ އިއްޒަތްތެރި ދަންނަވާ އެ މަސައްކަތްތަކުގައި އުޅުއްވާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ މަސައްކަތްތަކާ ބަދަލު ކުރުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި. ގޭގައި ވެސް ދަރަނިވެރި ބޭނުން، މާލޭގައި ދައުލަތުގެ އިއްޒަތްތެރި ދަންނަވާ ކަމުދިޔަ ފަހަރު ދަތުރުތަކުގައި، އެ މަސައްކަތްތަކާ ޕާޓީ ވެސް އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުތަކާ މަސައްކަތްކުރަމުން. މި ވަގުތު މި އޮތް ވަރަށް ނަޖާތު ފަހަރުމެދުގައި، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއާ ވެސް އަޅުގަނޑު ދާއިރާތަކުގައި ތިޔަގޮތަށް މުހިންމު ޕާޓީއާ. އެހެންވީމާ، އެ ޕާޓީ އުޅުއްވުން އަޅުގަނޑު ބޭނުން ވަކިކުރަން ނަމާ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު އިތުރުވާލަން ޖާގަދޭން، މި ވަގުތު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޖަމާޢަތުގެ މުހިންމު ޕާޓީއެއް ކަމަށް ފެންނަނީ؛ އެ ޕާޓީ ސަރުކާރުގެ ބައެއް ދަރަނިން ވެއްޓިއްޖެ މަސައްކަތް ފެއްޓެވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް ދެއްވާ ހިނގާބިނާކުރުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވީހާ އަވަހަކަށް ޤަރާރުތަކާގެ ދާއިރާތަކުން މި ދެފަރާތް އިސްލާހު މިތަނުން ފާސްކޮށް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަސައްކަތުގެ އެކަމަށް ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ކަނޑައަޅައި ދިނުން އެއީ އަޅުގަނޑު ވެސް އެދޭ ގޮތް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރާ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގާނޫނުގައި ނަމް ޚާއްޞަކޮށް ކުރިއަށްދާ ނުރައްކާތެރި އަދި ހާމަކުރުމަށް ނުކުތާ އެއްކަލަށް ބަރާބަރަކަށް ސަލާމަތީ ބާރުތަކަށް އަންގައިދެއްވާނެ އާ ހުއްދަތަކެއް ހިލޭ ހައްދުފަހަނަޅާފައި ވެސް. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މަޖިލީހުން ވަކިވެގެން ދިޔަ، މަޖިލިސް ދުރަށް ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން ޚިޔާނާތް ނުކުރާ އުސޫލުތަކާ ވެސް މި ގާނޫނުގައި ބަދަލުތައް ނެތް. މީގެ ކުރިން ވެސް މި ގާނޫނު އިސްލާހުކުރެވުނު. އޭރު ވެސް މިގޮތަށް މި ގާނޫނުގެ އިސްލާހު ހޯދާ، ޓެރަރިޒަމް ކުރިން މި ގައުމުގައި ކަންކަން ހިނގާފައި ހުރި ގޮތުން އެކަން އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިން ޓެރަރިޒަމް އުސޫލުތަކުގެ ދިރާސާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސިޔާސީ މިހާރު ސިޔާސީ ވާހަކަ ދައްކާލާ، ހިލަމެ ޖަހާލާ ބޮޑުކަން މި ގާނޫނުގައި ނެތް. އެހެންވީ އެކަކު އެހެނިހެން ކަންކަމުގެ އެކަކު ވެއްޖެ އެކަމަކު، އެކަކު ޓެރަރިޒަމް އުސޫލުތަކުގެ އެކަމަކުގެ ކަމެއް މި ގާނޫނު އިސްލާހުކުރެވޭ. މިސާލަކަށް، މިހާރު ހާލަތު ބަދަލުވެއްޖެ.

ބަދަލުވެފައިވާ އެކަކުގެ ގޮތުން ވެސް ނުހުރެ. އެކަކުގެ ޒަމާނު ބަދަލުވުމާ ދޭތެރޭ ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލުތައް އައިސް ރައްޔިތުން ނޫސްވެރިކަން. ބޮޑުވެގެން މިހާރު އަދި މަޖިލީހުގެ ހަމަހަމަކަން ބޭނުންކުރާ، މި ދައުރުގެ ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޚިދުމަތް ހަދައިދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ދުރުއެހުން. ހަމަހަމަކަމުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ އެކަމާ ގުޅޭ ވަރަށް. ސަލާމަތީ، ޚާއްޞަކޮށް ޕޯސްޓުކުރުމުގެ ވަރަށް ބަރާބަރަށް ވެސް ހުރިހާ އެއްބަސްވެފައި ވެސް ހައްލުކުރި ބަޔަކު ގިނަ ބަޔަކު. އެ މަސައްކަތް ބަދަލުކުރެވޭނެ؛ އެ މަސައްކަތް ސަރުކާރަށް ވަޒީފާ ބަދަލުކުރެވޭނެ އެ މަސައްކަތް މި ބޭނުމަށް ކުރުމުގެ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑު. އެބަ ހައްލުކުރާނެ ގޮތުން ދިރާސާ، ހަމަހަމަކަން އެކުލަވާލެވޭނެ ގޮތް ދިރާސާ ޖަވާބު. އެކަން ބަރަބަރު ޕާޓީތަކާ އެ ވާހަކަ. އެހެންވީ، އެ މަސައްކަތް ބަދަލުކުރި ފުރިހަމަކުރުމަށް ސަރުކާރު ހަމަޖެހިފައިވޭ، އަޅުގަނޑު ރިޔާސީ ޤާނޫނުތަކާ ވާހަކަ މަޖިލިސް ދާ ކުރިން ހަރަކާތްތެރިވާނެ ހަމަ. ޖަމާޢަތް އިހުމާލުވެގެން ދަށުން، އަޅުގަނޑު މިހާރު ދާ ކަމަށް ދެކެވޭ ކުރީގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ދާ ކަމަށް ދެކެވޭ. އެއީ ވެސް ރައްޔިތުން މިހާރު އިސްލާހު ޤާނޫނުގެ މަސައްކަތަށް ބަދަލު. އަދި އިސްލާހު ޤާނޫނުގެ ހަމަހަމަކަން ދުވަހު ބަދަލުކުރުމަށް، ހިމާޔަތް ކުރުމުގެ ވާހަކަ ގިނަ ހަމަހަމަ ކަމުގެ ޙައްޤުތަކަށް ހަމަހަމަކަމާއި ގުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ހުރިހާ ހަމަހަމަކަން ހިމާޔަތްކުރުމަށް

ވެސް ދިރިއުޅެވޭނެކަން އެ މަނިކުފާނު ގަބޫލުފުޅުކުރައްވާތީ. ކުރިން މި ބިލު އިސްލާހުކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ އިސްވެރިން މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތަކުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަފުޅުތަކަށް މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވައިފި. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ވެސް އެދެނީ، މި ބިލު ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ކޮމިޓީއަށް ގެންގޮސް، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިންމައި ފާސްކުރުން. މިކަން މިގޮތަށް ކުރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މުހިއްމު މަޖުބޫރުކުރައްވައިފި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހެން މި ދަންނަވަނީ، އެންމެ ރަނގަޅަށް ކަންކަން ކޮށްދިން މިހާރަކު ވެސް ބަލައިލުމެއް ނެތި އިހުމާލުވެފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ، އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވި ޙާލަތު ކަންތައްތަކެއް ހިނގައިގެންދިޔަ ތަން. އެހެންވީ ތަންފީޒީ އިދާރާތަކަށް އިމްތިޔާޒުތައް، ތަންފީޒީ އިދާރާތަކުން އެދޭ ގޮތަށް ގާނޫނު އިސްލާހުކުރަން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން. ހަމަގައިމު، އަޅުގަނޑު އެދެނީ ތަންފީޒީ އިދާރާތަކުން ކަންކަން ކުރަމުންދާއިރު ގާނޫނީ އިމުގެ ތެރެއިން ޒިންމާދާރުކުރެވިދާނެފަދައިން ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނު)އަށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހަށް ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ނުކުތާތަކެއް އެބަހުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޓެރަރިޒަމްގެ ޖަމާޢަތްތަކެއް މިހާރު މި ދާއިރާގައި މިހާރު ވަނީ ހިނގަން ފަށާފަ. ޓެރަރިސްޓުންގެ ގްރޫޕުތަކުގައި ބައިވެރިވެފައި މީހުން އެބަ ތިބި. ދައުލަތުގެ ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން ވެސް ދެއްކި މަޢުލޫމާތުތަކުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޓެރަރިޒަމްގެ ހަރަކާތްތަކުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޓެރަރިޒަމްގެ ހިންގާ ފިކުރީ ނުރައްކާތެރި ވަރަށް މީހުން އެބަ ބަލަން ސާފުކޮށް ބުނަމުންދާ. އެގޮތް ސަބަބުތަކަށް ވުރެ ވެސް މީހުން މި ޓެރަރިޒަމްގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފިކުރުތަކުގެ ވަރަށް، މީގެ އެ ވާހަކަތައް ނުން. މީގެ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިކަމާ އަޅައިނުގަނެ ދޫކޮށްލައިފި ނަމަ، މި ޤައުމު ސަލާމަތްކުރެވޭނެކަމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަހަމަ ބަހައް އެހެން މަސައްކަތްތައް ވަކި ސިޔާސަތުތަކާއި އަދި އެހެން ޤައުމުތަކަށް ދާތީ ހަމަގޮތްތަކަށް ބާރަތް ތިބެގެން މިހާރުކަން. އަދި އެބޭފުޅުން އެއްބަސް މީހުން އެބަ އަންނަނިކަން. އައިސްފަ އަދި ޓެރަރިސްޓުން އެ މީހުންގެ ފިކުރުތައް މީހުން ޖަމާޢަތްތަކަށް ބަލަމުން މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ކަމަކީ، ޓެރަރިޒަމްގެ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖޭގެ ގިނަ

ފަރާތްތަކަކީ ތަޢުލީމީ ޤާބިލު ތަޖުރިބާ ހުރި މީހުން. އެމީހުން ކުރިއަރަމުންދޭ. އެ މީހުން ބޭނުންކޮށްލާނީ. އެ މީހުން ފައިސާގެ މުޢާމަލާތް ހިންގާނެ ގޮތަކަށް އިތުރަށް އެބަ ކުރޭ ސަލާމަތީ ބާރުތަކާއި އިންފޯސްމެންޓް އޮތޯރިޓީތަކަށް އެ ނުފެންނަ ގޮތަށް އެ މީހުން ކުރިއަރަމުންދޭ. އެއާ އެއްވަރަށް ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ، ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤުތައް ވަރުގަދަކުރަންޖެހޭ. ނަޝަނަލް ކައުންޓަރ ޓެރަރިޒަމް ސެންޓަރު ވަރުގަދަކުރަންޖެހޭ. ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން ރަނގަޅަށް ބަލައި މި ކަންތައް ތަޙުޤީޤުކުރެވޭނެ ގޮތަށް ހަމަޖެހުން. އަޅުގަނޑުމެން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ސަރުކާރަށް ފޮނުވި މިގޭ ދުރު އަހަރެއްގާ ކުރިން ޤާނޫނު. އަޅުގަނޑުމެން ރިސޯސް ހަމަ ނުވޭ. އެ ޤާނޫނު ބޭނުގޮތަކަށް ފާސްކޮށްފައިވޭ. އަސްއާވާފަ މި އަހަރު ގާނޫނަށް އިސްލާހުކުރި. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރިއަށް ގެންދަން. އަޅުގަނޑުމެން ދަރިންގެ މުސްތަޤްބަލަށް ބާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިކަން މިއަދު ނުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށްލައިފިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޤައުމު ނިގުޅައިގަނެވޭނެ. އެކަމުގެ ސަބަބުން މިސާލަކަށް އިންޓަރޕޯލް ރިޕޯޓް، ނުވަތަ މިހާރު ސަރަޙައްދީ ގައުމުތަކުން ރިޕޯޓުކުރާ ގޮތުގައި، މި ފަރާތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބޭ. މަސައްކަތުގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ބަދަލު ގެނެސް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް ގެނެވޭ. މިއީ އެއްބާރުލުމެއް އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ހިއްސާއެއްގައި. މި ނިކުމެފައިވާ ބޮޑު ކަމެއް. މުޅި ހިނގާދިޔަ ކަންކަމެއް ފެނިގެން. އެކަން ދެކިގެން ގޮތްތަކަށް ފާސްކުރެވެނީ ވެސް ނުލާ ބޭރު މީހުންނާ ދެކޮޅަށް. ވަރަށް ބޮޑުވެފައިވާ ޚަރަދުތައް. މި ވަކިވަކި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަށް. ފަރާތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާއި ކަންތައްތަކާއި، މި ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭ، އިޤްތިޞާދީ ކަރުދާސް؛ ހަރުގޮތުގައި މީހުން ކަމަށްވާ ތަނެއް ދެކުނެވިއްޖެ. އޭ މީހުން މާލީ ކަމެއް އެބަހުއްޓޭ. ބޭރުގެ ގައުމުތަކުގެ ޖަވާބުދާރީ ވާ މީހުން މާލީ އެބަ ގެން. އޭ މީހުންގެ އާމްދަނީ މީހުންނަށް އެބަހުއްޓޭ އަމިއްލަ. އޭ މީހުން ވިޔަފާރި ތަރައްގީގެ އޭނާ ރަނގަޅަށް ދޭތެރޭ ގުޅުން. ހަނގުރާމަ އޭ ކުރިން ހިންގަނީ ހ ކުރިން ބޭނުންކުރަނީ. އޭ ކުރިން ގުޅިގެން ހަރުދަނާ ވަޒީފާގެ ގޮތުގައި ބިނާކުރެވިފައިވާ ފައިސާގެ ހިންގާ. އޭ ކުރިންނަށް ބާރު ހަމަ ގޮތް މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުގައި. މި ފައިސާގެ ބޭނުންކުރާ އެ މީހުން އެބަ ހިނގާ. އޭ ކަމެއް ހިނގާ ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ ވެސް އެބަ އިނގޭ. ޤާނޫނުން އޭ ކަމެއް ހުއްޓުވާ ބާރެއް ކުރިއަށް ގެންދެވޭ، އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް. ޤާނޫނީ އެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިތުރަށް ވެސް ވަކި ކަމެއް ހަމަ ކިޔާ ދެވޭނެ. މި ބަދަލު ދައުލަތުގެ ވަރަށް ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ ފަރާތުން އެބަ ބޭނުމީ. ކުރިން ފާސްކުރި އޭ.އެމް.އެލް، ސީ.އެފް.ޓީ ޤާނޫނުގެ މި ބައިވެރިވުމަށް ހަމަ ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ނުލިބޭ ސިޔާސީ ކަމެއްގައި، އެހެން ކަމެއްގައި ތަޙުޤީޤުކުރެވޭ ގޮތަށް ދިޔައީ. އެ ބޭރުގެ ދިވެހިން ސަރުކާރު އަދި ފާސްކުރެވުނު، އޭ.އެމް.އެލް ޤާނޫނުގެ ސަރުކާރުގައި ވެސް އަދި މިކަމުގެ ވެސް އޭ.އެމް.އެލް ސަރުކާރުގައި އެއްވެސް ސިޔާސީ މިހާރުގެ ހަރުމުގައި ތަޙުޤީޤުކޮށް ބޮޑެތި ކުރެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން ދިފާއުގެ ނިންމުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި އަހްމަދު ޝިޔާމް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލާ ދެކޮޅު ވާހަކަ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި ވިދާޅުވީމާ އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން. މި އިސްލާހަކަން އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީން ދެކޮޅެއް ނުވާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޑުކޮށްލައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މަޑުކޮށްލައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް އޮޅުންފިލުވައިލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަން ޖަހު) އާދޭ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްޗެއް އޮޅުންފިލުވައިލީ. އަޅުގަނޑަށް އަޑުއިވުނީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި އަޅު، މި ބިލާ ދެކޮޅު މެންބަރުންނާ. އަޅުގަނޑަށް ނުއިވޭ ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމަޖެހިވަޑައިގަންނަވަންޏާ ސަބަބަށް. އާދޭ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިޒާމީ ނުކުތާއާއިގެން ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވާ!

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަރުމިއްޔާ ބައްޖުވިލަ ގުޅިވަޑައިގަންނަވާން. ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީ؛ ޕީ.ޕީ.އެމަށް އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ޕާޓީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވުނީތޯ؟ ވިޔަސް މި ބިލު އައިސްފައި މި އޮތީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައަކަށް ގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދައްކަވައިފި:

އާދޭ! ރައީސް ނަޝީދަށް ދެވުނު ހަމަލާއާ ގުޅިގެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވައިފި:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ބަހުސް ފުރުސަތު ދެންފަސް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައަކަށް ގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދައްކަވައިފި:

6 މޭގައި ދެވުނު ހަމަލާއާ ގުޅިގެން އައިސްފައި އޮތް ބިރެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ބޭނަން މިކަމަށް ވަކާލާތުކުރަނީ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވައިފި:

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދައްކަވައިފި:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕީ.ޕީ.އެމް-ޕީ.އެން.ސީ ބޫޓުން ކަންބޮޑުވާން މިކަހަލަ ބިލެއް އައިމަ. އެއީ އެ ބޫޓުން ހިކުރައްވަނީ އެހެން ސަރުކާރުތަކުން ވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީން ވެސް ކަން ކުރައްވަނީ އެ ބޫޓުންގެ ސަރުކާރުގައި ކަން ކުރެއްވި ގޮތަށް ކަމަށް. މި ބޫޓުންގެ ސަރުކާރުގައި ރައީސް ނަޝީދަށް ޖަލަށް ހުކުމްކުރީ ޓެރަރިސްޓަކަށް ހަދާފަ. މި ބޫޓުންގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީގެ 2000 އަށްވުރެ ގިނަ މީހުން ޖަލަށް ލީ، ޓެރަރިސްޓުންގެ ގޮތުގައި ހަބަސްކުރިޔަ. އެ ބޫޓުން މި ޤާނޫނާ ދޭތެރޭގައި ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތޭ. އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން އަދިވެސް ކަންބޮޑުވާން އޮތީ. އެހެންވިޔަސް، މި ޤާނޫނު ސަޕޯޓުކުރަމުން ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ މި ޤާނޫނުގައި މި ބިލު ފާސްކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޫޓެއް؛ މި ބޫޓުގެ އެއްވެސް ރައީސަކު، އެއްވެސް ޓެރަރިޒަމްގެ ކަމެއްގައި ބައިވެރިވެ ނުވާކަން ސިޔާސީ ކަމެއްގައި ނުކުންނަވައިގެން އުޅުއްވާ ބޫޓުގެ ފަރާތުން. އަޅުގަނޑުމެން މި އޮތީ މި ޤާނޫނު ސަޕޯޓުކުރަން. މި ޤާނޫނުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަންނަން ޖަލަށް ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ގެނެސްދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ކަމެއް ކަމަށް ވާތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެ ހުރި ބިރުވެރިކަން

ގޮވައިދަން، އަޅުގަނޑުމެން ނޫން މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވީމަ މި ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެންނާނަމޭ. ނޫން މިނިސްޓަރު އެންމެ ތަންކޮޅެއް ފަސް؛ ދިރީ ހުށަހަޅައިގެން އެބަ ތިއްބެވި ބިރުސަބަބުންނަން ވާގިވެރިވާ ފަރާތްތަކުން، އެ މީހުންނަށް ހިތްވަރުދޭ ފަރާތްތަކަށް، އެ މީހުންނަށް ފަރުވާ ނުދޭ ފަރާތްތަކަށް، ތޭ ހުއްދަދޭތާ ފަރާތްތަކަށް؛ އެ ފަރާތްތަކަކަށް އެންމެ ތަންކޮޅެއް ފަސް ދުކޮރުގެންނުވާން. އަޅުގަނޑުމެން ނުއިބާކަން ބަޔާކަރުން. މި ގާނޫނުތައް ފާސްކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަނީ، މި ކަންތައްތަކުން މި ޤައުމު ސަލާމަތްކުރުމަށް ބަލައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ޕީ.ޕީ.އެމް-ޕީ.އެން.ސީއަށް ކަންބޮޑުވާނީ އެހެން ސަބަބަށް؛ މި ބަޔަކުންގެ ފުރިހަމަކުރާ ދިރާސާ ހަލާތު އެކަމަކު ކަމުގައި ކުރިއަށް، ބިރުސަބަބުންގެ ގޮތުގައި ދިރީ ހުށަހަޅައިގެން މި ބައިވެރިން ކުރާ އެއްވެސް ކަމަކާ އަޅައިއަންނިވާއާ. މި ބައިވެރިންނާއި އެ މީހުންނާ ގުޅޭ ކަން ގުޅުއްވާ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައި ވިސްނަންޖެހޭ. ޕީ.ޕީ.އެމަށް ފަދަ، ޕީ.އެން.ސީއަށް ފަދަ އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ހުރި، މިހިރީ އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެކަނި ރާއްޖެއެއް ނޫން. މިހިރީ މި ބައިވެރިންގެ ފަސް ރާއްޖެއަށް. މި ޤައުމު ސަލާމަތްކުރާނީ މި ބައިވެރިން ދިރާސާކުރާ ފުރުސަތުދޭން. އެ ބައިވެރިންނަށް ހިތްވަރުދިނުމަށް މިކަމާއިގެން ކުރިއަށްދާ ވަރަށް ކުރިއަށް ޒަމާނެއްގެ ދޮރުނުވާ. ދިރާސާކުރުމުގައި ތިރީސް އަހަރުވާ ކުރިއައި އެ މީހުންނަށް ދޭނެ ބަދަލު އަދަބުދީ މި ޤާނޫނު ސަލާމަތްކުރަންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ކާމިޔާބު ސަބަބަކަށް، ސިޔާސީއާއި އެކި ޤައުމުތަކަށް ހަމަޖެހިގެން ގޮސްފައި އައިސް ދެމި ދިޔައިރު އައިސް އެބަ ދެމި ދުނިޔޭގެ ބާރުވެރިކަމާއި ކުރިމަތިލާ ޤައުމުތަކަށް. އެ މީހުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބޮޑު ނުރައްކާއެއް. އެ މީހުން ކުރިމަތިލާނެ ކުރިމަތިލާ ބޮޑު ދެކޮޅު ނަމަ ކަމަށް ބުނެފައި ދުވަސް އެބަ ފެނޭ، މި ގާނޫނުން އެ ބާރު ތިބީ. ސާފު ސަބަބުތައް ފުރަ ދިނަ؛ ސަލާމަތީ ބާރުތަކަށް، މި ފާރުގެ ރައްކާތެރިކަމަށް، މި ފާރުގައި އިސްވެ ސަރަޙައްދު މިދިޔަ ވިޔަފާރިވެރިންނަށް މި ރާއްޖޭގައި ބިރުވެރިކަމުގެ ދެކޮޅަށް ވާހަކަދައްކާ މިހެން މީހުން މިހިރީ ފަހަރަ އެ ބުނާ، މިކަން ބަލަން މިހެން މީހުން. އެއްބަސްވާ، އެ މީހުންގެ ކަންތައްތަކަށް ބަލައި، އެ މީހުން އެބަ ދޭ ރާއްޖެއިން ކުރިމަތިލާން، އެ މީހުން އެބަ ދޭ ބޭރުގައުމުތަކުން ފެށިގެން އެ މީހުން ހުސްކަމާއި ބަލައި. އެ މީހުން އަޑުއެހުން ކިޔެވުމެއްގައި. މި އާޚިރަށް ބަލާ ހުސްކަމާއި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ބާރުލިބިގެން އުފެދިފައި އޮތް ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ޕީ.ޕީ.އެމަށް. ޕީ.ޕީ.އެމް ޓެރަރިސްޓުންނާ ގުޅުވައިގެން ވާހަކަފުޅުދައްކަވާތީ އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ސަރުކާރު ޕްރޮޕެގެންޑާއިން އެގްރިމެންޓްތައް ހެއްދަވައިގެން މި ސަރުކާރުންނުން ނޫނޫނޯ މި ދަނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ފާހަގަކުރައްވާ! އަދި އަޅުގަނޑަށް އަޑެއް ނިވީ، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ޕީ.ޕީ.އެމް ޓެރަރިސްޓުންނާ ގުޅުވި ކަމަކަށް. އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑަކަށް ކަނޑަވަރު ނުކުރައްވާނެކަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެއްގޮތަކަށްވެސް ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީ. ޓެރަރިސްޓުންނާ ގުޅުވާ ނޫން. އެ ބޭފުޅުން އެ ކުރައްވާ ކަންތައްތައް، ޕީ.ޕީ.އެމް ސަރުކާރެއްގައި ނުބައްލަވައި، އެ ބޭފުޅުން ކުރައްވާ ކަންތައްތަކަށް އަޅައިނުލައްވާ ޑޮކްޓްރިން ވަރަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީއަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ބިލަށް އެއްބާރުލުން ދެއްވާށޭ. ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރައްވާށޭ. މިއީ މި ބޭފުޅުންގެ ވެސް ޒިންމާ ވިޔަ ސަލާމަތްކުރަންޖެހޭ. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެކަނި ކަމެއް ނޫން. މިއީ ހަމައެކަނި ކަމެކޭ. ހުރިހާ ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކޮށްގެންނޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަމުން ސަލާމަތްކުރެވުން އޮތީ. މި ބޭފުޅުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ހިތްވަރުދީ، އެ މީހުންނަށް ހިތްވަރުދޭ ކަންތައްތަކާ ނުލައްވާށޭ. އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ކަންކަމުގައި އުޅޭއިރު މި ބޭފުޅުން ސިޔާސީ ފައިދާ ނެގުމުގެ ބޭނުމުގައި އެކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ޖުރުއަތްކުރުވާ މީހުންނަށް ހިތްވަރުދޭ ކަމެއް ކުރޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލަށް ތާއީދުކުރަންޖެހޭ އެންމެ މުހިންމު ކަމަކީ، ނުރައްކާތެރި 1400 އަހަރު ވުރެ ގިނަ މީހުން މި ރާއްޖޭގައި މިނިވަންކަމާ އެކު އުޅުމުން އެ ދަނީ، ބޭނުންވާ ކަމެއް ކުރުމުން އެ ދަނީ. ބޭނުންވާ އެއްޗެއް އުފެއްދުމުންދަނީ. ބޭނުންވާ ބައެއް އިތުރަށް މި މީހުންގެ ނަޒަރިއްޔާތުގެ ތެރެއިން ވައްދައި، ހިންގަމުންދަނީ. މި މީހުން ކުރާ ކަމަކީ ބަދަލުކުރަވައިގެން މި މީހުން ގޮނޑިބަރުކުރަނީ. ކަނޑުމަތީގައި މި މީހުންގެ ޖިހާދުކާމިޔަށް ހިނގާ، ހުވާކަންކުރައި ހިނގާ، ފޮނުވުމަކާއި ހިނގާ، ދަންވަރު އެކި މި މީހުންގެ ޖިހާދުކާމިޔަ ހިނގާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ މަސްއޫލިއްޔަތު ދިމާވޭ. ސިޔާސީ މަސްއޫލިއްޔަތު ދިމާވޭ. މި ކަންތައްތައް ޖިހާދުކުރުވުން ގޮތުގައި ގާނޫނު

ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތްތަކަށް މި ބާރު ދިނުމުގެން އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހާސިލުވެގެން އޮތީ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ހަމައެއާއިއްޔާ މި މީހުންގެ ތެރެއިން އަދިވެސް ބަނދަރުކުރާން ބޭނުންވާ މީހުން ވެސް އެބަހުރި. އެ މީހުން ހަރަދުކުރުވަން ރިސޯޓުބޯޓުތަކުގެ ގޮތުގައި ހަދަން އެބަ ޖެހޭ. ރިސޯޓުބޯޓު ސުންޓަރުކޮށްލައި ހަދަން އެބަ ޖެހޭ. އެކަމަކު ބޭނުންވާ މީހުން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ. އެކަމަކު ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން ދޭންޖެހޭ. މި ކަޓިޕެއަރަން ބަނޑުޖެހުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ސަރުކާރުގެ އެއްބާރުލުން އެބަ ޖެހޭ. އެކަމަކު ބަޖެޓަރީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ދެމެހެއްޓުމަށް އިޤްތިސާދީ ކަމާ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާ ސަރުކާރު ވަޒީފާދާން. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ، މި ބަޔަކު ޖަރީމާތަކުގެ ފުރުޞަތު ހަމަ ފޯރުކޮށްދިނުން. ޖޭގެ އޮތީ ފަރުވާދެވޭނެ ނޫން ގޮތަކަށް މި ފަރުވާގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރުވާދިނުން، ކާބަފައިން ފަރުވާގެ ދިގުމުއްދަތު. މި ފަރުވާގައި ހިންގާ އެންމެ ކަމަކީ ފިހާރަތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ހިނގައިދާން. އެކަމަކު ވެރިކަން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީގެންވާ ރަނގަޅު ސިޔާސަތު ވެސް، ދެން އަސްލަކީ ޖެނެރަލް ވެސް ބައެއް ކަންކަމާއި ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އެއީ ޖެހޭ އެކަމަކު ވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއިރު، ޝުކުރިއްޔާ މަރުޙަބާ މި ބިލު މި ފޮނުވީ މި ވަރަށް ފާސްކުރެވޭތޯ ބަލަން ކަމަށް ވާހަކަ. އެވަރު މިފަދަ ބާރު ޖެހޭތީ ސަރުކާރުގެ މެނޭޖްމަންޓަށް ވާހަކަތައް ފާސްކޮށްދިނުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އާދެ! ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނަށް މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބުނަނީ؛ ދިރިހުރުމުގެ ހައްޤު. ކޮންމެ މީހަކަށް ދިރިހުރުމުގެ ހައްޤާއި އަމިއްލަ މިނިވަންކަމާއި ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި، މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ހަމަތަކާއި ޤާނޫނާ އެއްގޮތުން ދެންނެވި އެއްވެސް މީހެއްގެ ލިބިއިން މިއިން ބައެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމުގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ނުކުރެވިގެންނުވާނެއެވެ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި މާއްދާ މިދަންނަވައިދިނީ، ބައެއް ފަރާތްތަކުން ހަމަ ޖުރުމުގައި މިވިން މިހާރު ކާފަރުކަމާ، އޭނާ ވަގަރުވަނިވިދާ، އޭނާ އުޅުނީ ކަމަށް ބައްދަލުވެދާ. މިހުންނަނީ ނުބައްލަވާން އިނގޭތޯ. މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤަވާއިދުތަކާ އިސްލާމްދީނުގައި މި ކަންތައްތައް އޮތީ މިގޮތަށް

ނޫން. އަލިއްލަމަލިއްލަމަން ވީހެން ގެރިމަން ގޮވައި، ތިމަންނަމެން މި ބުނާ މިވެނި މީހަކީ ކަފިރުކާ ގޮވައި، މިވެނި ކަމެއް ކުރުމަކީ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ކުރުވިގެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. މިދަންނަވާ ފަރާތްތަކަށް؛ އާދެ! އެގޮތަށް ހިތްވަރުދޭ ފަރާތްތަކަށް ވެސް އެ ކުރަނީ ޓެރަރިޒަމްގެ އަމަލެއް. އެހެންވީމާ، އެ ފަރާތްތަކަކަށް ވެސް މިފަދަ މި ގާނޫނު ހިންގެންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ، މި މާލޭގެ އެންމެ ކާރުބާރު ބޮޑު މަގު؛ މަޖީދީމަގުގައި މިދިޔަ މޭ މަހުގެ 6 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ ބޮމެއް ގޮއްވާލައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ފުރާނައަށް ދިން ގޮސްފައި އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގަބޫލުކުރެވޭ. އެހާހިސާބަށް ކަންތައްތައް ގޮސްފައި މި އޮތީ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ރާއްޖޭގައި، މި މާލޭގައި ވެސް އަދި އެހެން ރަށްރަށުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަލިއްލަމަން ދިރިއުޅުމުގެ ހައްޤު ލިބިގެންވާ ހިސާބަށް މިއަދު ކަންތައްތައް ގޮސްފައި މި އޮތީ. ދީނުގެ އެކުއެކި ގުރޫޕްތަކުގައި ޓެރަރިސްޓް ޖަމާޢަތްތަކަށް ހިންގަމުން ހިންގަމުން އައިސް. އަދި އެ ޖަމާޢަތްތަކާ ގުޅިގެން ހަނގުރާމަކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެއިން ވެސް މީހުން ފޮނުވަމުން އެބަދޯ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އެ ފަރާތްތަކާ ދުރު ގާނޫނީ ފިޔަވަޅުއެޅުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ލާޒިމުވެގެންވެފައި މި އޮތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގައި ނަގާލެވޭ އެންމެ ދުރުމިނުގެ ބަލާއިރު، ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަވާއިރުގައި އެބަ ވިދާޅުވޭ، 24 ގަޑިއިރަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް މީހަކު ހައްޔަރުކޮށްގެން ބެހެއްޓުމުގެ ކަމަކަށް ހައްޔަރުކުރުމުގެ މުއްދަތާ ނުލާ ހައްޔަރުކޮށް ނުކުރެވޭނެ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލައިލައްވާ! މި ކަންތައް އޮންނާނެ އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ދީފަ. އެހެން ޤާނޫނުތަކުން މި ދަންނަވާ މުއްދަތު އިތުރުކުރެވޭނެ ގޮތް ނުވަތަ ކުރެވޭނެ ގޮތް އޮންނާނެ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ފުރުޞަތު ދީފަ. އެއީ ޑްރަގް ގާނޫނާއި ޓެރަރިޒަމްގެ މައްސަލަތަކުގައި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ބަލައި އެ ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައި ހުރިން؛ އެ މުއްދަތުގެ އިތުރުކުރުވަން ބަލާއިރު މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެ މާއްދާއަކުން އޮޅުވާލާނުލެވޭ. މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށް ލިޔުއްވާފައި އެބައޮތް. ހަމަގައިމު އެއް މާއްދާއަކުން ބަލައިގެން އޮތީ 24 ގަޑިއިރަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ހައްޔަރުނުކުރެވޭނެ ކަމަށް އެ ވިދާޅުވާވިދާޅުވުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އޮތީ ވީހެން؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު؛ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނާ ޙައްޤުތަކާ ބަލައިލައްވާ! މިހާރު ޓެރަރިޒަމް ހަމަވާ، ހަރަކާތްތަކާ ހިނގާ ގާނޫނުތަކުގެ؛ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޚާއްޞަކޮށް ނުގެނުވުމުގެ ބަޔާން، އިސްތިސްނާ އެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ދެވިފައި އެބަ އޮތް. 48 ގަޑިއިރުގެ ނޫން، 72 ގަޑިއިރު ވެސް އެބައޮތް. އަދި އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތު ވެސް ދެވިފައި އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްލަން. އެ މާއްދާގެ ދަށުން ހުރަސްއަޅައިގެން މި އެއް ޤާނޫނުގައި މި އޮތީ 48 ގަޑިއިރަށް ފުލުހުންގެ ހިރާސްތުގައި ބޭއްވުމުގެ އެކަން އިތުރުކުރުވާގޮތް ކަމަށް.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ޤާނޫނުއަސާސީ ލިޔުއްވުނުއިރުގައި ހަމަ މިދެންނެވި ގޮތަށް 24 ގަޑިއިރު ހުށަހެޅީ ވެސް އަޑުގަނެދެވުން. އެއީ ޢާންމުގައި އެއްވެސް މުއްދަތެއް ނެތި މިހެން ހައްދުނުކުރަމުންދާތީވެ. އެހެންނަމަވެސް، 24 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ގެންދަންޖެހޭ ވަކި ކުރެވޭކާއި، އަދި އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތު ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކުގައި ގާނޫނުއެއްގެ ދަށުން އެ ހުއްދަ ދެވޭ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ބައްޓަންކުރެވިފައި މި އޮތީ. އަޑުގަނެދީ ހަމައެކަނި މިގޮތަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވާ ބޭފުޅުންނަށް އެކަށީގެން ސާފުކޮށްދިނުމުގެ ނިޒާމުގައި އަޑުގަނެދީ މި ފުރުސަތު ނެތީ. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުސަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް.

މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 6 މޭ 2021 ގައި ރައީސް ނަޝީދަށް ދިން ނުރައްކާތެރި ހަމަލާ؛ އެ ހަމަލާ ދިން މީހުން ބޭނުންވީ ގޮތަށް އެކަން ދިޔައީނަމަ، ރައްޔިތުންނަށް ފެންނާނީ ރައީސް ނަޝީދުގެ ހަށިގަނޑުގެ އެކި ގުނަވަންތަކެއް އެކި ހިސާބުން ކަމަށް ފުމެލި [illegible] ކަމެއް. [illegible] ފަހަރެއްގައި ސަރުކާރުން ހުރިހާ [illegible] އެއްކޮށްލާފައި، ދެން [illegible] ބޮޑު [illegible] ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު ރަސްމިއްޔާތެއް ބާއްވައި، ތިން ދުވަހަށް ޤައުމީ ހިތާމަކުރުމަކީ ވެސް ހަމަ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ހިތާމަވެރި ޙާދިސާއާއި، އަދި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންގެ ވެސް ނަސީބު ރަނގަޅުކަމުން އެގޮތަށް އެކަން ނުވީ، އެ މަސައްކަތް ނާކާމިޔާބުވީ. اللهއަށް ޝުކުރުވެރިވަން. އަދި އެ ހަމަލާގެ އަސަރުން ޝިފާވުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މިއަދު ސުވާލުކުރަން ބޭނުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ، [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ރައީސް ނަޝީދު [illegible] ނުރައްކާތެރި ހަމަލާއެއް ދިނީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަޕޯޓަރުން މުޒާހަރާ [illegible] ކޮންކަމެއްތޯ؟ އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރަން ބޭނުން؛ ރައީސް ނަޝީދަށް އެފަދަ ނުރައްކާތެރި ހަމަލާއެއް ދިނީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީން މުޒާހަރާކޮށް [illegible] ވެސް މިތަނުގައި ހަމަ މި ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ބާއްވައި، ނޫނީ މި ތަނުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން ހަމައެކަނި ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީގެ ނަން [illegible] ކީއްވެގެންތޯ؟ އަޅުގަނޑު ދެން އެމް.ޑީ.ޕީން [illegible] ވެސް މިއަދު މި ތަނުގައި [illegible]، ރައީސް ނަޝީދަށް އެފަދަ އަނިޔާއެއް ދިނީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ [illegible] ދިން ވަރު، [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީގެ މީހުން [illegible]، [illegible]

ވާހަކަ ދައްކަން. މިއަދުގެ މި ސަރުކާރުގައި ތިބި ގިނަ މީހުން ގަބޫލުކުރާނެ، މި ރާއްޖޭގައި ޓޫރިޒަމްގެ އަހައްމިއްޔަތު ހިންގުމަށް ބަޔަކު އުފައްދާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެ އުފައްދި ބަޔަކު ވެސް ތިބީ މިއަދުގެ މި ސަރުކާރުގައިކަން. އެވަރުގެ ކަމެއްގައި ތިބެގެން ރައީސް ނަޝީދު އަވަހާރަކޮށްލުމަށްފަހުވެސް، ވިދާޅުވެބައްލަވާ! ސަރުކާރުގެ ހިމާޔަތްކުރާނަމޭ ރައީސް ނަޝީދުގެ ހުރުމަތް ބޭއްވުމަށް ރައްކާތެރިކަމަށް ހަރަކާތްތެރިވެދެއްވީތޯ؟ އެއީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް. ހިމާޔަތްކުރާނަމޭ ސަރުކާރުން މި ވާހަކަ ދައްކަނީ؟ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން ނާޒިމް ސަލާމަތު [illegible] ޓީވީއަކުން ނުވަތަ [illegible] އެއްޗެއް ވިދާޅުވިމަ، އެއީ ރައީސް ނަޝީދުގެ ވާހަކަ ދައްކަވާފައި ކަމަކަށް. އެހެންވީމާ، މިއަދަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތިބެގެން ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުންނަށް ވާ ބަރަކާތެއް ޓޫރިޒަމްގެ ވާހަކަ ދައްކާ ކަމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ނުކުރަން، އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް މިއަދު އެ ފުރުސަތު [illegible] ކަމަކަށް. [illegible] ރައީސް؛ ޓޫރިޒަމްގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކަށް ހަރުދަނާކުރަން. ގާނޫނުތައް ހަރުދަނާކޮށްގެން، އެ އުސޫލުތަކެއް ވަރުގަދަކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ރާއްޖޭގައި ޓޫރިޒަމްގެ [illegible] ވަރުގަދަކުރަން. އަދި ދިވެހި ރައްޔިތު [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މަސައްކަތްކޮށް ކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ސުވާލަކީ، މި ސަރުކާރުގައި ގެންގުޅޭ ސިޔާސަތުގެ ސަބަބުން؛ ސިޔާސަތުތަކުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ޓޫރިޒަމް އިތުރަށް ދިރުވާލެވޭނެތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ދިވެހި ރައްޔިތު ފުރުސަތުގެ މީހުން ދިރުވާލެވިދާނެތޯ؟ މި ސުވާލު؛ ވިސްނާވަޑައިގެން ބައްލަވާ!

ސިޔާސަތުތައް ގެންގުޅޭއިރުގައި މި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަމުން މި ދަނީ، މި ބާވަތުގެ ކަންކަމުގައި މީހުން [illegible] ގޮތަށް [illegible] މަސައްކަތް. ދިވެހި ރައްޔިތު ފުރުސަތުގެ މީހުންނަށް ވެސް، ޓޫރިޒަމްގެ މީހުންނަށް ވެސް؛ މިއަދު ދުނިޔޭގެ [illegible] ނުކުތް. މިއަދު ޓޫރިޒަމްގެ ވެސް، ދިވެހި ރައްޔިތު ފުރުސަތު ވެސް މީހުން ގެންގުޅޭ ސިޔާސަތަކީ [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުން މީހުން [illegible] އެކަން ކުރަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ [illegible] ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކަށް [illegible]، ދިވެހި ރައްޔިތު ފުރުސަތުގެ މީހުން ވެސް، [illegible] ވެސް، މި ދައުރުގެ [illegible] ނުރައްކާތެރި ކަންތައް [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މި މަސައްކަތްކުރަމުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ [illegible] ރައީސް، އެ [illegible] ނުކުން. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލުގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރު، މި ސަރުކާރުން، އެމް.ޑީ.ޕީ [illegible] ސަރުކާރުން އެބަޖެހޭ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ރައީސް ނަޝީދަށް ލިބުނު ގެއްލުން، އެ އަނިޔާ، އޭގެ [illegible] އެ [illegible] އިންސާފު ހޯދައިދިނުމަށް [illegible]. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ [illegible] [illegible].

އެނބުރިވަޑައިގަންނަވާން، ރިޔާސަތުން އެނބުރިވަޑައިގަންނަވާން، ފުރިހަމަ ކޯޕަރޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން ދީގެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން މި ޙަރަކާތްތަކުގައި ބަދަލުތައް އަންނަމުންދާކަން. ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު ވެސް ހުއްޓުވަންޖެހޭކަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ޤައުމުގައި މަސައްކަތް ސަރުކާރުން ނުވަތަ ސުލްޙަވެރިކަމަށް ކޮށްދީ، ނޫސްވެރިކަން ސުލްޙަވެރިކަމަށް ހިއްވަރުދީ މިއަދު މިލަނޑުގައި ވަރުގަދަ ތައުލީމާއި ކަމަކީ ނަމަ. ކަރީސް ނަޝީދުކަން އިންސާފު ކަންކަމުގައި، ޤާނޫނީ ބާރުވެރިކަމާއި، މިކަން ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ އެއްބާރުލުން ޓެރަރިޒަމްގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ހިތްވަރު ބަލައިލާ ކަމުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލަން ޖެހޭ ކަންކަމެވެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަލާމަތީ ފުލުހުން، ސިފައިން، ފުރިހަމަ ކޮށްދިނުން އެދިގެން، މިކަމުގައި ކޮންމެ ބައެއްގެ ބޭފުޅުން ވެސް ސަރުކާރާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަން ޖެހޭ ކަމުގައި އެއް ސިޔާސީ މަގަކަށް މަސައްކަތްކުރަން ޖެހޭނެ. ސަރުކާރާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ބައިވެރިން، ސަރުކާރުގެ ދަށުގައި ފުރިހަމަ މިންވަރެއްގެ މަތިން ސަރުކާރު ހިންގަން މަސައްކަތްކުރައްވާނެ. މިހެން ބުނެ ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފް.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙާ ދޭތެރޭގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި އިޞްލާޙުތައް ގެނެސްގެން ވެސް، މުއައްސަސާތައް ހަރުދަނާކޮށްގެން ވެސް، ޤާނޫނުތައް ހަދައިގެން ވެސް ޓެރަރިޒަމްގެ ބަދަލުތައް ހުއްޓުވަންޖެހޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރާ ކަންކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޙައްލުތައް ނުރައްކަލަށް ހުރިހާގޮތް ހުރިހާ ޤައުމުތަކުން އެ ޤައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުންނަށް ސަލާމަތުކުރުމަށް އެއީ އަބަދުވެސް އެ ޤައުމުގެ ފިކުރުތަކުގައި ތިބި ޒުވާނުންގެ މައްޗަށް ޖިހާދުގެ ފިކުރާ ކަންބޮޑުވުމެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ހިމާޔަތާ އެކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކަތަކެއް އަދިވެސް. މި ތަނުގެ ވެރިކަމުގެ ބާރުގެ ވާހަކަ؛ މިޝަނަރީން އެންމެ ހަރުއަދެން ވާހަކަދައްކާއިރު ބައެއް ދެން ވާހަކަދައްކަވާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، "ޓެރަރިޒަމް" މި ބަސް މާނަކުރުމުގައި ނޫނީ އެ ކަންކަމުން ހިމެނިފައިވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދުރާލާ ވާހަކަތަކުގައި ހިމާޔަތްދޭ، ސިޔާސީ ހިއްސާއެއް

އޭގައި އަދާކުރެވޭތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނާލެވޭނީ ކިހާވަރަކަށްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ޖުޑީ ޝަރީގައި، ޖަޖުންގެ ޕްރޮސްޕެކްޓިވްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރުގައި އެ ސަރުކާރުގައި ތިބެގެން އަޅުގަނޑުމެން ދަށްވާ ވާހަކަތަކުގެ ނާޖައިޒު ފައިދާނަގައިގެން މި ޕޮލިޓިކަލް ޢަމަލުތަކާ ދިމާލަށް ފުންމައިގެން ނޫނީ ދެއްވައިގެން ނޫނީ އެ ޢަމަލުތައް ހިންގުމުން ގެންދިޔަ ހިތަށް ފަރާތްތަކޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީކަން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ކަންކަން އެހިސާބުން ފެނިގެން އަދި ކޮންބައެއްގެ ވިސްނުމެއްގެ ތެރެއިންތޯ މި ޖަމާޢަތުގެ ރައްޔިތުން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. އެ ވާހަކަތައް މި ތަނުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަރުއަޅުން ދައްކަމުންދާއިރު؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި މަޖުބޫރުވެގެން މިއީ ބައެއްކަން މުޖުތަމަޢުގައި ޖުޑީޝަރީއިރުގައި އެ ވާކަމަށް އަދިވެސް ރައްޔިތުންނަށް އެކަމަށް ބައެއް ރައްޔިތުންނަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ރައްޔިތުންގައި މި ފެންވަރުގައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެކަންކަމުގެ ހިތްވަރުދޭ ނުލިބޭ. އާދޭ ބޭނުންހިފައިގެން މިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިކޮށްދޭ އެއް ފަރާތް، ރައީސް އާދިއްޔާ ދެފުށް ޖުޑީޝަރީގެ ހަރަކާތްގައި އެކަން؛ އެ ކޮން ސާބިތުވާ ފަރާތްތަކާ ބައިއަތުރިފައިގެން އެއް ސަރުކާރުގައި ސިޔާސީ ގޮތުން، ސިޔާސީ ގޮތުން އެއްރާސްކުރުން އަދިސް، އެ މަސްއޫލުން، ރައީސް ފަރާތުން ސަރަހައްދު އަދަބު ދެކިގެން އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އިންސާފާއި، ޖުޑީޝަރީއާއި، މި ކޯޓު ހަރަކާތް އުފެއްދު ދިފާއީ ބާރުތަކުގެ ސަރުކާރުތަކުގެ ކުރީގައި ރިޔާސީ އެކަށީގެން ގަނޑުމުގެ އެހެން އިސް ސަރުކާރުގައި، މުޅިދިވެހި ހިނގާފައި ފެށުން އިސްތިޢުފާ ނިމިގެން މި މުޅިން. ދެން ޖުޑީޝަރީގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި، ޖުޑީޝަރީގެ ހުއްދަވާ ވާހަކަދައްކާއިރު ބިލާއިން އެއް އަދީން ކަމާ މަސައްކަތްކުރާ އަދުލު އަދުން ކަމާ މަސައްކަތްކުރުމާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިރާސާކުރެވޭނެ މި އުޅެނީ. އެހެންކަމުން، މިކަން މި ތަނުގައި ޖުޑީޝަރީގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިޤުތިސާދީ ނިޒާމުގައި، ވާހަކަދައްކާ ދައްކަން އެބަޖެހޭ. ހަރުކަށި ވާހަކަތައް، ނަފުރަތު އުފެއްދުމާއި، ޙަސަދަވެރިކަން އުފެއްދުން މި އަހަރެންނަށް ހާސިލުކުރުމަށް ހިނގައްޖެއްޔާ؛ އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ގޮތުން ދެނެގަތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ތަނުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާ ވާހަކަތަކުގެ ސަބަބުން މި ހިނގާ ކަމެއް މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި މި ފެތުރެނީ ކަންކަން އުފެދިގެން، ފެށުމުން މި އަހަރުން. މި ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލެވޭނީ ކިހާވަރަކަށްތޯ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދޭން. ޖިނާއީ ދާއިރާއިން ކޮށް ވާހަކަ ދައްކާއިރު ހަމަ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ދެންނެވި. އަދި ޖޭ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީން ދަށަށް ވެސް މިފަދަ ޢަމަލުތަކުން ހިތްވަރުދޭ ވާހަކަތަކުގެ ދާއިރާ ފައިދާ ނުވޭ. މުޖުތަމަޢުގައި ވެސް ދަށަށް ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބޮޑުގައި މަރުގެ ވުޖޫދުވުމަށް ނޫނީ ޖަނަން ޝަރީއާ ފާޅުގައި ނުވޭ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ މުޖުތަމަޢުގައި އެ ވާހަކަތަކުގެ އަބަދުމެ އެ ފޮނުވުން ޝަރީޢަތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންކަމުން، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ޖޭގެ އިސް ސަރުކާރުގައި ތިބޭގެން ދައްކާކަށްނުޖެހޭ ކަހަލަ ވާހަކަތައް ނުދެން އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. މި ވާހަކަތައް

ދެއްކޭއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަންވީ މުޖުތަމަޢު އިސްލާހުކުރެވޭނެ ފަދަ ވާހަކަތައް. އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ އިހުސާސްތެރިކަމާ އެކު މިފަދަ ކޮންމެ ގާނޫނަކަށް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހިތާމަކުރާ ކަމަކީ، އޮތް ބިރުވެރިކަމަކީ، ކިތަންމެ ބައިވަރު ގާނޫނުތައް ހަދާފައި ވިޔަސް، ގަވާއިދެއް ހަދާފައި އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް އެކަން ތަންފީޛުކުރާނެ ފަރާތެއް މި ޤައުމުގައި ނެތީމަ. ހާއްސަ ގޮތެއްގައި މިއަދު އޮތް ސަރުކާރުން. ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙުގެ ސަރުކާރުން މިއަދު ދިވެހި ރައްޔިތުންނާ ދޭތެރޭގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނިކަމެތިކޮށް ހިފައިދީ. ދިވެހި ރައްޔިތުން އިހުމާލުކުރާ ވެރިންނާ ދޭތެރޭގައި އެ ނާއިންސާފުން އަރައިގަތް ދިޔަ. އިންސާފުގެ މަގަން ކުރުވުން ކަމެއް ނެތް. އިންސާފު ކޯޓުތަކުން ދިވެހި ނިކަމެތި ރައްޔިތުން ބާއިރުމަތް ގޮވައިގެން މަގުމަތީގައި ބުރާއި ދުވާލު ކުރި މުޒާހަރާތައް މަތިން ހަނގާމާތަކުގައި އެއްޒި. އެހެން ކަމަކާ އޭރުގެ އެރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވަނީ، ވާހަކަތައް ދައްކާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިހުސާސްތެރިކަމާ. ރައްޔިތުންނާ ދޭތެރޭ ހުރިހާ ވިސްނުން. ރައްޔިތުންނަށް ވެ ފައިދާތައް ކަމެއް ހަމަހަމަކަމާ، އިންސާފުގެ މަގަން ދަތުރުކުރާނަމަ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަންކަން އިސްލާހުކުރުމުގައި ދިރާސާ ވާހަކަތައް އެއީ ރައްޔިތުންގެ ގޮތް، ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާ ފަދަ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އިސްލާހުތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާ އެއީ ދަންނަވަން؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރުން އިސްލާހުކުރާކަމަށް ބުނާ ކަންކަން. ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދުން، އެ ގަބޫލުކުރަނީ އެ ދުވަސް ނިކަމެތިކުރާ، ހަމަހަމަކަން، ވޯޓުލާ ދުވަސް ނިކަމެތިކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންސާފު ނުލިބޭ ވާހަކަ ދޭތެރޭ އެ ކަންކަމުގައި ދެލިކަށި އަޅުގަނޑުމެން ބުނަމުން، މި ޤައުމުގައި ދިމާވާ ރައްޔިތުންނާ ދުރުން އިންސާފު ލިބިގެންނުވާނެކަން. އަހަރެން ހިތާމަކުރަން، ނިކަމެތިން އިންސާފުގެ ނިޒާމު. މި ދައުލަތަށް ދެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ލިބިގެން ދިޔަ ބާރާ. ކުރިއަށް އޮތް 5 އަހަރުގައި ފެށޭ އެއްވެސް ވަގުތުގައި ދިމާވާ ދަތިތައް؟ މި ފަދަ ކަންކަމުގައި ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތްތައް މި ދައުލަތް އިސްލާހުކުރުމުގައި ރައީސް. ދެން މި ދައުލަތުގެ ކޮން އިންސާފުގެ ތިބީ ވަޒީރުން ދެކޭ ރައްޔިތުންނަށް؟ އެ ޖަވާބުދާރީ ފަރާތްތައް ދޫކުރާނީ ރައްޔިތުން ނުރުހޭ. އެ ދިން އިންސާފުގެ ކުރީގައި ފަދަ ވަކިވަކިން. ޖަވާބުދާރީ ކުރުމަށް ޖަވާބުދާރީކަމުގެ ކުރިމަގު. އެންމެންނަށްވެސް، އެ ޖަވާބުދާރީ އިންސާފު ލިބޭނެ ކަމުގައި، މި ޙާލަތުގައި ވަޒީރު، އިންސާފުގެ ފަރާތުން ދައުލަތުގެ މާނައެއް ނެތް. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ސިރާޖު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އަނެއްކާވެސް ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނަށް، އިސްލާހުގެނަން ވާހަކަދައްކަން މިއަދު ޖެހިފައި މި އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފަހުން ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރާ ގާނޫނަށް އިސްލާހެއް ގެނައީ 2019 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ. އޮކްޓޫބަރު މަހުގައި. އޭރުގައި ގެނައުން އިސްލާހުތަކަށް ބަލާއިރުގައި، ހަމަ މިހާރު ގާނޫނުގައި މި ހުށަހެޅިފައިވާ ދިނަ އިސްލާހުތަކެއް ގެނެވިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. މިސާލު މި ގާނޫނުގައި މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިސްލާހުގައި އެ ކަންކަން ބަޔާން ފުރިހަމަކުރުމަށް ހިމެނިފައި ހުރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވޭ. އޭގެތެރޭގައި ޝަރުޢީ ޖިހާދުގެ ނަމުގައި ހަނގުރާމަކުރާ ސަރަހައްދުތަކަށް ދިއުން، ޖިހާދުކުރުމަށް ހަނގުރާމަވެރިން ނުވަތަ ބަޔަކު ފަސާދަކުރުމާއި، ތަކުރާރުކުރުމާއި މި ބާވަތުގެ ކަންކަމުގައި ޢަމަލުކުރާ ގޮތުން ބައިވެރިވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެނައި ދެވަނަ އިސްލާހުގައި ވެސް، ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނަށް ގެނައި ދެވަނަ އިސްލާހުގައި ވެސް އެ ކަންކަން ބައްޓަންކުރެވިފައި އޮތީ. މިއަދު ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިސްލާހުގައި ދެން ކަންކަން ހުރީ އެ ކަންކަން އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށް، އިތުރަށް ރަނގަޅުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައި ހުރި ކަންކަމުގެ ގޮތުގައި. އޭގެއިތުރުން އާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި، ގާނޫނުގައި ކުރިން ނެތް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކަމަކަށް އޮތް އެއް ކަމަކީ އެއީ ފެނޭ. އޭގެ އިތުރުން ފިޔަވަޅުތަކުގެ ގޮތުގައި މީހުން ބަންދުކުރުމަށް ބަހައްޓަން ބާރު މީގައި ހިފަހައްޓައި އެބަދޭ. އެއީ ކުރިން ގާނޫނުގައި އޮތް ގޮތުން ހަމަކުރަން ފުރުޞަތުގައި ނުވަތަ ހަރުކަށި ވިސްނުމުގައި މިސާލު ޖަމާޢަތްތަކުގެ ބަޔަކު، ހަރުކަށިވިސްނުމުގެ ތަޢާރުފުކުރުމުގެ އާއިލާގެ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވުން ހުރަހެއް ކަމަށް ފެންނަހިދޭ ގޮތުގައި އިސްލާހު ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައި ވެސް. އަދި އިތުރަށް ބަދަލު މަރުކަޒުތައް އެކަށައަޅާ ހަދަން ކަމަށް، އިތުރަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ ބަސްތަކާއި ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި، އެ ފާހަގަކޮށްފައި މެދު ޢަމަލުކުރުމަށް ގެނެވޭ މިގޮތަށް މި ހުރަހަށް ބަޔާންކޮށް އިސްލާހުގައި އެބަހުރި. މި ގާނޫނުގައި މި ހުރަހަށް ހުރި އިސްލާހުތަކަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ތާއީދުކުރަން. ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކަންބޮޑުވުމެއް ކުރަންޖެހިފައި އޮތީ ކަމެއް. ގާނޫނުގައި ކަންތައް ފަހަށް ބަދަލުކޮށް ގެއްލުވާލުމުގެ ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އެކަމާ. ހަރަކާތްތަކުން، އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ، މި ދުސްތޫރު ޖަމާޢަތް އަޅުގަނޑުމެން؛ އެއީ ދެވަނަ އިސްލާހު ޓެރަރިޒަމްގެ ގާނޫނަށް ގެނައީ. އެ ދެވަނަ އިސްލާހުގައި ވެސް މި ހުރިހާ ކަމެއް ޖުމުލަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނާފައި އޮތީ. ޤާނޫނުގެ އަދިވެސް ނިޒާމް ބޮޑު، މިހާރު ގެނައުމުގައި ގޮތަކީ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސަލާމަތުކޮށްދޭ މިފަދަ ދުރުވިސްނުމުގެ 2019އިން ފެށިގެން މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެނައި 2 ވަނަ އިސްލާހާ ގުޅިގެން ކޮން ބަދަލެއް ހާސިލުކޮށްދީފި؟ ބަލައިލީމާ އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން މިހާރުގެ މައްސަލަ ހިންގުނުތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ރިޕޯޓަކަށް ނުބެލޭ ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއްގެ ކުރުން ބޭރުގައި މަސައްކަތްކުރުން އެ މަސައްކަތްކުރާ. އާއްމުކޮށް ކުރީގައި ކަންކަމަށްޓަކައި

ކުރުވިފައި ހުރި ހަމަ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ. ދެން މި އިސްލާހަކީ ވެސް މިހާރު ވެސް ހަމަ ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހެއް. މިއަހަރުގައި އެންމެ ފަހުން ހޯމް މިނިސްޓަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ސުވާލުކުރަން ހާޒިރުކުރުވުން ދުވަހެއްގައި މިހެން ބަންދުކޮށް ގެންގުޅެން އުނދަގޫ. ހަމައެކަނި ހަނގުރާމައިން އަންނަ ފަރާތްތަކަށް ކަމަށް ގާނޫނުގައި އަންނަ ގޮތުން ބަންދުކުރެވޭނީ. އެހެން އިސްލާހުގެ ގޮތުން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ، އިތުރު ފިޔަވަޅެއް ގޮތުގައި މިހެން ބަންދުކުރާނެ ގޮތެއް ގާނޫނުގައި ބާރުނުދޭ. މި ގޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަމުދޭ. މި ގޮތަށް ކޯޓުން ހަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މިކަމަށް އިސްލާހުތަކެއް ގެނެވި، އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން ސަލާމަތްކުރަން. ރައްޔިތުން ސަލާމަތްކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިގެން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގާނޫނުތަކަށް ހަރުދަނާ. ގާނޫނުތަކަށް ތަސްދީޤުވުމަކީ ހަމަ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. މި ދެންނެވި ގޮތަށް ހަމަ ބޭނުމީ އިސްލާހުތަކާ އެކުގައި ހައްޔަރުކުރުމުގެ ބާރުތައް، ކޯޓު އަމުރެއް ނެތި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބާރުތައް، [illegible] ބާރުތައް އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުން 2019 ވަނަ އަހަރުގައި ދިނީން. އެ އިސްލާހާ އެކުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށްއަރާ ކޮންކޮން ބައެއްތޯ ހައްޔަރުކުރެވޭ؟ ކޮންކޮން މަސައްކަތްތަކެއްތޯ ކުރެވޭ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އަބަދުވެސް ދެކޮޅު ވާހަކައަށް، އެ އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށް ވަރަށް އަވަސްކޮށްލައިގެން ގެނައި އިސްލާހެއް. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] [illegible] ފުރިހަމައަށް [illegible] ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަމާ. އެއީ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު؛ ދިޔަމާ އަޅުގަނޑު އާއިލާގައި [illegible] އޮތްތޯ؟ އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] އޭރުގައި [illegible] އިސްލާހާ [illegible] [illegible] [illegible]، މިނިވަން [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ މި ބާވަތްތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] މަސައްކަތް [illegible] [illegible] [illegible]؟ އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ގައިމު ވެސް އުޅުނާ ސުވާލުތަކެއް. އެ ކަންކަން ކުރެވޭ ޖާގަ ގާނޫނުގައި މިހާރު ވެސް އެބައޮތް. ހަމައެކަނި [illegible] އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަރުކަށި [illegible] މުޒާހަރާތް، [illegible] [illegible] ގާނޫނުގައި [illegible] ކަމަށް ބަންދުކުރެވިގެން. އެހެންވީމާ، އެކަން ހިމަނަން ހުށަހެޅިފައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ވެސް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ތަންފީޛުވެގެންދާއިރު ހަމަ ކޮންމެހެން މުހިންމު ކަމަކަށް ފެންނާނީ، [illegible] [illegible] ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްލަމުން [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރާ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޓެރަރިޒަމް، ހަރުކަށި އަމަލުތަކަށް، މިއީ ކޮންމެ ދައުލަތަކަށް ވެސް އެ ދައުލަތުގެ ކުރިއެރުމާއި ތަރައްޤީއާއި ތަމައްދުނަށް ދެރަވެ ހުރި ބޮޑު މައްސަލައެއް. މި ކަންކަން ހައްލުކުރުން ނޫން ގޮތަކަށް އެ ދައުލަތް ކުރިއަރައިގަތުމެއް ނުދާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދުނިޔޭގެ އިހަކަށްދުވަސްވަރު އަދުލުއިންސާފު ދުނިޔޭ، މި ތަރައްޤީވެފައިވާ މަޖިލީހުގައި ހާޒިރުވެ އިރާދާ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދުގެ ހަޔާތަށް ދިން ނުރައްކާތެރި ޓެރަރިސްޓު ހަމަލާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދައުލަތުގެ ހަމަޖެހުމާ އަދުލުއިންސާފުގެ ހަމައެއްކަށި އެ ހަމަޖެހިފައި ވެސް ވަރަށް ބަރުވަރު ވަޒަންކުރެވޭ. އެކުލަވާލެވުނު، ހިތާމައާއި، އިދިފުށް އަދުލުއިންސާފުގެ މި މުޖުތަމަޢުން އިންސާފުއް ނުލިބުން. އަދުލު ތަޅުމަށް އެ ހަޖަމު އަދުލުއިންސާފު ފުރިހަމައިން އިންސާފު ތިބެގެން ކަރަން. އަދި ހުރިހާ މުޖުތަމަޢުގެ އަދުލުއިންސާފުގެ ކުރިން ހަދާން. ވާނީ އެންމެ ފަދަ ވަރަށް މިހާރު ވެސް، އިއްތިފާޤުވާ ގޮތުގެ ގޮތުން ގާނޫނުތަކުން ދެވޭ ހުރި އެންމެ ބޮޑު އަދަބެއް ދިނުން. މިއީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަކި މީހަކަށް ދިނުން ހަމަޖެހޭނެ ނޫން. މިއީ މި ދައުލަތުގެ އިޤްތިސާދަށް ދިނުން ހަމަޖެހޭނެ. މިފަދަ ހަމަޖެހުމެއް ފުރިހަމަވުމަށް، ތަހުޒީބުވެރިކަމަށް އެއްވެސް ދައުލަތެއް ދުނިޔޭގައި ހަމަޖެހިގެން ބައްދަލުނުކުރެ އެ ދައުލަތުގައި އުޅުމަށް އެހީތެރިވާނެ. އިސްލާމީ ތަރުތީބު އަދި ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންތައްތަކުން މިއަދު ވެސް އަދުލުއިންސާފު ފުރިހަމަވުމަށް ހަމަޖެހުމެއް ނެތް، ދާއިރާ ހަމަޖެހުމެއް ނެތް ދައުލަތްތަކުގެ ބޭނުމަށް ހިނގަމުންދާ މިފަދަ ނުރައްކާތެރި ހަރުކަށި ފިކުރުގެ ސަރަހައްދު ހިނގަމުންދާ ޓެރަރިޒަމްގެ ހަމަޖެހުމެއް ނެތް. އެ ދައުލަތެއް އެއްވެސް އިންސާފުވެރި ގޮތެއް. އަދުލުއިންސާފުގެ ކުރިމަތިލާ އަދުލުއިންސާފުގެ މުސްތަޤުބަލް އެންމެ ބޮޑަށް ރައް ދައުލަތު އިހާދު ސަރަހައްދުތަކުގައި ހިނގަމުންދާއިރު. ސަރަހައްދު ހިނގަމުންދާއިރު. އަދި އެ ދައުލަތް މި ކުރަން ދުވަހަކީ އެއްވެސް އެހެން ބައެއް ހަމަ ހުސްކޮށްލަން. ކޮއްފަ. އެ ބޮޑުވެގެން މި މިފަހުވަނީ، ހިމާޔަތް ވެސް މި ދިނީ ޖިހާދީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ވަރަށް ފުންކޮށް އަދުލުއިންސާފުގެ ވިސްނާވަށަށް ކަމެއް. ހަމަ އެއް ކުރިއަށް ޖިހާދަކީ އަސްލު ކުރިޔަށް ޖިހާދަކާ މި ހަމަޖެހުމަކީ. އަދުލުއިންސާފު، ހިނގައްޖެ އަދުލުއިންސާފުގެ އަދުލުއިންސާފު އެއް ބަހައި ކުރިއަށްދެވުނު، އަސްލު ބަހައި ކުރިއަށްދެވޭތޯ؟ ހަމަ ސަރަހައްދުގެ ދުނިޔޭގަ ހިނގައި، މުޖުތަމަޢުގެ ފަރާތް މި ކުރިއަށްދާ ވަރުގެ ބަރުބާދު ކަމަކަށް ގެންގޮސްދޭނީ މިހާރު ދިއުމަކަށް އިންސާނީ ކުރިއަށްދިއުމަށް ފަސް، އެހެން ގެއްލުންދިނުމުގެ އަދުލު އަދުލުއިންސާފު ނުލިބޭތޯ؟ އެކަމަށް ނުކުތުމެއް. އެހީ އިސްލާމީދީނުގައި ޖިހާދު ނޫން. އެކަންކަމަށް ވެސް، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަދުލުއިންސާފު ސިޔާސީން ފުރިހަމައިގައި އެ މަޤްސަދު. އެ ހުރި މުޖުތަމަޢު، ރިވެ ދައުލަތު މިއަދު އެ ވަނީ

ހުންނާނެތަ. އެބައެއް މިދިޔައީން ކުޅެލެއިން އެ ވަނީ ބަޔަޅިމުން މަހުރޫމުވެފަ. މުޅި ޒަމާނު އެ ހުރީ އެއްކޮށް ސުންނާފަތިވެފަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުންދަނީ ސުވާލުން ވެސް އެ މަންޒަރު. ހަމަޖެހުން ވެސް އެ މަންޒަރު. އަވަށްޓެރި މި އޮތް އޯގަނައިޒޭޝަން ވެސް މިއަދު އެ ފެންނަނީ އެ މަންޒަރު. މި ހާލަތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚާއްޞަ އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަން ބޭނުންވަނީތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދީނީ އިލްމުވެރިން، ޝަރީޢަތުން ވަރަށް ފުންކޮށް އެބަޖެހޭ ވިސްނަން. މި ދައުލަތުގެ އާދައިގެ ވާހަކައެއް ނޫން. ސިޔާސީ މަންޒަރު ހުރިގޮތް ވެސް އަދި ދުނިޔަވީ މަންޒަރު ހުރިގޮތް ވެސް ދެއްކޭނެހެން، ކުރެވޭނެހެން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަރުދާސްތަކެއް. އެކަމަކު ސަރުކާރުން ބީލަން ނުކުރާ ސިޔާސީ މަންޒަރެއް ވިދާޅުވާ ކަމަށް ދެކޭ ގޮތުގެ އިޖްތިމާޢީ ދެކޭގޮތް ބޭނުމެއް ވެސް ޤާނޫނީ ގޮތުން ހަމަޖެހިފައި. ކަމަކު ހުރިހާ ޤައުމަކަށް އެބަ ހުރޭ މަސައްކަތްތައް. އިޖްތިމާޢީ ހަމަހަމަކަން އަޅުގަނޑުމެން ހޯދުމަށް މި ބިލު މުހިންމު. ބަދަލުތަކާ ޚިލާފު އަސާސީ ކަމެއް ނޫން. މާފަށް ދީފާނެ ސިޔާސަތުތަކާ އެއްގޮތަށް އުފެދިގެން އަންނަ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ނިމިދިޔައީ މިކަން ކުރެވުނު އެއް ސަބަބަކީ ކޮބައިތޯ؟ ސުވާލަކީ ބަލަމުގެ. ހަމަޖެހުމަށް ހަދަމުންދަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު.

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދުވެސް ތަންފީޒުކުރެވިގެން ދަނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން މިކަން ކުރަން އެބަޖެހޭ. މިއަދު ޤައުމުގެ ކޮން އެއްޗެއް ނެތީ ވާހަކަދެކެވެނީ ބޯހިޔާވަހިކަމުގެ ދޭ ގެތަން ހަދައިދޭން ގަސްދުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކަމާ ބެހޭ ދިރާސާތައް ކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުތަކެއް އެކުލަވާލައިފިން ހަމަ ޤާނޫނުތަކާ 2018 ގައި. އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ ވެސް ދެއްކިން މި ޤައުމުގައި އެބަހުރި ސިޔާސަތު ހަމަޖެހޭގޮތަށް ފުރަތަމަ ދެއްކިކަމަށް ވާހަކަ. ޤައުމުގައި ބަދަލުތަކެއް އަވަހަށް؛ ހުރިހާ ކަންކަމާ ހަމަހަމަކަމާއެކު ބިނާކުރުމަށް ވާހަކަ. މީހުންގެ ދިރިއުޅުން ހުރިގޮތް ގެއަށް ފަހަރަކު ބިނާކޮށް ސަރުކާރުން ފަހަރަކު ވަޒީފާއާ ގުޅިގެން ފަހަރުގެ ކުލި، ތަރައްޤީގެ ކުރިއަރާ ފަހަރު، ޚާއްޞަ ދިރިއުޅުމަށް ކަން ކުރަން ކަހަލަ ދިރިއުޅުމުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ބިނާއަށް އެޅޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް؛ ދެން މި ކަންކަން ހައްލުކުރަންވީ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ ގަސްދުގެ ޤާނޫނީ މި އެއްކަމާ ބެހޭ ނަސީހަތްދީގެން ވާނުވާ ހަމަހަމަގޮތުގައި ޤާނޫނުބުނާ ގޮތަށް އެކަން ކުރަން ބިނާކުރެވޭ ގޮތް ހަމަހަމަ ވާނުވާ، އަދި ސިޔާސީ ބަދަލަކީ ސިޔާސީ

އިދިކޮޅު މެންބަރުން. އަޅުގަނޑު ގާނޫނު ހަދައިފާނެ، ނިސްބަތްވަނީ ސިޔާސީ އިދިކޮޅު މެންބަރުން. ހިފައި ހައްޔަރުކުރަނީ ސިޔާސީ އިދިކޮޅު މެންބަރުން. މި ރާއްޖޭގައި މިހާ ޖަރީމާ ހިނގާ މީހުން، އިންސާނުންގެ ފުރާނައަށް ނުރައްކާކުރާ މީހުން، މަޖުބޫރު މީހުންގެ އާންމު ދިރިއުޅުމަށް ނުރައްކާކުރާ މެންބަރުންނަކީ ނިސްބަތްވެގެން ނާންނާނީ ބަރުލަމާނުގައި މި ކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި ސުވާލު މި އުފެދެނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު މި ރާއްޖެއަކީ އެއްވެސް މީހަކު އަޑުއަހަންޖެހޭން ވާހަކަ މި ދައްކާ ގޮތުގައި ބޭނުމަކީ ސިޔާސީ ނުކުތާ. މި އުޅެނީ ތަނެއް ކަނޑައެޅިގެން. ހިމެނޭ ހިފައިގެން ހުކުރުއަދި ވަކި މީހަކު އަރައި ހަމަލާދީ، އަދި އެވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަން؛ މި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރަށް ހުއްދަކުރަމުން އެއްގޮތް ކަމީ ސިޔާސީ ފުރުޞަތު ވާހަކަތަކަށް، ކުރީގެ ބަރާބަރަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން މި ދަޢުވާގެ ބަރިސަޔަށް ރިޔާސަތުން؛ އަރައި ހަމަލާ ރިޔާސަތަކުން ޖެހިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަމަޖައްސައި ދިޔަން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަ ނުޖެހޭ ރިޔާސަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ފެނިގެން ބަލައިލުމުގައި ވެސް އެބަ ހުރޭ، ކަނޑު ގޮތުގައި ހިސާބަކަށް ވެރި ފެސް ކައިރީގައި ރިޔާސީ ހިފައިގެން ހުރި މީހާ ހުރި. އެކަމަ ހަރުދަނާ ގޮތުން އެއްގަޑު ދޫކޮށްލާން ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުދިޔަން ފެސް މިސްރާބަކަށް އާދޭ. އެކި ވަގުތުގައި މިތާ ބައަށް ފެށޭ. އެއަށް ހިތްވަރުދިނުން ބައަށް ފެށޭ. އެއަން ހިތްވަރު ހަރުދަނާކުރަން ބައަށް ފެށޭ. އެކި ގޮތްގޮތުން އެއަން ފާހަގަކޮށް ބައަށް ފެށޭ. އެ މީހުން 6 ގޭގައި ދިން ހަމަލާ ނާކާމިޔާބުވެއްޖެ. ސުވާލަކީ، އެކަން ކުރި މެންބަރުން، އެކަމަށް ހިތްވަރުދިނީ މެންބަރުން، ބޮން ހަދައިދިން މެންބަރުން، ބޮން ހަދަން ބޭނުންވާ ސާމާނު އެއްކޮށްދިން މެންބަރާ ހަމަ އެދިވަޑައިގަތީ ދުރުވެހުރި މިހާ މި ރާއްޖޭގައި. މިގެ މާ ކުރިން ދައުލަތުގެ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި އިދާރާތަކުގެ އެކިއެކި ހިސާބު ބޮޑުވެރިން ދައްކަވާފައި އެބަހުރި، ހަރަކާތްތެރި ވަނީ މީހުން އެބަ ތިއްބެ ދުނިޔޭގެ ހަމަޖެހުމަށް ނުރައްކާކާރީ ވާނެ ގޮތަށް، ބޮޑުވެރި ބޮޑުބޮޑު ހަމަތަކާ ދިމާވުން ހަރަކާތްތެރިވާ ވިސް މީހުން އެބަ ތިއްބެ. މި ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ؛ އަނިޔާވެރިކަންތަކާ އިޖްތިމާޢީ ބަހުސް، 2019 ވަނަ އަހަރު ޕާޓީޖަހަން ނުކުތް އަޅުގަނޑުމެން ވަކިކޮށްގެން މިބަދުން އަޅުގަނޑުމެން ހިތާ ދެކުނަން؛ އަރަހާ ބޮޑުވެއް ނުރަވާ. ހިތާ ދެކުނަން ވަރަކަށް ބޮޑުކަމަކަށް ދިގުން ފާސްކުރި ހަމަ ސަރުކާރުން އެދިވަޑައިގަތް ގޮތަށް. އަސްލަކީ ދެ އަހަރު ބައި ވަރަން ކާޖިރިމަކު ދުވަހުގައި ހަވާލުވުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރަން މި ހަމަޖެހުނީމާ އަސްލަކީ 24 ގަޑިއިރު 48 ގަޑިއިރަށް ބަދަލުކޮށްލާފައި. ދެން އަސްލަކީ މި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ފާސްކުރަމުން މި ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ދުވަސް ހަތަރު ބަޔަކަށް އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތަށް. ގޮތުން ހުށަހަޅަން އަޅުގަނޑުމެން. ހަމަ ތާކަށް އަސްލަކީ 48 ގަޑިއިރު 72 ގަޑިއިރަށް ހަމަޖެހިފައި ގެނައީ އެފެދެ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަން މި މިޒާ. އެކަމަކު އެކަން، ގޮތުން ނަގަހަށްދުން ކަނޑައެޅުއްވިފައިވާ ފާހަގަކޮށްލަން ފަހަކު ހިސާބު ބޮޑުވެ މިކަން ނިންމާ މިބަ ކަރަން ވަނަށް މިކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ މިދިޔައީ ހުށަހަޅައިގެން ނުވާނެ. ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގައި އެ އަންނަނީ ރަނގަޅުވުމަށް. ހުށަހަޅުއްވި ހަމަ ފެށިގެން ވަގުތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުވެރިޔާގެ ވާހަކަފުޅަށް.

އެކަމަކު، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައީސަށް ހަމަލާދޭން ރާވި މީހުން އަދިވެސް އެތިބީ މިނިވަންކޮށް. އެ މީހުން ފައިސާ ދިނީމާ، އެ މީހުން ގޮވާޖަހުގެ އެއްޗެހި ހަދާފައި ދިނީމާ ގޮއްވާލަދަން ހާހާކަންތަކެއް ކުރާ މީހުން އަބަދު ކަމަށް ފުދުމުން އަހަރެން. ކޮބައިހޭ މިގެ ބައްޔެއް އެހެންވެއްޖެއްޔާ؟ އޭގައިވި 23 އަހަރު ކުއްޖަކާއި 21 އަހަރު ކުއްޖަކާ ހަމައަށްދުރުކޮށްފައި އޭގައިވި. އެކަމަކު އަސްލު ބޮޑު ބިރުވެރިކަން އެބައޮތްތޯ ނުބުނޭ މި މާލޭގައި. މި ދައުލަތުގައި އެބައޮތް ނުބުނެއްތޯ. އެއަކަށް އަދި މި ގާނޫނު ހަދައި، މި ބިލު ފާސްކުރިޔަކަސް އަދި ބަޔަކު ނަގާނެ. އެކަން ކުރަން މިތިބި މީހުން އެކަން ކުރެވޭނެ ނޫނިއްޔާ. ސަރުކާރުން؛ މި ދަންނަވާ ހޯމް މިނިސްޓަރު، ޑިފެންސް މިނިސްޓަރު، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް، ސިފައިންގެ އިސް ވެރިން، މި ބޭބޭފުޅުން މިކަން ބަލަހައްޓަވަން ނުކުރައްވައިފިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މިގޭ ބޭރަށް ނުދެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އިޙުތިރާމްކުރާ އުލަމާއިން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އިޙުތިރާމްކޮށް މި ކަންކަން ބަލައިލުމަށް ބަހައްޓަން ވާން. އަމަލުން މިކަން ބަލައިދެއްވަން މަސްއޫލިއްޔަތު ބަހައްޓާނީ ވާން. އަދި މިއާ ގުޅިގެންވާ އެހެނިހެން ސަބަބުތައް ހޯދައިގަން. މިސާލަކަށް މިފަދަ ކަންކަންކުރަން ދުރުވެރިވާ އެންމެ ބޮޑު ސަބަބަކީ، މީހުންގެ ކޮ ހުއްދަ މި ކުރަނީ ދީނުގެ ނަމުގައި އަސްކަރަކަން ގެވައިގެން. ދުނަދު ދުނިޔާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ ދިމާއަށް އަޅުގަނޑު މިތާ ހުރެވުނީ، ހާ! މީ ކާފިރުކޮށް ބުނާބުނުން ހުއްޖަތުން އުޅޭހިލު، ހިތަށް އެހެން ދެދު ކަމެއް ފެނުން އުޅޭހެން. ގާނޫނުއަސާސީގައި ރިޔާކަން ލިޔެފައި އެބައޮތް، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ދީނަކީ އިސްލާމްދީން. ވީމާ ރައްޔިތުންނަކަށް ވެސް، ސުންނީ މުސްލިމުކަން ފެނޭ. އެކަމަކު، ހަމަ ބަޔަކު އެބައުޅޭ ހަމަ ކާފިރު، ކާފިރު، ކާފިރު ނުގޮވާނޭ ހަމަ ތަނަށް ތިބިއްޔާ މީހުން މި ތަންތަނުގައި. ގަތުލުކުރަން ހަމަ އިސްތިޢުދާދުވެގެން ނަޒަރިއްޔާ ދެން އެއީ ޖިހާދެކޭ ނޫން ކަމަށް ގަބޫލުކުރާ މީހުން. އެހެންވީމާ، 6 ވަނަ ދުވަހު އެ ގޮތަށްވި މަޖިލީހުގައި. ދެން އިޢުތިބާރުކުރާ ބޮޑު ޖަވާބު ގެވައިގެން ބިމާ ހަމަ ހަދައިފައިވާ. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޫނީ ދޮން ދުވަސް ފަހަރު އެ މީހުން ކުރާ އޮޅުވާލުމުގައި ދީން ހިއްސާވަރުގެ އެއްޗެއްކަމުގައި ހަދަންނޭނގޭ. ކޮން ބައެއްގެ ދަރިންތޯ ކަދުވެ ގަތާ ސަރަޙައްދުގައި އުފެދުނު ހިނގާފައި ހުރިނި. ހިކޭ މީހުން އެއްލާލައި ބިޔަ ކަނޑުގައި ކާހުރު ގެއްލުވައިލެވުނި. ސަލާސަލާއިސް ނޫން މިދި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރަށްރަށުގެ ސުކޫލްތައް؛ ދަރިވަރުން ރިޕޯޓު ސުކޫލް ގެއްލުމެއްވަން ކުރި ވަރަކަށް ހަބަރު ދުރަނިން، ކުޅިވަރުކަން ހަމަ ރިޕޯޓް، ސުކޫލްތައް ގަތުވަރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ، ހަމަ ރިޕޯޓް، ރިޕޯޓް، އަވިދިހައި އެއީ ރިޕޯ ދުވަހުގައި ހަމަ ހިމާރުން ގެއްލުވާލެވޭނެ ކަމަށްވާ ޙަޤީޤަތެއް ބޮޑުވެރިން އަދުވަހިޔެން އެއްކޮށް ހަމަ ރަނގަޅު ނުހަނުހާރު ގޮތުން ހަމަ ނުހަނު ގަދަރު މި ރަށްތަކުގައި އެކީ އެއްވެސް ތިމާގެ، ހަމައެކަނި އިންސާނުންނަށް ނުދޭ. މިތާ މަޖިލިސްތެރޭގައި ހިތްޕުޅު ދޭތެރެ އެއްކަލަ ވެސް ދަރިންނަށް، ހަރުއްޖެ ފޭސްކަރަން މި އުޅެނީ. އެ ބިރުވެރިކަން ނައްތާލަން؛ މިތަން ގެއްލުވާލާ ދީނާ ދުވަހުން އެއް ދުވަހު ބޭނުމާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛

އަޅުގަނޑުވެސް މި މަގުމަތީގައި ހަމަ ރިލެކްސް ހިނގައިދާފައި އުޅޭ މީހުން. މިހާރު ގެއިން ނުނުކުމެވޭ މިހާރު. ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކުން ގުޅުއްވާފައި ވިދާޅުވަނީ، ބޭނުމަކު ދައްކައިގެން ނޫޅޭނޭ މަގުމަތީގައި. އެހެންވީމާ، މި ދޫކޮށްލީ މި ހާލަތަށް ދިޔައިމާ އަޅުގަނޑުވެސް އެބަ ޖެހޭ؛ މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ހަމަ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ގޮވާލަން، މިއަދު އަޅުގަނޑާ 48 ގަޑިއިރު ފާސްކޮށްފައި އަނބުރާ މިގެ 6 މަސް ފަހުން، 2 އަހަރު ފަހުން އަނބުރާ 72 ގަޑިއިރަށް ބަދަލުކުރުމަށް ގެންނަ އުސޫލުތަކުން ނޫނީ މިކަން ކުރާނީ [illegible] މުޢާމަލާތާ އެކީގައި، ބިރުވެރިކަމާ އެކީގައި ކުރަން މިއުޅޭ ކަމުގެ ބަލައްލަން މި ބިލުގައިވާ އެބަޖެހޭ މަސައްކަތްކުރުމަށްވެސް. އެހެންނޫނިއްޔާ މިކަމުގެ ދުވަހަކު ވެސް ބަލައިގެން ނުވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތު މެދުކަނޑައިލާނަން. މެދުކަނޑައިލާފައި މަސައްކަތް ފަށާނީ 11:10 ގައި.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:39 އިން 11:12 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިންޓަރވަލްގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑު މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ބަހުސް ކުރަމުން މި ގެންދަނީ؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު އަބްދުލްރަޙީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ފިރުޝާނަށް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު، ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ބިލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ޓެރަރިޒަމް ދުނިޔޭގައި އޮތްކަން، ޓެރަރިޒަމްގެ ޖަމާޢަތްތަކުން ހަރަކާތްތަކެއް އެބަ ހިންގާކަން

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އިނގޭ. މާ ކުރިއްސުރެ އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަނދާންނަން އަންނަނީ، ރައީސް ނަޝީދު މީގެ ދޮޅު އަހަރެއްހާ ކުރިން ދެއްކި ވާހަކަފުޅެއް. ތިމަންމަނިކުފާނުގެ ވަރަށް ބޮޑުން ފުލުހުން އަދި އެހެން ހަރުކަށި ފިކުރަން ނިސްބަތްވާ މީހުން ވެސް ޖަރީމާތަކުން ގެންދާ ވާހަކަ. ބޮޑު އޮތް ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިދިޔަ މޭ މަހުގެ 6 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭ ވެގެންދިޔައީ އެ ވާހަކަ ހުރިހާ ދިވެހި ރައްޔިތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ގަބޫލުކުރުވުން ކުއްލިއާ. ހުދު އެ މަނިކުފާނުން ޝަރީރު ހަމަލާއެއް މަޖީދީމަގުގެ ދޮށުގައި ގޮއްވާލި، ބޮން ގޮއްވާލި ކައިރީގައި ބަލަން ހުރުމުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަރުބަލާ ބޮޑު މަޖީދީމަގުގައި އެތައް ބަޔަކު އެ ބޮން ގޮއްވާލި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ މަނިކުފާނުގެ ނަސީބު ރަނގަޅުވެގެން اللهގެ ހެޔޮ ރަޙްމަތާ އެއްކޮށް އެ މަނިކުފާނު ސަލާމަތްވީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ކޮން ރައްޔިތަކަން ފުރަތަމަ ދަރިސްކަމާއި އިތޯ، މިއަދު ނޫނީ މާދަމާ ދަން، ގޮއްވައިލި ބޮމުވަން ސަލާމަތްވާނެކަމުގެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަރުކަށި ފިކުރު، އަދި ޖަމާޢަތްތަކުގެ ބަޔަކު ހިންގާ ޖަމާޢަތްތައް މި ރާއްޖޭގައި އެބަތިބި. ދެން އަޅުގަނޑު މިހެން ދުނިޔޭގެ ބައެއް ބޭނުމުން ދަންނަވަން، ބައެއް ބޭނުމުން އެކަކަށް ފިކުރުތަކަން ގޮއިދުރުކަށް، އަދި އެ އަދަދު ބަދަލުތަކާން ބޭނުމުން ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑު ވެސް މިއީ އެހެން ކަހަލަ މީހެކޭ. އަވަހަން ދެއްވާނެވިއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ ދައްކަނީ. މޭ 6ގެ ހަމަލާއާ ގުޅިގެން މުއައްސަސާތަކުން ދެއްކި ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްދެއްވަން ބޭނުން. ޑިފެންސް މިނިސްޓަރުން އެއް ބޭފުޅާ ވިދާޅުވި، ރައްޔިތުންނަން ރަސްމީ އިންޓެލިޖެންސް ދޭ ގޮތުން. ހޯމް މިނިސްޓަރުން އަނެއް ބޭފުޅާ ވިދާޅުވި، ގަސްދު މައްސަލައެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިދިޔަ 2019 ވަނަ އަހަރުގައި މި ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޚާބުވީ. ސަރުކާރުން އެދުން ގޮތަން ނުނިގެ އަޅުގަނޑުމެން މި ކަން ފެށީ؟ ގައުމީ މަޖިލިސް ނުނިމި މި ގޮތުގެ ގިނަސްމުކަން ކަން ވިސްނުމުކަން އިއްތިފާޤު، މަޖިލިސް އެރި މަސައްކަތްކަން، މި ގޮތުން އިސްލާހުކުރި ސަރުކާރުން އެދުން ގޮތަން. ރިޕޯޓު މިފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަކަން ބަރުނުގޭ؟ ތަންފީޒުކުރެވުނީ ރިޕޯޓު؟ ގޮތުން ނުނިގެއްޖީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މިއަދު ސަޕޯޓުކުރަން ބޭނުން ހޯމް މިނިސްޓަރު. އެދު މަޖިލީހުގައި އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަކުރާރުން ގެންދިޔައިރު މި އިސްލާހުކުރަނީ، މިހާރު ހުރުމަތްތެރިވާ އިސްލާހުކުރަނާ ދެ ގޮތުން މިނިސްޓްރީ ބައެއް ނުނިސްމު ގެނެސްގެންވެއް ކޮށް؟ ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ ބޮޑުކަން، ހަމަ ބޮޑުކަން މިނިސްޓަރާ ވެސް ވާހަކަދައްކައިގެން އަދި މިނިސްޓަރުން ވެސް އެދުން ގޮތަން، އަދި ސަރުކާރުން ވެސް ބުނުއްވި ގޮތަން އޮޅު ވެސް ގޮތުން އިސްލާހުކުރަނީ ކޮށް. ދެން އަނެއްކާވެސް އަނެއް ހަމަލާ އައިމާ މި ގޮތުން އިސްލާހުކުރަންވީތޯ؟ މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހެން ކުރަންވާ ކަމެއް ނޫން. ގަނޑުމާ އަޅުގަނޑުމެން ހިފަހައްޓަން ރަސްމީ ރަސްގެސް ވެސް. އަދި

ސަރުކާރުން އެދޭހާ ގޮތަކަށް ވެސް ހެދިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ވާންޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެބަ ދެކޮޅުޖެހޭ ކަމަކަށް. ހަމަޖެހިލާ ގޮތުން މައްސަލަތަކާ، އިންސްޓިޓިއުޝަންސް ފެއިލިއަރވެފައި، މިވެނި ކަމަކާ، އެވެނި ކަމަކާ ކިޔާފައި ހުއްޖަތު ދެއްކުން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާނޭ ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ ޖިންސީގޯނާތަކާ އެބަ. މި ކަންކަން ބަލަންޖެހޭ އެބަ. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ފޯރަމުގައި ފާހަގަކުރައްވައިފި، ސަރުކާރުން ދާ މީހުން ބޭނުންކުރުމާއި މި ހުރިހާ ކަމެއް ރާއްޖޭގައި ހިނގާ ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ ކޮބައިތޯ؟ ޖެނުއިން މިނިސްޓްރީގެ އިންޑިޕެންޑެންސް ކޮބައިތޯ؟ ހަނގުރާމައިން އަންނަ މީހުންގެ ކޮބައިތޯ؟ ކުރީ ދުވަހެއްގައި، ހޯމް މިނިސްޓަރު މި މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެންނެވި ދުވަސްވަރުގައި އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރިން، ބޯން ހުރިހާ ގާބިލުކަން ހުރި ފަރާތްތަކަށް މުޖުތަމަޢުގެ ޖަމާޢަތަކަށް އެބަ އެޅުއްވާތޯ؟ ސުވާލުކުރިން. ޖަވާބުދެއްވީ ދަންނަވަން، އާދޭހޭ! އެބަ އުޅުއްވާ. ޕްރޮޕޯސް ހަރަކާތްތެރިކުރުވޭ އެ ވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ ޕްރޮޕޯސް ގޮތުގެ ކުރިމަތިލައްވަން، އިންސާފުގެ ކުރިމަތިލުމަކަށް ނުގެނެވި އެ ވަނީ؟ މާދަމާ އަޅުއްވާ ބޮޑު ގޮވާލާފަރުދުން މަޖުބޫރުވީތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު މި ބުނަން ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރަށާއި މުއައްސަސާތަކަށް ގޮވާލަން؛ މި ކަންކަން ގެންދަން ބަލައި، އަވަސް ފިޔަވަޅުތަކެއް މި ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް އެޅުވަން. ދެން ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ، ވަރަށް ބޮޑަށް ސިޔާސީ ކަމެއް. ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ޤައުމީ ކަމެއް. ހުރިހާ ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ގުޅިގެން ބައްޓަންކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެއް މިއީ. ހުރިހާ ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް ގުޅިގެން ބައްޓަންކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެއް. މިއަދު؛ އިއްޔެ އެ މި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރައީސް ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް ދެވުނު ހަމަލާއަކަން. މާދަމާ ނާންނާނެ ކާކު ބަހައިލަން ކަޑަ ދިވެހި. މާދަމާ ނާންނާނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޔަކުން ނިކަމެތި ޖަހައިލުމާ މިހާރަން ނޫން ކަމެއް ދަތިވީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ބައްޓަންކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެންމެން އެކުވެރިކަމާއި ހިއްސާވެގެން ބައްޓަންކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެއް މިއީ. ރަނގަޅުކަމަކީ، ހާއްސަ ގޮތެއްގައި ފުލުހުން ގާއިމުވެފައި ނެތް ރަށްރަށުގައި ފުލުހުން ގާއިމުކުރަންޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕޮލިސްކުރުވޭނެ. މިފަދަ ފަރާތްތަކަށް ރަނގަޅުގައި އުޅޭ ބަލަހައްޓަންޖެހޭ. އެގޮތަށް ސަރުކާރުން ދެއްކުމުގައި މިހާ ވާހަކަ ފުދޭނެ އެބަ ވިދާޅުވޭ. އެ މީސްމީހުން މިތިބި ބަޔަކު ނުކިޔައި، އެ މީސްމީހުން ހަމަހަމަކަމުގެ ބާރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އަޅުގަނޑު މިހެން ދަންނަވާލާ، އަނެއްކާވެސް ހަމަ މިޒަމާނުގައި ވެސް އަދި އެހެން ފުލުހުންތަކުން ވެސް ދަރުސްހާސިލްކޮށް، ގިނަ އަދަދެއްގެ މީހުން ހަރުކަށިކަމާ ވާހަކަ ގޮވާލާ ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރި، އަދި މިފަދަ ހަމަޖެހޭތަން، ބިރުދެއްކުމާއި ހަމަޖެހޭތަން ހިންގުމުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމުގެ ބާރު މުޖުތަމަޢުގައި ދުވެލި ކުރިއެރުވުމުގެ ވާހަކަ ދައްކާ. އަޅުގަނޑުމެން އެއް ސަރުކާރު އެއް ކަމެއް. އެ

ކަން ދޫކޮށްލައިގެންނުވާނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ މުސްތަޤްބަލަށް ބަލާއި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މި ޒަމާނު، މި ޒަމާނު ސަޤާފަތުގެ އައްސޭރިއަށް، މި ޒަމާނު ހަމަހަމަކަންމަތީ ބޭއްވުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށްލައިގެންނުވާނެ. އަޅުގަނޑު އަދި ވެސް އެއްފަހަރު ހަމަ ސަރުކާރަށާއި، ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކަށް ގޮވާލަން؛ ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ގާނޫނީ އިމުގެ ތެރެއިން ކުރެވެން ހުރި ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ކުރަން އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ހުއްޓުވުމަށް. އަދި މި ގާނޫނަށް ދެން ވެސް އިޞްލާޙު ކަމެއް މިހާރުވެސް އޮތް ނަމަ، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ހުށަހަޅައިގެން މިއީ ފުރިހަމަ ގާނޫނަކަށް؛ މިކަން ހުއްޓުވޭ ގާނޫނަކަށް އިޞްލާޙު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިކަން ހުއްޓުވުން، މިފަދަ ޢަމަލުތަކަށް ހުއްޓުވުން ފަދަ ވަގުތަކަށް މި ގާނޫނު ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ ސަރުކާރާ އެއްކޮށް އަދި މުއައްސަސާތަކާ އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ތައްޔާރަން. އެހެންވީމާ، އެ އިސްލާހުތަކަށް؛ އަދިވެސް ހުށަހަޅަން ހުރި އިސްލާހުތަކެއް އޮވެއްޖެއްޔާ ހުށަހަޅައިގެން މި ގާނޫނު ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެން އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ހަމަ ހުށަހެޅިގެން ހުރި ހުރިހާ އިސްލާހުތަކަށް، މި ގޮތަށް ފާސްކޮށްދިނުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދު.

ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބިލަށް، ޖިނާއީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ގާނޫނަށް، މި ގެނައި އިޞްލާޙުގެ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑު އެންމެފުރަތަމަ، އަޅުގަނޑު ހިތާމައާ އެއްކޮށް ދަންނަވަން މި ޖެހި، އަބަދުވެސް އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑު ކުރީގައި ވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން އަޅުގަނޑު ދައްކާ ވާހަކައެއް، ގައްދޫ ގެދޮރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް. އެތަކެއް ގައްދޫ، އެތައް ބޭފުޅުން ވެސް ގެއްލިއްޖެ. އެހެންވެސް، އެ ގައްދޫގެ ބޯހިޔާވަހިކަމާ ދިމާވެފައިވާ ހާލަތު ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ގާނޫނީ ހަރަކާތްތަކާއި ނުވިއްޔާ. ނުހިފޭ ބޯހިޔާ. ގައިރުގާނޫނީ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މި ގައްދޫގައި، މިއަދު މި ސަރުކާރުގެ އިތުބާރުކަމާ ކުރި އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަ ސަރާޙަތުގޮތުން. އެއީ ޖިނާއީ ޖަރީމާއެއް؛ ސަރާޙަތުގޮތުން. އެއީ މިހާރު މި ގައްދޫގައި، އަޅުގަނޑުމެން ފެނިކަމަށް މި އަދި ގެއްލިދާނެ ފަރާތްތަކާއި، ގޮތްގޮތަށް ގޮވާލާއި، މިހެން ބަލާފައި ކަންކަމަކަށް އިހުސާސް ކުރީއިރުގެ ބާރަކީ އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން މި އައީ. އަދިއްސާ މިއާ ފަރާތްތަކާއި އިސްނާފު ސުރަޙީ ޕާރީ،

އަޅުގަނޑުމެންގެ ޗުބޯފިލި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރައީސް އަދި މި އިޖްތިމާޢީ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް ނަޝީދަށް އެ ދެވުނު ހަމަގައިމު ވެގެންވާ ކަމެއް ނޫން އިޖްތިމާޢީ ރައީސް. މިހެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހެނީ، އެ މަނިކުފާނު އަބަދުވެސް ދައްކާ މި ދައުލަތުގެ ބޮޑުކަމުގެ އަސްލިއްޔަތު ދައުލަތުގެ ވާ ވާހަކަ. އެ ކަމަކީ ބައްލަވާ ހުށަހެޅުއްވުމަކީ ބަކަރި، އެ ކަންކަން ބަނޑަހުރުމަކީ ބަކަރި، އަޅުގަނޑުމެން ހޭލާ މިބޭ ކޮއްބީއަކަ ނުކުތް ބޮޑު މަސައްކަތްކޮށްދޭން ޖާގަހެޅުއްވުމަ ގާނޫނުއް 2019 ގައި ގެނައީ. މި ކަންކަމަކީ ބައްލަވާ ހުށަހެޅުއްވުމާގެ ދޮރުވެލިގައި. އެހެންނަމަވެސް ހިތާމައާ އެއްކޮށް ދަންނަވަންޖެހެނީ، އެ ގާނޫނުގައި ނުވި ކަމެއް ނެތް. އެ ގާނޫނުން ފުރުޞަތު. އެހެންނަމަވެސް އެއް ކަމެއް ވެސް ވެވޭއޭ ނެތް. ޖަހާލަން ބައިބަލާއި، ދެނިބައި ހުރިހާ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮންކަމެއްގެ ވީ؟ ހަމަ މިހިސާބަކާއި ޖެހިގެންދިޔަ މިހިސާބަކުން އަޅުގަނޑު މިހާރު ގޮތްތަކެއް، މި ބަދަލުން ކުރައްވަނީ ކޮންކަމެއްތޯ؟ އިންތިޚާބުކުރިކަމާ ހުރި ނަމަ މިހާރު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތް އިންސާފު ލިބިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް، މި ގަވަރު މި ކަންކަން ދާއިމީ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އަޅާލާކަށް. މި ގާނޫނު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާސިލުވެވޭނެ. އެކަމަކު ތަންފީޛުވާ މުއްދަތު ސަރުކާރުގެ. އަޅުގަނޑުގެ ސިޔާސީ ޙަރަކާތް. އިންތިޚާބުތަކުގެ ސަރުކާރަށް ކަމުގެ ސަބަބުން ޖާގަ ދޫކޮށްދީފައިވާ ކަންކަން އެއަށް ހިސާބަކަށް ކަމެއް ސަރުކާރުގެ؟ އަޅުގަނޑު ހިތުން ސިޔާސަތު މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖާގަ ދިނުމަށް ގާނޫނު ބަދަލުކުރުމަށް، މި ގާނޫނު ފުރިހަމަކުރުމަށް ދޭން ސަރުކާރު ގެންނަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ސިޔާސަތުގެ ޖާގަ ދިނުމަށް. އަޅުގަނޑު ހިމާޔަތް މިއަދު ސަރުކާރު ދައުލަތުގައި ޝަރުޢީ ތަޅުމުގައި. އިންތިޚާބުކުރިކަމާ ނުވާ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްކި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދަށް.

ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަމްޝީދު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޖަރީމާތަކުގެ މަސައްކަތު ގާނޫނު)އަށް އިސްލާޙު؛ އިންތިޚާބުކުރުމަށް، 2019 ވަނަ އަހަރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނު އިސްލާޙުކުރިން. އޭރުގައި އިސްލާޙުކުރި ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއް އަޅުގަނޑަކީ ވެސް. އަދި ދެން އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކި އިއްޒަތްތެރި

މެންބަރު އަބްދުލް ޖާބިރު ވެސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އޮޅު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ބަހުސްކުރެވިފައިވާ ގާނޫނަށް ގެންނަ ބަދަލުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގާނޫނުން ހުރަސްތާ ވަންޏާ ލިބޭނީ ނުވަތަ ލިބިގަންނަނީ ކިހާވަރަކަށްތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް މި އުޅެނީ އެކަކަށް މައްސަލައެއް ދިމާވެގެން. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުތަކަށް ގެނެވޭ މިފަދަ ބަދަލުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރައްޔިތުންނަށް، ހާއްސަކޮށް ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ގާނޫނުތަކުން ބާރު، ނުވަތަ ގާނޫނުތަކުން ހިދުމަތް ނުލިބޭ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ، މިދިޔަ އިސްލާހުތަކުން އަވަހަށް ހިދުމަތް ލިބުމަކީ އެއީ އެންމެ މުހިންމު ކަމެއް ދެކެން. އެސްޓީއޯއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނިމިދިޔަ ބައިގަނޑުތަކަށް ބަލައިލާއިރު އެންމެ ބޮޑު ގޮވުމެއް ގޮވާފައި މި އުމީ 1988 ވަނަ އަހަރުގައި. އެއީ ދިވެހިން ފަހުގެ ތާރީޚްގައި ދުށް އެންމެ ބޮޑު ޖަރީމާގެ ހަމަލާ. އެ ހަމަލާ އުފެއްދި ގޮތުން، އަދި ގޮތުން، ނިމިދިޔަ ގޮތުން، އަސްލު ބަޔަކުގޮތް އަދިވެސް ހުރީ ކަމަކަށް ނުވެސް. އެހެންވީމާ ބައިވެރިވި މީހުންނާއި، ހުކުމްކުރި މީހުންނާއި، ނުވަތަ އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ޝާމިލުވާ ފަރާތްތަކަށް ޙުކުމް ކުރުވުމަށް، މި ކަންތައްތަކުގައި ހުކުމްކޮށްދިނީ. އެހެންވީމާ ކޯޓުތަކަށް އަސްލު މައްސަލައިގައި އަދިވެސް ދެނެގަނެވޭ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަން. އެ މަރުޙަލާގައި؛ ތަދުރީޖީ މަރުޙަލާތައް ހިސާބުންދިޔައިރު ވަރަށް ގާތުން މަސައްކަތްކުރިން އަޅުގަނޑު ވެސް. އޭގެފަހުން މިދިޔަ 33 އަހަރުގެ ތެރޭގައި 6 ވާގެ ހަމަލާއެއް، ރައީސް މުހައްމަދު ނަޝީދަށް އަމާޒުކޮށްދިން ބޮމުގެ ހަމަލާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ގޮވި އެންމެ ބޮޑު ގޮވުން. އެހެރަ ކަމުގެ ގުޅުންހުރިގެންނަވާށް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ރައްޔިތުން ގޮތްތަކުލާ. މިވެސް ކަމަކީ ކުރުވަން ތިކޮށްކީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ނުވަތަ މި ޤައުމުގައި ދިރިއުޅޭ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް އަމާންކަމާއި ސަލާމަތްކަމާއި އޮންނަ މިންވަރު. އެހެންވީމާ، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް، ދިވެހިންނަށް ޖަމާޢަތްތަކުން މި ޤައުމުގައި ވަރަށް އަމާންކަމާ، ރައްކާތެރިކަމާއި ސަލާމަތާއި، އެ މީހުންގެ ހިތްހަމަޖެހިގެން އުޅެވޭނީ ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުތަކުން ނުވަތަ ގާނޫނާ ނުހުރެގެން ރައްޔިތުންނަށް ލިބެންޖެހޭ ހިދުމަތް ދިވެހި ދައުލަތުން ނުދެވި އޮތިއްޔާ، އެއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ގަބޫލުކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ބޮޑަށް މި ވާހަކަދައްކާފައި، ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން އެފަދަ ހަމަލާތަކުގައި މިހާރު ހިފައި ހަރުކަށިކޮށް އަދި ތަޙުޤީޤު މުއްދަތު އިތުރުކުރުން، ނުވަތަ އެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގައި. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ޝަރުޢީގޮތުން މިންވަރަށް ކުރިއަށް ގެންދަން އެއީ އެންމެ މުހިންމު ކަމެއް ދެކެން. އެސްޓީއޯއާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އިސްތިޢުމާލުކުރުން، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި އުޅުނު އަދި 1988ގައި ދިން ހަމަލާއަށްފަހު ދިވެހި ސިފައިންގެ ތެރޭގައި އުފެދުނު އިންޓެލިޖެންސަކީ ވަރަށް ވެސް ވަރުގަދަ އަދި އެހާ ޤާބިލު އަދި އިލްމީ ތަޖުރިބާކާރު ބޭފުޅުން އުފެދިގެންވާ އިންޓެލިޖެންސެއް. އެހެރަކަ މިއަދު ސިފައިންގެ، ވަކިވެދިޔަ ބޭފުޅުން އެބޭނގެ ތެރެއިން ނުވަތަ ރިޓަޔަރކުރުވުން އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ވެސް ހިދުމަތުން ވަކިވެވައިރު ބޭފުޅުންގެ އެހީތެރިކަން ނުވަތަ ބޭނުންތެރިކަމުގެ މިންވަރަށް ލިބޭތޯ، ނުވަތަ ލިބިގަނެވޭތޯ، ނުވަތަ ހުރަސްއެޅޭތޯ؟

އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދިވެހި ޤައުމަށް ޚިދުމަތްކުރައްވާ ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ވެސް އެ މީހެއްގެ ވަޒީފާގެ މުއްދަތުގައި އަދި ރިޓަޔަރ ނުވަތަ ވަޒީފާއިން ބޭރުގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި ވެސް އެ މީހެއްގެ ޚިދުމަތް ދެއްވަން ބޭނުންވެއްޖެ ހިނދުގައި ދޭންޖެހޭން ޒިންމާއެއް. އެހެންވީމާ، މިގޮތުން ގާނޫނުތަކާ ކުރުމުން އަންނައިރުގައި އެގޮތް ބަރާބަރުކުރުން ވެސް އެއީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ދެކޭތީ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ވަޙީދު.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޝަރީޢަތް ވަރާކުރުމުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މުހިންމު ވަގުތެއްގައި މުހިންމު ބަދަލުތަކަކާ އެކުގައި ހުށަހެޅިގެންދާ ބިލެއް. އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ކަންކަން ބަދަލުކުރުމަށް ބަލާއި ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަވެގެންދާ ވަރަށް ގިނަ ރަނގަޅު ކަންކަން މިއަދު ސަރުކާރުން އެބަ ކުރަމުން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެ ކޯޓުމަރުޙަލާއާއި ޖިނާއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ކަންކަން ތަކުރާރުވަމުން މި ޤައުމުގައި ދަނީ؟ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކަށް ދިނަ ބަދަލުތަކެއް ގެނެވޭ. އަދި މުއައްސަސާތަކަށް ވެސް ބަދަލުތަކެއް އެބަ ގެނެވޭ. އަދި އެ ތަންތަން ހިންގުމުގެ ނިޒާމަށް ވެސް ބަދަލުތަކެއް އެބަ ގެނެވޭ. ކޮންމެވެސް ސަބަބަކާ ހުރެ މި ކަންކަން އެބަ ޤައުމުގައި އެބަ ހިނގާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކުގައި ތިބެގެން ހުރިހާ ޕާޓީތަކެއް ވެސް ރައްޔިތުން ވެސް އެއްކޮށް ތިބެގެން އެބަޖެހޭ، މި ޤައުމަށް ވަރުގަދަ ގޮތް ވިސްނާފައި މި ކަމަށް ބައްޓަމުގެ ހުށަހެޅިން. ގާނޫނުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ އެއްބަސް ސަލާމަތް އެބަ ޖެހޭ. ހަމަ މިއިން ކޮންމެ ގާނޫނަކާ ދިމާވާގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކަށް ބަދަލުގެނެސް އެބަ ޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިވާ ހާދިސާއެއް ދިމާވާއިރު ވެސް އަނެއްކާވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ގާނޫނުތަކަށް ބަދަލުގެންނަން. އެހެންވީމާ، މިގެ އަސްލަކީ ހަމައެކަނި ވާސިލުވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ މިކަން ބައްޓަވައިގެން ހައްލުކުރެވޭނެ ގޮތެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެންމެ ބޮޑަށް މި ފާހަގަކޮށްލަން، މިފަދަ ކަންތައް ހާލަތްތަކުގައި ވެސް އެކަމުގައި ޝާމިލުވާ ފަރާތްތަކަށް އެބަ ހަރުކަށިކޮށްލަން ޖެހޭ. އެ ފަރާތްތަކާ ދެކެ ދަރުމަވަންތަ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ހިސާބުން އެ މަސްއަލަ އެބަ ނިމިގެން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކޮންމެފަހަރަކު މި މައްސަލައިގެ އަސާސަކީ ހަމައެކަނި ވާހަކަފުޅުކުރި ބަހައި މަސައްކަތްކުރައްވާތީ؛ އިއްޒަތްތެރި މިހެން ކޮންމެ

ކަމެއްގައި ހަމައެކަނި އެ ބޭފުޅުންގެ؛ އެކަމެއް ކުރާ ކުންކުރާ ފަރާތުގެ ނިޔަތަކަށް ވެގެންދަނީ، އެ ދުވަހު އެކަން ކޮންޓްރޯލް ކުރުން. އެކަމުގައި ބައިވެރިވާ، ހިތްވަރުދޭ، ފަންޑުކުރާ އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން އެކަމަށް ވާގިދޭ އެތައް ފަރާތްތަކެއް އެބަވޭ. އެ ފަރާތްތަކާ ހަމަހަމަކަން އަދުލުވެރިކަން ނުދެވޭ. ސަބަބަކީ ސާފުކުރަން އެބަޖެހޭ. ކޮންސޮޓިއަމަކަށް، ކޮންޓްރެކްޓް ކޮންސޮޝިއަމް އަޅުގަނޑުމެން އެ ހިސާބަށް މިކަމުގައި ދެވޭނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޤާނޫނުގައި މި ދިރާސާ ކަންކަން ޔަގީންކުރަން ބަލައި އެ ހިސާބަށް ނުދެވޭނެ ހިނދުގައި، މި ކަންކަން ތަކުރާރުކުރަން އަބަދުވެސް އަންނަން. އިއްޔެގެ ބަހުސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިފަދަ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވެސް ބައެއް ބޭފުޅުން އެބަ ފާހަގަކުރޭ، އިންޑިޕެންޑެންސް ފުރާވީ ކަމަށް، ހުރިއްޔާ ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ކަމެއް ފޮލޯވެގެންދިޔައީ ކަމަށް. ބަޖެޓުގައި އެ ހާލަތު ކަމެއް ހިނގަމުންދިޔަ ކަމުގައި ވިޔަސް، މިފަދަ ކޮންމެ ގުރޫޕަކާ އެކަނިގައި އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުވެގެން މި އަންނަނީ ދުވަސް ހާ ކަމެއް. އެ ބޭފުޅުންގެ ސިޔާސީބަދަލުކަން އަދި އެ ބޭފުޅުންގެ މަޢުލޫމާތުތަކަށް ނުލިބޭ ގޮތަށް މި ކަންކަން ވެގެން މި ދަނީ. އެއްކޮށް، ވަރަށް ގޮތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ބަދަލުނުކުރާ ހިނދުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނުގެނެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުތަކުން މި ޤައުމުގައި މި ދިމާވާ ބަދަލުހުޅުވާލައިގެން ކަމަކަށް. އެއްބަސްވާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ، އެހެން ނިޒާމަކުން؛ ޕާޓީތަކާ، މުއައްސަސާތަކުގައި ތިބި ބޭފުޅުން އަދަދުކުރި ކޮންސޮޝިއަމްތަކާ، އެ ބޭފުޅުންގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ކަންކަން ބައިވެރިކުރުވައިދޭ ކޮންސޮޝިއަމްތަކާ، އެ ބޭފުޅުންގެ މަސްލަހަތުކަމުގެ މިކަން މި ދިމާވެސް. ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ވެސް ޖިންސާއެއް ހަމަހަމަކުރުވުމުގެ، ވަސީލަތްތަކެއް ހަމަހަމަކުރުވުމުގެ މި ކޮޕީ. އަދި އެ ކަންކަން ބަލާފާނެ ފަރާތްތަކުގައި ވެސް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތްތައް ވެސް، އިންސާނުންވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ ކަމެއް ހިސާބުން ބަދަލުގެނެވޭ ފަރާތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު މަސްލަހަތުތަކެއް ހުރި ކަމެއް، އެހެން ބޭފުޅުން ވަސީލަތް ހިފައިގެން ކަމެއް ކުރާ ފަރާތްތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާއެއް ކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން އަދި ވެސް މި ކަންކަން ދިރާސާކޮށް ބަލަން ޖެހޭ ކަމެއް މި ވަނީ. އެއްކަލަ ތަފާތު ކަންކަން ނުހިނގާ ގޮތަށް ވެސް މި ޤާނޫނުގައި ވެސް ކަންކަން ރާވާފައި ހުންނަން ޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ކަމެއްގައި އޮޅުވާލުމުގެ ގޮތުން ވެސް ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ ގޮތަށް ވެސް މި ކަންކަން ކަނޑައެޅިފައި ހުންނަން ޖެހޭ.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލް ޣަފޫރު.

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުވާލުއާއި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަސްއަލާވެސް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތަށް މި އެދިފައި، ކުޑަ ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭތީވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގައި އެބައޮތް މި ބިލު ގާނޫނަކަށްވެ އަމަލުކުރަން ފެށޭތާ 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކޮމިޓީ މިނިސްޓަރު އެކުލަވައިލަންވާނެ ކަމަށް މި ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. މިގައި މި އޮންނަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލުގައި ޖަރީމާތަށް އަމަލުތަކަށް ހުކުމްކުރުމާ ފަރާތްތަކާއި އެފަދަ އަމަލުތަކަށް ހުކުމްކުރުމުގެ ފުރުސަތު އޮތް ފަރާތްތަކަށް ހިންގަންޖެހޭ ރިހެބިލިޓޭޝަން އަދި ރީއިންޓަގްރޭޝަން ޕްރޮގްރާމްތައް ދެނެގަތުމަށް ޖާގައި އެފަދަ ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމްތައް ފުރިހަމަކުރާއިރު ގާނޫނުގެ ދަށުން ހުއްދަކުރާ ބަންދުގައިވާ ފަރާތަށް އަނބުރާ މުޖުތަމަޢަށް ރުޖޫޢަވުމުގެ ކުރިން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް ދެނެހަމަކުރަން ބަލައި ރިހެބިލިޓޭޝަން އެންމެ ރީއިންޓަގްރޭޝަން ކޮމިޓީއެއް މިނިސްޓަރު އެކުލަވައިލަންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. މި ކޮމިޓީ އެކުލަވައިލާފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަރާތްތަކެވެ. މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ އެއް މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފު، ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ކުޑަކުދިންނާއި ޢާއިލާ މަސްއޫލިއްޔަތާ ބަލާ ޖެނެރަލް ކަންކަން ބަލަހައްޓާ ފަރާތެއް، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން އެ ސަރވިސްއިން ކަނޑައަޅާ އެ ސަރވިސްގެ ދެ އޮފިސަރުން، ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ޔުނިޓުގެ މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ފަރާތެއް، ނޭޝަނަލް ކައުންސިލް ސެންޓަރުން ކަނޑައަޅާ ފަރާތެއް. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑު އެކުލަވައިލާއިރު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ވާހަކައަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގިނަ ފަހަރު މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްކިގެންދިޔަ ގަވާއިދުތަކުން ވެސް މި އޮންނަނީ ހަމައެކަނި ކަރުދާހުގައި ލިޔެފައި ހުރި ބައެއް ގަވާއިދުތަކެއް. އަދި އޭގެ މަގްސަދު ޙާޞިލުވާ ގޮތަށް ކަންކަން ހިނގާ މިންވަރު ވަރަށް ދަށް. މިއާއެކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ހިތްވަރުދެނީ ޢަމަލީގޮތުން މި ކޮމިޓީ މި ބިލުގައި އިސްލާހުކޮށް މިނިސްޓަރުގެ ބާރުތަކަށް ނުވަތަ. ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގައި މި ކަންތައް ކުރިން؛ މި ބިލުން ބަދަލުގެނައުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ވެސް ދެއްކި ވާހަކައެއް އެއީ ހަމަ. މިސާލަކަށް ދިޔަ ދުވަސްވަރު އެހެންނަމަވެސް އިސްލާމްދީނުގެ ހަމަތަކަށް ފެށުމުން، އެކަހަލަ ކަމެއްގެ ތެރެއިން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ވެސް މި ބިލުގައި އިސްލާމްދީން މިނިސްޓްރީގެ ބާރުތައް ނެތް ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން، އަޅުގަނޑު ދެކެން ހިލޭ ބަދަލުގައި ގާނޫނީ އެހީތެރިކަމުގެ އިންތިޒާމުތަކާ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ ކަމަށް ގާނޫނުތަކުގައި ހިމަނަން. ކޮމިޓީ ދިރާސާކުރަމުން، އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުކުރަން ވަރަށް ބޭނުންވޭ ކޮމިޓީގެ ބޭބޭފުޅުން ގެނެސްދީގެން ނުކުރާނެ ގޮތަށް ގަވާއިދުތައް އިސްލާހުކޮށް މިނިސްޓްރީ މި ކަންތައްތަކަށް ޖަވާބުދާރީ ވެވޭނެ ގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، މިނިސްޓްރީގެ ބާރުތަކާ ނުލާ މި ފާސްކުރެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަކީ ބިލު ދިރާސާކޮށް ފުރިހަމަކުރުމުގައި ވެސް ކޮމިޓީން މި ކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަން، އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމުގައި ވީތީ، އަޅުގަނޑު ކަމަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ބިލަކަށް ތާއީދުކުރަން ޝުކުރިއްޔާ، ކަމެއް ކަމަށް ވީހިނދު އެހެންވީމާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ބާރުއަޅައި ދެކެން، ދައުލަތަކަށް ދެއްކުމަށް ކަމަށް.

ވޯޓުދެއްވާ އެ ބަދަލު ގެނައުން. ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މި ◌ިވަގުތަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ އެއީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް.

މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ޙަޤީޤަތުގައި ތިންވަނަ ފުރުޞަތެއް ހޯދީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 241 ކޮމިޓީގެ ހިމެނިވަޑައިގެންނަވާ ބޭފުޅެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފަކީ. އެ މަނިކުފާނުގެ ވާހަކަފުޅުގައި ވަރަށް މުހިންމު ވާހަކަފުޅުތަކެއް ތިލަކޮށްދެއްވިއްޖެ. ވިދާޅުވި، ރައީސް ނަޝީދުއަށް މޭ 6ގައި ދިން ހަމަލާގައި، ދެން އެ ހަމަލާގައި އެ މަނިކުފާނުގެ ވާހަކަފުޅުން ދެ ދޮގުވަތް ދޮޅުބައިން ބަޔެއް ކަހަލަ ވާހަކަ އެބަޖެހޭ ދައްކާލަން. އެ ކަރިޔަށް؛ އެ މަނިކުފާނުގެ ކަރިޔަށް ބުރަބުރައިގެންދިޔަ ނަމަ، އެއްކޮށްޓާފައި ސަސްތާކަށް ޗާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ދިދަ ސަރަހައްދުގެ މަތީގައި ބޮއްވާފައި މިން ދުވަހުގެ ޖަނާޒާއެއް ބޮއްވުމުން ދުވަސް އެއީ ނިމިދިޔަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ސިފަކުރެއްވި. ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ވާހަކަތައް އެ ވިދާޅުވި. ދެން ކަސްދުރާވި ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް މޭ 6 ގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރާ ބޭރިން ބައްލަވާ ކޮމިޓީގެ ޗެއަރ. ހިނގާވާ މި ވިދާޅުވި އެއްޗަކަށް ވިސްނާލަން. ބަޔަކުގޮތެއްގައި؛ އަޅުގަނޑަށް ދިޔަބުނާތޯ ވަގުތުކޮޅެއް؟ ބޮޑުޖެހި އަދި ހިތާމަ. ބަޔަކުގޮތެއްގައި ބޮޑުތައް ޖަހާފަހުގެ ކަމެއް ނޫން މިއީ. ވަރަށް ސިރިއަސް މައްސަލައެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ރަނގަޅު މި ފާހަގަ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދައްކާލުމަށް ވަގުތުކޮޅެއް ދެއްވިއްޔާ. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ހިނގަނަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި [illegible] ބާކީ. އަޅުގަނޑު [illegible] ވަގުތު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އެ ވާހަކަ އެ ވިދާޅުވި، ސަރުކާރުގެ އިދާރާތައް މިކަމުގައި ޢާއްމު ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުން ރައީސް އާއިލާއަށް ބޭފުޅަކު ހަމަތަކަށް ވެސް ޖެހިބަހަށް ހަމައެޅުވެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވެސް މި ދައްކަނީ، ރައީސް ނަޝީދަށް ޙަމަލާދިނުމުގައި އެ ދިނީ [illegible] ހަމައެކަނި

ކަމަށް. ރައީސް ނަޝީދުގެ ފުރާނަފުޅު ދިރުމަޔާ، ރައީސް ހާމިދުގެ ފުރާނަފުޅު ދިރުމަޔާ، ދުއްވާލުމަޔާ ދިޔައި ކޮންމެ ރައްދިޔަކަށް އަމާޒުވެގެންދާ ހަމަލާއެއް. އެ ބާރުވެރިޔާ ސިޔާސީ ޖާހިލުކަމުގެ ވެރިން. އެހެންނަމަވެސް، ހަޑުކަމުގައި ދިޔައި ކޮންމެ ފަރުދަކަށް ދެވޭ ހަމަލާއެއް އެ ދެކެނީ. މިހެން މިކަން އޮއްވާ ރައީސް ނަޝީދުގެ ވާހަކަފުޅުތަކުންނާއި އަދި 241 ކޮމިޓީގައި ހާޒިރުވެވަޑައިގެންނަވާ ބޭފުޅުކަމު މި ވާހަކަ ދެއްކިޔާ އަދުގެ ރިޕޯޓުއަރުވަން، އިންޓަރވިއުތަކުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮއްދި؛ އިއްޔެ ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިދާޅުވި، ބޮއްދިގެ ކަމާ މި އުޅޭތީ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ބޮއްދި، އިންޓެލިޖެންސް ހުރި ދެ މުއައްސަސާއަކީ ހިންގަވާބައިވަރެން. އެ ދެ މުއައްސަސާއާ ހަވާލުވެގެން މި ތިއްބެވި ދެ މިނިސްޓަރުން؛ ހަމަ މިނިސްޓަރަކަށް މި ހުންނެވީ ޝައިޚް އިމްރާން. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޒޫމްކޯލްތަކުގައި ކަމާއި ހުރިން ވަޒާރާ ނުގޭ އެބަޔޮ، ބަހާވެރިކުރި ބާރުވެރިޔާގެ ގޮތުގައި. ވާހަކަ ހަމަ ނަޝީދަށް ދިނީ ވަރަށް ހާދިސާގެ ހަމަހަމަކަމާ. ހާ ބޮޑު ކަމެއް އެ މަސައްކަތްކުރާ ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، 241 އިން އެ މަސައްކަތް ދިޔަސްކަން؛ އަދި އެ ދިރާސާގެ ނަތީޖާ. ދިރާސާގެ އިންތިޒާރުގައި މިއަދު. ކަމަށް ފުރުޞަތެއް ކަނޑައެޅިގެން އޮތީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަދިއެއް ނޭނގޭ. ކަމުދާއެއްގައި ޢާއްމު ޗުއްޓީ ސަރުކާރުން ބަލައި ހިފޭ ކުޑައެއް ކަމަށް ވެސް ނުނގޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެގޮތް ޤައުމުވެރިކަމާގެ ކަމަށްގައިދާ ދެކޮޅުވާ ވިދާޅުވެސް، އެއްވެސް ކަމަކަށް ނުގުޅޭ، އެއީ ކަމަކަން. އިންޓެލިޖެންސްގެ ރިޕޯޓުކުރާ މުއައްސަސާގެ ސީދާ ވަޒީރު، ކެބިނެޓުގައި ހިންގަވައިގެން ވަޑައިގަތް މިހެން މި ވިދާޅުވަނީ. ދެން މިހާރުމަ ވަކީލު، ޖެހޭނެ މިނިސްޓަރަކަށް ކޮންސާރވޭޓިވް ސަރުކާރު މި މަޖިލީހުގައި ހިންގަވައިގެންވާ ފަރާތަށް ބަހައްޓައިގެން އެބަ ވިދާޅުވޭ، މިކަން ރިޕޯޓުކުރާ. ދެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ތަޢާރުފުވާ ކޮންމެ ކުއްޔެއް އިރު ގޮތުގައި ނިލަށް ޢަމަލު ދެކޮޅަށް ބަލާ ކަލޭ ކަމަކާ ދިމާކުރުމުގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިތުބާރު ސަލާމަތް. މިހެން މިކަން އޮތޮ މި ހަރަކާތު އަރާބަތަކަށް ވާނެ. އަހަރެމެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިހެން މި ދެކިދާނެ ވަކި ފަރާތްތަކެއް ނުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ހިޔާލު ވެސް ވަކިކޮށްލާ، ވަކިކޮށްލާ ސިޔާސީ ވިސްނުމުގައި ރައްޔިތުން ހަރާމްކުރި އަމާނާތް، ޖިންސީއަމާން އަބާރަ ދެކޮޅުގައި ބައިގަނބާލާ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. މިހާ މި ރައްކާތެރި އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެކިއެކި ޤާނޫނީ ބައިގަނޑުތަކުން ނިސްބަތްވާ މީހުން ކޮންމެ ހުރިހާ ކަމެއް ސިޔާސީ ޢަމަލެއް ކަމަށް ބެލެވެނީ. 2023ގެ ކުރިން ރައީސް ނަޝީދު ކަމަކު އަމިއްލަފުރުސަތު ކުރިއަށް އެ ވިދާޅުވި، އެ މަސްލަހަތާގެ ހިތްވަރުން ވަރަށް ބޮޑު ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ޤަބޫލުކުރަނީ. އިސްކަންދޭ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިލާ ބައެއް ބޮޑުކަން އެއް ވިދާޅުވާ، އެއްބަސް ކަމެއް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، މިހާ ޤަސްދުގެ ހަމައެކަނި ފިޔަވަޅުތަކާ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ޤާނޫނީ، ކޮންމެހެން ހިތްޖެހިފައިވާ ހާދިސާ ސަރުކާރުގެ ނަތީޖާ ބޮޑު ފަރާތެއް ހުއްޓުވި ބާރު ގެއްލުވާލާ ފެންވަރު ކޮބާ؟ އެ ހިތްޖެހިފައި ހުރި ވަކިކޮށް ޤާނޫނުގެ މި ދަރަޖައިން. އެހެންވީމާ، ޤައުމީ ސަލާމަތަށް؛ އިތުރު ޤާނޫނުގެ ޤަވާޢިދު ކަމަކަށް ޤާނޫނީ އަސާސީގައި ހަމަ

ސިޓީ ކަނޑައެޅިގެން ފެށިގެން ދައްކަން ތަޖްރިބާކޮށްފައި ހުރި ފުރިހަމަ ޚިދުމަތެއް އުފުއްދާވަރުގެ ބަޖެޓަކާއި ނެތޭ މިއަދު ވެރިކަންކުރާ ހުކޫމަތުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އާދައިގެ ވާހަކައެއް ނޫން. ފުރަތަމައިން ޖެންޑަރ މިނިސްޓަރު، ހޯމް މިނިސްޓަރު އިސްތިޢުފާދެއްވަންޖެހޭނެ. އަދި އެ ރިޕޯޓުން ނިކުމެދާނެ ވަރުގެ މައްސަލައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ، 241 ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ސަރުކާރުން ކުރުމަކާ ނުލާ މިފަދަ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ފެންނާނެ ކަމަށް. އެއީ ފުރިހަމަ ސަޤާފަތަކަށް އާދައި ހުރިމަ. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ މިހެން ދެންނެވިއަސް ސަރުކާރުން ހަވާލުކުރެވޭނެކަން. އެއީ ރައްޔިތުން ޖަމާޢަތުގެ ތެރޭގައި ބޭނުންވާ މަޝްރޫޢުތަކަށް ބޭނުންވުން މި އުފައްދާ ރައްޔިތުންގެ އެއްބަސް މައްސަލައެއް ނޫން. ޖަރީމާ ނަޝްރުކުރާ ކަންތައް؛ ބޮޑު ހިސާބުތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ އެއްބަސް ބޮޑުވުމުގެ ގޮތުގައި ހިނގާ ކުރިއަށްދާކަށް ވަރަށް ބޮޑެތި ފެއްޓި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޮޑުވަމުން މި ދަނީ. އަދި ކުރިއަށް އޮތް ތާރީޚުގައި ބޮޑުވާނެކަމުގެ ހުރިހާ އަލާމާތްތަކެއް ފެންނަމުން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުހަދާ މަޖިލީހުން ގާނޫނު ހަދަން ރައްޔިތުން ޖެހޭނީ ދިރުމި ހިތި ގޮތްތަކުން މި ތަނުން ވަކި ކުރިއަށްދިޔައީ ކުރުގެ ބޮޑުތަން ދައުލަތުގެ ވާހަކަދައްކާތަން ފެނުން ބޮޑަށް ޖިންސީ ގޯނާ ވާހަކަދައްކާއިރު ދައުލަތުން ހަމަޖެހުމަކަށް މި އަހަރު. ޒުވާން މިނިސްޓަރު ނުރައްކާ ވިދާޅުވި، ގަދަމަކުން ބޮޑުންތޯ ފެށުނީ މިހެން ހިފާ. އެ ވަގުތު، އެއީ ޒާތީ ގޮތުން އެ ކަމަށްއެދުނު ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ ދިރާސާ ވަޒީފާކަން ހުރިހާ ދައުރުގެ ވާހަކަތައް ނޫން އެއީ. ދިރިއުޅުމުގެ ދައުލަތުގެ ދިރާސާ ވަޒީރަކަން ހުރިގެން އެ ވާހަކަ ދައްކާ ރިޕޯޓުން އެކަމަކާ މި ދައުލަތުން ކުރާ ބޮޑު ކޮމިޓީގެ އެބަ ގެއްލޭ. ދެން އެހެން އެއްވާ، ދެން އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދެކެނީ އަނެއްކާ ނިޒާމު ދިރުވާ މައްސަލައެއް އުފުލިދާން. އެހެންނަމަވެސް، އެހެން އަޚްލާޤީ ޒިންމާ ތިމާވެއްޓުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ވެސް ސާއިންޓި. މި ކަނޑިޔާރަކަށް ނުވެގެން އެ އެއްބަސްވުމެއް. އެހެން އަޚްލާޤީ ޒިންމާ އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތް ދެވޭ މި ދަނީ، ބޮޑުގެ އެމައް ބައިވެރިވުމަށް ސިފައިންނަށް މި ދުވަސްތަކުގައި ވީހާ ވަރަކަށް. ދެން އެހެން އަޚްލާޤީ ފެށިގެންދިޔަ ގޮތެއްގެ ބޮޑު ޒިންމާދާރުވުމަށް އަހަރެމެން ފެށުމަށް، މިހާ ޖެހިލުން ފެށިގެންކުރާހެނީ ކޮރަމްގެ ބޮޑު ރިސޯޓުގެ ދާއިރާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮޑިޓުގެ އެހެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ ބޮޑު ދިރިއުޅުމާ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ކުރަންވީ ކަމަކީ، ހުރިހާ ސިޔާސީ ޖެހިލުމުގެ އެއްބަސްވުން އެބަ ޖެހޭ، މާ ބޮޑުގެ ޒިންމާދާރުވުމުގެ ނުޖެހޭ މި ދައުލަތުގެ ބޮޑެތި ފެއްޓުން ހުރިހާ ދަރުވަރު ޚަރަދުން. މިއީ މިނިވަން މުސްތަޤްބަލު ޒުވާނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ކައުންސިލްގައި، ޒުވާނުންގައި، އެއްބަސްވުމުގައި، ޖެންޑަރގައި އެބަ ހުއްޓޭ މި ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުގެ ހާލަތު ކޮބާ. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން އާންމުކޮށް ހަމަޖެހިލައިގެން އުޅެވޭނެ ޒުވާނުންނާ މިއީ. އެކަކު އަނެކަކު ދެކެ ބިރުގަނެގެން ވަކި ދާއިރާ، ކަނޑު ބިލާސް، ކާރު ގޮތުގައި، ބޮޑު ތުހުމަތުގައި، މި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަން މިއީ ކޮންކަމެއްތޯ؟ ޒިނދަގީއަށް ހައްލުތަކާ ގުޅޭ އެއީ ކުރީ ބިލް. 6 މަހު ބޭނުން ގުޅޭ ދެން މިއީ ސިޔާސީ ފިކުރަކުން އެހެން ކަމެއް. ނޫން، އެއީ ހަމަ ކައުންސިލުން ބުރަނބާޅާ ހަމަޖެހިލައި. ދެން މި ހުރީ، މީގެ އެހެން

ނުރައްކާތެރި ވާއިރު. މިއީ ގާނޫނީ ވަޞީލެއް، އަޅުގަނޑާ ޖެހިގެން އިންނަވާ ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވީ މި ގާނޫނަށް 2019 ގައި މި ގެނައި އިސްލާހާއި އާދަރުން މިއަދު މި ގެންނަ އިސްލާހުގައި ވެސް މާ ބޮޑު ތަފާތެއް ނެތޭ. ހަމަ އެއް ސަރުކާރުން އޮޅުވާލަން މި ގެންނަނީ. މިހާރު މި އަޑުއިވޭނީ، ފޯނުކޯލްގެ ބެލުމަށް ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭގެ އެއްވާވަރު ވެސް ނަންބަރުން. ދެން [illegible]؟ އަޅުގަނޑު ބަޔަ ވެސް ނޭނގެ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދުން އެބަ [illegible] ވެސް [illegible]. [illegible] ވެސް އެބަ [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، މި [illegible]؛ [illegible] މި [illegible] ރައްޔިތުންގެ [illegible]، [illegible] ރައީސް، [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] ވާހަކަ [illegible] މި އިސްލާހު [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނު؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދު، ވަރަށް ބޮޑު މަޤްޞަދެއް. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވެފައި އޮތް ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް. ޚާއްޞަކޮށް ދިމާވެފައި އޮތް ވަރަށް ބޮޑު ނުރައްކާތަކަކުން ރައްޔިތުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ޓަކައި ގާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހެއް. އަޅުގަނޑުމެންވެސް، އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ވެސް މިކަމުގައި ޒިންމާދާރު ވާހަކަތަކާ ދުރު ތަނެއް. ކުރީގެ ޑިފެންސް މިނިސްޓަރު ވެސް މިއަދު ހުށަހެޅުން ވާހަކަދައްކަވަމުން މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް ފާހަގަކުރެއްވި، ހަރުބަކީ؛ ރައްޔިތުން އަދި މަގުމަތީގައި ބޮމް ގޮއްވާ މީހުންނަށް ސަޕޯޓް އެއްކޮށް ގެންދެވިދާނެ. މާނައަކީ، ޓެރަރިސްޓުން އެ މީހުން ގެންދޭނީ. ހަރުކަށި ފިކުރު [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް، އެ ވެރިކަމުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތުދިނީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިބި ހުރިހާ މެންބަރުން [illegible] ނަގައި އަނިޔާވެރި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗް [illegible]؛ އެއީ ސުޕްރީމް އޮތޯރިޓީ [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible]. އެއީ ހަރުކަށި މަސައްކަތެއްގައި. މާތް މަޖިލީހުގައި [illegible]، [illegible] ދިވެހި [illegible] ނުރައްކާ. [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ [illegible] މި [illegible]

އުޅެނީ ރައްޔިތުންނަށް މިޤައުމު ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށް. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ގޮއްވައިލާ ވާހަކަ ބުނީމަ އެ ކަންތައްތައް ހުއްޓުވަން. މާލޭ މަގުތަކުގައި، ރިސޯޓުތަކުގައި ތަނުގާ ބޮން ގޮއްވާން ކަމަށް އިސްތާރު ދެމުންދާއިރު އެކަން ހުއްޓުވަން އަޅުގަނޑުމެން ބިލު ހަދާއިރުގައި މި ބިލުގައި އެބައޮތް ހަނގުރާމަތަކަށް ގޮސް އަންނަ ފަރާތްތަކަށް ރިހެބިލިޓޭޝަން ހިންގުމުގެ ޕްރޮގްރާމުތައް ގެންދަން. އެ ގެންދަން އަނެއްކާވެސް މި ހަވާލުކުރަނީ ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމު ހިންގުމުގައި ފުރިހަމަވެފައި އޮތް ފަރާތަކާ. މިހާރު ވެސް މި އުޅެނީ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ ކުދިން، އެތެރެވާ ފަރާތްތަކާ ހުއްޓުވައި އެ ކުދިންނަށް ފަރުވާދީގެން އޮތް 2011 ވަނަ އަހަރު އޮތް ގާނޫނު އޮންނާނެ. އެ ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރަންވީ ގޮތް މިނިސްޓަރަށް. އަނެއްކާވެސް މި ހަވާލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑު އެދެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކިބައިން ވަރަށް އިހުތިރާމާ އެއްކޮށް އިލްތިމާސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އިލްތިމާސްކުރަން އެ ބާރުގާއަށް. ސިޔާސީ ބާރުލިބޭ. މަޤްދޫން އެތައް ސަރުކާރުތަކުގައި ހިނގާ ފަރާތަކާ ހަވާލު މިނިސްޓްރީ ހަވާލުކުރަން. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެބަ އެނގޭ ރޯލު މިނިސްޓަރު މިހެން އޮތުމާ، ދުވަސް ފަހަރު މި އުޅޭ ޖެންޑަރ އަނިޔާ ކުރުމީ؛ ޖެންޑަރ އަނިޔާ ކުރުމުގައި ސްކޫލް މިނިސްޓަރުކަން ހުރި އިމާރާތުގެ އަނބިކަނބަލުން. ކުޅިވަރުގެ ހިތާގައި ހުޅުޖަހައި، ކުޅިވަރުން؛ އޮޑާ ތިބޭ ކުދިން ގެންގޮސް ޖިންސީ ބޭނުންކުރުން، އެހެންގޮސް ރައްޓެހިކަމުގައި އާއިލާ އެކީ ހުރި ކުޑަކުދިން ގުޅިވެރިވެގެން ރަނގަޅުވާ، ފުރި ކުޅިވަރުތަކުގައި ދިޔަ. އެއީ ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމުތަކެއް ބަލަހައްޓާ ބަލާ ޕްރޮސެސް ދުރުން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމު ނޫން އެއީ. ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީން އެކަން ކަނޑުވައި އޮނި ބަލަހައްޓަން ބޮޑު ޕްރޮގްރާމް ދޭ ޕްރޮގްރާމު ގޮތަށް އެކަމުގެ ހިންގާފައި އޮތީ. އެއީ ރަނގަޅުކަމެއް ކުރިމަތި ކުރިއަރުވަނީ؛ މި ޕްރޮގްރާމުގެ ތަރުތީބުގައި ކުރިމަތި ކުރިއަރުވަން މާފުރަން ގެންދޯ، މާލޭ ބަންދުކުރަމުން ބައިމަލްބާއިގެން އެ ކުދިން ބަނޑުހަރުވަހި، ބައެއް ޕްރޮގްރާމުތަކަށް ދޭން. އެއާއި ނުކުމެ އިސްލާހީ ރައީސް، ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމު ހިންގާ ގޮތޭ. ނަމޫ އެއްވެސް މަރުކަޒެއް ޓެކްނިކަލް، ސްޓޭޓަސް ޕީޓަސް، ޕްރޮސެސްބުކުކަމައި އެ ޕްރޮފެޝަނަލް ތަރުބަވީ ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމު ނިންމާލީ ޕްރޮފެޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ހުރިހާ ދެފަރާތެއް ފުރިހަމަކޮށްފައި އޮތް ތަރުބަވީ ބާރުފުޅަކަށް ރިހެބިލިޓޭޝަން ޕްރޮގްރާމު ހިންގާ އިސްތިއުފާކޮށްގަނެވޭ މިހާރު ހުރި ކަމެއް މިނިސްޓްރީގެ އަސާސީ ޖިހާދުގައި އުޅުއްވަން ހަދައިގެން އެކަމަކާ ވެސް އެއީ. ޝުކުރިއްޔާ، ވަރަށް ރަނގަޅަށް މަސައްކަތްތަކާއި ބޭނުން އެއީ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ނުބުނަން އެ ދުވަހު މިތާ ވާހަކަދެއްކިއިރު، ޝުކުރުވެރިވަން ސިފައިންގެ ވާހަކަދައްކައިރު. ވަރަށް ރަނގަޅަން. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން ޝުކުރިއްޔާއާ ދެކެ ބަހައި ބޭނުންވޭ. އެއީ ކަމުގެ ޙަޤީޤަތް އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެކަ ހިނގާ. އެއީ އިމްރާނުގެ އަސްބާބުތަކުން ދިރާސާކުރުން ހަދައިގެން ޝުކުރިއްޔާ ވެސް ބޭރުވެގެންދިޔައީ އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވާހަކަފުޅު ގެންދަވާ ބިލަށް.

މާފަންނު ދެކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވަން:

އެންމެ މިންޖެއް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ވަރަށް އިހުތިރާމާ އެއްކޮށް ދަންނަވަން، ޝަވިރް އިމްރާން އެއްކައިރުކަށްވާނެ. ކޮންޖަހި މިއީ ގާނޫނެއް؛ މިއީ ދިވެހި ރައްޔިތުން، މަޖިލީހުގައި ބޮން ގޮތްވެގެން ބަހަކު މީހުންގެ ފުރާނަ ދުއްވާލަން، ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަމަންއަމާންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތެއްކަ މިއީ. މި ބިލުގެ ނަމުގާ ޝަރުތުތަކާ ހުރިގޮތް މިނިސްޓަރަކަށް އެކަން ކުރާވަރުގެ ގޮތުން ބާރުވެއް ބަރާބަރުގެންސް. ތިންކޮޅުގެ ފިޔަވަޅު ވާހަކަދައްކާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އުނދަގޫ ދެބައިވެރިއިން ވާހަކަދައްކަން. ކުރަންޖެހޭ ކަންތައް؛ ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވެފައި އޮތް ތަކުލީފު، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ އަޅުގަނޑު އުފެދިގެން އުޅޭ ފުރުސަތު ނެތިން. މި ފުރުސަތު އުފެދިގެން ޕީ.ޕީ.އެމްގެ؛ ޕީ.ޕީ.އެމް.ވަރަކަ ވޯޓު ކަނޑައަޅަން 30 އަހަރު ދިޔަ ރައްޔިތުން. މި ފުރުސަތުގައި ދިޔަ 30 އަހަރު ކަޅު ޖަހަން. އަނެއްކާ އާބާދުކުރެވޭ ހާރުގައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. ވާހަކަފުޅު ނިންމަވާލައްވާ!

މާފަންނު ދެކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވަން:

އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ، އާދޭހުން ޕާޓީ މިނިސްޓަރަކަށް ހުންނަން ހަމަ އާދޭހައި 15 އަހަރު ޕާޓީ މިނިސްޓަރަކަށް ވޯޓު ހުރި ޕާޓީން ހުރި. މި ޕާޓީގައި މިހާރު އާދޭހައި އޮބް.ޖީ.ޕީ އުފެދި ދިރާސާކަ އަހަރުގެ ކުރިންސަތަ ނަޝީދާއި. އެއްސަތަރަވޯޓް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ނިންމަވާލެއްވުން އެދެން.

މާފަންނު ދެކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވަން:

މި ޕާޓީ މިއީ އަވަސް ތިއްބެވި ތިބޭ، ހިނގާ ހޭ، މިއީ ފުރުސަތު އުފެދިގެން ދަށުން ހިނގައިގެ ފުރުސަތު ކޮށް. މި ފުރުސަތުގައި މިއީ އަވަސް ހުރިގޮތް ދަށުން ނުވޭ. ޕީ.އާރު.ސީގެ ވަރުގަދަ ބިނުރޯސްކާކަން ވޯޓު 30 އަހަރު

ވެރިކަންކޮށްފިއެވެ. ނަމަވެސް ނޫނީއެވެ. އަލުގަނޑުވެރިން ގެނައި ބަދަލުތައް، އާސަންދައިން ވެސް އެއްކޮށް ލިބޭނީ. ރައްޔިތުންނަށް އެއްކޮށް ލިބޭނީ ރައީސް ނަޝީދު ކޮށްދީ މަސައްކަތުކޮށްގެން. 2023 ވަނަ އަހަރު މި ރާއްޖޭގެ ރައީސްކަމުގައި ހުންނަވާނީ ރައީސް ނަޝީދު اللهގެ އިރާދަފުޅުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޖިހާދު.

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޖިހާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވަގުތުކޮޅު ދެއްވާތީ ކަމަށް އުއްމީދުކުރަނީ އެހެން މެންބަރުން ވެސް ނިކަމެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 6 ޖޫނުގައި ހިނގައިދިޔަ ހާދިސާއަށް ފަހު މި މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް މި އަންނަނީ ކުރަމުން. ޤާނޫނުތަކުގައި ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމާ ބެހޭ ގާނޫނާއި އަދިވެސް ޤާނޫނުތަކަށް ދީ އިސްލާހުތަކުގެ ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް؛ ހިނގައިދިޔަ 241 ޓެކްސްޓްގައި ހުއްޓުވުން އެ ހާދިސާ ހިނގައިގެންދިޔައީ ގޮތާ ބެހޭ ގޮތުން ތަޙުޤީޤުތަކެއް ވެސް؛ މިހާރުގައި އިންތިޒާމުތައް މި ދަނީ ހިނގަމުން. އަޅުގަނޑު ބާރުއަޅަން 6 ޖޫން މައްސަލައަކީ ލޭ މަޖިލީހާ މި ވަނީ ހުއްޓުމަކީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން، ވަރަށް ފިކުރާއި، އަދި މިހާރުގައި ހިނގައިގެން ނުވާނެ ނުރައްކާތެރި ހަމަލާއެއް، ހުއްޓުވުމަށް ސަރުކާރުގެ ފުރިހަމަ ހަރަކާތްތެރިކަން ހިނގައިގެންދިޔައީ. ހިނގާނެކަމުގެ މައުލޫމާތު މިޔަރުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަރުކާރުގެ ޚިޔާލު ހިނގާދާނެ ވާހަކަ ކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ޒިންމާ ހިލޭ، ދަނޑުވެރިޔާ ގެނެސް ދީފައި ނުވާތީ ތަޙުޤީޤުގެ ސަރުކާރުގެ ބައެއް ލަސްކުރަނީ ސަރުކާރާ ހަވާލުކޮށް ނަގާފައި، އެ ހާދިސާ ހިނގައިގެން ދިޔައިރު، ރައީސް ނަޝީދު މަޖިލީހުން ޤާނޫނާ ގުޅޭ ސަރުކާރު އެކަމަކީ. ރައީސް ނަޝީދު ކުރެވޭ އެ ތަޙުޤީޤު ފާސްކުރެވިގެން ޖަލްސާގެ ރިޕޯޓުކުރުން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފޮނުވާލެއްވުމާއި ސަރުކާރު ވަކި ގޮތަކަށް ކުރީގެ ވާހަކައެއް ހިފެހެއްޓިގެން. ސަރުކާރުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވިދާޅު މައުލޫމާތު ހިފޭނެ ޒިންމާ ރައީސް ނަޝީދު މަޖިލީހުގެ މިހާރު ހުރި ތަޙުޤީޤު އެދޭ. މިއަދު ރައްޔިތުންނަށް. ދެން އެއީ، މި ޖަލްސާގައި ހިޔާލު ސަރުކާރުގެ ދޭތެރޭގައި ހިފިފައި ހުރި ސަރުކާރުން ފަހަރެއްގައި އިތުބާރު. އެއް ބެލެވި ހިފެހެއްޓުމަށް ނަޝީދުގެ ތަޙުޤީޤު މި ބޮޑުގޮތެއްގައި ބޮޑު. މި ޖެހޭނީ ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 24 ގަޑިއިރުގެ ފުރުސަތުގައި ފުލުހުން ތަޙުޤީޤުކުރެވުނު ބައިވެރިވުމަށް ކުރިމަތިލާން ނިންމުމަށް، ގަވާއިދު އަދި އެއްވެސް ކަމަކަށް ކުރާނެ ޤާނޫނުތައް ރަނގަޅު، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން މި "ރައީސް ނަޝީދު" މި ކަމަށް

ބިލުގެ ތެރޭގައި ވެސް އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 27 ވަނަ މާއްދާ މިހެން ބަސްބުން، ޒިޔާދަ ޤާނޫނުތަކުގެ މިނިވަންކަން ހުއްޓޭ ގޮތަށް އެ ގާނޫނު ތެރޭގައި ވެސް މިހާރު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް މިއަދު އެންމެ ފަހު ވަގުތު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅައިގެން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިސްނުން ހުރި ވެސް ހިސާބު ބިލު ނުވަތަ ޤާނޫނީ ބިލު ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފުކުރަންކަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ އެކަން ހުއްޓުވާލަން ކުރަން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަން. އެކަމަކު ނަންބަރު ނުވާ މިތާ އެތެރެއިން އެ މަސައްކަތް ނުކުރެވިގެން މި ދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަޝްރޫޢުގައި މިހާރު މިދާ ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު ރައީސް ނަޝީދަށް ދިން ހަމަލާއަށް ފަހު މި އަހަރު ޤަރާރުތަކުގެ ގޮތުންގެ އިސްލާހުތަކާއި އަދި ތާރީހީ ކުރިން ހުއްޓުވުމަށް ބަލައި އެމް.ޑީ.ޕީން ފުރުމާކޮށްފައި މި ތަނަށް ފޮނުވާފައި އޮތް ބިލާއި، އަދި ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ މަޝްރޫޢު ބަދަލުވެފައިވާ ކަމަށް މިހާރު ރޭގެ ރައީސް ނަޝީދުގެ އާސްކް ސްޕީކަރު ދައުރުގެ ވާހަކަތަކަށް އެ ދައުރުވެ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު ހަމަ ފެންނަ އެއްޗަކީ ދަންނަވައިލާނަން. އެއް ގޮތަކީ، މިއަހަރުގެ ތެރޭގައި ރައީސް ސޯލިހާއި ރައީސް ނަޝީދާ ބަހުގެ މުސާރައަށް ބައްދަލުން ފެނުން. މިއަހަރުގެ ތެރޭގައި ރައީސް ނަޝީދާއި ރައީސް ސޯލިހާ ބަހުގެ މުސާރައަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު މަޑުކޮށްލައްވަން އެދެން. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު، ނިޒާމީ މައްސަލައެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެމް.ޑީ.ޕީއަކީ އެތެރޭގެ ޑިމޮކްރަސީ އޮންނަ ޕާޓީއެއް. ރައީސް ނަޝީދާއި އަދި މިހާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވާދަ ވެސް ކުރައްވާން. އަދި ވާދަކުރެއްވީ ބަލިވާ ފަރާތުގައި ބަލި ގަބޫލު ވެސް ކުރައްވާފައި. އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޑިމޮކްރަސީ ހަރުދަނާވެފައި، ތެރެއިގެންގެން އުޅޭން ޖާގައެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްވެސް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޝަކުވާއެއް ނުކުރަން، އިބްތިހާޖް މުބާރަކު ބޭލިރު ރައީސް ނަޝީދަށް ދެކޭރަން ކަމެއް ކޮށްދެއްވައި އެއް ކަމަކަށް. ނުކުރައްވާނެ. ރޭގައި ވެސް ވިދާޅުވި. ނުކުރައްވާނެ. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ސައްޓައިން އިތުބާރު އެބައޮތް. އެއްވެސް އެހެން ދެރަކަމެއް ނުކުރާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމަކަށް، އެތެރޭގެ ޑިމޮކްރަސީ އޮންނަ ޕާޓީއެއް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އެކި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާދަވެރިކަން ފާހަގަކުރަނީ، އެކި ކަހަލަ އިޝާރާތުން، އިބާރާތުން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާދަވެރިކަން އެ ފާހަގަކުރެއްވީ އެ މެންބަރު ގަބޫލުކުރައްވާ ގޮތަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވާ!

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ތާރިޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއީ ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، ރައީސް ނަޝީދާއި ރައީސް ސާލިހާ މިއަހަރު ތެރޭގައި ބަނޑު މުސާރައަށް ބައްދަލުކޮށް ގެރަން. އެ ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ. ދެން އެ ވާހަކަ ދެއްކެވީމާ ހަމަ ދިފާޢުކުރަން އެއްފަހަރު ނިޒާމީ މައްސަލަ ނެގިޔަސް، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވާދަވެރިކަން ޢުމްރާނުވާން. ވާދަވެރިކަމުގައި ވާހަކަ ވެސް ވާން. ވާދަވާ ބަތަކަށް އިޙްތިރާމް ވެސް ކުރަންވާނެ. އެކަމަކު ވާދަވާ ބައެއް މާމަންވަނީ އަނެއް މީހާ ކަރިވައިގެން ބިންދާލައިގެން ނޫން. ރައީސް ނަޝީދު މަޖިލީހަށް ދެކެޅިގެންވާ ނޫން، ސަރުކާރުން ރައީސް ނަޝީދު ބަލިކުރަންވާނީ. އެކީ ނޫން ސިޔާސީ ވާދަވެރިކަމަކީ. އެކީ ނޫން ކުޑަވަރު ތަންތާނގައި ދޮވުމަށް ކުރާ މަސައްކަތެކޭ. ޖިހާދުން ހުއްޓަ ކުޑަކޮށްލިއަސް މެދުވެރި އަޅުގަނޑު ކުރިން އެ ކަމާ ސަރުކާރާއި ދިޔައިން އެކުލަވައިގެން ދަނޑިވަޅުގައި ދޮގު ދެއްކުން ނުވާނެ ހަމަ ދޭތެރޭގައި ބޮޑު މަސައްކަތެއް. ތިއަދު މިހާރު ބަލާފައި ނުހުރެ މި ކުރާނީ ވަކިން އެކުގައި. ދުއްވައިލުމުގައި ގުޅުން ބަލައިގެން ނުވާނެ ބަޖެޓު ސަރުކާރުން ރައީސް ނަޝީދު ބަޖެޓުން ދުވަހުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ގެންދަނީ މިއީ ކާއްސަކޮށް ދަރުމަވަންތަ. މިހާރު ވާހަކަ ކުރިއަށް ދާއިރު ދިރިއުޅުމާއި ގުޅޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސިޔާސީ ރަނގަޅުގޮތުން ސިޔާސީ ވާހަކަދެއްކިޔަސް، ސިޔާސީ މިހާރު ގެންދަވަން ހަރުބަޑި ވެސް މި ބަޖެޓުންނެއް ނޫންތޯ. އެހެންވީމާ، މިހާރު މިދައުރު މި ދާ ގޮތަކީ މިއީ؛ ބަޖެޓުތަކުގައި ވެސް މި މައްސަލައަކީ ފިޔަވަޅުގައި މިބޭ ބަޖެޓުގެ ކޮމިޓީ ނުދެންނަނީ. ކޮމިޓީ ނުދެންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކީ ވެސް ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ހޯދާލަން އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު. އިންސާނުންގެ ނުވަތަ ކޮއްބަޖެޓުން ލިޔުއްވިން މި ކަމާ މިހާރުގެ ހުރިހާ ނަން ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން އެ ހުރިހާ ކަމަކުން ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ނުވެގެން ނުވަތަ އެ މިހާރުގެ ހުރިހާ އަހަރުގެ އުސޫލުތައް ނުވެގެން. ނުވެގެން މި ވާ ގޮތަށް އަދި ރައީސް ސޯލިހުގެ ދުވަސްތަކުގައި ކަމެއް މިހާރު އަހަރެމް ނުވަތަ މިއަދު ގުޅުވާގެ ފިޔަވަޅުތަކެއް މިހާރު އަހަރެވެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު މަޑުކޮށްލަދެއްވުން އެދެން. އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު، ނިޒާމީ މައްސަލައެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް މި ނެގީ، ހުށަހެޅިފައި އޮތް ބިލަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އިޝާރާތްކޮށްލުމަކީ މަޖިލިސް ގަވާއިދުން ތަންދޭތޯ. އަދި ރިޔާސަތުން ވެސް އެކަން ބައްލަވަންޖެހޭނެ ކަމެއް ގަބޫލުކުރަން އަޅުގަނޑު. އެހެންވީމާ، މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް މައުޟޫޢަށް މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ބައްޓަންކުރައްވަން ރިޔާސަތުން ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިއީ ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ކަމަށް ބަލައިގަންނަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މަޑުކޮށްލައިގެން މި ހުންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަނެއްކާ އެނބުރި ހަމަ މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާން ކަމަށް.

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ދައްކާނީ މި މައްސަލައަށް ހަމަ. ހަމަ މި ގާނޫނުގައި ހުރި ކަންތައްތަކަށް. ދީން ހަމަ ކޮންމެ ބަޔަކު، ޝަރީޢަތް ގާނޫނު، ޝަރީޢަތް ގާނޫނު މިހެން ކިޔާފައި ނޫން އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ގޮތަށް ފިޔަވަޅުގައި ހުންނަ ބޮޑުވަޒީރު ނުވަތަ ފިޔަވަޅުތަކަށް ހުންނަ ބޮޑެތި ހުންނަންޖެހޭ ކަމަށް ފޮތްތަކާއި ޢަމަލު ކަނޑައަޅާފައި އާންމުކޮށް ނެތް މިހާރަކަށް ފިޔަވަޅު ތިމާގެ ދެން ދިން ގޮތަކަށް ދޯ. ޚާއްޞަވެސް އެއީ 19 މިނިސްޓްރީ ހިސާބުން ބިލު ކޮންބައެއްތޯއޭ އެ މިހުންގެ ކަޑެއް ހޮވަދޭ؟ ކޮންފިޔަވަޅުން ހިސާބުން ހިތާއިސާއެއް؟ މި ކަންކަން ބަލާން މިހެއް މި ސަރުކާރަށް ނޫޅޭ. ވަރަކަށް 4 މިނިސްޓްރީއެއް ކިޔި ސަރުކާރު ހިސާބުން. ރައްޔިތުންގެ ދުވަހު ދާއިރާއަކަށް ހުރިހާ ބިތެއްގައި ވެސް ގޮތުގެ ހިސާބު ހިސާބުގައި ބޭނުން. ވަރަކަށް މަޖިލީހަށް ބާރުވޭ. އަޅުގަނޑުގެ މާނައަކީ ވެސް ބައެއް ތަރުތީބު މަޖިލިހުގައި އުޅުމެއް ބާރުވޭ. ގާތިއްޓަށް ކޮމިޓީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުގެ މާނައަކީ ވަސީލަތްތަކަށް. ވަރަށް މަޖިލިސްމެމްބަރަށް. މަޖިލިސްމެމްބަރުތަކާ ފިޔަވަޅުތަކާ ދެކޮޅަށް މި ކައުމީ ޒިންމާ ދޯ ހުރިހާ ގޮތުން ވެސް މި

ޤައުމުގައި މިހާރު ދިމާވެގެން އުޅޭ ކަމަކީ. ދެން އޮތީ ކައިރީގައި ތިބި ބޭފުޅުންނަށް، ހާއްސަކޮށް މިނިސްޓަރުއް، ހަތަރުވަރަކަށް މިނިސްޓަރުން އެ މިނިސްޓަރުންގެ މަޤާމު ދިފާއުކުރުމަށް ޓަކައި ބާރު ހޯދުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބޮޑަށް ސަމާލުވެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކީ ދެން ހަމަ މި ޤައުމުގައި ނުމާ މޮޅު މީހަކަށް ހަދައި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އޮޅުވާލައިގެން މިހާރު މަސައްކަތްކުރަނީ. ކުރިމަ މި ވާ ގޮތަކީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ވާން މީގެ ކުރިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަން 2 އަހަރާއި ބައިގެ ތެރޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިންތިޚާބުގައި ދިމާވި ކަހަލަ ނަތީޖާއެއް. އަޅުގަނޑު ނިމީން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މި ދައްކަވާ ވާހަކަފުޅާއި ޝުކުރިއްޔާ ގުޅުވައިލައްވާ!

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ދަނީ ޓެރަރިޒަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޓެރަރިޒަމާ ގުޅޭ ހިސާބަކީ، ރައީސް ނަޝީދާއި ރައީސް ސޯލިހާ ދެ ބޭފުޅުން ބަނޑުދުސްތޫރަކަން ބައްދަން ރައީސް ނަޝީދު މަޖުމަލްމަކަން ދުރާލާ ވާހަކަ. އެއީ މި ގޮތްތަ ދެ ހިސާބެ. އުސޫލާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ މަސްރަހު؛ އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން މި ދަނީ. އިސްރާއީލް ނުޒާމީ މައްސަލަތަކެއް ނުނަގާތި! ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ މަސްރަހު 6 މާހައި ދިމާވި ހަދިސާއަކީ ޒުހު މި މަޖިލީހުގެ ތެރެގައި ފަރާތް ޖެނަ މަސައްކަތްތަކެއް؛ އެކަމާ ގުޅިގެން ގާނޫނީ ބަދަލުތައް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތްތައް މި އަންނަނީ ކުރަމުން. ގުޅެމުން ގެނައި 241 ކޮމިޓީގެ އިންކްއަރީއާއި، ހާއްސަކޮށް ހިޔާލުގެ ބެލުއި އަދިބްސް ޓެރަރިޒަމް ގާނޫނާއި، އަދިބްސް އިޖުރާތު ގާނޫނީ ޤަވާޢިދު އިސްލާހު ލާއި ހަމަރުވަރަކަށް މަސައްކަތް ހަދައިކަސް އެ މަޖިލިސް ބަކައި މިޖެހުނީ އެބަ ހިނގަމުންދޭ. މިޖެހުނީ ހިނގަމުންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ރަނގަޅަށް ވިސްނާލަމާ، ޒަޖުބާތުގައި ނުޒާހިރު؛ ހާއްސަކޮށް އެމް.ޑީ.ޕީއާއި ސަރުކާރު ޒަޖުބާތުގައި ނުޒާހިރު ވިސްނާލަން ރަނގަޅު އެއް ކަމަކީ، ގާނޫނުއަސާސީގައި ހުރި ބައްޕުރާކާއި އަސާސީ މިނިވަންކަމުގައި ހުރި ގާނޫނުއަސާސީގެ ދަރަޖަ ބޭރުހުރި ދެމެހެއްޓުމަށް ފުރިހަމަޔަށް، އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ބަރަހަނާ މައްސަލަ. އަދި ރާއްޖޭގެ އެބަ ބެހޭ ފެނުނު ވާއްކަދާ ނުރައްކަލަށް ވާހަކަ ބޭރުން މިއުޅޭ ކަސްހަރު ހޭނޑުނު، ރާއްޖޭގެ ދިރުމަތް ދިފާރާނީ ބަލަ މަސައްކަތު ހުރިހާ އިސްލާމީ ޙުކޫމާއި ހިސާބުން ރައީސް ހާސަވެ ޒަމާ ޖެއްސުމުގެ ބޮޑު ބުރަޔާތި ކޮށްލާ ކަށަވަރު ގޮތުގައި ތިރު ސަލާމަތް ރިވެސާ ނުރައްކަލު ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ހަމަ ސިޔާސީ ނުރައްކަލު ކަމަކުން. ޓެރަރިޒަމް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ މިލިޓަރީ ނުރައްކަލެއް. އަޅުގަނޑު ގެނެސްލާން އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް، އެ ބަލާ ވާހަކަ އަނބުރާ

ގެންދިއުމަށް. މި ބިލު ވެސް ފާސްކުރާއިރު، ޓެރަރިޒަމް ގާނޫނު ފާސްކުރާއިރު ވެސް އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ އުސޫލުތަކަށް ފުށުއަރައިނުދާ މި ގާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުތަކުން ގެންދިއުމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް ޚާއްޞަ ބިލަށް، ރިޕޯޓަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުން އެދެން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުރުބަސް ވިދާޅުވުމަށް.

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު؛ މި ބިލަށް ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދައްކަވައިފި. އެހެންނަމަވެސް، ދެ ކަމެއްގައި ކަންބޮޑުވުން ފާހަގަކޮށްލަން އެބައޮތް. އެއީ ޓެރަރިޒަމްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރާ މީހުން، ގާނޫނުގައިވާ 24 ގަޑިއިރުގެ ބަދަލުގައި 48 ގަޑިއިރަށް ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ ކުރިން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އިސްލާހުގެނެސްފައިވާ ކަންކަން. މިގޮތަށް ހައްޔަރުކޮށްގެން ބަހައްޓާ ސަބަބު އިންސާފުގެ ޙައްޤުތަކާ ހުރި ކަމެއް. އަދި ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް ފުލުހުންނަށް ދެވިފައިވާ ބާރުތަކާއި ދިވެހި ޤާނޫނުގައި ކުރިން ހަމަ ނެތް. މިގޮތުން ގާނޫނުގައި ވާ ގޮތަށް ތިން ދުވަހުގެ މުއްދަތު އަދި ގޮތެއް ނުވާ ކަމަށް. މި ބިލުގައި ޓެރަރިޒަމްގެ ޤާނޫނާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ބަދަލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ޙައްޤުތަކާ ޚިލާފު ކަމެއް. ޓެރަރިޒަމްގެ ޖުރުމުތައް ސާބިތުވާ ގޮތަކަށް ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި ޓެރަރިސްޓުންނާ ގުޅުން ހުރި މީހުން، ހުރިހާ ގޮތަކުން ބަލާއިރު ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ ޙައްޤުތަކަށް ފުށުއަރާ ކަމެއް ކަމަށް ދެކެން. މި ބިލުގައި ޓެރަރިޒަމާ ގުޅުން ހުރި ޖަމާޢަތްތަކުގެ ތެރެއިން މީހަކު ދަސްކޮށްދިނުމާއި، ޤާނޫނީ ގޮތުން ފަރުވާ ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތެއް މި ބިލުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި ހުރީ ސާފުކޮށް ނޫން. އަދި ޢާއިލާއަށް ދިނުމަށް ގާބިލު އެއް ފުރުޞަތު އަދި ވަކިކުރާ ގޮތެއް މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވޭ. އަދި އިޖުތިމާޢީ ވެވޭ ގޮތް ނުވުމާއި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ނުބައްދަލުވޭ. އަދި އެކަށީގެންވާ ހިނގާ ބަލައި ސާބިތުކުރުމުގެ ޙައްޤު މި ބިލުގައި ނުވޭ. 6 ގަޑިއިރަށްވުރެ ދިގު ނުވާނެ ގޮތަށް ގާނޫނީ ފުރުޞަތު މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވޭ. މިގޮތުން ބަންދު ކުރެވޭ މީހާ

ނިންމުމަށް ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމައްޗަށް މީހަކު ހާޒިރުކުރުމުން އޭނާ ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ ގާނޫނީ ހަމަތަކާއި ކަނޑައެޅުމުގައި އޭނާ ހައްޔަރުކުރުމުގެ ވަގުތު އޭނާގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ކުރިން ކަމަށް ނުވަތަ ކުށެއް ކަމަށް ބުނުމަށް ބޭރުގައި ހެކިތަކުން އިތުރުކަމާ ސަބަބުތަކެއް ބެލުމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަމަށް، ފަނޑިޔާރުގެ ޤަރާރަކުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ. މި ބިލުގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ކަންކަމުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ޤާނޫނުގެ 2 ކަންކަމުގައި ވަރަށް ބޮޑު މި ބިލުގައި ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްފައި އެބަހުރި. އެއީ، ބަލާއިރު މެންބަރުން؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި ކަންތައްތަކަށް މި ބިލުން ބަލައި ބިލުގެ ބަދަލުތަކާއި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހީގެ އަދި ކަންތައްތަކުގައި ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ޙައްޤުތައް އިތުރުކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ހައްޤުތަކާއި ރައްކާތެރިކަން ހިމެނޭ ގޮތަށް ޤަވާޢިދުތަކާއި ސިޔާސަތުތައް އެކުލެވޭ ގޮތަށް އަދި ބިލުގައި ބަލާއިރު މި ކަމާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ ތަފާސީލު، ރައްކާތެރިކަން އަމާންކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އިތުރު ބިލުގައި ބަލައިގަންނަ ބެލުމުގެ ކަންތައްތައް ތިއްބަވައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގޮތުން އަލުގައިވެސް ދެ ކަމެއް މުހިއްމު ބިލުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ފާހަގަކުރަން. ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ގެންނަ އެއްވެސް ދަށުން ޖަމާޢަތްތަކުގެ ހިމާޔަތް ދިނުމަށް އަމާންކަން ބަލައިގަތުމަށް ކަމެއް އަލުން ފާހަގަކޮށްލަން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާތީ. ޖަމާޢަތްތަކުގެ ތަފާސްހިސާބުގެ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި ކަންކަން ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރަމުން ދާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގިނަ ކަންކަމުގައި ތަފާސްހިސާބު ބަލައިގަތުމާ ބެހޭގޮތުން ބިލުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ބަދަލު ގެނައުމަށް ރަނގަޅު ހިމާޔަތް ދިނުމަށް ކަމެއް ބޭނުން ބިލުގައި ފާހަގަކުރުމާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިތުރުކުރުމަށް. މިހެން މި 2 ކަން މި ފާހަގަކޮށްލީ، އަލުގައިވެސް ބަލާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގެ ރައްކާތެރިކަން ބަލައިގަތުމާ ޖަމާޢަތްތަކަށް އިތުރު ބަދަލުގެނައުމުގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލުމަށް މި ބިލުގައި ކަމާގުޅޭ ތަފާސީލު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބަދަލުގެ މަސައްކަތުގައި ބަލައިގަތުމާއި ދިރާސާކުރުން އަންނަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުތަކާ ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި ކަމާގުޅޭ މަސައްކަތުގައި މި ބިލަށް އިތުރު ބިލުގެ ބަދަލުތަކާއި ގެނައުމަށް، މި ބިލު ވާހަކަދެއްކުމުގައި އެދުނު ގުޅުންހުރި ގޮތަށް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. މި ބިލުގެ ބަހުސް ނިމުނީ. މި ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ވޯޓަށް އެހުން މިއަދުގެ ވޯޓުގެ ވަގުތުގައި އޮންނާނެ. މިއަދުގެ ވޯޓު ނެގުން އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މިއަދު 2 ޖަހާއިރު ގެންދިއުމަށް.

7. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު އަޅުގަނޑު މިދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7- ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

7.1- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޖުޑިޝަލް ފަންކްޝަނުގެ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫނު ޢަބްދުﷲ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫނު ޢަބްދުﷲ.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫނު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރިޕޯޓަކީ 2012 އިން ފެށިގެން 2018އާ ހަމައަށް އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީގެ އޮޑިޓްކޮށްފައިވާ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތަކެއް ހިމެނޭ ރިޕޯޓެއް. އެހެންވީމާ، ފުރިހަމަ ދިގު ރިޕޯޓެއް ކަމަށް ވާތީ އަޅުގަނޑު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތް ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތް އިއްވައިލަދޭނަން. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017 އަދި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޖުޑިޝަލް ފަންކްޝަނުގެ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓާ ގުޅޭ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު 25 މޭ 2021 ގައި ބޭއްވުނު މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 27 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި 8 މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ނިންމާފައިވާ؛ ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅަނީ. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ މިލްކިއްޔާތުތަކާއި އެސެޓްތަކާއި ހަރުމުދާ، ހަރުމުދަލުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި މުދަލުގެ އަގާއި ގަތް ތާރީޚު ހިމަނައި، ހަރުމުދަލުގެ ރަނގަޅު ބެލެހެއްޓުމަށް ދަންނަވައި، އަދި އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އަންގަވާފައިވާ ގޮތަށް ހަރުމުދަލުގެ ރަޖިސްޓަރީގެ އަޕްޑޭޓްކޮށް 30 ނޮވެމްބަރު 2021ގެ ކުރިން ނިންމުމަށް ދެންނެވުން. 2- މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017 އަދި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޖުޑިޝަލް ފަންކްޝަނުގެ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ މައްސަލަތަކަށް ކުރިމަތިވެފައި ތަކުރާރުނުވާނޭގޮތަށް އެކަން އިސްލާހުކުރުމަށް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ލަފާދެއްވާފައިވާ ގޮތަށް އިސްލާހުކުރެއްވުމަށް

ދެންނެވުމަކާއި، އަދި އިހުމާލުވުމާއި މުވައްޒަފުންނާ ގުޅޭ ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް އެ މިނިސްޓްރީގައި ދެންނެވިން. 3- ޒަކާތުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނަ ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ބަލަހައްޓާކަން ހަރުދަނާ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަށް މިހާރު އަމަލުކުރަމުން ގެންދާ ގޮތުގެ ޕްރޮސެސްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، ސޮފްޓްވެއަރ ނިޒާމު ޑިޖިޓަލް ޒަކާތުގެ ފައިސާ ބަލައިގަންނަ އިންތިޒާމު މި އުސޫލު އަވަސް ފުރުޞަތުތަކެއް ހަމަޖެއްސުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒަށް ދެންނެވުމަކީ، އަދި ޒަކާތުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބައެއް ޒަކާތް ބޯޑު ގާއިމުކުރުން އަލަށް ގާނޫނުގައި އެކުލަވައިލުމަށްފަހު އެ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަފާތު އެއްގޮތަށް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ޒަކާތު ބޯޑު ގާއިމުކުރުމުގެ ބިލު ޤާނޫނެއް ތައްޔާރުކުރުމަށް މަޖިލީހުގެ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގައި ހުށަހެޅުމަށް އެ މިނިސްޓްރީގައި ދެންނެވިން. 4- ގާނޫނީ ކުއްޔަށް ދިރުވާފައި ފުރުޞަތުތަކުގެ ތަފްޞީލު އަދިވެސް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ސަރވޭ ރިޕޯޓުން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ދައްކަންޖެހޭ އެއް މިލިއަން ރުފިޔާ އެ ކޮންޓްރެކްޓް ހަވާލުކޮށް ދެންނެވިން. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން އަރިހަށް އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ސަރވޭ ރިޕޯޓުގައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ހުރި ކަމަށް، އެ ފައިސާ ދައްކައިދީފައި އެ މިނިސްޓްރީއަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ކަމަށް އަރިހުން އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ސަރވޭ ރިޕޯޓުން ފުރިހަމަކުރުމާއި މައުލޫމާތުދިނުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސާ ފައިސާދައްކާކަމުގެ އެ މައުލޫމާތަށް ބަލައިގެން ހިއްސާކުރުމަށް އެ މިނިސްޓްރީގައި ދެންނެވިން. 5- މަޖިލީހުން އުފުލުމަށް ބާރުއަޅާ ދުވަސް ގަވާއިދާ ގާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަރުތީބުގައި، 2 ދުވަސް ގަވާއިދަށް ހުރިހާ ޖެހިގެންވާ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމާ ފުރިހަމަކުރުމަށް 4 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ތަރުތީބުން 483672 ރުފިޔާ ދައްކާ އަސާސީ ބިން ހުރި ގޮތް ސަރަޙައްދު ރަހަޖަ ދ ރުފިޔާ ދޫކުރައްވައި މަޖާލާތުކުރުމުގެ ހަރަކާތްތައް ތަރުތީބުކުރުމާއި، މިޓެރިއަލް އެއް ދުވަހު އިންޓަރނެޓް ހަމަޖެހުމަކީ މަސައްކަތް ބޭނުންކުރުމުގެ އެއް ކޮންޓްރެކްޓަރުގެ ކޮންޓްރެކްޓަރުގެ މިލިޔަނާ އެއްގޮތަށް ބާއްވައިގެ ޖެހުނު ސަރަޙައްދު، ޖެހޭ ޕިލާ ގޮތުގައި 28 އޮގަސްޓް 2018ގެ ކޮންޓްރެކްޓު ކަމަ ދައްކާ ފަސްތާރުކޮށް ހަދާ ބަހަ ރުފިޔާ އަދާކުރި ފަރާތް، މި ދުވަހަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވާ 3 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ކުރިއަށް، އެއަށްފަހު މި ޕްރޮޖެކްޓާ ގުޅޭ އަދަދުތަކާބެހޭ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ ކަމަށް، އެކަމުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމުގެ ނުފެނުނުއްލުމަށް މަސައްކަތް އެ އޮޑިޓަރ ފާހަގަކުރެއްވި ބާކީ ރުފިޔާ ފައިސާ މަސައްކަތް، އޮންލައިން-ކޮންޓްރެކްޓު ކުރިއަށް ގެން ދިޔަ ފަސޭހަ ފުރުޞަތުތަކުގެ ބަދަލުގައި ބަޔަކު ނިންމުމަކީ އެ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް. އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ބަދަލުން ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ގެންދިޔަ 2 ދުވަހު އެކޯޑް-ޓެކް ޓަކައި ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަމަށް އަރިހުން ފުރިހަމަ ހަރަކާތް ކުރިއަށް ޕްރޮޖެކްޓް ކަމަށް، 2 ދުވަހު ގާތުގައި ފަރާތަކުން ފުރިހަމަ ފަސޭހަ ހަރަކާތް ކުރިއަށް ނުކުރެވުނުގައި ޖެހުނީ އެއްގަލަ ފާހަގަކުރެއްވި ފޯމު ދިނުމަކީ އިޖުރާއަތުތަކަށް ފުރިހަމަކުރެއްވުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސަށް ދެންނެވިން. 6- މަޖިލީހުން އުފުލުމަށް ބާރުއަޅާ ދުވަސް ޕްރޮޖެކްޓު މިނިސްޓްރީން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ވާހަކަ، ފާހަގަކުރެއްވި ފަރާތަކުން އަރިހުގައި

ޓޫރިޒަމް ނީލަންކިޔުމަށް މިނިސްޓްރީން ނިންމައި، ޓޫރިޒަމް ނީލަން ކިޔުމުގައި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިޢުތިރާޟެއް އޮތްކަމަށް ބުނުމަށް އެ ކޮމިޝަނަށް ލިބުމުން، މި 2 ރަށާ ގުޅޭ މައްސަލައިގެ ތަހުގީގު ނިންމައި، މައްސަލަ ބެލުމަށްފަހު މިނިސްޓްރީއަށް ވަކި އެއްގޮތަށް އަންގައިދިން މި 2 ރަށުގެ ނީލަން ކިޔުން ކެންސަލްކުރުމަށް 4 މާރިޗު 2020 ގައި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން އެ މިނިސްޓްރީއަށް އަންގާފައިވާ ކަމާއި، އަދި ކޮވިޑު-19ގެ ސަބަބުން ބޯޑަރުބަންދުކުރުމުގާ ދެކިގެން ޓޫރިޒަމްގެ ހާލަތު ބެލުމުން މަސައްކަތުން ގަދަ މިހާލަތުގައި ޓޫރިޒަމް ދިރުވާ، އެއްކޮށް އަޅައިން ކަންތައްތަކުން ޓޫރިޒަމާ ގުޅޭ އަމަލުކުރުން ގޮތަށް އަންގައިދިނުމަށް އޭ.ސީ.ސީން އެ މިނިސްޓްރީއަށް އަންގާފައިވުމުން، ޓޫރިޒަމާ ގުޅޭ އަމަލުކުރުން ގޮތަށް އަންގަވައިދެއްވުމަށް އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގައި ދަންނަވާފައިވުމުން، ޓޫރިޒަމާ ގުޅޭ މިނިސްޓްރީން ވަކި ގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް ނުވަތަ ނުކުރުމަށް އިޢުތިރާޟުކުރުމާ ކަމަށް 14 ޖުލައި 2020 ގައި އެ ކޮމިޝަނުން އަންގާފައިވާ މައްސަލައިގައި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން ވަކި ގޮތަށް އަންގައިދިން ދައުލަތުގެ ދުވަ މިރަށްމަތިން ދުވަސްމަތިކި އިރުފުމަތާއި، މި ދުވަސްވަރު 2 ދުވަހުން ކަމުއަށް ހިތަނުވާ ގެއްލުން ދުރުކުރުމުގެ ދެ ޓޫރިޒަމްގައި އަހަރުގައިވާ އިންޑިޔާގެ ދޮގު އަމަލުކުރުމުގެން ގުޅޭ ބޭރުގެ މިނިސްޓްރީ ދެ އިސްތިހާރު ގުޅުމުން މަސައްކަތް. އަދި މި މައްސަލައިގައި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މިނިސްޓްރީން ވަކި ގޮތަކަށް އަމަލުކުރުމަށް ނުވަތަ ނުކުރުމަށް އިޢުތިރާޟުކުރުމާ ކަމަށް 14 ޖުލައި 2020 ގައި ނިންމާފައިވާ ސަބަބުން ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ތަޢާރުފުކުރެވުނު މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން. 7- ދިރާސާ ޕީ.އެސް.އެމްގެ ހިސާބުތަކުގެ އޮޑިޓު ރިޕޯޓު ނިންމުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު، ޕީ.އެސް.އެމްގެ އޮޑިޓު ރިޕޯޓު ހިންގުމަށް ކަމުގެ ޕީ.އެސް.އެމާއި ދި ފެނަމުން ހިއްސާވާން ތަކުގެ ބޭނުން ފައިސާ މަސައްކަތްގައި ހިންގުމުގައިގެ ކޮމިޓީ، ފައިސާ ކަނޑައެޅިފައިވާ 4 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުން ހާއްސަ ޕީ.އެސް.އެމުގެ އޮޑިޓު ބަލަހައްޓަން ޕީ.އެސް.އެމުން ހިންގަމުން ގެންދިޔަ ޓީ.ވީ ޕީ.އެސް.އެމުގެ ނަން މުނާސަބުގެ ބަދަލުކުރުން، ދިރާސާ ޓީ.ވީ ޕީ.އެސް.އެމުގެ ގޮތުގައި ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޮމިޝަން ފާސްކުރައްވާފައި، ދިރާސާ ޕީ.އެސް.އެމް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ކޯޕަރޭޝަން ބޭނުންވާ އިދާރީގޮތުން ގޮތުގެ ފޯރަން ސަރުކާރު މުވައްޒަފުންގެ ހަމަޖެހިފައިވާ ކަނޑައެޅުން ހުރި ގޮތާއި މީހުން ނަމަ ތަނުގެ މީހުން ހެދި ސަރުކާރު ތަނަށް ނިކުމެ ގެސްޓް ހައުސް ތަކެތި ވަރު ގަޑިގެ ފެށުން ދިރާސާ ކަމުގައިވާ ކަމުގެ އެޕާރޓް ވަޒީފާ ފެށުމަށް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ފޯރަމުގެ ކަމާއި، ދިރާސާ ޕީ.އެސް.އެމް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ އިދާރީގޮތުން ގެ ގޮތުގައި ޕީ.އެސް.އެމުން ހިންގަމުން ގެންދާ ޓީވީ ހަވާލުކުރުމުގައި 51 އިންސައްތަ ބޭނުންވާ ކަމަށް ހަމަޖެހުމުގައި ވިޔަފާރި މުއާމަލާތު ކުރުމުގެ ޕީ.އެސް.އެމުގެ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ ފޯރަމް ކޮރަޕްޝަނުގެ 15 އިންސައްތަ ކަމާއި؛ އަދި ރާއްޖޭގެ ޕީ.އެސް.އެމް އޮޑިޓުގައި ހިޔާރުކުރާ ޕީ.އެސް.އެމުގެ ކަމަށް ބޭނުންވާ ޕީ.އެސް.އެމް ގޮތުގައި ޓީވީގެ ބޭނުންވާ ވަނަ

އިކުއިޕްމަންޓްތައް ހިމަނާފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި، ދީނީ ކޮންސަލްޓަންޓް ބޭނުންވާ އިކުއިޕްމަންޓް ގަތުމަށް ޕީ.އެސް.އައިޕީން ޤާނޫނުގައިވާ ފައިސާގެ ތަރުތީބުން ހަރަދުކުރުމަށްފަހު ބާކީ ހުންނަންޖެހޭ އަދަދަށް ފައިސާ ޕީ.އެސް.އައިޕީ ބަޖެޓްގައި، ދީނީ ކަންތައްތައް ކުރިއަށްދެވުމަށް އެހީވާ ވަގުތު ފަންޑަށް ޓްރާންސްފަރކުރަން، އެ ފައިސާ ޚަރަދުކުރަން ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި މަސައްކަތްތަކަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއާއި ކުރިމަތިން މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒަށް ދެންނެވުން. 8- ޖިލާ މިސްކިތް އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓަރ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ޕްރޮޖެކްޓްގައި ކަންކަމާއި، އެ މިނިސްޓްރީގެ އެންޑޯމަންޓް ސެކްޝަންގެ ވެރިޔާގެ ހައިސިއްޔަތުން އެ މިނިސްޓްރީގެ އެންޑޯމަންޓް ސެކްޝަންގެ ވެރިޔާ އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން މި މަޝްރޫޢު ހަވާލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ވާއިވާދާއި، ޖިލާ މިސްކިތް އިމާރާތްކުރުމުގެ މަޝްރޫޢު މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒާއި އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާ ހިލާފަށް އެ މިނިސްޓްރީގެ އެންޑޯމަންޓް ސެކްޝަންގެ އޭރުގެ ވެރިޔާ ބިން ހަވާލުކުރުމާ ސޮއިކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އަދި ޖިލާ މިސްކިތް ހުރި ބިން، ޖިލާ މިސްކިތް ހުރި ބިން އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަނާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އަދި ޖިލާ މިސްކިތް އިމާރާތްކުރުމުގެ މަޝްރޫޢާ ގުޅިގެން އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަންގެ ޕްރޮޖެކްޓްގައި ޖިލާ މިސްކިތް އިމާރާތްކުރުމުގެ މަޝްރޫޢު ހުއްޓާލަން ގެންދިޔަ ގޮތް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ؛ އެ މަޝްރޫޢު ހުއްޓާލަން ގެންދިއުމަށް ރަޖިސްޓަރީގައިވާ އެފަދަ ހަރަކާތަކީ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ކަން އެނގޭތީ، ސަރުކާރުން އެ މަޝްރޫޢު ގުޅިގެން ގެއްލުން ނިސްބަތްކުރާ ގޮތް ކަރަޕްޝަން ރިޕޯޓްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން އެ މަޝްރޫޢާ ގުޅޭ އިސްތިސްނާއެއް ނެތި މިނިސްޓްރީއާ ދެމެދު ބޭނުންކުރެވޭނެ އަދި އެހެން މަޝްރޫޢުތަކަށް ހިފެހެއްޓުމާ ހަވާލާދީ، އެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ޖިލާ މިސްކިތް ބިނާކުރުމުގެ މަޝްރޫޢު ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އަދި މި މަޝްރޫޢާ ދިމާވެ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ސަރުކާރަށް ގެއްލުންވާ ގޮތަށް ކަމަށް ބެލެވޭތީ އެ މަޝްރޫޢާ ގުޅޭ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ރިޕޯޓް ބަލައި ފެންނަ ކަމަށް ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް، އެ މައްސަލަ ކޮރަޕްޝަނުގެ ތަޙުޤީޤަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ފޮނުވާފައިވާ ކަމަށް. އަދި މި މައްސަލައިގެ ފުރިހަމަ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤަށް މި ދާއިރާގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް އިސްލާމިކް މައްސަލައާ ސާބިތުވެ، މި މައްސަލަ އިދާރީ ތަޙުޤީޤަކަށްފޮނުވުން އަދި ޕްރޮކިއުމަންޓް ޚިލާފުވެ ސިވިލް ސަރވިސް އެ ކޮމިޝަނުން ފުރިހަމަކުރާ؛ މި ދާއިރާގެ އެ މިނިސްޓްރީގެ ވަޒީފާގައި ދާއިރާގެ ސަލަފުން އެ މިނިސްޓްރީއަށް އިދާރީ ގޮތުން ވަކިކޮށްފައިވާ ފަރާތް ކަމަށް ކޮމިޝަނަށް ފެނުނު ކަމަށް. އަދި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާ އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި 10 ޖަނުއަރީ 2021 ގައި ރިކުއެސްޓްކުރި، މި މައްސަލައަކަށް މިއާދަމަށް ގޮތް ނިންމާ ދިއުމުގެ މައްސަލަ އެ ދާއިރާގެ ރިކުއެސްޓަށް އެ ކޮމިޝަނުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ސިވިލް ސަރވިސް

ކޮމިޝަނުގައި ދެންނެވުން. އަދި އިންޓަރނަލް ސެކްޝަނުގެ އޭރުގެ ވެރިޔާގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރުމަށް ފުދޭވަރަށް ހެކި ހުރިއްޖެ ނަމަ، ދައުވާކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމަށް ފެނުނު ކަމަށް. 9- ޖިލާގާ މިސްކިތް އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ހުށަހަޅާފައިވާ ޕްރޮޕޯސަލް ބަލާއިރު އެ އިމާރާތުގެ ދިހަ ފްލޯގެ ތެރެއިން ހަތަރު ފްލޯ ސަރުކާރަށް ދޫކޮށް ކަމާއި، އެ ކުންފުންޏަށް ދޫކުރެވޭނީ 6 ފްލޯ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވިޔަސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒާއި އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަނާ ދެމެދު ސޮއިކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި ޖިލާގާ މިސްކިތުގެ އިމާރާތުގެ 7 ފްލޯ އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަނަށް ދިނުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާއިރު، މި އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތަށް މި ބިމުގެ ލާރިގެ އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަނުން ޕްރީމިއަމްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ 30 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައްކާފައިވާއިރު، ދައުލަތަށް އެކަމުން އެއްވެސް ފައިދާއެއް ލިބިފައިނުވާކަމާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ ފަރާތުން މި އެއްބަސްވުމުގައި އޭރުގެ މިނިސްޓަރ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒް ސޮއިކޮށްފައިވާކަމާއި، މިކަމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ލިބި، އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަނަށް ނާޖާއިޒު ފައިދާއެއް ލިބިދިނުމުގެ ނިޔަތުގައި ޢަމަލުކޮށްފައިވާ މި މައްސަލައިގައި އޭރުގެ މިނިސްޓަރ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރުމަށް ފުދޭވަރަށް ހެކި ހުރިއްޖެ ނަމަ، ދައުވާކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ފޮނުވުމަށް ފެނުނު ކަމަށް. 10- ޖިލާގާ މިސްކިތް އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓް އިޢުލާނުގެ ގޮތުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން އެސް.ޖީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ދޫކޮށްފައިވާ 30 މިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދުގެ މަސައްކަތް އެޑްވާންސް ޕޭމަންޓްގެ ގޮތުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ ލާރިގެ މަތިން ކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގައި ދެންނެވުން. އަދި ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް މި ފައިސާ އަނބުރާ ސަރުކާރަށް ހޯދުމަށް ދެންނެވުން. އަދި މީގެ އިތުރުން ކުރިމަގުގައި މި މިނިސްޓްރީ އެޖެންސީތަކުގެ މިނިސްޓްރީގެ އެޖެންސީ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތަކަށް ދުރު އިސްތިޤާމަތު ގުޅުވަނު އަގުގައިވާ މިނިވަންކަމާއި، އަދި އިސްލާހުކުރަން ޤަވާޢިދުތަކާއި އުޞޫލުތަކާއި މިންވަރު ބަދަލުކުރުމަށް އިޖްރާއާތު ހިންގުމަށް ދެންނެވުމަށް ފެނުނު ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނުވޭ. އަދި މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމުލަ އެއް ގަޑިއިރު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 36 މިނެޓާއި 7 ސިކުންތު. ޕީ.ޕީ.އެމްއަށް 5 މިނެޓާއި 5 ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 5 މިނެޓާއި 5 ސިކުންތު. ޕީ.އެން.ސީއަށް 4 މިނެޓާއި 3 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 3 މިނެޓާއި 32 ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް އެއް މިނެޓާއި އެއް

ސިސްޓަމް. މިހާރު މި ރިފޯމަށް ބަހުސްކުރަމުން ބޯޑުތަކާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލެވިފައިވާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު.

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޓްރަސްޓް ފަންޑުގެ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު، ދެންމެ އެ ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން މި ޕްރެޒެންޓްކޮށްދެއްވި ކަންތައްތައް؛ މީގެތެރޭގައި ހަތް މިލިއަން ރުފިޔާގެ ޖީ.ވީ ކޮންޓްރެކްޓް. އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ދަންނަނީ، ރައީސް ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުގައި އެ މަސައްކަތުން މި ދައުރުގައި އިސްލާމްދީނުން، ސާވިސް އަހަރުތަކުން ތިބި ދައުލަތް، ސާވިސް ބަޙްރައިނުން ދިން ފައިސާއިން ބިނާކުރި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ޢިމާރާތް މިނިސްޓްރީއަށް އުފައްދައިދިނީ ގަވަރމަންޓުގެ ބޮޑު ދައުލަތުން. އެހެންނަމަވެސް، 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 ބަޖެޓްތަކުގައި ޖީ.ވީ ކޮންޓްރެކްޓް ހަވާލުކުރުން އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން، އެހެން އިސްލާމިކް ސެންޓަރުގެ ކަންތައްތައް ޓެންޑަރ މި އޮތީ. ހުއްދަތަކެއް، ފާސްކުރަނީ. އެސް.ޓީ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ސަރުކާރަށް ވެސް ޑިސްކްލޯޒުގެ ރެކޯޑް ބޭނުމީ ހުއްދަތަކެއް، ފާސްކުރަނީ؛ މި ދައުލަތު، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީއަށް މި ފިތުރި ފުރަތަމަ ޖަލްސާއިން ދައުލަތާ ވާހަކަ، ޖަލްސާގެ ވާހަކައާ އަދި އެހެނިހެން ދިނުން ކުރީގެ ޤަވާޢިދުތަކަށް ބަލާއިރު ހުށަހަޅާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް. މިހާރު މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި މި އޮތީ 2012 އިން 2018 އަށް. ކޮބައިތޯ 2018 އިން އަދި އަންނަން 2021 ވެސް، 2022 ވެސް. މިހާރު ހާލަތަކީ ކޮބައިތޯ؟ މިހާރު މި ހާލަތުގައި އެ ކޮމިޓީގެ މުރާޖަޢާ ނުކުރަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދަށުގައި އެ ފާހަގަކުރައްވާ މިގޮތަށް ގޮތާއި ދައުލަތުގެ ކާރޯބާރު ކުރަން. ގޮތާއި ދައުލަތުގެ އެބަ ހުރި. ކުރަން ޖާގަދިނުމަށް. ކުރަން ރަނގަޅުވާނޭ. މިކަން ހިންގަވަނީ ދުވަސް ކުރަން ދޮރުތަކެއް މި ދައުރުގައި ނަގަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިސާލަކަށް ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ބަޔަކު ޚަރަދުކުރަމުން ގެންދާ ފައިސާއާ ބެހޭ ގޮތުން މި ސާފުކުރަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއް. އެއީ މުދަލު ޚަރަދުގެ ހަރަކާތް. މިހާރު މިކަން ކުރާ ގޮތަކީ 40 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ކަމަށް ވަނީ، އެކަށީގެންވާ ދޫކޮށް މިލިއަން ވަޒީފާތަކުން ބަޔަކު، ބަލި ބައި އެއްވެސް އެއްބަސްވުމެއް ނެތި އެބަ ބައެއް ބޭންކުތަކު، ސިޔާސީ ފުރުޞަތުތަކާއި، އަދި ސަރުކާރުން ހިފެހެއްޓެވުން. މި ދައުލަތުގައި އޮތް ކަމަކީ އެތައް ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކަމާ މިނިސްޓްރީގެ ވެސް. އެ މިނިސްޓަރު ކުރަނީ؟ އެ ދައުލަތާ އެއީ؛ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީ ގޮތް މަސްއޫލިއްޔަތު. އަދި އާސަންދަ، އެންމެފަހުން ވެސް އޮތީ. އެއްވެސް ބަޖެޓްގައި ވެސް ޚަރަދުކުރަނީ. އެއްބަސްވުމަކީ ސިޔާސީ ޚަރަދުތަކަށް ވެސް މިއަދުވެސް އެބަ ޚަރަދާ. އެއްވެސް އެއްބަސްވުމަކީ ނުވެސް ލިބޭ ދައުލަތް ބަޔަކު. އިސްލާމީ އިންތިޒާމެއް. އެއްވެސް އަންނަން. އެ ކަންތައްތަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހޭނެ.

އިސްލާމީ ކަންތައްތައް ކުރިއަރުވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވިސްނުން ހުރި ވަރަކީ؛ އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީ ޕްރޮގްރާމްގެ ދަރުސް އަޑުއަހަމުން ހަދާފައި، އާދުގައި ރައީސް މައުމޫނުގެ އިރުގައި، ދިވެހި ޖަމާޢަތްތަކުން ހަދައިދީފައި ހުރި މިސްކިތްތައް އެއީ. އެ މިސްކިތްތަކަށް ހުރި ފުރުޞަތު ޖަމާޢަތް މި ސަރުކާރުގައި އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން ބަލައި ނަސްތާލައިދީ. މިހާރު ޖެހޭނީ ފުރުޞަތު ޖަމާޢަތް ނަމޫނާ ދެން ފޮތަކު ސަރުކާރު މައްސަލަތައް ޖެހިއްޖެ ހާލަތްތަކުގައި ސަލާމަތީ ބަޔާން ވަރު އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން ގެންގުޅުނީ. އެއީ ފުރުޞަތު ނަމޫނާ ތަރުތީބުކޮށްގެން އެންމެން އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީގައި އިސްލާމިކް ކަރުދާސް. ސަލާމަތުން ބާކީ ކުރެވޭ އެތެރޭ ފަހަރު. އެކަމަކު މިހާރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެމަރުޖެންސީ ހާލަތުގައި 800 ބަންދު ފުރުޞަތު ދަރަޖަ ހުރި ތަކެއްގައި، ފުރަތު ދަރަޖަ ސަލާމަތީ އިސްލާމިކް މިސްކިތްތަކަށް އެއީ، އިސްނާދުކުރެވުނު ހަމަ ބައި؛ އަޑުއަހަން ހިތްހަމަޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ދިރުން ދަށުވެފައި މި ބޮޑުވެސް. އަޑުއަހަން ސުވާލުކުރެވޭ ދަރަޖައަށް، ދިރާ ބާކީ ގޮތުން އިސްލާމިކް އަޑުއަހަން ސުވާލުކުރެވުން، މި ބޮޑުވެސް ކުރަންޖެހިފައި ވަރަށް ބޮޑަށް ގަޑިތަކު ސަލާމަތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ގަސްތު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއީ ފުރުޞަތު ހުރި ވަރަކީ. އެ ބާރުގައި އަމާޒު ހުރި މިހާރު އޮތީއެއް. އަދި ސަބަބަކީ ބަރުގެ ފުރުޞަތު ދަރަޖަ ނަސީހަތް އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން، އިސްލާމީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް. އިސްލާމީ މަސައްކަތުގެ ތަފާތުގައި ހުރި ފުރުޞަތު؛ ވިސްނާލީ ދެކެވޭ، ބިން ހޯދުމަކަށް ބަދަލުކުރަނީ. އެއީ މިނިސްޓްރީ އޮތް ޕްރޮގްރާމަކާ މަސައްކަތް ނުކުރޭ. ދިވެހިން ރައްޔިތުންނަކާ މަސައްކަތް ނުކުރޭ. މާލެ ރައްޔިތުންނަކާ މަސައްކަތް ނުކުރޭ. އެއްވެސް ފަރާތަކާ މަސައްކަތްކުރާކަން، ފުރަތަމަ ވެސް ފުރުޞަތު ދަރަޖަ ދައްކާލީ އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން. މިހާރު މި އެއީ އިސްލާމިކްގެ ހާލަތުގައި. އިސްލާމިކް؛ ދެން ބެލިން ބަޖެޓްމަދުކުރުމާއި، އިސްލާމިކް ކުރުމާއި، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުގެ؛ ފާހަގަ؛ ދެން ކުރިން ޤައުމު ފުރުޞަތު ބަޖެޓަށް ވާހަކަ ދައްކާލާނަން. އެހެންވީމާ، މި ރިޕޯޓް އަޑުއަހަމުން އެދެން، މި މަސައްކަތްތަކުގައި ބަރާބަރު ފެންނަކަށް، ޖާނާއި ކުރިއަށް އެބަ ހިނގައިގެން ކޮވިޑް-19 ބަޖެޓުގެ އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީގެ ސަރުކާރު، އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީ ބަޖެޓުން ބެހޭގޮތުން ޚާއްޞަ ދިރާސާ ދިނުމަށް ފައިސާ ފޮނުވާ ކޮވިޑް-19 ބަޖެޓުގައި ހުރީ 57 ކޮޅަށް ކުރިން ހަމަ ބަރާބަރު 15 ކަންތައް ކުރުމަށް، ބާކީ ގޮތުން ހުރި ގޮތް ނުކުރޭ. މިއީ ބޭނުން ކުރެވޭ ރަނގަޅުނުވުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެބައަށް ފައިސާ ހުރި ނަމަވެސް ޖެހިލުން ފިޔަވާ ބައެއް ރައްދުވެރިން ނުކުރެވޭ ކަމަށް ބަލަން ހުރި ފޮތް ގިނަ ބަޔަކަށް، ހަޖުމަކުރަން ޖެހޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޑުއަހަމުން ކަރަށް ސުރުޚީގެ ފަރާތް އަޑުއަހަން. ކަރަށް ސުރުޚީގެ މާނަ ނޫނީގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަޖުމަކުރީ މިސްކިތްތަކުން އެންމެންނަށް ފަރާތް، ބަހައްޓަންޖެހޭ މިންވަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަރަށް ސުރުޚީތަކުން އަޑުއަހަމުންނަން އެބަ އުޅެމޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު، ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، ވާހަކަފުޅު ނިންމާލައްވަން އެދެން.

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިސްލާމްދީން ވާހަކަދައްކަންޖެހުނީމާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށްއަރަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ގޯސްވީއޭ މި ޤައުމު. އެއީ އެ ބޫޅުގުން މިހާރު މި ދީނީ ކުރާ ކަންތައްތައް. އަޅުގަނޑުމެން މި ދީނުގެ ނަމުގައި ނިކަންނަންޖެހޭ ހާލަތަށް ދިޔައީމާ ވަރަށް ގޯސްވީއޭ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރުވެރިވަން ހިތާމައަކާއި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! ނިންމާލަދެއްވާ ވާހަކަފުޅު އިންޝާﷲ.

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

އިސްލާމްދީނުގެ ނަމުގައި ހިންގާ ފަސާދު، އެތަނުގައި މިދީ އިސްލާމްދީނުގެ ނަމުގައި ދީ ބާރަކުރުމުގައި ބިއްލިބި ބާރަށް. އެ މީހުންނަކީ ސިޔާސީ ބައެއް އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. އިސްލާމްދީން ޓާގެޓް ކުރައިގެން ގައުމުތަކަށް ބަދަލު، ބޮޑެތި ހަމަ އެންމެ ކަމެއް އޮތީ. ފުރަސަތުކަން؛ ބައިވެރިވެދާނެ ފަސް ފުރަސަތުކުރުމުގެ ނިޔަތް ހިތަވަށް އިތުރު ކަމެއް ނެތް. އެއީ ސިޔާސީ ބައެއް. އިސްލާމުގެ މުނާފިޤުންގެ މިއީ ސިޔާސީ ބައެއް އިޤްތިޞާދީ ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދަށް.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި ކަރުދާހުގައިވާ މަސައްކަތް ވަރަށް ފުރިހަމަ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރެއްވި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ މި ރިޕޯޓުގައި މި އޮތީ ބަޖެޓާއިބެހޭ ގެނެސްދިން ސަރުކާރުތަކުން؛ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 މި ސަރުކާރުތަކުން އިސްލާހު މިނިސްޓްރީ ބޮޑެތި ބަޖެޓު ހުށަހެޅި ރިޕޯޓްތަކެއް. މި ރިޕޯޓްތައް ބަލާއިރު ޖެހިލާ ނިންމާލެވޭ ކަންކަމާއި ބަޔަކަށް ބޮޑަށް މެންބަރުން، އަދި ގައި

ސަރުކާރާ ގުޅިގެން މި ކަންކަން އިސްލާހް މިނިސްޓްރީ؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިސްލާހް މިނިސްޓްރީ ބޭނުންކޮށްގެން ވައްކަންކުރަންވެގެން ކޮށްފައި ހުރި ޖަރީމާތައް ފޮރުވުމަށް ޓަކައި އެ މަޖިލިސް މެންބަރުން ތިއްބެވި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރޮން. ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމަންޖެހޭނެ އޭރުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ޖިނާ އަޑުއަހުންދެވިފި، އެ ބޭފުޅުންނާ ދޮގުހަދައި ފިޔަވަޅެއް އެޅުން އޮތީމު ވެސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އިސްލާހް މިނިސްޓްރީ ބޭނުންކޮށްގެން ޖަހާތޯ ފަސްޖެހުން އަދި އެހެނިހެން ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ހިނގައިގެން 40، 50، 60 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައުލަތަށް ގެއްލުވައިލާފަ. އަދި އެ ފައިސާ އަނބުރާ ހޯދުމަށް ޓަކައި އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ކޮށްފައެއް ނުވޭ. މި ދަންނަވާ ރިޕޯޓުތަކުގައި ހުރި މައްސަލަތައް އެހެރީ އޭ.ސީ.ސީގައި ފުނިޔަފަ. ކޮބައިތޯ އޭ.ސީ.ސީގެ ޒިންމާއަކީ؟ އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރު ގެނައުމަށްފަހުގައި އޭ.ސީ.ސީގެ މެންބަރުން ބަދަލުކުރި، އޭ.ސީ.ސީއަށް އާ މެންބަރުން ހަމައިގެން މަސައްކަތެއް ފެނޭ، މިދެންނެވި ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފައިސާއިން ކޮށްފައިވާ ވައްކަންތައް ހުރިކަން ބަލައި. އެ ބަދަލުތައް ހިންގަން މަގެއް ލިބޭގޮތްވުން ބަލައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހަމައަށް އާއިރުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރަށް 3 އަހަރު ވާން ގޮސްފައި އޮތްއިރުގައި، މިއިން އެއްވެސް ބޭގު މަސައްކަތެއް ނުކުރޭ. ހަމައެކަނި އަދިބާއި ހާމިޔާ ހިސާބަކުން މި ކަމެއް ނުނިމޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިސްލާހް މިނިސްޓްރީގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކަހާ ޖީ.ޝަރީފް ހުރިގެން ހިންގާފައި ހުރި ވައްކަމާއި ޖަރީމާ މި ފެންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކަންކަން އެބަ ބެލެންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުކަން ހަމަ ނޫނީ. ކާރިސާއެއް އަޅުގަނޑުމެން މިކަންކަން ކުރަންޖެހޭނީ. ކަމަކު ވެސް ގަނޑު މި ވާހަކަ ދައްކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ވެސް ގަސް. އެޖެންޑާ 19ގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ވަޢުދުވެގެން އައީ މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނަމޭ. ބެލޭނެ. އެކަން ކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ބަރާބަރަށް ޖެހޭނެ ހަވާލުކުރި. އެ ބަރާބަރު ޒިންމާ އަދާކުރަން ދަން ޔާރިސްއޮ ހަމަސީ؟ ކޮބައިތޯ އެސްޓީ ރިޕޯޓް ކޮމިޝަން؟ އަސްއަރު ރިޕޯޓު އެ ކުރަނީ؟ ދެން ރިޕޯޓާ ކުރާނީ؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަން ކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު އާދަރަކުރަނީ މި އެދުމަށް ރިޔާސީ ކޮމިޝަނަށް ފެނޭ، އަދި އޭ.ސީ.ސީއަށް ފެނޭ، ގޮތުން ޖިނާ އަދާލަތްތެރިވޭތޯ! އެކަން ނުކުރެވި، ނޫނިއްޔާ އެއްކަލަ ވަގުންނާ ބައިއަޅުވައިގެން އެ ވައްކަންކަމުން ފޮރުވަންތޯ ބޭނުންވަނީ؟ އެހެންކަމަށްވާއިރުގައި އިސްލާހުކުރައްވާށެވެ. އެކަން ކުރައްވަން ނުހިނގާތަވާށެވެ! ރައްޔިތުން މިހާ ބޭފުޅުންނާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތީ ޖަވާބުދާރީ ވަރަށް ބޮޑު ޖަވާބުދާރީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޖުތަމަޢު ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ، ދައުލަތުން ވައްކަންކޮށްފައި ލާރި މިހާރު ހިފައި ހަރުދަނާކުރުން. އެ މަސައްކަތަކީ ބޮޑުން. އެ ކަންކަން ހުރީ. މި ދައުރު އިސްލާހުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހާ ހަވާލުކުރައްވާފައި އޮތް ރައްޔިތުން، މި ސަރުކާރާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް ރައްޔިތުން، އެ ކަންކަން ހުރީ، ބަލައި މި ދައުރު އިސްލާހުކުރުން. މާދަމާ އަންނަ އަންނަ

ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި އަންނާނީ މިދެންނެވި އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީއާ ހަވާލުވެގެން ވައްކަންކުރި ޗީފުގެ މީހުން ނޫން ކަމެއް ނޫނޭގާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ ފުރުޞަތެއް ލިބިގާނެ. އެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން ދޭންވީތޯ؟ ނޫން، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ މި ކަންކަން ޙައްލުކުރަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އަދިވެސް ގޮވައިލާނީ އޭ.ސީ.ސީއާއި އެސެޓް ރިކަވަރީ ކޮމިޝަނުން މި ދައުރުގައި ހިންގާފައި ހުރި ޖަރީމާތަކުގެ މައްސަލަތައް ވީހާވެސް އަވަހަށް ބައްލަވައިދެއްވާށޭ. މިބޭފުޅުން، މި ބޭފުޅުންގެ ގާނޫނީ ޒިންމާ އަދާކޮށްދެއްވާށޭ. ނުކުރެވޭ ކަމުގައި ވަނީނަމަ، ހުރިހާ ބޭފުޅުން އިސްތިއުފާދެއްވާފައި ގެއަށް ވަޑައިގަންނަވާށޭ! އޭހެރޭ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ކުރެވޭނީ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާ ކޮމިޓީއަށް އާދަރާއެކު އެދެން، އޭ.ސީ.ސީގެ ޒިންމާ އަދާކުރައްވާތޯ ބައްލަވާށޭ! ނުކުރާ ކަމުގައި ވަނީނަމަ؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ނުކުރާކަން އިނގޭތޯ މި ރިޕޯޓުން ފެނޭ މި އޮތް ފެންނަނީ. ނުކުރާ މެމްބަރުންނަށް ފިޔަވަޅުއަޅައި، އޭ.ސީ.ސީ އިސްތިހާރުކޮށްގެން ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ، ދިވެހި ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުދެއްވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް އަޅުގަނޑު ދެން ކުރިއަށް ގެންދާނީ މެންދުރުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު. އަޅުގަނޑު މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް މި އަރުވަނީ. އަދި 1 ޖަހާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ ފަށާނަން. ފަށާއިރު އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތުއަރުވާނީ މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ޝަރީފަށް.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:30 އިން 13:04 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މެންދުރުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު ޖަލްސާ އަލުން މި ފަށަނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ޝަރީފަށް.

މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ޝަރީފް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީގެ މިދެ އަހަރުތަކުގެ ކުރީގެ ރިޕޯޓެއް؛ މިއަދު އޮޑިޓް ރިޕޯޓެއް ހުށަހެޅިގެންދާއިރު އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެބަ ވިސްނާލަންޖެހޭ، އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތަކަށް މިހާރު ހަދައި ހުށަހަޅަމުން މި ދަނީ؛ އާދެ! މިއީ [illegible] ވެސް ހަމަ އާދަކާދައިގެ ގޮތުން އޮޑިޓުތަކުގައި ކުރަމުންދާ ކަމެއް. މިކަން ކުރަމުންދާނަމަ މިހާރު [illegible] [illegible] ހަރަދު ރާއްޖޭގައި ވެސް ވެއްޖެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އޮޑިޓްއޮފީހުގެ އޮޑިޓް ހަދާއިރު ވެސް އެބަ ވިސްނާލަންޖެހޭ، އޮޑިޓްއޮފީހުގެ އޮޑިޓް ހަދަންވީ ހަމައެކަނި ކޮމްޕްލަޔަންސް އޮޑިޓެއް؟ ނުވަތަ އެ އޮފީހުގެ ޕާފޯމަންސް އޮޑިޓާއެކުގައި އޮޑިޓް މި ހަދަންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑު ހިތުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނާލަންޖެހޭ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަހަލަ ހިދުމަތްތަކެއް ކުރާން ސަރުކާރަށް. އޮފީސްތަކުން، ވުޒާރާތަކުން ރަށްރަށަށް ހިދުމަތްތަކެއް ލިބޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ފެންނަމުން މި ދަނީ އޭގެ ބަދަލުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން އެ ވުޒާރާއާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ [illegible] އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި އަދާކުރެވިފައިވާތީ، ނުކުރެވިފައިވާތީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ ގެނެސްގެން އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް ހުށަހަޅައިގެން ބަހުސްކުރުމަށް ދަނީ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނާލަންޖެހޭ، އޭގެ ބަދަލުގައި އޮފީސްތަކުން، ވުޒާރާތަކުން ޕްރޮޖެކްޓްތައް [illegible] [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވޭތޯ؟ މިއީ އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން މިއަދު ޖެހޭ ކަމެއް. އެއީ ކޮންމެ ސަރުކާރަކަށް ވެސް އަންނަނީ ވައުދުތަކާ އެކީގައި ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުން. އަންނައިރުގައި އެ ވުޒާރާއަކުން އެކަށީގެންވާ ހިދުމަތްތައް، އެ ވުޒާރާއަކަށް ގާނޫނީ ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޗާޖުކުރާ [illegible] ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ހުރިހާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި [illegible]، އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑު ހިތުން ހަމަ އޮޑިޓަކުން، ޕާފޯމަންސް އޮޑިޓާއެކު [illegible] [illegible] ކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑު ދެކެން. [illegible] ނުދާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އޮފީސްތަކުގެ ދުވަހު؛ ހިސާބުން [illegible] ނުދާން. އަދި އޮފީސްތަކުން ދީ [illegible]، [illegible] ހިދުމަތްތައް [illegible] ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާ ވެސް އެ ވުޒާރާގައި [illegible] [illegible] [illegible]، ކުރަންޖެހޭ [illegible] ކުރަން [illegible] އެކަށީގެންވާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަމުން މި ދަނީ، ސަރުކާރުގެ ތަރުތީބުން ފިޔަވަޅު ހިންގުމަށް، [illegible] ވެސް ހަމަ މި ގަވާއިދުގެ ތަރުތީބުން ވެސް މިކަހަލަ ރިޕޯޓުތަކަށް ހުށަހަޅައިގެން ބަހުސްކުރުމަށް ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް އެބަ ފެނޭ، ސަރުކާރުގެ ތަރުތީބުން ބަދަލު ފިޔަވަޅުތައް ހަމަ [illegible] އެ ތަރުތީބުން [illegible] މި ގަވާއިދުގެ ބަދަލު [illegible] ވެސް ވަޒީފާތައް [illegible]. [illegible] ވަޒީފާތައް، އެ [illegible] [illegible] [illegible]

ސިއްރިއްޔާތުގައި އެ ބޭފުޅުން ބަލަހައްޓަވަމުންގެންދަވާ ބައެއް ތަކެތި ލީކުވެގެން އުޅޭ ތަން އެބަ ފެނޭ. މިދެންނެވިއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިންޑިއާއާއެކު ކުރެވުނު އެގްރީމަންޓްތަކެއް، އެ ތަކެތި އާންމުކުރެވި ހިފަހައްޓައިގެން އުޅުމުން ދަނިކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ، ދިޔަރުސް ޓޫރުގައި އެ ވާހަކަތައް ޖެހި ތަން. ކަނޑައެޅޭގެ ފޮޓޯތަކެއް ނަގައި، އެގްރީމަންޓުގެ ވާހަކަ. މި އެއްޗެހި ލީކުވެގެން ދިޔައިމަ ޖާރިޔާ އުޅުއްވަނީ ލީކުވާތީ. ފޮރިން މިނިސްޓަރު އުޅުއްވަނީ ލީކުވާތީ. ވީ ގޮތެއް، ވެގެން އުޅޭ ގޮތެއް އެ ބޭފުޅުންނަށް ބެއްލެވިޔަ ނުދޭން. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ސިޔާސަތެއް ގާއިމުކުރެވިފައެއް ނެތް ޕްރޮޓޮކޯލްސް ޑޮކިއުމަންޓްތައް ނުވަތަ އެ ކަންކަން ހަދާލައި ހުންނަ އުސޫލުތަކާއިގެ ތެރެއިން ބެލެހެއްޓުން ގޮތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ، އެސްއޯޕީތަކާއިގެ ޕްރޮޓޮކޯލްސް ޑޮކިއުމަންޓްސް ހަރުދަނާކުރުމަކީ، ހިސާބުން ހަރުދަނާކުރުމަކީ ބަޔަކު ރައްކާތެރިކަމުގެ އެ ވާޖިބު ހަވާލުކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތު ރަނގަޅަށް އަދާކުރުމަށް، ނުހަނު ބޮޑުވެފައިވާ ސިޔާސީ ގޮތުން ސަރުކާރަށް ގެއްލުމުން. ސަރުކާރަކަށް ކޮރަޕްޝަން ހަދައިގެން އައިސް ވަޒީރުކަން ދިނުމަކީ ކަމަކު، އެއީ އަޅުގަނޑު ހިތުން ރައްކާތެރިކަމުގެ މުދަލުން ބޭރުގައި ހުރި މުސާރަ ދޫކުރީ މިޒީ ބައެއް. އެހެންވީމާ، ދަންނަވަން ހިތަށްއަރަނީ؛ އެ ބިރުވެރިކަމާ ރާއްޖެ ސަރުކާރުތަކުން ޗޭނު ޚާއްސަކަމާ ވަސީލަތްތަކާއި ޖިންސާ އަދުލުވެރިކަމާ ނުލާ ބޮޑުކަމާއި ގުޅުންހުރި ބޭފުޅުން ބަހައްޓައިގެން ނޫނީ އެ ކަމެއް ކުރެވޭނީ. މިއަދު ހަރަކާތުގެ ބައިވެރިން ގަބޫލުކުރަނީ، މި ސަރުކާރު ސީދާ ކަމަކަށް. ސަރުކާރަކުން އެކަށީގެންވާ ހިމާޔަތް ދީފައި ދިޔައިމަ ވެސް ސިޔާސީ ބޭފުޅުން ކަލަންކާއަށް ނުވާ ގޮތަށް ބެލެހެއްޓިފައެއް ނެތް. ފުރުޞަތުތައް ކަމަށް. އަދި ހަމަ އެއްޗެހިތަކުގައި އެބަ ސަރުކާރަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ދޭންވާ ފުރުޞަތު ޖިންސާއަށް އަދުލުވެރިކަމާއި ބައްޓަންވުމުގެ ކުރިމަތީގައި ސަރުކާރު ދަށުގެ އާދޭ އިމުކަން ވެސް ނުވާކަން އެބަ ގަބޫލުކުރަން. އިސްލާމީ މިނިސްޓްރީގެ ވަޒީރު ދުރުވެ ޖިންސާއަކަށް ވަނަވަރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ވަޒީފާ ބައްލަވައިލެއްވުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދީނީ އެއްބައިވަންތަކަން ބައްލަވައިލެއްވުމަށް ޓަކައި އެ ގާނޫނުގެ ބަދަލުތަކުގެ ޖިންސާ ނަންގަވައިގެން އެ މަސައްކަތް ކުރައްވާތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިފެންނަނީ، ދޮޅުވެރިކަން އެއްވެސް އަސާސެއް ނެތް ގޮތުގައި އަންހެނުން ހިޔާނާތްތެރި ވާނުވާ ދަނޑިވަޅު. ޗޫޗު ކާކުމެހެއް ދި ވާނުވާ ދަނޑިވަޅު. މި ކަންކަމުގައި ދީނީ ގޮތުން ގުޅޭ ގޮތުން އެ ކަންކަން އޮތްކަމަކަށް ދެކެވުނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމަކަށް ފުރާތައް ވާހަކަ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ކުރަންޖެހޭ ބައެއް ކަންތައްތަކެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް ސަރުކާރަކަށް ހަމަ ވެސް ރަނގަޅު ނެތް. ބައިސްކޯޕްރޭޝަން، މިހިސާބުން ބަދަލު ދިވެހިންނަކަށް ބައިސްކޯޕްރޭޝަން ދެވިފައި ނުވާތީ ފުރަގަހަށް ނަޒްރާވި. ބައިސް ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރަށް ބައިސްކޯޕްރޭޝަން ރައްޔިތުންނަށް ހިތްހަމަޖެހުމެއް ނުލިބޭ، ރައްޔިތުންނަށް އެކަށީގެންވާ ހިމާޔަތް ބޭރުގެ ބާރުތަކުން ގެއްލިގެން ދިޔައިމަ ބައިސްކޯޕްރޭޝަން

ގޮތުގައި ބައިވެރިވެގެން މަސައްކަތްކުރައްވަންޖެހޭ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ ބޭނުން ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްކުރާނެ ސަރުކާރެއް މި އަންނަންޖެހޭނީ. އަންނަނިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގަބޫލުކުރެވޭ އެގޮތަކަށް ނޫން ކަންތައްތައް ވެގެންދާނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން، އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިސްލާމީ އެއްބައިވަންތަކަން ދެމެހެއްޓުމާއި، ހާލަތު ފިކުރާއި ރަނގަޅު ދެކޭގޮތް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރައްވަމުން ގެންދަވާނެ ކަމަށް. ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން މި އޮތީ، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ފާހަގަކުރެއްވި ކަންބޮޑުވުން، އެއީ އޮކްޓޯބަރު ޖެނުއަރީ؛ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އާ އޮކްޓޯބަރު ޖެނުއަރީއާ ޙަވާލުކުރެވުނު މަސައްކަތް މި އޮތީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމަވާފަ. ދެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ އަށް. އޭޖެންޑާ، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން، ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ކަންބޮޑުވުން ފާހަގަކުރެއްވި ކަންތައްތައް ކޮމިޓީން ބަލައިދެއްވާނެ އިސްލާޙުކުރައްވާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް މި ފުރުޞަތުގައި އެދެން، ދެންމެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުން އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅީ މި ރިޕޯޓު؛ އެއީ ގުޅޭގޮތުން ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން. މި ރިޕޯޓަކީ، މީގެ އެތައް އަހަރެއް ކުރިން މި އޮޑިޓް ރިޕޯޓަކީ 2012 އިން ފެށިގެން 2018އާ ހަމައަށް އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓެއް. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް ކުރައްވާފައި ހުރި ރިޕޯޓެއް. ދެން މިއީ މި މަޖިލީހަށް ފޮނުވާ ކުރިން ވެސް ނިންމަން އޮތް؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފޮނުވާލައި އަދި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި އެތައް ދުވަހެއް ވަންދެން ތަރުތީބުވެފައި، ހިފަހައްޓާފައި ހުރި ރިޕޯޓުތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މިއަދު މި މަޖިލީހުން، އިސްލާމިކް މަޖިލީހުން މި ހުށަހެޅީ. މި ރިޕޯޓުގައި މިއަދު ހަމައަށް މަޖިލީހަށް މި ރިޕޯޓު ނުގެނެސް ހިފަހައްޓާފައި އޮތީ ސަބަބު ވިސްނައިލާއިރު އަޅުގަނޑަށް މި ފާހަގަވެގެން ދިޔައީ ރިޕޯޓުން، އެކި ބާވަތުގެ އެކިއެކި ވައްކަންތަކެއް މިގައި ކޮށްފައި ހުރި ވާހަކަ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ރިޕޯޓުން ފާހަގަވެގެން މި ދިޔައީ. އެ ވައްކަންތަކަށް ބަލާއިރު ނުބައި ހިފަހައްޓައިގެން، ގާތްބަސްކޮށް އެ ބޭފުޅުންގެ ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވާ ވަސީލަތްތަކާ ވީމާ އެ އެއްޗިއްސަށް ހިފަހައްޓައި ޚަރަދުކޮށް އެ މަޝްވަރާގައި ހިފަހައްޓާފައި ހުރި ރިޕޯޓެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުމީ. އަޅުގަނޑުމެންވެސް، ކުރިން

ވެސް ވަޢުދުވީ ތަރަފައިން، އެއްވެސް ސަރުކާރުތަކަށް އަދި އެއީ މި ސަރުކާރު ކަމުގައި ވިޔަސް، އެ މީހުން ކޮންފަދައި ހުރި އެއްވެސް ވައްކަމެއް ފޮރުވުމަށް ނޫނީ ހިފެހެއްޓުމަށް ނޫނީ އޭގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް މަޖުބޫރުކުރަން އެއްވެސް މަސައްކަތެއް މި މަޖިލީހުން އަދި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނުކުރާނެ ވާހަކަ ހަމަ މިއަދު ވެސް ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް ރައްޔިތުންނަށް އަރުވަން. މި ރިޕޯޓަށް ބަލައިލާއިރު، މީގައި ޒަކާތު ފަންޑަށް އިހުމާލުވެފައި އެބަ ހުރި. ޗީޕް ކޯސްޓަރަށް ހަދަން؛ ހާއްސަކޮށް ދިރި ޗީޕް ކޯސްޓަރުގެ ނަމުގައި ޗީޕް ކޯސްޓަރު ހަދައިގެން ރައްޔިތުންނަށް ދީނީ ދަރުސާއި ދީން އޮޅުންފިލުވައިދިނުމުގެ ވަސީލަތް ބަސްދޮރުގައި ކުރަން އޮތް ކަމެއް. އެކައުންޓުން ފައިސާ ވައްކަންކުރި ވާހަކަ މީގައި މި އޮތީ. 51 އަހަރުވީ ގަސްގަސް ހުރަހެއް ޕްރޮޕޯސަލް ނޫނީ ކޮށްސަސްކަކަށް ގޮސްފައި މި އޮތީ، ހަމަ އެ އަހަރު؛ 7 މިލިއަން ބުރިޔާގެ އަހަރު 51 އަހަރުވީ ގަސްގަސްވެގެން ހުރަހެއް ޕްރޮޕޯސަލް ގަސްފައި މި އޮތީ 15 އަހަރުވީ. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް ޖިހާދު މިސްކިތުގެ ބޮޑު މަސައްކަތް؛ އެ މަސައްކަތް ވެސް ހަމަ މި އޮތީ ހަމަ މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފަ. އެވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، ކުރީ ސަރުކާރުގައި ހިންގި ޖަރީމާއެއް ކަމަށް. އޭގައިވެރިކަން އަޅުގަނޑު އެންމެ ކަންބޮޑުވާ އެއް މައްސަލައަކީ، މަޢުލޫމާތު ފިޔަވަޅުގެ ވަގު ފިޔަވަޅަކީ މި ރިޕޯޓުން ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިންވަރެއްގެ ހާލު ފަސާދައެއް؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ، ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ޖަވާބުދާރީ އިދާރާތަކުން މި މައްސަލައަށް ބެލިގެންދާއިރު އެކަން ބެލިގެންނުދާ ކަމަށް. އަދިވެސް، މި ރިޕޯޓުގައި އެންމެ ކަންބޮޑުވާ، އަދި ހާއްސަކޮށް މިހާރު އެއީ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުން މިހާރު ކުރީ ސަރުކާރުން ފެށިގެން ހިނގަމުން އަންނަ ޚިޔާނާތް ކަމަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އެކަކަށް މައްސަލައަކީ، އެކަކަށް ވާ ފިޔަވަޅަށް ކުރިއަށް ހިންގަމުންގެންދާ ކަމަށް ވާތީ، އެއީ ދައުލަތަށް އެއީ ދެފަހަރު ވެސް އަދަދުތަކުގެ ފަދަ ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ މައްސަލަތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، ޖަވާބުދާރީ އިދާރާތަކުން މި މައްސަލަތަކަށް ބެލިގެންދިއުން މި ކަންކަމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އަވަސްކުރަން ކަމަށް. އޭގެއިތުރުން އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ އަނެއް މައްސަލައަކީ، މި ރިޕޯޓުގައި ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން މި ރިޕޯޓުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއް މައްސަލަ ކަމަށްވާ މަސްއިތުން ގެންދިޔުމަން، އުފުލުމަން އާރާގެ މިނިސްޓްރީން ގެންގުޅޭ އޮތް ދެ ދީނީގެ މަސައްކަތުގައި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން. އެ ދީނީ ނިޔަލަން ކިޔަން؛ ގެއްލުން ލިބިގެންވާ ބަދުނަސީބުކަން ހަމަ އެހެން ބާއްވާލައި އަސްކަރީ، ދަރުމަތުގެ، މުދަލާއި، ދަރުމަތުގެ އަސާސް؛ އެއަން ގެއްލުން ދިވެހިރާއްޖޭ އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މަސްވެރިކަމުގެ ނުކުރަން ނޫނީ އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވަކި ގޮތެއް ނިންމުމަށް ނިޔަލަން ޔައުމީން އެކަން ކުރަން އުޅުނީމާ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުން އަންގާފައި މި އޮންނަނީ، ތިމަންނަމެން މައްސަލަ

ބަލައި ނިމެންދެން އިހަށް މަޑުކޮށްލަން. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، މައްސަލަ ބަލައި ނިމެންދެން އެ މުދާ ނޫނީ އެ އެސެޓް އޭގޮތުގައި އޮންނާނީތޯ؟ އޭގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ޒިންމާ ނަގާނީ ކޮން ބައެއްތޯ؟ މިއަދު އިއްތިފާގުން ނަމަވެސް، އޭގެ ސަބަބަކީ އެކަން ބާއްވުމުގެ ސަބަބުން އެ ދިރިހިލަން ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ލިބޭ، އެ ދޭތި؛ އަދިވެސް ދެންނެވީމެ ގޮތުގައި ވެސް ގިނަ ފާރި، ގިނަ ފައިސާ އެ ދޭތި ހަދަން ދާން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އެ ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ޒިންމާ ނަގަނީ ކޮން ބައެއްތޯ؟ ގައިމުވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއީ އެންޓި-ކަރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އިޚްތިޔާރުން ވީ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ؛ އެ މިހުން، އެ ފަރާތުން، އެ ކޮމިޝަނުން، އަދި އެ އެންގުން އެނގި ފަރާތްތަކުން އެކަމުގެ ޒިންމާ ނަގަންޖެހޭނެ ކަމަށް. ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޝަން، ގާނޫނުގައި ކޮމިޝަން ނިންމާފައިވާ އެ މައްސަލަ ވަކި މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި މިނިވަން މުއައްސަސާ ކޮމިޝަން ބަލައި ދިރާސާކޮށް، ފިޔަވަޅުއަޅަންޖެހޭ ފަރާތެއް ފާހަގަ، އެ ފަރާތެއްގެ ގޮތުގައި ފިޔަވަޅު ވެސް އެޅުވަން. އެހެންވީމާ، މި ފުރުސަތުގައި އަޅުގަނޑު މި ޝުކުރުއަދާކުރަން ޕާލިމެންޓަރީ ކޮމިޓީތަކުން އަޅުގަނޑަށް ފޮނުވާލެއްވި ދަޢުވަތަށް. އެހެންވީމާ، ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ރިކޮމެންޑޭޝަން ސްޓޭޖުގެ ވާހަކަ. ދެން، މިހާރު އާ ރިކޮމެންޑޭޝަން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މަސައްކަތާ ގައިމުވެސް ކޮމިޓީން ނިންމަވާފައިވާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލާނަން؛ އެ ޕްރޮސެސްގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވި، އަދި އަހަރެން ރިކޮމެންޑޭޝަނުގެ މަސައްކަތް ކުރިން ހަރަކާތްތެރިވާ ފާހަގަކުރެވުން ވަރަށް ބޮޑު ވިދާޅުވި؛ ހިނގަނީ ވަރަށް ބޮޑު އިސްލާހެއް ގެނެސް، މެންބަރުން ސްޓޭޖުގެ ކަންތައްތަކުގައި. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ފާހަގަކުރަން އޮޑިޓް އިސްލާހަށްދަނީ އެ ގަވާއިދުކުރައްވާ މަޖިލީހުގެ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް. މި ރިޕޯޓާ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018، 7 އަހަރުގެ ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓުގެ ތެރޭގައި 5 އަހަރު ހަމަ ހިމެނޭ އާދަމް ޝަރީފް، އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު، މަޖިލީހުގެ ދާއިރާގެ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވަޒީރުކަމުގެ ހަވާލާތް އަދުވައިގެން ބޭފުޅުން މިނިސްޓަރު. އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި އެންމެ ބޮޑު އިދާރާގެ ޒިންމާދާރު ބާރުވެރިޔާ އެއީ. ފުލުހުން ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުން، ރައްޔިތުންގެ ބޭފުޅުން ހިމާޔަތްކުރި މި މަޖިލީހަށް ހަމަ ގޮތް އިސްކަން. އެ

ޓޫރިޒަމްގެ ފީލްޑުގައި އެންމެ ރިޒޯޓެއްގައި ވެސް ނުތާ އަލިއަޅުވައިލާފަ. 5 އަހަރުގެ ރިޕޯޓު އަޅުގަނޑުމެން މި ގެނައީ މި ތަނަށް. އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސް މިހާރު ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ މި ރިޕޯޓުގައި ހުރި މައްސަލަތަކާއި، އަދި މި ރިޕޯޓު މި އޮތީ އޮޑިޓު ކޮމިޓީ، އެ ކޮމިޓީން، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން އެކުލަވައިލާފަ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމްދޫނު ޢަބްދުﷲ އެ ފާހަގަކުރައްވައިފި، މީގައި ހުށަހެޅި ބަދަލުތަކާ ބެހޭ ވާހަކަ. ޓަރަސްޓް ފަންޑު ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުގައި ހުރި ވާހަކަ. މިއީ އިސްޕެންޑިޗަރގެ ޚަރަދާ އަޅުގަނޑުމެން ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުގައި ހުރި ވާހަކަތައް މި ދައްކަނީ މި ޖަލްސާގައި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނަނީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ވެރިން އިސްލާމީ ދީނަށް ފިލުވާން. އެކަމަކު ޤާނޫނުއަސާސީ އޮތީ. އެއީ އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ، ޝަރީޢަތާ ހަމަ ގޮތަށް އިސްލާމްކުރެވުން މި ދަނީ އެއްސަ ހަދައި. އެހެންވީމާ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަންނަނީ ގޮވާނުން، ޕްރައިސް އެކު ބޮޑު ވިސްނުން އެބަޖެހޭ، 2 ޤާނޫނަކުގައި، 3 ޤާނޫނަކުގައި ވެސް މަޖިލީހުގައި ތިބޭނެ ބަޔަކު. އެއް ޤާނޫނަކީ އިޤްތިޞާދީ ޤާނޫނު. އަނެއް ޤާނޫނަކީ ކުރީގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު. ކުރީގެ މަޖިލީހަކުން އިންސާފުވެރިކަމާއެކު މި ކަންކަމަށް މިހާރު ކަނޑައަޅުއްވާ މަޖިލީހުން އައިސް މި ބަދަލު ނުވާ ކަންކަމެއް. އުސޫލުގައި އިންސާފު؛ އުސޫލު ޝަރީޢަތުން މިކަން ކުރަންޖެހޭ. އުސޫލު ޝަރީޢަތުން، އިސްލާމީ ދީނަށް، މަޖިލީހުގެ ދައުރުތަކުގައި؛ އެ ބާރުވެރިން އަދި ފިޔަވަޅުތަކުގައި މީބަޔަކު، އާއިލާ ވަސީލަތްތަކާއި ހަރުދަނާ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ފިޔަވަޅު ދިނީ، މި ރިޕޯޓުގައި މި ބުނަނީ. މިއަދުވެސް ބޮޑުކަން އުފެދިގެންދާތީ، އިސްތިހާރު ދައުލަތުގެ ކަންކަމާގުޅޭ ނިޒާމުން. އިސްތިހާރު ވަޒީފާގެ ދާއިރާއިން ހިންގުން. މި ޤަރާރާ މިއީ އިނގިރޭސިން ބެލެހެއްޓުން ދައުލަތުގެ ނިޒާމް. މި ޤަރާރުގައި 2000 އެތައް އަހަރެއް ފަހުން އޮތް ދައުލަތް. މި ސަރުކާރުގައި ކުރީ ދައުލަތުގެ ވެރިކަން ފާހަގަކުރެވުނު ނިޒާމުތަކުގައި، މި ޤަރާރުގެ ފިޔަވަޅު އެކު ބަޔަކު އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ، ދައުލަތުގެ އަސާސީ ޙައްޤު އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ، މިހާރު މިވަނީ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ވިސްނަވާނުލައްވައި އެކުލެވިގެން ވެސް، މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށް. މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދޭއިރު 30 އަހަރު ވަނީ ބަދަލުކުރަން ކުރައްވައި ދިޔަ. މައުލޫމާތު ޢާއްމުކޮށް، ކަޅު. ޑޮން އަދި ޤާނޫނުގައި ހުށަހެޅި ތަރުތީބުން، ޖަވާބު މިނިސްޓަރުކަން ހުށަހެޅި. ޤާނޫނުގައި ނަމަ މަސައްކަތްކުރެއްވި. މަސައްކަތްތައް މި އުސޫލު ކުރެއްވި ނަޝީދު ވިލާތުގައި. 2009 ވަނަ އަހަރު، 2008 ވަނަ އަހަރުގެ ފިޔަވަޅުގައި ޙާސިލު ވެސް ވިލާތް. ބާސްކޮށްލާ ވިލާތް. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެކަމާ ބަދަލު ނިޒާމް ބަހައްޓާ ފޮނުއްވާ އެ މީހުންނަށް ވަރަށް ވިލާތް ރައީސް ނަޝީދު ރައްޔިތުން ދަށުކޮށް ކަމެއް. ވިޔަސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމްދީނާ މިދެންނެވި އުފެދުނު. ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ނަމަ އެހެން ފަރާތަކުން ކުރާނެ. އެހެންވީމާ ވަރަށް ރައްޔިތުން އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ، އަސާސީ ޙައްޤުތަކާ މެދުވެރިކޮށް ރައްޔިތުން ދައުލަތުގެ ބާރު ކޮށް ކުރާ ކަމުގެ ދަށުން، ވަރަށް ކަންތައްތަކުގައި ފޯރު ބަލަހައްޓާ ދައްވާ ކަމާ މެދުވެރިކޮށް މިހާރު ނުކުރާ، ނިޒާމަކަށް މިހާރުގެ މި ވަނީ އިސްލާމީ މިނިސްޓަރު ބަދަލު ވިލާތް، ވަރަކަށް ކުރެވިދާނެ ބައެއް ކަންކަން އިސްލާމީ މިނިސްޓަރު ވިލާތަކުން، ދިވެހި، ބާރުވެރި، ކޮންމެ ކަހަލަ

76

ހަމަތަރުދު، ކާތިބުން، މުޢާވިނުން، ތަރުބިއްޔަތުދޭނުން ގޮވާލުން. އެއީ އިމާމުގެ ހާލު. އިމާމު، އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީގެ މާފުކުރައްވާތި! އިސްލާމީ މަރުކަޒުގެ އިމާމަކީ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރު ފެންވަރުގެ ބޭފުޅެއް. އެވަރަށް މުސާރަ ލިބޭ. އެވަރުގެ މަޤާމެއް ތިބޭއި އެ ހުންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ފުރަތަމަ ކުދިކުދި ރަށުގެ ރިޔާލް، 800 ބަދުގެ ރުފިޔާގެ ރިޔާލް އިސްލާމީ މަރުކަޒުގައި ނަމާދީ. ގާތުގެ ފަހުން ނަމާދީ. ބާނގުކިޔަނީ. ޖުމްލަ މިނިސްޓްރީ، އެކަށްބަޔަކަށް ފެށޭ ނުދޭ. މަޝްވަރާއާއި ފެށް ނުދީ. ނިކަރުނިޔާދާ އެއްޗެއް އަތްމަތިން ހުއްޓި. މިހާރު މި ޖަދުސީ އިސްލާމީ މަރުކަޒު ފުރަސަން ޖެހިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ގާސް ސްޕޮންސަރުކަން ވަކިވުމާ އިސްލާމީޙަޒަރަތުން، ނިވާކަމު ތަޢުލީމުދޭކަން. ފާހަގަކުރަން ދާންޖެހުނީ ޖަމާޢަތް އިސްލާމީގޮތުގެ ފިޔަވައި ކުރަން. ފާހަގަކުރަން ފިޔަވައި ހުރިހާ ނުހުންނަން. އެ ގަވާއިދަކަން މި ދުވަހު ގަސްތުއުޅޭ. ކާބަދިޔާ އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ ހަރަކާތްތެރިވާ ކަންތައްތަކަކީ އެ މީހުން ދިން ސަވާބުކަމެއް؟ ކާބަދިޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގައި އަނދަވާލި އޮތް މުދަރިސުގެ ޖަވާބަކު މިސްކިތްތަކުގައި ހަޔާތުގެ މި ފެންވަރު އަމާނާތްތެރިކަން، ކާބަދިޔާ؟ ހިދުމަތްތެރިކަމުގައި ފަރުޖެއް ހަރަކާތްތެރިވާ؛ ފަރުޖާ ކަރަނޑުކާލޭ. ކާރަށް ބަރަކާތް ދުރުސް ފަންޖެ؛ ބާސްޓާ ފަންޖެ ކާޔީ. ކާރުބަނގަނޑު ބާސްޓަރަށް ފަންޖެ ކާޔީ؟ މީހަކު ޤާޟީގެ އަހަރާ.އަހަރު.އަހަރު؛ މިއީ މަރުކަޒުން އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ ރިޔާސަތު ދެއްވާ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީގެ. ކަރަން މިއީ ރިޔާސަތު ދޫކޮށްލެއްވުން. ކުރިން ބައެއް ރާއްޖޭގެ ނިޒާމު ހިނގާ ގޮތަކީ މި ރާއްޖެއިން ފަރާތަކުން ދިނުމާ ސަލާމާ ކަންތައްތައް އެބަ ފެނޭ ރައްޔިތުން، ތާރީޚީ ވައްކަން ޖަވާބުދާރީ ވިސްނުން. މިހާރު ދީ ބަލާފާ އަޅުގަނޑުމެން ދިއްޔަތު ބަޔަކުމުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގަދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވިސާމަށް.

ގަދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވިސާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން ރައީސް ޔާމީންގެ ވެރިކަމުގައި ހިނގާފައި ހުރި އެކި ކަންކަމުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ފާސްކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ކަންކަން ބެލުމަށް އުފައްދަވައިފައިވާ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުން މިކަން ފުރިހަމައަށް މިއަދާ ހަމައަށް އަދިވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިނުވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކުރަން. މީގެ ކުރިން އެބައިމީހުން ތަޙުޤީޤުކޮށްގެން މިހާރު ވެސް އެބަހުރި އެ ކަންކަން ބަލަން އޭ.ސީ.ސީއަށް މަޖިލިސް ކޮށް. އަދި އޭ.ސީ.ސީއިން އެބައިމީހުން މަސައްކަތްކޮށް، ރައީސް ޔާމީން ވެރިކަމުގައި ހިނގާފައި ހުރި އެކަށް މަސައްކަތެއް ހުރަހަރާގައި ފެށި، އޭ.ސީ.ސީއިން އެކަށް ބަރާބަރަށް ބަޔާނެއްގައި އެ މީހުންގެ ޖިނާއީ އަދާކުރާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. އެހެންކަމަށްވާނަމަ،

ހަޤީޤަތުގައި މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިއަދު މި އޮތް އޭ.ސީ.ސީއާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ގޮސް އަޅުގަނޑުމެން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންކަން ހާސިލުކުރެވިދާނެތޯ؟ ހަޤީޤަތުގައި އެ ސުވާލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އުފެދޭ. ދެ އަހަރާއި ބައިވީއިރު ރައީސް ސާލިހު ވެރިކަމުގައި [illegible] މައްސަލައިގައި ވިއަސް، އަދި [illegible] ހިންގާފައި ހުރި އެކި ކަންކަމުގައި ވިޔަސް، އެތަކެއް މައްސަލަތަކެއް، ކަމާ ބެހޭ އެކި [illegible] އަދި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން ވެސް އަދި އެންމެން އާންމު ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ [illegible] ދެ މައްސަލަތައް މިއަދު މަޖިލީހަށްވެސް [illegible] ހަޤީޤަތުގައި މިއަދު ރައްޔިތުން އެބަ ސުވާލުކުރޭ އަޅުގަނޑުމެން. އެހެންވީމާ، އޭ.ސީ.ސީން ހަޤީޤަތުގައި މައްސަލަތައް [illegible] ތަފާތުކުރަނީ ކޮން [illegible]، އަދި އޭ.ސީ.ސީން އެ މައްސަލަތަކަށް ނިންމައިގެން މި އުޅެނީ ކިހިނެއްތޯ؟ މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވުމެއް. މިކަން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ [illegible] ބަލަން. ހަޤީޤަތުގައި މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް އަޅުގަނޑުމެން މިހެން [illegible] އެ މިހެން އެއީ [illegible] އޭ.ސީ.ސީގައި [illegible] ވެސް ހަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް [illegible]. އަދި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ ވާހަކަ. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލައިގެ [illegible]، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލަ މިއަދު ބަލަމުން މި ދަނީ [illegible] ކޮމިޓީއަކުން [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަޢުލޫމާތު ލިބޭތީ. އަދި [illegible] އޭ.ސީ.ސީ، އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލައިގައި މި ކަމުގެ ބައިވެރިވި ފަރާތަކީ ކޮބައިކަން، މިކަން [illegible] ކޮން ބައެއް ކަމެއް ހަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭ. އެހެންވީމާ، އޭ.ސީ.ސީންވެސް މިކަން ޗާޖުކުރީ، ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން މިކަން ޗާޖުކުރީ، ނުވަތަ ފުލުހުން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލައިގައި ޗާޖުކުރީ، ނުވަތަ އިންވެސްޓިގޭޓު ކޮމިޝަނުންތޯ މިކަން ޗާޖުކުރެއްވީ؟ އިންވެސްޓިގޭޓު ކޮމިޝަނުން ވެސް މިއަދާ ހަމައަށް [illegible] ހަޤީޤަތުގައި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލައިގައި [illegible] މަސައްކަތްތަކެއް [illegible]، އަދި [illegible] ވެސް ހަޤީޤަތުގައި އެ [illegible] މަސައްކަތްތަކުގެ [illegible] ހަޤީޤަތުގައި މިއަދު މި 4 [illegible] ކޮމިޝަނެއް އެއް [illegible] އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލައިގައި ވެސް [illegible] އަދި މި ކަންކަން ބަލަނީ، [illegible] ވަކި ކޮން [illegible] މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު [illegible]. [illegible] އެ މި އުޅުނީ އޭ.ސީ.ސީން [illegible] ކަމެއް ނުކުރެވިގެން، ޕީ.ޖީ [illegible] ކަމެއް ނުކުރެވިގެން، ފުލުހުން [illegible] ކަމެއް ނުކުރެވިގެން [illegible]. [illegible] ހަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ބޭނުންވާ [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ހިންގާފައި ހުރި ހަޤީޤަތުގައި [illegible] ކޮރަޕްޝަނުގެ މަސައްކަތް [illegible]، އެ މަސައްކަތަށް ހަޤީޤަތުގައި

ވީ އެންމެ އަވަހަށް ކުރިއަށްދާނެ. އެސެޓް ރިކަވަރީ ކޮމިޝަނުގެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަދި އޭ.ސީ.ސީގެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ނަސޭހަތްތެރިވާނަމަ، އިސްތިއުފާދީފައި ގެއަށް ވަޑައިގެންނެވުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް. އެއީ ވަޒީފާއެއް ހޯދުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ އެ ނޫން އާމްދަނީއެއް ހޯދުމުގެ ގޮތުން، އެ މަސައްކަތް އެއީ ކުރުން އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫން އެއީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައުލޫމާތު ލިބޭނީ، އޭ.ސީ.ސީގެ ބައެއް ބޭފުޅުން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލަ ތަހުގީގުކުރުމަށް ޖަހާއި އެތާގެ ބައެއް މުވައްޒަފުން، އެ ބޭފުޅުންގެ ޖޯއިންޓް ކޮމިޓީއަށް ގޮސް މަސައްކަތްކޮށްދިނުމުންނާ ކަމަށް. އެހެންވެ އެހެން މައްސަލަތަކެއް ކުރިއަށްނުދާ ކަމަށް. އެހެން އެކަން ވާނަމަ، އެ ކަން ކުރަމުން ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ހުރިއެއްގެން ޒަރީޢާއެއްގައި މި ކަން ކުރަން އެބަޖެހޭ. ދެ އަހަރާއި ބައިވީއިރު އޭ.ސީ.ސީން މިއަދާ ހަމައަށް އައިއިރު އެދުވާ މަސައްކަތްތަކުގެ ކޮންމެ ނަތީޖާއެއް ފެންނަން ނުދެކެމެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަހްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް.

މަހްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 13، 14، 15، 16، 17، 18 ވަނަ އަހަރު އޮޑިޓް ރިޕޯޓާއި މިނިސްޓްރީގެ ޓްރަސްޓް ފަންޑުގެ ފައިސާ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީތީވެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތަޢުރީފަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން އެބަދޭ، ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި ވަޤްފާއި ކަރަޕްޝަނާ އެއްކޮށް ހިނގާފައި ހުރި ކަން ލިޔުއްވައިދެއްވިކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބައެއް ފަހަރުފަހަރު ހިނގައްޖާ އަދި، ވަޤްފުކުރުމުގެ ހަމަ އެއްވެސް ކަމެއް ނުނިމޭތާ. ދެން، މިހެން މި ކަމީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން ދީން ބޭނުންކޮށްގެން އިސްލާމިކް މިނިސްޓްރީން ކުރި ވަޤްފުކޮށްދިނުމުގެ ފަރާތަ. ދީނީ ތޫނުފިޔާއް ހުތުރުކަން؛ އެއީ ދީން ފަތުރަން، އެހެންނަމަވެސް ދީނުގެ ރަނގަޅު ވާހަކަތައް ދެއްކުމަށް ކަނޑައަޅާފައި ކުރަން. އެކަމަކު އެކަމުން ވެސް މި އޮތީ ވަޤްފުކުރެވިފައި ކަނޑައެޅިގެން. ދީން، އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތު ކުރިން ޒަކާތުގެ ބައި ދިނުމަށް ވެސް މި ކަނޑައެޅިފައި އޮތީ. އާދޭސްތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ޝަރީޢަތުގެ ބާރުވެރިކަނުގެ ހަމައެއް ވަޤްފުކުރެއްވި ކަމެއް. ދީން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތަހުގީގު އެ ފާރަވެރިކަމުގެ، ޕްރޮސީޖަރ އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި މި ކަނޑައެޅޭނީ ކޮންފަދަ ބާރުވެރިކަނެއް؟ އެހެންނަމަ ބަލާ ބާރުވެރިކަނެއް؟ އަޅުގަނޑު ހަނދާން އެބަހުރި އެންމެ ފުރަތަމަ މި މަޖިލީހުގެ 19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ޝަރީޢަތުގެ ފާރަވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި މުޅި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ވިދާޅުވި އެއް ވާހަކައެއް. އެއީ ސިޔާސީ ރިޕޯޓް،

އެތައް ސަތޭކަ މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުއްޓޭ ޕްރޮސެކިއުޝަނުގައި ބަހައްޓާފަ. ހަނދާންވަނީ 800 ހާ. އެކަމަކު ފަހަރެއްގައި ވެދާނެ ގޯސް ނަންބަރެއް ކަމަށް ވެސް. އެކަމަކު އެތައް ސަތޭކަ ރިޕޯޓެއް އެބަ ހުއްޓޭ، އެތައް ސަތޭކަ މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުއްޓޭ ބަހައްޓާފައި ނުބަލާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމްދޫން އެ ފާހަގަކުރައްވާ ބަޔާންކުރެވޭގޮތަށް. އެއީ އޭގެ ސަބަބުން އެބައި މީހުންގެ ބަދަލުން މަސައްކަތްތައް އަދިސަގާފަތުވެ، ބަދަލު މި ކުރުގައި ބަދިރާސްތިވެ، އެކަމަކު ކަންކަމާ ހުރިގޮތް ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން، ހަމަ ފުލުހުން އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އަދި ކަންކަން މިހެން ނުބަލައި ފުރަތަމައިން ބޭއްވި ކުރުގައި ވިދާޅުވިހެން، އަޅުގަނޑުމެން 19 ވަނަ މަޖިލީހަށް އިންތިޚާބުވެގެން އަޅުގަނޑުމެން 19 ވަނަ މަޖިލީހަށް އައިއިރު، އަޅުގަނޑުމެން އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއް ވައްޓަރި، ކޮށްފައި ހުރި ވައްކަންތަކުގައި، އެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ބަޔާންސާފުކޮށްދޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުގެނައީ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ، މިއީ އެ ކަންތައްތަކުގެ ތަރުތީބުން އެއް ކަމެއް ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ. އެއީ ޤާނޫނުގައި ހުރި؛ ނުހިމެނި ހުރި ރިފޯމްތައް، ވަކިކަންކަން ކުރުމަށް އެ އުސޫލުތަކެއް ބަދަލު، ޤާނޫނު ރިފޯމްކުރުން ގެނެސް، ގެނައުމަށް ރިފޯމްކުރި ފުރުޞަތު ފުރުޞަތުގައި، ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި އެމް.ޑީ.ޕީން ކަންތައްތަކުގެ ބަޔާން ދިމާވެގެން، އަޅުގަނޑުމެން 19 ވަނަ މަޖިލީހަށް އައިއިރު ކަންތައްތައް ފޮނުވާ ފާސްކުރެވި ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ވަކިވަކިން ބަލާ ތަރުތީބުކޮށްދިނީ. އަޅުގަނޑުމެން އަދި އެއް ބޭނުމަކީ އެއީ. އަޅުގަނޑުމެން ތަޅުގަނޑުގައި ކަންތައްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން 19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ހިސާބުކޮށް ނިންމި. އެކަމަކު މަޖިލީސް ބެލެހެއްޓުން ސަރުކާރުގެ އަދިވެސް އެކުން ފުރިހަމަކުރުން ހިމާ އަޅުގަނޑުމެން ފެށިގެން 19 މަޖިލީސް ގޮތަށް ފަސްކުރަނީ ސަލާމަތުން އެކުލަވާލެވި މަޖިލީހުގެ އަދި މިޤާނޫނާބެހޭ ނުކުތާ ގޮވާލަނީ. ގޮތުން ފުރިހަމަ ކުރުމުގައި ފެށިގެން އަޅުގަނޑު 5 މިނެޓުން ނިންމައިލާނަމޭ މި ޤާނޫނީ ހިސާބުން ބަލައިލީ. ހުރިހާ ކަންތައް މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމުގައި ގޮތުން ފުޅާ ގުދުރަތީ ހިސާބުން ނިންމާލާފައި ވާހަކަ އެއްކޮށް. ހަމައެކަނި އެއްކަލަ މި ދަންނަވާ ހުށަހަޅާ ސިޔާސީ ޖަލްސާގެ ކަންތައް. ބައެއް ފެށުނު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުއްވިގެންދާ ވާހަކައެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަނޑައެޅިފައިވާ އަސާސީ ބިލުތަކުގެ ނުގުނަވަން. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ބިލުތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން މި ނަގަނީ. ނުގުނަވަ އެބަ ފަށާ ހިތާވަރަކަށްކަން ކަނޑަ ކަލެއް ހަދި. އެކަމަކު މިއިން ވެސް ފުރިހަމަ މަސްއޫލު، އަދި ޖުމުލަކޮށް ހަރުމާ އެއްކޮށް ފުރިހަމަ ކަމުގައި ކުރެވޭނެ ސަރަޙައްދު ހުރި އިނގޭ. އަޅުގަނޑުގެ ސަރަޙައްދު ހުރި. އެއީ މިއަންނަ ގެންދާނެ. އަދި ވެސް ހަމަ ކުރިއަށް އޮތީ. އިސްލާހުތައް ބިލުތައް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދުވަހަކަށް ފުރި ފުރުޞަތެއް މި ބިލުތަކުގެ ނަހަމަތަކެއް. އަދި ކަނޑައެޅިފައި ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ދާނީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޓްރަސްޓް ފަންޑުތަކުގެ ފައިނަލް އޮޑިޓް ރިޕޯޓް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް މި ހިސާބުން މި ނިމުނީ. މި ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް އެހުން މިއަދުގެ ވޯޓުގެ ވަގުތުގައި އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

5. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަނީ، އެޖެންޑާ ނަންބަރު 5.2- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައި ވަނީ 28 ޖޫން 2021 ގައި ބާއްވުނު 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ 16 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މުޙައްމަދު ޝާހީ. ބިލު ހުށަހަޅުއްވުމާއި ޖަވާބުދާރީވެވަޑައިގަތުމާއި ފަހުބަސް ވިދާޅުވުމަށް ޖުމުލަ 15 މިނިޓުގެ ފުރުޞަތެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. އަދި އެ ވަގުތު، އިބްތިދާއީ ބަހުސް ހިނގަމުންދާއިރު އެކުގައި ނުވަތަ ބައިބައިކޮށް ބޭނުންކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އެބަ އޮތް. އިއްޒަތްތެރި މުޙައްމަދު ޝާހީ.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މުޙައްމަދު ޝާހީ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. ސަރުކާރުން މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުމަކީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނު)ގެ 150 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ ގާނޫނާއި އެ ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދާ ޚިލާފުވާ ގާނޫނުތަކަށް ފަހަރަކަށް، އެ ގާނޫނަކަށް 9 ވަނަ އިސްލާހުގެނައުމުގެ ގާނޫނަކަށް ޢަމަލުކުރަންފެށި ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 މަސްދުވަސް ތެރޭގައި އެފަދަ ގާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް ޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ބެހޭ ގާނޫނު)ގައި ހިމެނޭ ކައުންސިލްތަކާ ގުޅޭ ބައިތަކަށް އަދި ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގައި ޓްރާންސްޕޯޓު ޚިދުމަތްތަކާއި އެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ދާއިރާ [illegible] ކައުންސިލްތަކުގެ [illegible] ގާނޫނު

ތަންފީޒުކުރާ ވުޒާރާއިން ކަމާ ބެހޭ ކައުންސިލުތަކާއި އެ ކަންކަން ވިލަރެސްކުރާނެ އުސޫލެއް ކަނޑައެޅުއްވުމެވެ. ބިލު ހުށަހަޅާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި؛ މުހިންމު ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފާހަގަކޮށްލާނަން، މީގައި މުހިންމު، މި ގާނޫނުގައި މުހިންމު ބައެއް ނުކުތާތަކެއް. ގާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން [illegible] ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ޚިދުމަތްތަކަށް ރަށު ފެންވަރުގައި ނުވަތަ ސިޓީ ފެންވަރުގައި [illegible] މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ރަށެއްގައި ނުވަތަ ސިޓީއަކަށް ނިސްބަތްވާ ކައުންސިލުން ކަމަށް ބައްޓަންކޮށް ގާނޫނު އިސްލާހުކުރުން. 2- އަދި މި ގާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތަކާ ގުޅިގެން އެކުލަވައިލެވެންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް މި ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން ހަ މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދައި، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ގާނޫނުގައި އިސްލާހުކުރުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު މިހާރު މި އޮތީ ހުސްވެފައި. މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަތުން އެދެން. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލު ހުށަހަޅާ ސަބަބަކަށް މި ވަނީ، 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ގާނޫނު)ގެ 155 ވަނަ މާއްދާއާއި އެ ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކާ ޚިލާފުވާ ގާނޫނުތަކުން ފާހަގަކޮށް، އެ ގާނޫނަށް 9 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށި ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 މަސްދުވަސް ތެރޭގައި އެފަދަ ގާނޫނުތަކަށް ބަދަލު އިސްލާހުގެނައުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އާއްމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)ގައި ހިމެނޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ބައެއް ފެންވަރުގައި؛ އާއްމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނުގައި ހިމެނޭ ކަންކަމުގެ، މާފުކުރައްވާތި!

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގާނޫނު ނަންބަރު 65/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ބެހޭ ގާނޫނު)

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ އެކަށޭނެ. ދެން ތަފާތަކީ މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވުނީ ހަމަ އެއްގަމު، ކަނޑު ދަތުރު، މިސާލަކަށް ދަތުރުފަތުރު މި އޮތީ. އެކަކީގައި މި އޮތީ އެއްގަމު. އަނެކަކީގައި އޮތީ ކަނޑު. ތަފާތެއް ނެތް. މިގައި ހަމަ އެކަށޭނެ. މިގެ މަގު ބޮޑުގައި މި އޮންނަނީ، މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ޖުމްހޫރިއްޔާ ރޮވި ރައްޔިތުން، ރައްޔިތުން ގާނޫނީ ގޮތުން ބާރުވެރިކުރުވަން. ރައްޔިތުން ގާނޫނީ ގޮތުން ބާރުވެރިކުރުވަން، ޖަވާބުދާރީކުރަނިވި ދައުލަތެއް ގާއިމުކުރަން. އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެނިފެސްޓޯގައި އޮންނާނެ ވަޢުދުގެ ތެރޭގައި، ޖަވާބުދާރީކުރަނިވި ދައުލަތެއް؛ ކޮބައިތޯ ޖަވާބުދާރީކުރަނިވި؟ ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހެއްގެ މެންބަރުން މަޖިލީހަށް. އިންތިޚާބުކުރީމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ވާޖިބެއް އެއީ ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުން. މުއައްސަސާތައް ޖަވާބުދާރީކުރުވުން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެހެން އުސޫލުތަކާއި މި ކަނޑައަޅައިގެން. އެހެން ސިސްޓަމްތައް އަނބުރާވެސް މި އަންނަނީ. މިގައި މި ބާރު ގޮތުން ފެއްޖެއްޔާ މި ހުރި ގޮތަކީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދޭނީ ގަވާއިދުން ގާނޫނުގެ ހުއްދައިން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި ބިލު ފާސްކޮށްލާފާ މި ދިޔައީ ގަވާއިދުން ގާނޫނުގެ ހުއްދައިން. އެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެ ފަރާތުން އަސްލުވެސް އެ ފަސްދުވެސް ޝާމިލުވި ގަވާއިދުން ހަދަނީ. މިހާރު ދެން ވިސްނަންވީ، ގަވާއިދުގެ ހުއްދަ ވަނީ ކިހިނެއްތޯ؟ އިހަށްދުވަހު ހަދައިފި އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓްރީން ގަވާއިދެއް. ހުއްދަ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުން އެއަރޕޯޓު ހިންގަން، މެނޭޖްކުރަން ނުވަތަ އެއަރޕޯޓު އޮޕަރޭޓަރ ބޭފުޅުގެ ފަހިކޮށްދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއަރ ސްޕޭސް ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ފުރުސަތު ފެސް ދިގުވެ އޮތް ގަވާއިދު ހުއްދަކުރުމުގައި. އެ މައްސަލަ ޖެހިގެން އަންނަނިކޮށް މިހާރު އަނބުރާ އެ ގަވާއިދު ގެނެސްފި. އެހެންނަމަވެސް، ގަވާއިދު މި ހަދަނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ހިއްސާކޮށް ނުލާ. ހަމަ ގަވާއިދު ހަދަނީ. ހަދާއިރުގައި އެބަ ހުރި ގާނޫނުއަސާސީއާއި އަދި އެ ގާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުނުވާ ގޮތަށް ތަޢާރުފުވާ އަދި ރައްޔިތުންނަށް ބައެއް ނުވިސް އެހެން ކަންކަން ކޮށްފައި އެބަހުރި. މިހާރު މި ބޮޑުތަން ބައެއްތަކެއް އެހެނަސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަނގަޅަށް ހުރި އެއާއި ފެޔާގާތަކުން ރަނގަޅަށް ހުރި ގަވާއިދުތަކާއި ރެގިއުލޭޓަރީ ބަލަހައްޓާ ވެސް ގާނޫނުތަކާ. ވަރަށް ބޮޑު ބަލަހައްޓާ. ޤާނޫނުއަސާސީއާއި އިންތިޒާމު ބޭބޭ ހިސާބު ހަދާ ފުރި ގާނޫނުއަސާސީއާއި. އެއީ މި ރަސްމީއްޔާ ވަރަށް ދިނަ ޖަވާބުދާރީކުރުން ވިޔަފާރިކުރާ ގޮތަށް ވިޔަފާރިކުރަމުން. ޖެހިލުމެއް ނުކުރާ ފަރާތްތަކުން ޖަވާބުދާރީ ކުރާނެ ގޮތަށް އެބަހުރި. ދިޗީ، އިންތިޒާމުކުރައްވަން ބީ. އެހެނީ ހުރި ގާނޫނުތަކުން، އެ ގާނޫނުތަކުން އަސާސްކޮށް ހިއްސާކުރަން އޮތް ގާނޫނުތަކަށް ރިޖިސްޓަރކުރަން ޖަވާބަ ދެކޭ. އެކުވެގެން 30 އަހަރު އޮތީ މަޖިލީހަށް. އިސްނާދި، މިހާރު ހަރަކާތްތެރިވެ އޮތް އަނބުރާ ސުވާ ގަވާއިދުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކޮށް، މިގައި މި ލިބޭނީ ގާނޫނުން ބޭނުން ކުރެވޭ ގޮތަށް ދެކެން

ފައިސާތަކުގެ ހުއްދަ ނުވަތަ ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ލައިސަންސެއް މި ދިނީ، އަޅުގަނޑު ހީވޭ؛ މިއީ ޤަވާއިދަކާ އުސޫލުން އިދާރީ ދާއިރާތަކަށް، އިދާރީ ކަންކަމުގެ އިންތިޒާމެއް މި އަންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގާނޫނުތަކަށް ހަދާއިރު ކައުންސިލުން ހެދުމަކީ ޤާނޫނީ ކޮމިޓީތަކުން އަސާސީގޮތުން ގަވާއިދުތައް ހަދަން ހަ މަސްދުވަސް ދޫކޮށްފައި، އެ ހަމަ ގަވާއިދުތަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ބާރުވާ ނުލިބޭ ފަދަ ގަވާއިދުތަކެއް އެބަވޭ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން، މި ބިލު ދިރާސާކުރާއިރުގައި ވެސް މިހާރު ޤަވާއިދަކާ ގެންނަން ހުރި، ބަޔާންކުރެވިފައި ހުރި ގޮތްތަކާ، އަދި އެގޮތުގެ ތަފާސްހިސާބު ދެއްކޭ ގަވާއިދުތައް އެބަހުރި. އެކަން ގަވާއިދުތައް އެބަހުރި، ރައްޔިތުންނަށް ހަމަ ނުލިބިގެން އުޅޭ. މިސާލަކަށް ދާއިރާގެ އަތޮޅުތަކުގެ ރައްޔިތުން އުޅޭހާ ގޮތް، އަޅުގަނޑު ހީވޭ އެންމެ ކުރީގައި، އެއީ އެމް.އާރު.އެމް ޖަމާވަރުގައި؛ އަޅުގަނޑު ހީވޭ ހަދައިގެން ފެއްޓުމާ މާލެއިން އަންނަންޖެހޭނީ. ދެން އެކިއެކި ކިޔަނީ ކުޑަ ކަމެއް ވިޔަސް، ސަރުކާރުން ސޮއިކުރަން މާލެ އަންނަންޖެހޭނީ. ބޭރުގެ ހުރިހައި ސަރަހައްދުން މާލެ އަންނަންޖެހޭނީ. އެބަ ބޭރުގެ ހުރިހާ ދުވަސްވަރު ހުންނަނީ އެބަ ހާލަތުން. އެއީ އެބަގެ ބޭރުގެ މިނިސްޓަރު. މިހާރު ހުންނަނީ، ހާލަތަކީ އެއީ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވިޔަފާރި، ކުރީގެ ވެރިކަމުގައި. އެހެންވީމާ، މި ޤައުމު އެބަ އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަފާރި ދިރުވައިދިނުމަށް، ގާއިމުކުރެވިގެން ވިޔަފާރިވެރިން އިތުރު ބަޔާން. މި ކައުންސިލްތަކުގެ ޖާގަ ދީފައި އެބަ ވިޔަފާރިވެރިން މި ގެއްލުމަށް ފެތުރުމުގެ ހާއިނުއްވީ؟ ބައްޓަން މީހުން ފެނިގެން ގޭންގްތަކުގެ ނަތީ. އަޅުގަނޑު ޕާލަމެންޓުން ނުފެނޭ. ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާ ނުބަލާ. މިދިޔަ ފެނިކަމުގައި ފެށޭ ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާ އާންމަ މަސްއޫލްވެސް ނޫން. ބަޔާންކުރާ އަދިވެސް ކޮޅުސާގައި ދެމީހަކާ ގުޅުންހުރި ދަށުލިޔަދީ ސޮފްޓްވެއަރ ފަހަރު ޖައްސާލުމަށް ކޮންމެ ދުވަހެއް އެއީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މި ދުވަހު އެހެން ގޮތަކަށް. އެޖެންޑާ 19 މި ޤަރާރު އަހަރުން. ރައްޔިތުން ކުރިމަތިވާ މި ފަހަރު ދެއްކިދާ ރައްޔިތުންނަށް ޢަދުލުވެރިކަން ދިމާލަކަށް އެދޭނެ ޚިދުމަތް ފަސޭހަ ކަންނޭ. ކުރިމަތީގައި ހުރިހާ ޚިދުމަތްތަކާ ދިމާލަށް ޚާއްޞަކޮށް ބަލަން ދެނީ. ފަޔާ ހަރަދުކުރާ ބަލަން. މިހާރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވިސްނައިލާ!

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޚާއްޞަކޮށް އެކަމަށް ސަލާމަތް އަދަދުތަކުގައި ނުހިފާ ކަމެއް ރާއްޖޭގައި ހިނގައިދިޔަ. މާރުކުރާނީ! އަޅުގަނޑުމެން ޚުރާފީތާ ދައްކާވިދޭ މި ޚާއްޞަގައި ފެނިކަމުގައި ޚާއްޞަކަމާ ހުސްނުވެސްކަމެއް، ބިމަންނާ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް، ބިމަންނާ މި އަންނަ ދައުރުގައި ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންވުން ފާޑެއް މިހާރު ފައްޓަން ތިބީ އެމް.އާރު.އެމް ޖާމިއާގެ ދަރުސް ނެތް ޖަވާބު. އިސްލާމް އިޤްތިޞާދު ޖަވާބު. އިސްލާމް އިޤްތިޞާދު އުނދަގޫތަކުގައި ފެނިފައިވާ ރާއްޖެއަށް؛ އެއީ ކޮން ބައްޔެއްތޯ؟ އެއީ ދިރުމެއް. ދިރުމެއް ޖަވާބު. މިދިޔަ ފަހަރުގައި ހާލަތުގެ ރަނގަޅަށް ހަރުގެ؟ ބޮޑު ވައްދަން ޝަހީދުކުރީގެ މީހުންގެ، ޖަވާބު. މި ސަރުކާރުގެ މަޖިލީހަށް، ފުރާނަ ޖަވާބު އިސްލާމީ ރައީސް. އެއީ މަޖިލީހަށް. ބަދަލަކީ ދިމާކުރުމަށް. އެއީ ޑިމޮކްރަސީގެ ނަމުގާ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ޢިލްމީ ދިރާސާތަކުން ހުރި ކަމެއް، ރައީސް ނަޝީދަށް ވަރަށް ބޭނުން ޝަކުވާތަކުން ފާހަގަކުރިން. މި ރައްޔިތުންގެ ޖަމާޢަތް ތަފާސް ބަޖެޓުގެ ފުރަތަމަ މި ދަރު ޢިލްމީ ރައީސް. މި ރައްޔިތުންގެ ތަރުޖަމާ ހޯދު، އެބަޔަ

ފަރާތްތަކަށް، ވެރިކަންކުރި ފަރާތްތަކަށް އުފެދިއިންދައި، ދަންޖެއްސައި، މަރައި؛ މުޖުތަމަޢު އަމިއްލަ ކިހިނެއްތޯ ހުރީ؟ މަގުމަތީގައި ހަވަރަން ދިނީ. އެއީ ކޮން ބާވަތެއްތޯ؟ މަޖިލީހުއްޔާ، އަމިއްލައަށް ސުލޫކު ބިންގާއަށް، ތަޢުލީމުގެ ބިންގާ އަގައިދީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއެރުމަކާއި، އިޖްތިމާޢީ ހަރަކާތްތަކާއި، އަންހެނުން ބާރުވެރިކުރުވި. މަދުމަތި ވަގައި ހަވަރަން ދީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުވަސްދުއްވާލީ. އެއީ މި ރާއްޖޭގެ ފުރަތަމަ ޖުމްހޫރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކަނޑު ދަތުރުގެ ބިލެއް މިއީ އިނގޭތޯ. މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒަށް.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ނަޝީދު ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަތަކެއް ދައްކަވައިފި. އެކަމަކު ބިމުގައި ހުރި ވާހަކަތައް [illegible] މަދު ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އިސްލާހަކީ މިއީ ވަރަށް މުހިންމު އިސްލާހެއް. މީގައި ހަމަ [illegible] އިސްލާހެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގެ ކުރިން އައްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ސިރާޖު ހުށަހަޅައިފި. އެއީ [illegible] ދަތުރު. އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާ އިސްލާހަކީ މިއީ ކަނޑު ދަތުރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ، އާންމުކޮށް ބަނދަރުތަކުގައި ވަރަށް ގިނަ މަސްދޯނިފަހަރު، މުދާއުފުލާ ދޯނިފަހަރު، ސްޕީޑް ބޯޓު، އެހެނިހެން ޖެޓީތައް ވެސް ވަރަށް ގިނަ. އެ ހުރިހާ ރަށެއްގައި އެ ރަށްރަށުގެ ބަނދަރުތަކުގެ ނަންބަރު ރަޖިސްޓްރީކުރާއިރު ހުންނަ ކަމުގެ އުނދަގޫތައް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. މި [illegible] ރަޖިސްޓްރީ [illegible]، [illegible] ޕިއަރއަކަށް، މި އަންނަންޖެހުނީ މާލެ. މާލޭގައި އިންނަ ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތަށް. އެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ރަށްރަށުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުރި ރަޖިސްޓްރީ [illegible]. ބައެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ބިލުގައި ހުށަހަޅާ ގޮތަށް ކައުންސިލްތަކުގެ ދަށު [illegible] [illegible]، ވަރަށް [illegible] މި ކަންތައް [illegible]. [illegible] [illegible] ވެސް ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބައިވަރު [illegible] ހިނގައިފި. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑެތި [illegible]

އަންނާނެ. އޭގެއިތުރުން އަދި ކައުންސިލުތަކަށް އެ ރަށެއްގެ ރައްޔިތުންގެ ދޮރިފަރަކުން އާމްދަނީ ލިބިގެންދާނެ. މީހާއަށް ދައްކާ ފައިސާ ކައުންސިލުތަކުގެ ބަޖެޓަށް ވަންނާނެ. ހަމަ އޭގެއިތުރުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި އުޅަނދުފަހަރު މޮނިޓަރކޮށް، ރެގިއުލޭޓްކުރަން ވެސް މާބޮޑަށް ފަސޭހަވާނެ. އުޅަނދުފަހަރުގައި ބިދޭސީން؛ ރާއްޖޭގައި އުޅޭ ބިދޭސީންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު ދެބައިކުޅަ އެއްބައިހާ ވަރު ގިނަވާ ކަނޑު އުޅަނދުފަހަރުގައި އުޅޭ ދިރުން. އެހެންވީމާ، އެވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭނެ ކަންބޮޑުވުމަކީ އުޅޭނީ. ކައުންސިލުތަކުން މާ ރަނގަޅަށް ކަންތައް ބެލެހެއްޓޭނެ. ހަމަ އެގޮތުން ކައުންސިލުތަކަށް އަދި ވަރަށް ފުރިހަމަކޮށް ހަމަ އުޅަނދުފަހަރުގެ ރަޖިސްޓްރީއެއް ބެލެހެއްޓޭނެ. ދަފުތަރެއް އެކުލަވައިލުމާއި، އަޅުގަނޑުގެ މާނައަކީ ދަފުތަރެއް އެކުލަވާލާފައި ހަމަ ރަނގަޅަށް ވެސް ބެލެހެއްޓޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޕޯޒަލްތަކުގެ ހިޔާލު ދީފައި، މި ދުއްވާ ހިޔާ ތިންކޮޅަށް ބޮޑުތަކުގެ ހަމަހަމަކޮށް ރަޖިސްޓްރީ ހަދައިދޭ ތަނަކީ މާލޭގެ ޖަމިއްޔާތަކާ ކަމަށް ހަދައިގެން އެއް އެޕްލައިން މިކަން ކުރަނީ. މިހާރު ވަރަށް ވަރަށް ގިނަ ޕްރައިވެޓްކުންފުނިތަކުގެ ދިމާވޭ. އޭގެ ބަދަލުގައި ކައުންސިލުތަކުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެސްފިނަމަ ވާނަމަ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާހުރި ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި އިސްލާހު މި ހުށަހަޅަނީ ވެސް މި ކައުންސިލުތަކަށް ފައިދާވާ ގޮތަކަށް. ހަމަ އޭއާއެކު އުޅަނދުފަހަރުގެ ދަތުރުފަތުރުގެ އުޅަނދުފަހަރުތަކާ ހަމަ އެއްބާރުލުމަކީ މި ހުއްދަދިނުން ކައުންސިލުތަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި އިސްލާހު ހުށަހަޅައިދެމުން ބޭނުންވަނީ ވެސް މިކަމުން ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ ފައިދާ. ކައުންސިލުތަކުން ދާއިރާތަކުގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަދިވެސް، އެ އުޅަނދުފަހަރުގެ ރަޖިސްޓްރީ ދަފުތަރުގައި އެގޮތަށް ރަޖިސްޓްރީ ބޭއްވުމުގައި ހުންނާނީ ކޮންމެވެސް ފަރާތަކުން ދިރުން އެކުލަވައި ބަލަހައްޓާ އެ ރަނގަޅުކޮށްގެން ހުށަހަޅާ ކައުންސިލުތަކުން ބޭނުންކުރެވޭނެ އެ ކައުންސިލު ހުށަހެޅިޔަސް އެ މިންވަރަށް ވެސް މާ ރިޕޯޓް ފަސޭހަކޮށްދެވިދާނެ އެ ކައުންސިލުތަކުން ހުށަހަޅަން. ބަޔާން ފަރާތް ހަމަ އުޅަނދުފަހަރުގެ ވެރިން، ކަމެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ބޮޑުވުން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭގޮތުގައި އެބަ ބޮޑު، ހިމެނޭނެ ގޮތުން މިހާރު މިހި އެއްކަލަ ރޭވިފަރިސްޓް އާދަމާ ގޮތަށް ކޮންމެވެސް ސަރުކާރު ސްޓްރެޓެޖީގެ ހަމަވަޑައިގެން މި އުޅޭ. މިވެނި ދުވަހުގެ ތަރުތީބުގައި ތިމަރާކަނޑުގައި އާއި އަންނަ އަޅުގަނޑުމެން ގަލްކޮށްގެން ފަރާތަކުން ވަޒަން. ހަމަ ހަރުދަނާ، ފަހެގެ ފަހުން އެބަ އަރަން. ދެން މާކަނޑުގައި އެޑިއު މި ދޮންކަޅާ ކޮންމެވެސް ރަށަކަށް، ހުރި ދާނާ ހަމަހަމަ މި ޖަހާލި. އަދިސް އޭގެ އާރާކުން؛ އެބަ ބަދަލުގައި އެ ރަނގަޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ފަރުވާދީފައި ގައިދުއްވާދީއްޔާ ދެކެވެން ވެސް ރަށު ކައުންސިލުތަކުން އެ ކަންތައްތަކުގެ ބަލާނެ. މާ ކުރިން އަންނާނެ. ދެން އަހަރެއް ކޮންމެ ރަސްމީ ދަތުރުގައި މި ގަސްގެ ބަޔާނަކުން ވެސް މިހާރު ހިނގާ ރައްޔިތުން، ހިނގާއިރު އެ ކައުންސިލުތަކުން ކުރަނީ ބައިވަރު މިފަދަ ކަންތައްތަކުގެ ބޮޑު ސަބަބަކީ. ދެން ކޮންމެވެސް ރަށެއް ޖަހާއިސްލާ ގޮތެއްގެން ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ގެނެސްދިން މި ކުރަނީ. އޭގެ ބަދަލުގައި އެ ރައްޔިތުންގެ ފިހިން، ހިމާގެ މިހާރު، ކޮންމެވެސް ބަޔަކު ހުންނަނީ އެ ރަށު ރަޖިސްޓްރީކުރާ އިތުރު ރަށެއްގައި. އެހެންވީމާ، އަންނަ

ގޮސްގެން އެ ކަންތައްތައް މާ ރަނގަޅަށް ވެސް މި ކަންތައް ކުރާނެ. އަޅުގަނޑު އަދިވެސް އެބަހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން ވަރަށް ބައިވަރު ވާހަކަދެއްކެން. އެކަމަކު ވެސް، އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު އިރަށް ކުރިއަށްދާނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ހަސަން.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ހަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިއަދު ހުށަހެޅުނުގެ ވަގުތެއްގައި ވެސް ވަނީ މިއާ ވަރަށް ގުޅުންހުރި ބިލެއް ހުށަހެޅިފަ. އެއީ އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ؛ ދެން ލާމަރުކަޒީ ބަދަލުތަކާއި އަންނައިރުގައި ކަނޑު ދަތުރުފަތުރުގެ އުސޫލުތަކަށް ވެސް ކައުންސިލުން ޒިންމާދާރުވުން ގޮތް ނުވަތަ މި އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ދިޔައިމާ، އަދިވެސް އުސޫލުތަކާ ގުޅިގެން ގޮތުން ހިންގުމުގެ ދިރުވަކަން ކައުންސިލުން އެ ހިންގުމަށް ދޫކޮށް ގޮސް ރަށުގެ ތަރައްޤީއާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނުން އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްގެން މި އުޅޭ ބަދަލު ފުރިހަމަކުރުމުގެ ގޮތް. މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާވަރުގައި، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނުގެ މައިގަނޑު ބާރުތައް، ކައުންސިލުތަކުގެ ބާރުވެރިކުރުވައި، ކައުންސިލުތަކުގެ ބާރުވެރިކުރުވައި ކައުންސިލުތަކަށް އާމްދަނީ ވެސް ލިބޭނެ ގޮތް ހަދައިދިނުން. އެއީ އެ ލިބޭ އާމްދަނީން ތަރައްޤީކުރަމުން ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކައުންސިލުތަކަށް. ތަރައްޤީގެ ބަޔަކަށް ވުމަކީ ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ގަރާރުކޮށްފައި މި ހުރީ. އެ ބަޔަކަށްވާ ކަރަންޓު މި އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން ހިންގާ އާމްދަނީގެ ތެރެއިން ފޯނުކުރުމާއި އަދި މަގުމަތީ ޕާކިން، މިހެން ނޫނީ ލިބޭ ހުރިހާ، މިހެންގޮސް އެހެން ގޮތްގޮތުން ކައުންސިލުތަކަށް އާމްދަނީ ލިބޭނެ ކުރަމުން ކައުންސިލުތަކަށް ގޮތް ނޫން ތަރައްޤީކުރަމުން ލިބޭ އާމްދަނީ، އެ އާމްދަނީ ބޭނުންކުރެވޭނެ ބައިވަރު ތަރައްޤީތަކުން ތަރައްޤީކުރާ ގާނޫނު އެބަ ހުރި ބަޖެޓުން. އަދި ކުރިއަށް ބޭއްވޭ ކައުންސިލް އިންތިޚާބުތަކާ ގުޅިގެން ކައުންސިލުތަކުން އާމްދަނީ ލިބޭނެ ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިގެން ގޮތް ހަދާލެވޭނެ ބަޔަކު ގޮތުން ރަށު ފެންވަރު ކައުންސިލަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންކަމާ، އެހެން މިހާރު ވެސް ބޮޑެތި ހިދުމަތްތަކާއި، ހިއްސާކޮށްފައި ދިރާސާކުރުމުން ކުރިން ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތްތަކާއި ފާހަގަކުރަން. ބަޔަކު ބަދަލު ފަށާ ބާރުވެރިކުރާ ތަރައްޤީގައި، އަޅުގަނޑުގެ މާލިއްޔަތުގެ ބެލުމުގެ ގާނޫނު އަދި އިތުރު ބައިގައި ވަގުތު ދިނުމަށް މިހާރު ބަހާށް ކުރިއަށް ބޭއްވުމަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ކަމެއް. އެ މިޒާނުގައި ކުރީކަމުގެ ބަދަލުތަކުން ބާރުވެރިކުރާ ޕްރޮގްރާމުތަކުގެ ސިޔާސަތު ގެނެސްގެން ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތްތަކަށް ފޮނުވުނު. އެ ހިދުމަތް ވަޒީފާދިނުމާ، ރަށުފެންވަރުގެ ބަދަލުތައް ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން

ފަސޭހަވެގެން އަންނާނެ. އަދި އެއް ރަށުން؛ އެ ރަށެއްގައި ހަރަދުކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖާގައިގެ ބޭނުން ކައުންސިލުން ކޮށްގެން ކައުންސިލަށް އެއިން ވެސް ފީއެއް ނަގަން ދަސްތޫރުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ. އަދި އެ އުޅަނދު ނިޔުމުގެންގަސް އެހެން ބަނދަރަކަށް ވަންނައިރުގައި އެ ބަނދަރުން ފީއެއް ކޮންމެފަހަރަކު ކަރަދަ ޖީއެސްޓީ ނަގައިގެންދިއުމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހަމަ ފުރިހަމަ ކަމަކަށް ނޫން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ސަރުކާރުން މިކުރާ ކަމަކީ، ޓޫރު ނަގައިގެން ބޮޑުނުކޮށްގެން ހުރިހާ ދިމާލަކަށް ވަރަށްތި މި ގެންދަނީ. އެކަމަކު އެއީ ދަފުރުފަހެއްޗިސް ގޮތުގައި އެކަން ހިނގާނެ ގޮތެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، ޓޫރިޒަމްކަމީ ގޮސް މި ޖެނުވަ ބަދަލާ އެކިގައި ރައްޔިތުންގެ އަތުން ކޮންމެވެސް ފަރާތެއްގެ ގެސްޓްހައުސް ނަގާނެ ގޮތް ވެގެންދިއުމަކީ ހަމަ ކަމެއް. ރައްޔިތުން ފައިސާ ދިނުން ނޫނީ ސަރުކާރުން ދުއްސަވެގެން ނުވާނެ. އެހެންނޫނީ ހަމަ ދަރަދަރާ ތިބެންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މިދަންނަވާ ގޮތަށް ގަވާއިދުތައް ހުރިހާގައި މިދަންނަވާ ވިސްނުމުގެ ގަވާއިދުތައް ހުރިގޮތުގައި ހަމަ ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ދެން މިއަދު ހަމަ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން މިއަދު ދަތުރުފަތުރުގެ ނުވަތަ އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ގޮތުން މިއަދު ހިނގުން ހުރަހެޅި، އެހެން އަޅުގަނޑުމެން މި ފަސޭ ބަދަލުކޮށްފަ. އެފަދަ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑު ފުރަގަސްދޭން ބޭނުން؛ މިހާރު މާލޭގައި، މަރުކަޒީ ސަރުކާރާއި މާލޭގެ ކައުންސިލަކާ މި ބާރުތައް ދޫކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަމުންދާ، ކައުންސިލު، މަރުކަޒީ ސަރުކާރުގެ ދެމެދު ގުޅުން ބެހިގެން ވަކި އުސޫލުތަކުގެ ކަންކަން ކުރުމަކީ ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކޮންމެހެން ކަމެއް ނޫން. ޕާލިމެންޓަރީ ގޮތުން އާދެ ހަމަ ގޮތުގައި، ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިނގާ ކައުންސިލުތަކުން ވެސް ބޭނުންކުރަމުން އަދި އެ ކައުންސިލުތަކުގެ އިތުރު ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ވެސް ދިނުމަށް ކަމެއް. އެ އެހެންނޫނީވެސް، މިހާރު ސަރުކާރުތަކުގައި ކަން ހިނގަމުންދަނީ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ހިލޭ ފުރިހަމަކުރަން ވާނީ. އެކަކަށް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާކުރާ މިއަދު މި ގޮތް ސަރުކާރުން ވެސް އަދި އެމް.ޖީ.ޖީއެއް ވެސް ބަދަލުއާން ކަމަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ފުރުސަތުދިނުމާ ބަޖެޓްގޮތުގައި މިއީ، ކައުންސިލުން ކައުންސިލުގެ އިން ފަރާތުގައި ބަޔަކު ފަރަދު މަޖިލީހަކުން ސަރުކާރުން އެ އުސޫލުގެ ކުރިމަތިލާނެގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކައުންސިލުތަކުން ވިސްނަމުންދާ ކަމެއް. އެ ޖެހިލުންތަކުގެ ތެރޭގައި އޮޕަރޭޓުކުރަން ކައުންސިލުތަކަށް މަސައްކަތްކުރަންވާނީ. އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ތާއީދުކުރަން، އެމް.ޕީ ރާއީ ގެ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނު އުފެދިގެން ތަންފީޒުވެގެން އެ ހިސާބަށް އާދެވުނުއިރު، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަކީ ވަރަށް ފުރިހަމައަށް އެ ސަރަހައްދުތަކުގެ، އެ ރަށްރަށުގެ ދާއިރާއަކަށް އަދި އެ ކައުންސިލަކަށް ފެށޭގޮތަށް އަދި އެއީ ސިޓީއެއް ވިޔަސް، އެކަން ފުރިހަމައަށް ބާރުގެ ބާރުހަވާލުކުރުމުގެ ފުރިހަމަ ބާރުތަކެއް ލިބިފައިވާ ގާނޫނެއް އެ ގާނޫނަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއާ ބާއްޖަވެރި ވަރަށް ގިނަ ކައުންސިލްތަކުން އުފެއްދި ވަރަށް ގިނަ ގާނޫނުތަކުގައި. އެ ހުރިހާ ކައުންސިލްތަކުން ފުސް ބަދަލުކުރަން، ސަރުކާރުން ހަމަ އިސްނަންގަވައިގެން މި ކަންކަން ކުރައްވާތީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އުފާކުރަން. އާދެ! އެގޮތުން ކަނޑު ދަތުރުފަތުރު އަދި އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގައި ވެސް މިހެން ހުންނަ އިސްލާހުތަކަށް ހަމަ ވަރަށް ފުރިހަމައަށް އެ ކަންކަން އެބަ ކުރަންޖެހޭ. ފާހަގަކުރަންޖެހޭ އެއް ކަމަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިސާލަކަށް މާލޭގައި މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލަށް އަދި އަދަށް ވެސް ނުލިބޭ މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައި ހުރި ލޯންޗު ދޯނިތަކާ މަސްދޯނި. މަސްވެރިން ދިޔަޔާ ވެސް ނާރާގެން. އަދި މަސްދަތުރު؛ މަސްވެރިކަމުގެ ބަހަރު ދާނު ސިޓީގައި މިބާކަން ވެސް ނޫނީގެ ހިމެނޭގޮތަށް ބަހައްޓަން އެބަޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޑިންގީފަހަރު، ދޯނިފަހަރު، ނޫނިއްޔާ ބޯޓުފަހަރު އަދި މާލެ ސިޓީގައި މިބޭނީ ހިމަނަން ފަސޭހަކޮށް ކަމުން ވެސް އެއީ ބަހައްޓާ ނަގާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މާލޭގައި ފަހަރުތަކުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަން ހަމަ ހިނގައިދާފައި ގޮސް މިނިސްޓްރީއަކުން ވަގުތުވަގުތަށް. އެކަމަކު ރަށްރަށުގައި އެކަން ކުރަންވީމާ، އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ތަކުލީފުވާކަން އެބަވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެންދެވުނުއިރު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުސަތުގެން، އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ފުރިހަމަ ބާރުތަކާއި ދިނީ ސަރަހައްދީ ގޮތަކަށް ބޮޑު، ރަށްރަށުގެ ޖާގަތައް ކައުންސިލްތަކަށް އެ ސަރަހައްދުން ދޫކުރަން ވެސް؛ އެއީ ރަޖިސްޓްރީކުރުން ވެސް އަދި އެއީ ޓްރާންސްފަރކުރުން ވިޔަސް، އަދި އެ ވިއްކާލުން ބަދަލުކުރުން ޗާޓަރ ނޫނިއްޔާ ސަރަހައްދުތަކުން ކަސްޓަމްސް، އެ ތަންތަނުން ތާޖިރުކުރުމުގައި އެ ކަންކަން ކުރެވޭނެ. އެ ރަށްރަށް ނޫނިއްޔާ އެ އަތޮޅުތަކަށް އޭގެ އާމްދަނީ ވަންނާނެ ގޮތަކަށް އޮތީ ބައްޓަންކުރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ތާއަބަދަށް އަޅުގަނޑުމެން ތަރުތީބުގެ އެ ބާބާދުވުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކުރާ ޝަކުވާއަކީ މިނިސްޓަރުން އަތޮޅުތަކުން މި ޖަހާ ދާއިރާން ބަރުސާތުވެގެން، މިނިސްޓްރީއަކުން ބަދަލުވެގެން ނުކުމެދާ ވަޒީރަކާ އާދަސްކާރުގެން ނުކުމެއްޖާ ކުޑަ ފުރުޞަތާކަން އާދަސްކާރުގެން ކަންކަން ކުރާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު މި ގާނޫނަށް މި އަންނަ ބަދަލުތަކުން ރައްޔިތުންގެ ނިސްބަތުން؛ އެ ނިސްބަތުގައި އެއީ ކޮންމެ ކުދިކަހަލަކަން ވިޔަސް އަދި ކޮންމެ ބޮޑުވަރަކަން ބޮޑު އަރާ ކަމުގައި ވިޔަސް، އެއަށް ޖެހޭ އިންޒާރުކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއަދު މާލޭގެ ދެރިޔާސީގައި މި ކަރީ، މާލޭގައި މިއަދު ކޮބާ ފެރީކަންކުރާ ޖާގައިގެ ދެތަރަހަކުން ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސަލާމަތީ ގާނޫނު ބަދަލުކުރާނީތޯ؟ ގާނޫނުން އެ

މީހުންނަށް އެ ފުރުޞަތު ގެއްލުވައިލާނީތޯ؟ ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެން ހެދިގެންއެއް ނުވާނެ. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ އުސޫލެއް ނޫން. ދާއިރާތަކުގެ ރައްޔިތުން ނިންމާފައި އެބަހީ، އެ މީހުންނަށް އިހުތިރާމާ އެއްކޮށް އެ މީހުންނަށް އެ އޮތީ ގޮނޑިޔަށް ދިޔަ. އެ ބަދަލަކަށް އެންގެންޖެހޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގާނޫނީ ގޮތުން ޖާރީކުރުމަށް ވެސް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ އެ މީހުންނާ ވެސް ހަމަ މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު. އަދި މިނިސްޓްރީ ގުދުވިރާކަށް ވިޔަސް އަދި އެއީ ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީގައި އޮންނަ ރެގިއުލޭޝަނާ އެއްގޮތަށް ހަމަ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުން މި ލައިސަންސްގެ ކަންތައްތަކަށް ވެސް ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދަންޖެހޭނީ. އަދި ޖުރިމަނާތައް ވެސް ހަމަ ނަގަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި. އަދި ޗަލާން؛ އެއީ ކިހާ ޗަލާންއެއްތޯ ކަނޑައަޅާނީ ހުއްދަދޭނީ؟ މާލޭގައި ނޫނީ ހިލަ ސަރަހައްދުގައި ހިލަ ފުރިހަމަ ގެންގުޅެނީ ފެސް؛ އެ އެއްކަލަކަށް ފެސް ކަނޑައެޅެންޖެހޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެއީ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލަށް އެންގެންޖެހޭނީ. ރަށްރަށުގައި އެންގެންޖެހޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ރަށްރަށުގައި ނޫނިއްޔާ އެ އަތޮޅެއްގައި ގެންގުޅެންޖެހޭނީ ހިތަށް ޓްރާފިކްކުރަން. އެއްވެސް ހަރުދަނާ ގޮތުގައި އެ ތަރައްޤީއާ އެއްވަރަށް، އެ ތަރައްޤީއާ ކަރުދާހުގެ ފެސްވިޔާލުމަކީ ހުށަހަ އުޅަނދުތަކުން އިތުރުވެގެންދާ ކަމަށް ވާނަމަ، އެއީ ބަނދަރު ވިޔަސް، ބަނދަރު ސަރަހައްދު ވިޔަސް، އެބަ ބޭނު ވެސް ކަނޑައެޅޭ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، އެ އަތޮޅުގެ، އެ ނިސްބަތާ ނިސްބަތްވާ ނިސްބަތުން މަސްއޫލުވާ އެ ސަރަހައްދުތަކުގައި ގެންގުޅޭ ހިތަށް ތަރައްޤީވަރަކަށް، އަސާސީ ތަރައްޤީވަރަކަށް، އެއްގޮތް ދަރަޖައަކަށް ފޯރުކޮށްދެވޭގޮތުގައި ގެންދަންޖެހޭ ޚާއްޞަ ބަޖެޓުގައި އެ ކަނޑަކަން ނިންމަވަންޖެހޭ އަސާސީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެއީ އެ ސަރަހައްދުތަކުން ނިންމުމެއް. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް މި އަންނަ އިސްލާހުތަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ފުރިހަމަ ތާއީދުކުރަން. މިއީ ހަމަ ކާމިޔާބު މަޝްވަރާގައި އެ ކަންކަން ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދެން، އެ ސަރަހައްދުތަކުގެ ހިދުމަތްތައް ވެސް އެ ސަރަހައްދުތަކުން ނިމުން ގެންދަނީ ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނެ. އަދި ރަޖިސްޓްރީތަކާއި ޤާނޫނުތަކަށް، އަދި އެ ސަރަހައްދުގައި ދާ ކުރިއަށް ހިދުމަތްތަކާއި އެ ސަރަހައްދުތަކުން ދިނުން ގެނައުމަށް؛ އެއީ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަ ރަނގަޅުކަން ދަނޑުވެރިކަން އިންތިޒާމު ކަނޑައަޅާފައި، ވިލާވެސް ފަސޭހަ ނިޒާމެއް ގެންދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރަގަސްދީގެން، ރައްޔިތުންގެ ހަމަހަމަ ސިޔާސަތު ފުދޭ. އެ ހަމަހަމަ ސިޔާސަތު ވެސް ހަމަ މި ކަންކަން ހަމަ މި އުސޫލުން ގެންދެވޭ ގޮތަކަށް ހަމަ ކަނޑައަޅައިދިނުން ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން އެއްޗީ. އެކަން ހަމަ ފުރަގަސްދީގެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޓަކައި.

ރިޔާސަތުން ފުރަގަސްދެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް، ދެވަނަ ފުރުޞަތު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ 2 ޖަހާއިރު ވޯޓުނެގުން އެބައޮތް. މިފަހަރު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނީ 3 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް. އެހެންވީމާ، 3 މިނެޓު ހަމަވުމާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު މައިކް އޮފް ކޮށްލުމަށް ދަންނަވާނަން އިދާރީ ބޫތުގައި.

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަސައްކަތަކީ، ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން އިދާރީ ދާއިރާތަކަށް ބާރުދިނުމަށް ހުރަހެއްޖެހިފައިވާ އިސްލާޙުތައް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން. އަދި މި ހުރަހަގައި ވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރާއީ. މި އިސްލާޙު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ މި ދައުރު އުފެދުނީ މިއަދުތޯއޭ؟ މި ދައުރުގައި ޓްރާންސްޕޯޓު މިނިސްޓަރުކަން ކުރެއްވި ބޭފުޅެއް އަދި އެއަށްފަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާކަން ކުރެއްވި ބޭފުޅެއް ވެސް އެބަހުރި. އެއީ މައުމޫން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް. އެ ފުރިހަމަ ނިމިގެންދެއްސެ. އެހެންނަމަވެސް އެންމެހާވެސް ފުރިކަންތަކާ އައިއްސެ. އައިއިރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން މިހާރު މި އުޅޭ ކަމަކީ، ރަށު ލާމަރުކަޒީ؛ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ލާމަރުކަޒީއާއި ސަރުކާރުގައި އޮތް ނިޒާމުތަކުގެ ސަރުކާރުގައި ހަރުދަނާ މާލީ ނިޒާމުތައް ގެންދަނީ އެކަން ކޮންޓްރޯލްވާގޮތް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް، ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް މި މަސައްކަތްކުރަނީ. މިއީ 2021 ވަނަ އަހަރު. މި މަސައްކަތަކީ އެމް.ޑީ.ޕީން ފެށި 2009 ވަނަ އަހަރު އެމް.ޑީ.ޕީގެ މަޖިލީހުން. އާދެ ފަހަރެއްގެން އުފެދުނު ބަޔާންކުރި. އަސްލުއަކީވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރަނީ ރަށުގެ ސަރުކާރު ހެދުމަށް؛ ކުރީގެ ސަރުކާރު ހަދަން މާލީ ނިޒާމު ގެނައީ. އެ ޤާނޫނީ ފަރާތްތަކުގެ ރަޖިސްޓްރީ އާއްމުކޮށް ދާނީ ނަށްނަށް ގޮތަކަށް ރަށުން އެ ހެދުމަކީ ރިބާން ގޮތެއް ހަމަޖެއްސުނީއެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލުކުރަން އެބަޖެހޭ ކޮންމެ މިހާ ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ބާރު ނުދީ ކީއްވެ؟ މިދިޔަ ފުރަތަމަގެ 5 އަހަރުދުވަސް ފެށި ހިނގައްޖެ. ކާބަފައިން ޤަރާރުގައި؟ ރަށުގައި ހުންނަ ރައްޔިތުން މިހާ މާލީ؛ ޕްރޮވިޝަނަލް ދައްވާ މިހާ މާލީ އަންނަންނަނީ ފެނަކަ ރަށުން އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރަނީ، މި ބޮޑުގެ މަގުބަދަލު ސަރުކާރުތަކަށް؛ މި ފުރުޞަތުދީގެ ބާރުތަކަށް ތަރައްޤީއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން، ސަރުކާރުގެ ނަޒަރިއްޔާ، ދުވަސްވަރުގެ ބޭނުންތައް، އަސާސީ ހައްޤުތައް، ކުރިއެރުވުން ފުޅާކުރުމަށް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ރައްޔިތުން ގޮތަށް ކަންކަމަށް ނުވާތީ ބަލި ބޮޑަށް ތަޅުމެއް ޕްރޮގްރާމްތައް ބޮޑު؟ އެންމެ ބަހަނދު ޤާނޫނީ ހަވާލު ދާއިރާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލުގެ ފަރާތްތަކުން ދަނީ ސިޔާސީ ތަރައްޤީ، މި ދައުރުގައި ވިޔަސް ތަޢުލީމު؛ 3 މިނިޓު ޖުމްލަ 4

ތާރީޚުގައި ތިބި ޕްރެޒެންޓަރުން ބަލާބަލާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތާގައި ރައީސް ނަޝީދު އެ ވިދާޅުވި ބަލާބަލާ. ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުގައި ނަމަ، އެހެން ވިޔަފާރިކަމާ މިހާރު ހުއްޓުމާ ޖެހިގެން. ތިމަންނަ ކުރިމަތިލާނަމަ. ތިމަންނަ މި ފެށިކަމުގައި ވަގުތުކުރާނަމަ ރައީސް ސޯލިހުގެ ބިލުނަމަ ހުށަހެޅީ ޖަހާގައި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ރަށްތަކުގައި ފެނިކަމުގައި މިހާރު އެއްވެސް އިނގިރޭސިން، ދިޔަ ކުރިން ވަރަށް ބޮޑު 19 މި ފެނުނީ. މި ރަށްތަކުގެ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ފިނިފަރާތުގައި އިންޑިޔާއަށް؛ الله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަދި.ޖީ.ޕީގެ ދަށުގައި ކުރެވޭނެ. ފަތުރުވެރި އިންޑިޔާއަށް ދައްކައި ކަނޑައެޅުނީ؟ ނުވާ ޖީ.ޕީ.އަދި.އިން. މަސައްކަތް ވީ ޖަހާނީ. އެ ޖެހުމުގައި ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތް އިންޑިޔާން ގޮތަކަށް އަދި ގޮތެއް ފަރާތްތަކުން ދުނިޔޭގައި. އެއީ ރާއްޖެއަށް ފެނިގެން ގިނަގުނަ އެއްގޮތަށް ދުނިޔޭގައި ދުނިޔެ ޖެހޭ ރަމަޟާނުގައި އިންޑިޔާއާ ސީދާ ބޭރުގައި ސަރުކާރުން ތަރައްޤީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ފަހުން 5:30، އަހަރު 5 ޖަހައިގެން. ހުރިހާ އެންމެން ޖަހާނީ. މާލޭގައި މުޅި ދާއިރާގައި ރާއްޖެއާ ތިބި ހުރިހާ މާލެއިން، އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން ޖަހާނީ. އަޅުގަނޑު، އެއީ މިހާރު ފެނިގެންދާ އެ މީހުން ގޮތުގައި ބޮޑު ކަމެއް. މިހާރު މި ފަރާތްތަކާއި ރަނގަޅު ރައްޔިތުންނަށް ކޮންބައެއް ދޭން؟ ރަނގަޅު ރައްޔިތުން މިހާރު އެކި ހުރިހާ ފަސޭހަކަމާ ހުރިހާ ރަނގަޅު ރަށްތަކަށް ގޮތުގެ ފަހަރު މި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު، ތަކުރާރު ގޮތުގައިވެސް ހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދަންނަވަން ވަގުތީގޮތުން ކަންބޮޑުވުންތަކާ އުޅެނީއެވެ.

8. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އަންނަނީ މިއަދުގެ ވޯޓު ނަގަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ކާޑު ކާޑުރީޑަރަށް ޖައްސަވަން އެދެން. 3 ވޯޓެއް މިއަދު އޮތީއޭ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓު ނަގަމުން މި ދަނީ އިނގޭތޯ. ކާޑު ކާޑުރީޑަރަށް ޖައްސަވާތޯ! (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! މިއަދުގެ ފުރަތަމަ ވޯޓު. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ތޫދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ ދޭތެރޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފާސްކުރެވިދާނެތޯ ބެލުމަށް ވޯޓަށް އެހުން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ފޯދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	50
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	48
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	48
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	25
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ފޯދޫ ދާއިރާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެއްވި ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 50. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 48. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 48. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 25. އެހެންކަމުން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ފޯދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނިހާދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމާ މެދު މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފި. އާދެ! މި ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވުމާއެކު މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވިއްޖެ ކަމުގައި ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ދެވަނަ ވޯޓު. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަނީ އަބްދުލްޙަކީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނު) އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު:　ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަނީ އަބްދުލްޙަކީމް

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	24
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުރެންދޫ ދާއިރާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަނީ އަބްދުލްޙަކީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނު) އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެއްވި ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 47. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 24. އެހެންކަމުން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަނީ އަބްދުލްޙަކީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ގާނޫނު) އަށް

އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވެއްޖެ. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް ފާސްވުމާއެކު މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް ކަމުގައި ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ 3 ވަނަ ވޯޓު. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޓްރަސްޓް ފަންޑުތަކުގެ ޚާއްޞަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު ދިރާސާކޮށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	52
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	26
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޓްރަސްޓް ފަންޑުތަކުގެ ޚާއްޞަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކޮށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ މެދު މެންބަރުން ދެއްވި ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ

އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 52. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 51. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 26. އެހެންކަމުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ 2012، 2013، 2014، 2015، 2016، 2017، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު އަދި މިނިސްޓްރީގެ ޓްރަސްޓް ފަންޑުގެ ހާއްސަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު ދިރާސާކޮށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވި. މިއަދުގެ ވޯޓު މިހިސާބުން ނިމުނީ.

5. އިޖްތިމާޢީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަނީ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން އައި؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދަތުރާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް. މިހާރު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/87 (ކަނޑުގައި ދަތުރާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް ގެނެވުނު އިސްލާޙާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާން ވާހަކައަކީ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާ ވާހަކައީ. ޤާނޫނުތަކާ ނިޒާމަކަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނުތަކާ އެއްކޮށް، ގަވާއިދުތަކާ އެއްކޮށް ސިންގަޕޫރުގައި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނީ؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާ ވާހަކައީ. މި [illegible] ވާހަކައެއް، [illegible] އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް، [illegible] ކަމަކީ، [illegible]

މާލޭގައި ދިރިއުޅޭ މާލޭ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް މިއިން ވަރަށް ބޮޑެތި ފައިދާތަކެއް ވެގެން އެބަދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު މިއަދު ހެނދުނު ދެކެވުނު އެއް ވާހަކައީ، އެއްގަމު އުޅަނދުފަހަރުގެ ވާހަކަ. މިހާރު މި ދިވެހި ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރުގެ ވާހަކަ. މިއިން ކޮންމެ ކަމެއް ވިޔަސް، މިހާރު މި އަންނަ އުސޫލުން ފެއްޓެއްޔާ، ހުރިހާ އެއްކަމެއް އައިސް ހުރިހާ އެއްކަމެއް ތޮއްޖެހިގެން ހިނގާ މި ދަނީ ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިގޮތަށް ތޮއްޖެހިގެންދާއިރު އެ ސަރަހައްދު ޑިވެލޮޕްކުރުމުގައި، އެ ސަރަހައްދުގެ ދިރުމުގައި އެބަ ފަސޭހަތަކެއް އާދޭ. އަޅުގަނޑަށް ހީވާ ގޮތުގައި ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުންނަށް ވަޒީފާ ލިބޭނެ ކަނޑުމަތީގައި މަސައްކަތްކުރެވޭ ގޮތަށް އަޅުވިގެންދާ އެއް ވާހަކަ އެއީ، ޖަރީމާއާ ދެކޮޅަށް މަސައްކަތްކުރާ ފުލުހުން އެބަ ހުރި ހަމަ އެއް މަސް، ދެ މަސް. އަދި އެތައް ބައިވަރު ވަރުގަދަ ކަނޑުދަތުރުކުރާ އުޅަނދުފަހަރުގެ ބޭނުމުގައި ކުރެވިދާނެ ގެސްޓްހައުސްތަކާއި ރިސޯޓުތަކާއި ދިޔަ ބޭފުޅުން އެބަ ހުރި. ބަޔަކު ދަނީ ބައްޔެއް ވެސް ފެނިގެން. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ދިމާވީމަ ވެސް ސަރުކާރުގެ ހިންގުންތަކުގެ އެއް ތަންތަނުގައި ކަންތައްތަކެއް ކުރަމުންދާއިރު އަވަސްކުރެވޭ. ދިން އަޅުގަނޑުމެން ސުންގަޑި ހަމަ އެއްގޮތަށް ކަނޑައަޅައިފިނަމަ ކަމެއް އެބަ ހިނގާ. އަޅުގަނޑުމެން ސަލާމަތްވާނެ ތަނަކާ ބޭރުގައި އަވަހަށް ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާ ވާހަކަ. ދެން އެއްގަމުގައި ރަށްރަށަށް ދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކާ ވާހަކަދެކެވެން، ޓޫރިސްޓުން ދާ ރަށްތައް ބަލައިގެން ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް ކުރިއަށްގެންދަނީ. އެ ކުންފުނިތަކުން ބޭނުންކުރާ އުޅަނދުފަހަރުގެ ކަންތައްތައް ބަލައިގެން ވެސް ކުރިއަށްދާނީ. އެ ބުނަނީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ، ހަމަ ސަރުކާރަށް ވެސް އާމްދަނީ ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް ދޯތޯ؟ އެ ބުނީ ވިސްނާލުމަށް އެދެން. އެހެންވީމާ ސަރުކާރުން، މިހާރު ބަރާބަރަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާ ކުރަން އެބަޖެހޭ ފަހަރެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަރާބަރު ނިޔާވަނީ. ހަމަ ފަތުރުވެރިކަން ދިމާވެގެން ދިޔައިރު ވެސް، އަހަރެމެން ބަލާލާ ކަމެއް ދިމާވީ އެހެން ރަށްރަށްގައި ވެސް އެބަހުރޭ ދާއިރާތައް އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދަން. އެބަޔަކު ވީމާ އެބަޖެހޭ އެއްބަޔަކު ދެކޮޅަށް ދޭން. މި ކަނޑައެޅުމުން ކަންތައްތައް ކުރިއަށްދާއިރު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތައް ބަދަލުވަނީ. އެހެންވީމާ ފުރުސަތު ހޯދިފައި ހުރި ގޮތުން ބަރާބަރަށް ކަންތައްތައް ކުރަމުން ދަނީ. އޭރު ފަސޭހަވީ ކާރުގެ ސަބަބުން ކަމުގައި ވިޔަސް ބަދަލުކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ބޭނުމަށް ހިތާމަކުރަން ދޭން. ބައެއް ބޭފުޅުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ބޮޑެތި މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން ގެންދަނީ، ބަރާބަރަށް ހިނގަމުންދާ ސަރަހައްދުތަކަށް އެޅުނު ފިޔަވަޅުތަކެއް ކުރާނެ ކަމަށް ދޭން. އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް ބޭނުމީ، އެ ފުރުސަތު އެބަ ދެވޭ ފަތުރުވެރިކަމަށް ވުރެ ފުރުސަތު މިހާރު އެ ބިޔަ ކުރާ ބޭފުޅުން ވެސް ދެކޭ. އެހެންވީމާ ސަރުކާރުގެ ފުރުސަތު ލިބުނީ ބަހައްޓާފައި ހުރީ. މި ބަދަލުތަކެއް ބޭރުގައި ވަސީލަތްތައް، އަދި ދެކޮޅު ބޭފުޅުން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑެތި ފަސޭހަތަކެއް ލިބިގެންދާނެ. ބަރާބަރަށް ވަރަށް ރަނގަޅު ފަސޭހަތަކެއް، ވަރަށް

އަވަހަށް ކަންތައްތައް ޑެލިވަރވެގެންދާނެ މި ފާވަރުކަޖީ ނިޒާމު ފައްކާވަމުންދާވަރަކަށް. އަދި މި ފައްކާކުރުމުގައި ގާނޫނުތަކަށް ގެނެވޭ ބަދަލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ގެނެވޭ ބަދަލުތައް، ގެންނަވާއިރު ދެންމެއަކު ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްލެއްވިހެން، ވަރަށް ބޮޑު ވިސްނުންތެރިކަމާ އެއްކޮށް މި ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަދި މި ބާރުތައް ކައުންސިލްތަކަށް ދޫކުރެއްވުމުން، އަދި އެ ބާރުތައް ބަރާބަރަށް ބެހިގެންދާ ގޮތުގައި ބޭނުންނުކުރެވޭނެކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެކަމަކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ހަމަ މި ފުރުސަތުގައި އެއް ކަންތައް؛ އެއީ އެކަށީގެންވާ ބޮޑުބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތު ލިބޭ ކައުންސިލްތަކުން ވެސް އަދި މިއާއެކު ކައުންސިލްތަކުން ވެސް އެކަހަލަ ވަރަށް ބޮޑު ޒިންމާތަކެއް ހިންގާނެ. ދިޔަ މުއްދަތުގައި ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކާ ކައުންސިލް އެއްކޮށް ސަރުކާރާ ކައުންސިލްތަކާ ގުޅިގެން ވެސް އެކަހަލަ. މިކަމަކަށް ކައުންސިލްތަކުގެ މުވައްޒަފުން ވެސް ހިމެނޭ ކައުންސިލްތަކުން ވެސް ހަމަ އެފަދައިން، ސަރުކާރާ ކައުންސިލްތަކުގެ އެއްބާރުލުމާ އެއްކޮށް ކަންތައްތައް ކުރެވޭނެ ކަމަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކާ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެކަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިންމަވައިލައްވާ!

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ރަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އައިއްސި ކަމުގައި ވެއްޖެއްޔާ އެ އޮންނަ އުސޫލުގެ މަތިން އެލް.ޖީ.އޭއަށް ހަވާލުކުރެވިގެން ނަމަވެސް، އެންޖީ-ޕާޓްނަރޝިޕަން ހުށަހަޅައިގެން ނަމަވެސް އެކަމުގައި ބަސްތު، އެކަމުގައި ބަޔަކު ހުރުމުގެ ފުރުސަތު އެންސަރަންސަށް އަދި ކުރަން ވެސް ޖެހޭނެ. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ބަލައިލީމަ ފެނޭ، އިއްޒަތްތެރި އެހެން އެއްވެސް މެންބަރަކު؛ ތިންވަނަ ބުރުގެ ނޫން. ފުރަތަމަ ބުރުގެ ފުރުސަތު އެދިވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅަކު ނެތް. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުމަށް) މަޖިލީހުގެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުބާރިޒު ހާއީ.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް މުހިންމު ކަންތައްތަކެއް. އެއީ އަޅުގަނޑު ބަލައިލި ބެލުމުން އުޅަނދުފަހަރު އިނގޭތޯ، އެއްގަމު ވެސް ކަނޑު ވެސް އުޅަނދުފަހަރު ރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ. ރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ ނިސްބަތަށް ބަލާއިރު ވެސް ވަރަށް ގިނަ. ކޮންމެ މީހަކަށް ދެ އުޅަނދު ޖެހިލައި އެބަހުރި، އާންމު މީހުން ސިވް ގެންގުޅޭ ގޮތަށް އިނގޭތޯ. ރަނގަޅަށް ބަލައިލާއިރު، މިހާރު ވަރަށް އާންމުވަމުން އަންނަ ކަމެއް، ހަމަ ތަންތަނުގައި ވަރަށް ބައިވަރު ޖެހިފައިވޭ. ކުދި ސްޓޯރު ބޭރުގައި ކޮންމެ ގެއަކަށް އެބަ ހުރޭ. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ޤައުމުތަކުން މިކަހަލަ ކަމުތަކުގައި ވެސް މިހާރު. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، މި ހުށަހަޅާ ކަންތައްތަކާއި؛ މި ހުށަހަޅާ އުސޫލުތަކާއި؛ މި އެއްޗެހީގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަނާއި، ސަލާމަތީ ކަންތައްތަކާއި، ދަތުރުފަތުރާއި މިކަހަލަ އެއްޗެހިތަކާ ބެހޭގޮތުން މިނިސްޓްރީގެ ހުށަހަޅަން ބަލައިލެވޭތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި މިގޮތަށް އިންތިޒާމުކޮށްފައި ހުރުމަކީ ސަލާމަތީ ކަންތައްތަކާ ދިމާވެސް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އެބަހުރި. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ކަހަލަ ފެހި މި ބޮޑު، އަޅުގަނޑު އުޅަނދުފަހަރުގެ އެކްސިޑެންޓްތައް. މިގޮތުން ކަނޑުމަތީގައި މިގޮތަށް ވަރަށް ހިނގުމެއް ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދުށް ނޫން މުސްތަޤްބަލުގައި ފެނިގެންދާނެ ކަންތައްތައް. މިގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، އެންމެ ބޮޑު މިކަމުގެ އުނދަގޫ މި ފާރަނީ އޭޖެންސީތަކުގެ ގެންގުޅޭ ބޭފުޅުންނަށް. ދާންދައި ބަނދަރުތަކުގެ ވަސީލަތްތައް އެއް ކަސްޓަމްސް ވަނީ، ދި ކަސްޓަމްސް ވަނީ ގިނަ ރަޖިސްޓްރީ ނުކުރެވި ސަލާމަތީ ސެޓްފިކެޓް ވެރިކަން އޮތުމަކީ ކަސްޓަމްސްތަކުގެ ދިރިއުޅޭ އޮތީ. އޭގެ ސަބަބުން ބަނދަރު ގޮއްސަ ދިއުމަށް. ޕާކިންސްޕޭސް މިނިސްޓްރީގެ މަސައްކަތްކުރާ ވަރަށް ބޮޑު ހިތްވަރުދެނިން މި އިޞްލާޙު އެއްކޮށް، އެ ކަންތައްތަކަށް އޮޅުމެއް ކުރިއާ ކަމަށް ވާނަމަ، ސަރުކާރު، ނަން ހުށަހަޅާފައި ދިރިއުޅޭގައި އިތުރުވަމުން ކާރުތަކުގެ ވިޔަފާރިކުރުން ކަނޑުގައި ދުވާ އުޅަނދުތައް ނުހިނގާ އަހަރުތަކުގައި ދުވާ އުޅަނދުތައް ރާއްޖެއަށް އެބަ އެތެރެކުރެވޭ. މި ފަހުން ކަމެއް ބޭނުން ކުރިން ކުރިއަށް ގޮސް ކުރެވުނު އަދި އޭގެން ދިމާވި ބޭނުންވި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އުފެދިގެން. މި ފެނިފާ ކަމެއް ރަނގަޅުކުރަން ބަނދަރުތަކުގެ ބޭރުގައި ހުރި ބޮޑެތި ކަމުގެ އުޅަނދުތަކުގެ ކަނޑުގައި ނަގައިދިނުން ދުއްވަން. ގައިސަރުކާރު ނެގުމުން ދުރުވެއްޖެ. ކުން މަޖިލިސްގެ ނިމިގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ފަސޭހަކަމެއް އަންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ބާރުވެރިކަމާއި ދުރަށް ގޮސް ކަމަށް ވަނަމަ. މި އިޞްލާޙުތައް ހަމަހަމައިން ވެސް އަޅުގަނޑު ބަލަހައްޓަނީ، އޭޖެންސީތަކުގެ ދަށުން؛ އަޅުގަނޑު ހިނދުގައި އެކި އިޞްލާޙުތަކުގެ އޭޖެންސީތަކުގެ ދައުވާ ފިޔަވައިން ގައިމު ވެސް އެންމެ ބޮޑު ހިތްވަރުދިނުމުގެ މިސާލީ. އަޅުގަނޑު ފެނޭ އެ ބޭފުޅުން އުފެއްދި ކަމަކަށް މި ކަންތައްތަކުގައި. ކޮންމެވެސް މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅަކަށް ގެނޭ. ހަމަ ކުރެއްވުމަށް މިނިސްޓްރީގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭފުޅުން. އެ ދާއިރާގެ އެމް.ޕީއަށް ގެނޭ. ނިކަމެތިކަމާ ކޮންމެވެސް

އެހެން ދިމާލުތަކުން ނަންބަރުތައް ހޯދައިގެން ކޮންމެވެސް އެހެން އެމް.ޕީއަކަށް ގުޅައިގެން، މި ހާލުގައި އުޅޭނީ އެ ކަންތައްތައް ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ކައުންސިލުގެ ދަތުރު ގޮއްސިއްޔާ ގައިމު ވެސް އެ ރަށްރަށުގައި ބާރުވަކާ ދުއްވާ ދޯންޏެއް ނޫނީ ޕެންޑިއެއް ސްޕީޑް ބޯޓެއް، ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ ކައުންސިލަރުން ގޮސް އެކަށީގެން ކޮށްދެވޭން. ހަމަ އެގޮތަށް އެ ރަށަށް އެ ބާރުވެގެ ދޯނިން ލިބޭ އާމްދަނީއެއް، ޕީއެސް ވިއަސް، ސަލާމަތީ ސްޕީޑްލޯންޗް ހެއްދެވިއަސް، ކޮންމެ އެއްޗެއް ނިކުމެއްސެ ވަރުގަދަކަމުން. އެހެންވީމާ، މިއީ މުހިންމު ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑު އެދެން ބޭނުން ޤާނޫނީގޮތުން ބޭނުންވަނީ، މި ހަރަކާތްތައް ވަރަށް ގިނަ އިޤްތިޞާދީ ބާރުތަކެއް ވިޔަފާރިތަކުގެ ވެރިން ދޭން ވެސް ފުރުޞަތުވެއްޖެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަނީ ނިޒާމު ހަރަކާތްތަކުން މިއީ ގާތްގޮތަކަށް ވާއިދުތަކުގެ އަދުރަސްތާ މި އިސްލާހުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކަށް ހަ ވަރަށްވަރަށް އަޑު ފަސޭހަކަން ކާއިރީ، މިއީ ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ. ކުރިން ވެސް ވަރަށް ބައިވަރު ބިލުތައް ހުށަހެޅިފައި ވަރަށް ބައިވަރު ގާނޫނުތައް ވެސް ހަދާފައި ގަވާއިދުތައް ހަދަންވެގެން މިނިސްޓްރީތަކުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދެކެނީ. ދިޔަޔާ އެއް އަހަރު، ދެ އަހަރު، ތިން އަހަރު ވެފައި ވެސް އެބަހުރި. ފިޔަވަޅު މިނިސްޓްރީއަކުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ފެނިގެން ވަރަށް ގިނަ މުއްދަތެއް ސަލާމާ ވެސް ހުރި. ފިޔަވަޅު މިނިސްޓްރީއަކުން މިނިސްޓްރީތަކުން ވެސް؛ ހާލު ހުންނަނީ މިނިސްޓްރީތަކުން ވެސް ވަރަށް ސުސްތުވާތީ ގަވާއިދުތައް ނަހަދައިގެން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެދުމަކީ ވަރަށް ބޭނުން ބަޖެޓުގައި، އެމް.ޖީ.އޭއިން ވެސް މި އިސްތިހާރުތަކަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅޭ އިސްލާހުތަކާ ގުޅޭ ގަވާއިދުތަކާއި އެ މިނިސްޓްރީތަކުން ހަމަޖެއްސިފައި ހުރިތޯ؟ ބަޔަކު، ޖެހިސްޓަނަން ނިންމާލީ. އެހެންނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން މި އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައި އަދި ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްލާފައި ހިނގާއިރު ފާސްކޮށްލާފައިވާތީވެސް ފެންނަސަބަބު ނުވާ. އެހެންވީމާ، އެންމެ ފުރިހަމަ ކަމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަ ގޮތުގައި މި އިސްލާހުތަކުން ހުށަހަޅާގޮތަށް އެކު ގަވާއިދުތަކުން ވެސް ހަދަން މުސްތަޤްބަލުގައި އިސްލާހުކުރެވޭނީ. ހަމަ އަޅުގަނޑު މިގޮތަށް ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ހުށަހެޅި ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ ދެ އިސްލާހަކީ މި ވަގުތުން ވަގުތަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުތަކާ ގުޅުމަކީ އެންމެ ފުރިހަމަ ބޭ އިސްލާހު. މި އިސްލާހުވުމަކީ އެއްކަމަ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާތަކެއް ވެގެންދާނެ. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްބެހި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްބެހި މެންބަރު. ޤާނޫނު ނަންބަރު 69/78 (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރާ ބެހޭ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ތިންވަނަ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްބެހި މެންބަރަށް އަރުވަން.

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ހައިރާންވެ އަންތަރީސްވާލިވެ، އިނގޭ. މި ޒަމާނަން ދިމާވެފައި އޮތް ހާލަތު؛ ތަޢުލީމުން އަޅުވެތިކޮށްލަފައި އޮތް ހާލަތު. އަޅުގަނޑުމެން އިރުސާލްސުލްރާވާތީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހައިރާންވެ އަންތަރީސްވާލިވެގެން މި ވާހަކަތަކަށް ތަކުރާރުކުރަން މި ދައުލަތަކީ. ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އިސްލާމީ ދައުލަތެއް، އިންޓަރނޭޝަނަލްގައި މުޅި ދުނިޔޭގެ އެކި ކަހަލަކަހަލަ ދައުލަތްތަކާ، އާޖިންސީ ފަރާތްތަކާ ދައުލަތްތަކާ ބައްދަލުކުރާއިރު. ހ ދައުލަތްތަކާ ދެމެދުގައި މުއާމަލާތުކުރާ އެކިއެކި ބާރުތަކާއި ހިޔާލުތަކެއް އަރައިގަނެ ފާހަގަކުރަން ދިރިއުޅެމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިއަދު ވެސް ހުންނަން ސުވާލު ކުރެވޭ ވާހަކަ އަދި ވެސް. ސުވާލުއަކީ ވެސް އަދި ވިސްނުމަކީ ކޮބައިތޯ؟ އިންސާފު ހޯދޭނެ ކުރިއަށް އޮތް ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން ޖެހޭ. ދޭހަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ނުލިބޭ ފަސޭހަތަކެއް، ރައްކާތެރިކަމެއް. ރައްޔިތުން ޢިލްމީ ގޮތުން ވިސްނުން ބައްޓަން. އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތަކީ ވިސްނުން ވިސްނާ އަދި ވިސްނުމެއް ހުރި، އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތަކަށް އިލްމީ އަދިވެސް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއް ހަދައިގަތުން، ކުރިއެރުމަށް ފަސޭހަ ކަމެއް ވެސް އޮތް.

ކާމިޔާބީއަކީ އެއްކޮޅަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކަމެއްކުރެވޭ ރީތިކަމަކީ އެއީ ޒަމާނުގެ ހަމަ ކަހަލަ ބޭނުންތަކުން. ހަރަދު ދެވޭނީ ގައުމީ ސަރުކާރާއި ޕާލިމެންޓު ވަކި ގުޅުމެއް ނެތި، ސަރުކާރު ހަކަތަ އެތަކެއް ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ ހަރަދުކުރަނީ ޤާނޫނުއަސާސީ ދިރާސާ އަޅުގަނޑުމެން، ރައްޔިތުން ބަދަލުކޮށްދެނީ ކިހިނެއްތޯ؟ ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތާ ހިލާފަށް ހަރަދު ކުރި ވާހަކަތަކެއް އެބަ އޮތް. ކަހަލަ ހާލަތަކާއި ގުޅިގެން ރަނގަޅު ތަޢުލީމެއް ނުލިބޭ ހަރަދުކުރަމުން ދަނީ ދަރިވަރުންގެ ރައްޔިތުން ވަރުބަލިވުމާއި ދުއިސައްތަ މިއަދު، ޖަލްސާގެ މަސައްކަތަށް އިތުރު ހަކަތައެއް ދިނުމަށް. ކަމެއް ކުރުމުގައި ދުވަހެއް ވެސް އިސްލާމީ ދިނުގެ ރޫހުގައި ދެމިހުރުމާއި ސަރުކާރު ފަރާތުން ދިނުމަށް.

ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުގައި ތަފާތު ނުބައި ސިފަތަކާއި ހުރަހުގެ ހުރިހާ އެއްޗެއް، ސަޢުދީއަރަބިއާ، ކުވައިތު، ޤަތަރު، ބަހްރައިން، އެކި ދައުލަތްތަކާއި ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖެއިން އަނެއްކާ ވެސް ސުވާލުކުރާ، ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި އެއް ދިމާލަކަށް ދިއުމަށް ކުރިޔަށް ކުރާ ކަމެއް ނޫން. ސަރުކާރުގެ ވަކި ތަފާތު ސިޔާސަތަކުން ހުރިހާ ބައެއް އިސްލާމީ ދީނާ ގުޅުމެއް ނެތް ގޮތް ސަރުކާރުން ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ. މިއީ ހާލަތެއް.

ދައުލަތުގެ ވެރިކަމުގައި ބޭނުންކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ ސަރުކާރުގެ ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮ އެއްޗެއް، އެއްބާރުލުން، ފިޔަވަޅުއަޅައި ރައްޔިތުންނަށް ކިހިނެއްތޯ؟ ސަރުކާރު ދެކެނީ ދަރިވަރުން އެބަ ހުރި ތަކެތި. ކަމެއް ވެސް ހަދައިދިނުމަށް ކުރިއަށް އޮތް ދުވަސްތަކުގައި ކުރިއެރުމާއި ތަރައްޤީ ދެއްވާނަމަ؟ ކަމެއް ފެށުމާއި ހިނގާފައި ހުރި މަސައްކަތެއް. ދުވަސް ފަހުން ތަޢުލީމާއި ސަރުކާރުގެ ހަރަކާތްތަކާ އެއްގޮތަށް ނަގައިގެން ދިޔަ ސިޔާސަތުތައް، ސަރުކާރު ހިނގާ ހިނދު ކުރިއަށް ގެންދަވާ، ގާނޫނާއި ގަވާއިދު ހިލާފަށް، މަސައްކަތް ނުހިނގާ މުޅި ކުރިއަށް ގެންދާ ނިޒާމަށް ދެކެން، ދިވެހި ޤައުމެއްގެ ހަރަކާތްތަކާއި ބަދަލު ނުގެނެވޭނެ.

ފަރާތްތަކަށް އަދުލުވެރިކޮށްދީފައި އޮތް މިންވަރު. އެމް.ޑީ.ޕީން މި ދައުލަތަށް ވާރުވާ އިންތިޒާމުތަކަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރަތަމަ ވެރިކަމުގައި ބައިސަތޭކަ ހުންނަވައިގެން ވެރިކަމުގައި ހުރި ބައިސާ އެ ޖާގަ ގެންބޮޑުކުރި ވާދަކުރާ ވާދަވެރި އިންތިޒާމެއް ފުރަތަމަ ވަޒީރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފެންނަނީ. ފުރަތަމަ ޖުމްހޫރިއްޔާގައި ވާދަކުރި ނިޒާމުގައި ފުރަތަމަ ޖުމްހޫރިއްޔާ ގެންގޮސް ތިބީ ރާއްޖެގެންނަވައި ގެންގޮސް ކާނުދީގައި، ހިތިހިތާ ޖަހާފަ. ވީޖެހޭ އޮތީ ބަޔަކު ވިސްނަންޖެހޭ. ކާނުދީގައި މި ރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފުރުޞަތު ދެއްވާ! މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު ވާހަކައެއް މި ދައުލަތަށް. ޖަވާބުދާރީ އެންގެންޖެހޭ ވާހަކައެއް އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އެއް މިނެޓު ދިޔަވަޑައިގަންނަވާން.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ކާރިޘާ ވަރަށްބޮޑަށް ބޭއްވި އަމިއްލަ މަޖިލީހުގައި؛ މި ކުރިން ވިސްނަންޏާ، މި ކުރިން ކިޔަމާ ބަޖެޓުގެން، މިކުރިންގެ މާމައި މަސްވަރާ ކިޔަމާ ބޮޑުވި، އަމިއްލައާ، މަޖިލީހުގައި ސަލާމުގެ ބިންގާ އަޅައިދިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަރައްޤީ ހަވަރަށް ގެންގޮސް ކާނުދީގައި އަތްމަތިކޮށް. އަތްމަތިވީ ޤަދަރުވެރިކަމާ ބޭނުންކުރެވޭގޮތުގައި ރުޅިންނުކުރި ފައިސާގެ ވަރަށް މި ދައުލަތަށް. މިދައުލަތަށް މި ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރަހައި ހުރި ބޮޑުވެއް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސުލްކުރުގެ މި ކުރިއަށްދިޔައި އިންސާފުވެރިކަމާ ބެން ގޮތްތަކަށް އިދާރީކުރުމަށް ގަވާއިދާއި ނުކުރެވުނު ވާހަކަ މި ދައުލަތަށް. އެއްވަރުގެ ވާހަކަ މި ދައުލަތުގެ ދެވެރިކަން، ވިސްނުންތަކާ، މި ކުރިން ކުރިއަށް، ވީޖެހޭ އޮތީ ބޮޑުކަމާ އެބަ ވިސްނަންޏާ، މި ރާއްޖޭގައި ހިނގައި ފެނިގެންދާ މި އެކީ. މި ދައުލަތް އަދުގަނޑުކުރިއަށް އެކަނި ގާނޫނު އަހަރު ޤަރާރުތައް، ތަޢުލީމު އެއް، ތަރައްޤީ ދައުލަތުގެ ވާހަކަ މި ދައުލަތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދައުލަތް މިއަދު ހަރުހަރު މިހުންނަން ބަރާސްމުގެ ހުރިހާ ވާހަކަ. އެ މިހުންނަން ސަލާމަތީ ހުރި، ސަރުކާރު ދޭން. އެހުންގެ ބޮޑުކުރަކާރި އެ މިހުންގެ ހައިރާނުވެގަތުމަކީ ބޭއަހަރުގެން މި ގެންގުޅުނު މި ރާއްޖެ ހުރިހާ ދުވަހު. އޭޖެންސީވަރަށް ދުއްވަން ހުރިހާ ފާހަގަ ގަވާއިދު އެކިއެކި ޕާޓީން ގެންދިޔައީ ކޮން ބަޔަކަށް؟ މަސްއޫލު އަހަރުމުގެ ފިކުރަށް، މާލިން ޕްރޮޖެ މިންސްޕީކަރާ ހުރިހާ ވިސްނަން އެބަޖެހޭ ރައްޔިތުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލަނީ މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ފަހުބަސް ވިދާޅުވުމަށް.

މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަދި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެންމެ ގިނައިން މި އިސްލާހަށް ވާހަކަދެއްކެވި ބޭފުޅާ. ވަރަށް ބިނާކުރުވަނިވި ވާހަކަތަކެއް ވެސް ދައްކަވައިދީ. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމެއް ގެނައީ މިކަހަލަ އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހަޅައި މި ކަންކަން ފާސްކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކީ އެ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން މި އިސްލާހުތައް ހުށަހަޅައިގެން؛ މިއަދު ފާހަގަވެގެންދާނީ؛ އެހެންވީމާ، އޭގެ ނަތީޖާ ލިބޭނީ މި ސަރުކާރަށް. އެއީ ސިޔާސީ އެމް.ޑީ.ޕީ؛ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އުސޫލުތަކާއި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމަކީ. އޭގެ ހުރިހާ ގާނޫނުގެ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދަ ބިލުގެ ވާހަކަ މި އިސްލާހުތަކުން ފުރިހަމައިން ވާހަކަދެއްކިއިރު މި ތަނުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަދައްކަވާއިރުން ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީގެ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ނެތް. އެންމެ ފަހަރު އިން ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީގެ ނާއިބު ރައީސް ކަންނޭނގެ ކާސްބައްޓަވައިގެން ދުރުވީ، ޤައުމު އަޅުގަނޑު ސިކުނޑިތެރި ކިޔާފައި ދުރުވީ. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ފުރުޞަތު ބިލުތަކާއި ކަންކަމަށް ހުރިހާ ފުރުޞަތު އެއްވެސް ކަމަކަށް ބޭނުންކުރުމަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ވާހަކައެއް ނުދައްކަވައި ދުރުވީ އިނގޭތޯ. މިއަދު މިއީ ކިހާ ފުރިހަމަ؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކިހާ ފުރިހަމަ ދެ ބިލެއްގެ އިސްލާހެއްތޯ؟ ހާއްޞަކޮށް އެންމެ ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމަކީ، އެއްގޮތުގައި ދުއްވާ ވިޔަފާރިތަކުގެ ވާހަކަ. ދެފަރާތް ކާމިޔާބު، އިޤުތިޞާދީ ގޮތުން. އޭގެ ތެރޭގައި މަސްވެރިން ވެސް އެބަ ހިފާން. މިވަރުގެ ފުރިހަމަ ދެ އިސްލާހު ހަމަތަކާއިދު އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތާމައާއި ފާހަގަކޮށްލަން ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީގެ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު މިއަދު ބިނާކުރުވަނިވި އެއްވެސް ވާހަކަފުޅެއް ނުދައްކަވައި މި ތަނުގައި ދުރުވީތީ ހަމަ ހިތާމަކުރަން. އެހެންވީމާ، ދެން މި ތަނަށް ދުރުވީތީ ހަމަ ބާރަން، ތިމަންނަމެން ކޮންމެވެސް ކަހަލަ އިތުރު ފަރާތްތަކުން ދެއްކުމަށް. ދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ބޭފުޅުން އުޅުއްވާ ދޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިތަނުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް އެބޭފުޅުންނަށް، ހަ ބޭފުޅުން ތިއްބެވީ. ވަރަށް ފުރިހަމަ ވަޒީފާތަކާއި ހުރިހާ ޖާގަތަކާއި ދިނުން މި ކަންތައްތަކުގައި؛ އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ފެނޭ މި ފެނުނީ، މި އިސްލާހުތަކަށް ފެށި ސިޔާސީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން އިސްވެ ވާހަކަދައްކަވައި، އަދި ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް ވެސް ފާހަގަކޮށްދެއްވި. އަޅުގަނޑު އެދެން، ވިސްނާ އަވަހަށް ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މި އިސްލާހުތައް ނިމި، މި އިސްލާހުތަކާ ގުޅިގެން ހުރި ބައެއް ފާސްވެގެންދާނެކަމަށް. އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ އިޤުތިޞާދީ ގޮތުން ފާސްވެގެން

އަދި މި ސަރުކާރުން ގެންނަން ބޭނުންވާ ފުރިހަމަ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ފޮނިމީރުކަން މުޅި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބި، ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ އުފާވެރިކަން އިހުސާސްވެގެންދިއުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މި ބިލުގެ ބަހުސް ނިމުނީ. މި ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މާދަމާގެ ވޯޓު ވަގުތުގައި ވޯޓަށް އެހޭނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 7 ޖުލައި 2021 ވާ ބުދަ ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.